SVEN VESTING

Vraja milioanelor

VOL 3

103. Aventura Irinei

Irina se retrăsese în odăiţa ei liniştită şi plângea încetişor, cuprinsă de o tristeţe fără margini.

Vasilieff îi vestise astăzi că peste câteva zile va părăsi Rusia. Căpătase informaţii sigure că revoluţia înaintează vertiginos şi că prăbuşirea guvernului se putea produce din clipă în clipă.

— Nu fii tristă, copila mea! îi spusese el, cu blândeţe. Îl ai pe tatăl tău lângă tine şi vom duce în Franţa o viaţă liniştită şi fericită.

Îi zugrăvise frumuseţile sudului Franţei, Riviera minunată cu localităţile ei ca din basme, dar Irina rămase tot abătută.

Nu despărţirea de oraşul acesta mare o îndurera, ci altceva.

Ce se va întâmpla cu Boris, iubitul ei? Pasiunea lui pentru frumoasa comunistă cu ochi negri îi căşuna mari suferinţe. Simţea că legătura cu această femeie va însemna nenorocirea lui.

Apoi, gândul o mai purta şi spre Nataşa. De ce o minţise tatăl ei? De ce nu-i spusese că frumoasa prinţesă trăieşte?

Dar unde să fie dânsa?

Demult voia Irina să-i spună fratelui ei adevărul, dar până acum tot amânase, şi asta din două motive binecuvântate: Nu putea să-l arate pe Vasilieff drept mincinos, şi pe de altă parte un glas lăuntric o oprea să dea lucrurile pe faţă. Şi acest glas îi şoptea: „Părăseşte gândul ce-l ai, căci nu vei recolta decât durere în urmă!”

Începuse să îndrăgească familia Ulkitzki. Vera îi devenise o adevărată prietenă. Dar de când ea îi dăduse de înţeles că Iesta, fratele ei, o iubea, Irina căpătă un fel de teamă pentru tânărul revoluţionar.

Tânăra fată fu smulsă din gândurile ei de sosirea unei scrisori. Privi mirată plicul cu scrisul drept şi se întrebă cine poate să fie trimiţătorul. N-avea niciun fel de cunoştinţe în marele oraş – cu toate acestea adresa era foarte lămurit scrisă.

Rupse plicul şi scoase dinăuntru o carte de vizită, pe care era tipărit:

„DENISE BAROBLEUR, prezicătoare”

Pe dos erau scrise următoarele cuvinte:

„Oferă doamnelor şi domnişoarelor prilejul de a avea un horoscop adevărat. Onorariu modest”.

Irina rămase uimită. Nu putea pricepe cum prezicătoarea aceasta îi putea trimite ei, care nici nu era cunoscută, o astfel de invitaţie.

Un gând îi fulgeră prin minte. Se simţi îndemnată să facă cunoştinţa acestei femei misterioase, de a cărei ştiinţă i se povestise atât de des.

De ce să nu afle, prin mijlocirea ei, trecutul şi viitorul?

Tânăra fată aşteptă până se lăsă înserarea, căci voia să plece de acasă fără ştirea lui Vasilieff şi a Verei.

Când bătu ceasul nouă părăsi casa, acoperindu-şi capul cu o basma neagră. Prin întrebări meşteşugite aflase din timp de la servitoare unde se afla locuinţa vestitei prezicătoare.

Merse repede prin străzile întunecate şi inima îi bătea cu putere. Deodată, ajunse într-o piaţă, unde, pe un loc ridicat, stătea un bărbat palid şi slab vorbind aprins unei mulţimi adunată în faţa lui. Ochii-i luceau ca doi cărbuni aprinşi. La dreapta şi la stânga lui se aflau doi purtători de făclii care îl luminau din plin, aruncând în acelaşi timp umbre fantastice asupra mulţimii ce asculta în tăcere.

O fluierătură ascuţită sfâşie văzduhul şi din depărtare se auzi uruitul unei maşini. Irina fu împinsă înapoi şi împinsă de un perete.

Un automobil pe care era instalată o mitralieră venea în goană din susul străzii. Era o ultimă încercare a guvernului pe ducă de a face ordine.

Mitralierea începu să răpăie, împroşcând cu gloanţe în mulţime.

Scoţând un ţipăt, Irina se prăbuşi la pământ. Simţi o durere ascuţită în spate, apoi îşi pierdu cunoştinţa.

Când îşi reveni, strada era pustie. În faţa ei se afla un bărbat înalt, cu mâinile încrucişate pe piept, şi care o privea cu milă.

— Cine eşti dumneata? întrebă el, cu glas blând.

Irina se ridică, sprijinindu-se de zidul casei lângă care căzuse. Şi în aceeaşi clipă recunoscu în omul din faţa ei pe vorbitorul dinainte. Dânsul nu fugise de teama mitralierei ucigătoare.

— Cine eşti? întrebă el din nou şi, fără să aştepte răspuns, adăugă: Îţi pot veni în ajutor? La mine eşti sub adăpost bun.

Irina îşi duse repede mâna la spate. Slavă Domnului, nu simţea nicio durere, ceea ce însemna ca nu fusese rănită.

— Vreau să mă duc acasă, zise ea cu naivitate.

Străinul zâmbi:

— Unde e casa dumitale?

— Pe acolo cred c-ar trebui să apuc, răspunsei ea, arătând spre Neva.

— Vino cu mine! zise el. Nopţile Petrogradului sunt primejdioase pentru o fată tânără.

Irinei îi bătea inimă cu putere, dar nu-i era teamă. Dimpotrivă, omul acesta cu chipul palid şi ochi visători răspândea în juru-i un fluid care o linişte a. El păşi alături de dânsa în noaptea rece şi limpede. Cerul de-un albastru închis, spuzit de stele, cu luna în mijloc, veghea asupra marelui oraş în care clocotea cazanul revoluţiei.

Irina îl privea adesea pe furiş, şi – lucru ciudat! – i se părea că-l cunoaşte, că-l mai văzuse cândva.

Deodată îl privi cu mai multă atenţie şi mintea i se lumină.

Da, aducea mult cu bărbatul răstignit pe cruce care se afla în toate bisericile Rusiei şi care cu chipul său plin de suferinţă privea în jos cu bunătate şi durere spre omenire.

— Cum ai ajuns în strada aceea? întrebă el deodată, rupând tăcerea.

— Vro… voiam să fac o vizită unei prietene.

Dânsul surâse şi dădu din cap.

— Mergem pe drumul bun? întrebă el după câtva timp…

Irina se înfioră. Se afla pe strada unde locuia prezicătoarea.

— Da, aici voiam s-ajung, răspunse ea repede.

El se opri. Dânsa îi întinse mâna şi murmură o mulţumire, apoi, cu privirea în jos, porni înainte fără să ştie dacă el o urmăreşte. Tocmai când bătu ora zece ajunse la casa prezicătoarei, unde intră.

Aproape să-i pară rău Irinei că pornise în aventura aceasta, căci când închise uşa în urmă-i, văzu în faţa ei un negru care o privi ţintă.

Îi spuse ce voia şi uriaşul o conduse printr-un gang până la odaia prezicătoarei.

Bătrâna era acolo şi avea chipul blând. Ochii-i mari, cercetători, o învăluiau pe tânăra fată.

— Ce doreşti să ştii? întrebă Denise Barobleur.

— Aş vrea să privesc în viitor, răspunse Irina şovăitor.

— Nu vrei să mă laşi întâi s-arunc o privire în trecut?

Tânăra încuviinţă printr-un semn din cap, în timp ce inima-i bătea să se spargă.

Prezicătoarea îi luă mâna şi cercetă cu băgare de seamă liniile din palmă. Apoi dădu din cap, gânditoare, şi zise:

— Văd un fluviu mare cu multe bărci. Luntraşii cântă melodia lor… Apa se rostogoleşte greu în albia ei… Nevoi şi suferinţă e în sat… Luntraşii n-au nici măcar pâinea de toate zilele şi stăpânul moşiei îi chinuieşte… Pe un armăsar focos trece prin sat şi cine nu-l salută, cine nu se ploconeşte adânc la trecerea lui, simte sfârcul nagaicei. În sat se află o colibă în care locuieşte o bătrână oarbă. Ea îşi creşte copiii, dar aceştia nu-s ai ei. Un băiat voinic şi îndrăzneţ îi face multe griji. Pleacă în război şi e rănit. La Petrograd face de santinelă în faţa palatului imperial şi în singurătatea lui se gândeşte la cei dragi de-acasă. Atunci se apropie de el o fată încântătoare şi de casă bună. E o prinţesă, o doamnă de viţă nobilă… Ea vorbeşte cu dânsul… Atunci, un bărbat crud ridică nagaica, şi loveşte cu putere obrazul tânărului, lăsând dungi vinete pe dânsul… Prinţesa leşină, soldatul e arestat… Un convoi lung porneşte spre Siberia… Prinţesa îl însoţeşte pe ascuns… Soldatul e deportat în ţara gheţurilor veşnice. Şi vremea trece… trece… Tânărul izbuteşte să evadeze şi se înapoiază

în satul lui. Revoluţia izbucneşte… Vin zbirii… În fruntea lor e duşmanul său de moarte. Colibele ard, iar bărbaţii şi femeile nu-şi pot apăra avutul, căci nu sunt în sat. Zbirii se retrag urmăriţi de revoluţionari. Sus în castel e ucis un prinţ, tatăl frumoasei prinţese. Aceasta urmează să fie împuşcată, dar luptătorul pentru libertate o salvează… Pe o noapte întunecoasă părăseşte satul natal, împreună cu dânsa şi sora lui… Un bărbat nobil îi însoţeşte. Pe drum se despart… Luptătorul pentru libertate rămâne cu prinţesa, iar fata cealaltă porneşte alături de bărbatul nobil şi ajung la Petrograd… Văd iarăşi crimă şi răni… luptă şi distrugere… Revoluţia a izbucnit în marele oraş.

Prezicătoarea făcu o pauză şi ridică mâna, implorator. Ochii ei se măriseră peste măsură.

— Fugiţi până nu e prea târziu! urmă ea. Niciodată nu-ţi vei înfăptui dorinţele, căci piedici de neînvins îţi stau în cale. Îl iubeşti pe luptătorul pentru libertate, care e fratele tău… dar el nu-ţi va putea aparţine niciodată, niciodată. Renunţă la el, căci altminteri abaţi nenorociri asupra capului tău.

La aceste din urmă cuvinte ale prezicătoarei, Irina îşi ascunse faţa în mâini. Ştia prea bine ce voia să spună cealaltă. Un fior îi străbătu trupul… Se simţea atât de nefericită în clipa aceasta!

Când îşi ridică iar privirea era singură. Prezicătoarea se îndepărtase pe nesimţite.

Negrul se ivi în odaie şi biata fată fu cuprinsă de o teamă nemărginită.

Uriaşul o conduse până la uşă, străbătură gangul, apoi îi dădu drumul în stradă. Primul om pe care-l văzu era bărbatul acela misterios care o adusese aici cu puţin timp înainte. El se apropie de dânsa şi-i zise cu glas blând.

— Ştiam că te vei reîntoarce. Hai să mergem înainte! Ştiu unde ai fost şi vreau să sper că femeia aceea ţi-a spus numai bine.

El îi zâmbi, iar ea se împurpură de ruşine.

După o jumătate de ceas erau în faţa casei familiei Ulkitzki. Irina întinse mâna însoţitorului ei şi murmură:

— Îţi mulţumesc.
— Nu vrei să-mi spui numele dumitale? o rugă el, ţinându-i mâna.
Tânăra şovăi o clipă, apoi se hotărî:
— Mă numesc Irina Verodin.
— Verodin? făcu el, surprins. Eşti cumva sora lui Boris Verodin?
— Da...
— Atunci te poţi socoti fericită. Numele meu e Urez... fratele dumitale mă cunoaşte. Rămâi cu bine!
Se-ntoarse şi porni mai departe, prin strada tăcută.
Bărbatul pe care-l cunoscuse Irina în seara aceasta avea să facă să se vorbească mult de el în cursul celei de-a doua revoluţii. Era unul din cei mai curajoşi agitatori ai ideii de libertate.
Fost proprietar al unor moşii întinse, le dăruise Statului, pentru binele poporului, renunţând în acelaşi timp la titlul său de conte.
Cuvintele sale fură un balsam binefăcător pentru inima rănită a Irinei. Când ajunse în cămăruţa ei, îşi apăsă mâna pe pieptul care-i zvâcnea cu putere. Se dezbrăcă apoi, pe întuneric şi multă vreme privi ţintă în tavan, pe care luna îşi trimitea razele-i jucăuşe.
Şi lacrimi fierbinţi i se rostogoliră pe obraji când se gândi la sfatul prezicătoarei. Să renunţe la Boris? O! cât de grozav era asta!

104. Saşa în închisoare

Sonia Petrovici se simţea nespus de fericită, cum se simte numai o femeie care iubeşte cu patimă.
Ea se ducea să-l ia pe Boris la şedinţele Sfatului şi la adunările delegaţilor, copleşindu-l cu o dragoste nemăsurată.
De un singur lucru se temea...
Nu cuteza să-i mai vorbească o dată de bogăţiile ei. Dânsul refuzase întotdeauna să meargă în maşină cu ea la adunările zilnice ale revoluţionarilor şi frumoasa femeie ştia că el nu

înţelegea de glumă în privinţa asta.

Uneori Boris o privea cu ochi cercetători. Trebuia să-şi mărturisească cum că era foarte frumoasă; – era o femeie pe dinaintea căreia niciun bărbat n-ar fi trecut nepăsător.

Surprinzător de repede îşi pierduse apucăturile ţărăneşti, era o bolşevică în toată puterea cuvântului, dar şi o femeie de lume.

Şi cu câtă înflăcărare vorbea! Când se urca la tribună, toţi erau numai ochi şi urechi.

Astăzi, de pildă, vorbise un ceas întreg. Cuvintele ei ţâşneau ca mănunchiuri de scântei, învăluind totul într-o lumină orbitoare.

Şi la sfârşit, când însufleţirea transformase sala într-o mare agitată, când aplauzele nu mai conteneau, ea rămase nesimţitoare la toate, privind doar spre iubitul ei. Şi ochii-i glăsuiau parcă:

„Numai pentru tine am vorbit aşa, – numai tu să mă admiri, – numai tu şi nimeni altul.”

Boris Verodin aplaudase mai mult ca toţi. Strigătele lui de „bravo!” păreau că nu se mai sfârşesc.

Sonia îşi pusese în gând astăzi să lămurească lucrurile. Avea planuri îndrăzneţe, – voia să preia mai târziu, postul de ambasador într-una din ţările care vor recunoaşte Uniunea Sovietică.

Avea mulţi prieteni şi admiratori înflăcăraţi printre revoluţionari. Dar toţi se ţineau departe acum, căci se temeau de Boris Verodin, pe care nu se încumetau să-l provoace.

Sonia nu putea să-şi înfrâneze, însă, pornirea spre lux şi petreceri. La prinţesa Suralin aveau loc adevărate orgii, iar Sonia dădea şi ea din când în când un banchet, la care invita comisari ai poporului şi delegaţi.

Omul de încredere al frumoasei comuniste era tot grăsunul Mencikovski, misitul de case. El aranja serbările şi ţinea şi socotelile adoratei sale, care veghea să nu cheltuiască prea mult, căci banii numerar trebuiau să ajungă pentru câţiva ani, până va putea valorifica documentul care avea să-i aducă bogăţii imense.

Sonia îi obţinuse de la Boris făgăduiala să ia masa cu dânsa într-un mic restaurant. Fiind singură cu dânsul voia s-aducă lucrurile în aşa fel încât să se logodească, iar după câteva luni să facă nunta.

După furtunoasa şedinţă din ziua aceea ei se despărţiseră. Sonia se îndepărtase repede, căci într-o stradă din apropiere o aştepta Mencikovski cu maşina.

Rămas singur, Boris Verodin se simţi atins pe umăr. Întorcându-se, îl zări pe Urez, agitatorul, căruia Comitetul Central îi dăduse misiunea să înflăcăreze masele, căci era unul din cei mai buni cuvântători de stradă.

— Cum o mai duci, Urez? întrebă Boris Verodin, prietenos. Demult nu ne-am văzut.

— Eu te văd adesea, răspunse agitatorul, cu o privire caldă. Dar tu nu mai ai vreme să te uiţi la mine şi la alţii.

Boris Verodin rămase mirat şi clătină capul.

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă el.

— Foarte simplu. Nu te mai uiţi la noi, pentru că priveşti mereu şi prea stăruitor în ochii plinii de văpaie ai unei femei care ţi-a vrăjit simţurile. Tovarăşe Verodin, păzeşte-te de această femeie, căci ea nu e de tine. Mă cunoşti destul de bine ca să-ţi dai seama că nu vorbesc în vânt. Rămâi cu bine, căci mă grăbesc!

Boris Verodin rămase înmărmurit, privind după bărbatul pentru care avea o mare simpatie.

N-avea el dreptate, oare? Da, şi bine făcuse că-l prevenise. Chiar astăzi va vorbi cu Sonia, pentru ca lucrurile să nu ajungă prea departe.

Cufundat în gânduri, fu trezit de ivirea unui bărbat, care-l întrebă dacă dânsul e Boris Verodin. Revoluţionarul răspunse afirmativ şi-l întrebă ce doreşte, adăugând:

— După uniformă pari să fii gardian de închisoare?

— Da, fac parte din personalul fortăreţei Petropavlovsk, răspunse celălalt.

— Şi ce doreşti de la mine?

Omul privi în juru-i, apoi întinse lui Boris un bileţel împăturit.

Uimit, revoluţionarul îl desfăcu şi citi:

„Eliberează-mă, căci sunt închisă pe nedrept în celula 423 a fortăreţei Petropavlovsk. Nu m-am făcut vinovată cu nimic.

Mătuşa ta, SAŞA.”

— Saşa aici? murmură tânărul, înmărmurit. Cum a ajuns în fortăreaţa Petropavlovsk?

— Există un mandat de arestare din partea Comitetului Central, răspunse gardianul. A fost adusă acum zece zile şi urla atât de tare încât ne-am văzut siliţi s-o legăm. Apoi, însă, s-a domolit. Plânge mereu şi susţine că n-a făptuit nimic rău, dar mandatul de arestare o învinovăţeşte de trădare în dauna sfaturilor poporului. Cică ar fi înjurat în gura mare pe stradă sovietele şi consiliile muncitorilor.

Ochii lui Boris Verodin zvârliră scântei.

— Cine a îndrăznit să susţină asta? strigă el. Cine a învinovăţit-o?

— Trebuie să fi fost un bun cunoscut al ei, căci altminteri demult i s-ar fi dat drumul. Aşa se face de obicei cu guralivii ăştia: sunt închişi câteva zile, apoi vine ordinul să fie puşi în libertate.

— Comitetul Central a arestat-o?

— Da.

— Bine, voi vedea eu ce e de făcut, răspunse Boris, încruntat. Voi descoperi eu pe nemernicul care a pus la cale asta. Bătrâna aceea a făcut mari servicii revoluţiei în ţinutul ei de baştină.

Merse imediat la sediul Comitetului Central, dar nu-l găsi pe Ilino, preşedintele. Se adresă altora, dar nimeni nu-l putu satisface, căci ceea ce făcea şeful, numai el putea desface.

Hotărî să aştepte şi după vreo două ceasuri veni Ilino.

— Ia te uită, dumneata eşti, Boris Verodin? zise el, plin de bucurie. Ai venit să-ţi iei în primire sarcina ce ţi s-a încredinţat? Dar asta mai are timp, dragul meu… vino peste câteva zile, căci acum mă grăbesc să mă duc la Lenin, cu care am de discutat chestiuni însemnate.

— Altceva mă aduce aici, tovarăşe Ilino, zise Boris Verodin, cu ton aspru. E vorba de arestarea unei femei bătrâne care e mătuşa mea. Nu ştiu cine a făcut să fie închisă la Petropavlovsk şi cică dumneata însuţi, tovarăşe Ilino, ai semnat ordinul de arestare. Bătrâna aceasta a adus mari servicii cauzei noastre.

— Cum se numeşte femeia, tovarăşe Verodin? întrebă Ilino. Fără-ndoială că va fi eliberată imediat dacă ceea ce spui dumneata corespunde adevărului.

— Saşa Verodin e numele ei.

— Atunci trebuie să fie o greşeală, tovarăşa Verodin, căci nu-mi amintesc să fi semnat un ordin de arestare pe numele acesta.

— Şi, totuşi e aşa cum spun eu, răspunse revoluţionarul. Mi-a trimis din închisoare un bileţel prin care mă vesteşte de cele petrecute.

Întinse scrisorica preşedintelui, care o citi. Apoi Ilino începu să răsfoiască într-un registru.

— Aici dau de numele Saşa, dar celălalt nume nu e înscris, zise el. Acuzaţia ce i se aduce glăsuieşte: „Ni s-a comunicat că persoana în chestie, a atras atenţia asupră-i prin cuvintele-i aţâţătoare, fapt pentru care n-am eliberat-o încă”.

— Minciuni sfruntate! izbucni Boris. Cum se numeşte acela care a denunţat-o?

— E unul anume Mencikovski.

— Nici n-am auzit de el. Dar nădăjduiesc că-i voi face cunoştinţă şi dacă acuzaţia lui nu se adevereşte, atunci…

Nu-şi sfârşi vorba, că aruncă doar o privire întunecată asupra preşedintelui.

— Fireşte că femeia va fi pusă imediat în libertate, tovarăşe Verodin, zise Ilino. Dar îmi făgăduieşti să nu faci nicio nechibzuinţă. Cercetează cum stau lucrurile, căci e dreptul dumitale, şi dacă bătrâna a fost arestată fără motiv, voi lua eu măsurile ce se cuvin.

Ordinul de eliberare fu repede întocmit, apoi Boris plecă spre mult-temuta închisoare a Petrogradului.

Porţile i se deschiseră imediat, căci un ordin al Comitetului

Central se bucura de acelaşi respect ca şi al unuia care venea din partea guvernului.

Revoluţionarul fu condus prin ganguri întunecate şi în cele din urmă paznicul care-l însoţea se opri în faţa unei celule pe care o deschise. În fundul acesteia se zărea o făptură ghemuită.

— Tu eşti, matuşca? întrebă Boris Verodin, cu blândeţe.

Un ţipăt slab îi răspunse, apoi Saşa se repezi spre uşă. Avea o înfăţişare care-ţi făcea milă, căci sărmana bătrână nu luase nimic în gură de multă vreme, făcând greva foamei.

Tânărul revoluţionar mângâie cu duioşie obrazul zbârcit al mătuşii sale, spunându-i cuvinte de îmbărbătare.

— Acum să mergem! zise el, într-un târziu, căci ai stat destul aici.

Bătrâna îşi regăsi repede energia ei de odinioară şi începu să înjure cât o ţinea gura. Pe drum îi povesti nepotului cum se întâmplaseră lucrurile:

— Am văzut-o pe Sonia aceea de la noi din sat, trecând în maşină pe lângă mine. Deodată se ivi lângă mine un bărbat bondoc, care se aflase probabil în automobil cu dânsa, şi mă învinovăţi că am înjurat sovietele şi Comitetul Central. Să mă bată Dumnezeu dacă ştiu ceva de asta!

Boris tresări auzind numele Soniei şi chipul i se întunecă. Saşa îi mai istorisi şi despre caseta furată precum şi de bănuiala ce-o avusese împotriva ţigăncii, care însă nu se dovedise întemeiată.

Revoluţionarul rămase tăcut. Dacă Sonia dăduse îndemnul pentru arestarea bătrânei, atunci avea motive ascunse pentru asta şi va şti dânsul s-o silească la vorbă.

— Nu ştii pe unde o fi prinţesa? întrebă deodată Saşa.

— Nataşa? strigă el, ducând mâna la inimă. Nataşa e moartă, matuşca, e moartă.

Se opri din mers şi hohote de plâns îi zguduiră trupul viguros.

105. La adăpost

Bătrâna Ipanoff ieşi cu braţele deschise în întâmpinarea prinţesei, când aceasta păşi pragul alături de portar.

— În sfârşit, te-ai întors la noi! zise ea, frământându-şi şorţul. O! cât eram de îngrijorată de soarta dumitale! Cât…

Îşi rupse vorba şi începu să facă plecăciuni peste plecăciuni.

— Iertaţi-mă, Alteţă, dar în vremurile astea grele uiţi de respectul ce-l datorezi stăpânilor, îngână ea, încurcată. Acum nu mai ai de-a face cu prinţi şi prinţese, ca odinioară, ci doar cu tovarăşi şi tovarăşe.

— Ai dreptate, bătrânico! o întrerupse Ipanoff. Dar cu vorbe nu se va sătura iubita noastră prinţesă, căci arată rău de tot. Ia pregăteşte-i o mâncărică bună, ca să se sature ca lumea!

Nataşa se simţi mişcată de primirea călduroasă pe care i-o făcuseră bătrânii. Mulţumi din inimă, spunând:

— Dacă aveţi dreptate, n-aş putea spune, dar azi nu se mai pune preţ pe titluri. Poate că e mai bine aşa! De aceea, tată Ipanoff şi mamă Ipanoff, vă rog să lăsaţi deoparte titlul de Alteţă. Numiţi-mă ca atunci când eram copilă încă: „prinţişoară” sau chiar „Nataşa”. Oamenii cu titluri duc azi o existenţă grozavă.

Oftă şi-şi scoase basmaua de pe cap, apoi se aşeză la masă.

— Credeam că sunteţi în străinătate, zise bătrânul Ipanoff, în vreme ce soţia lui se dusese la bucătărie să pregătească ceva de mâncare. Ne bucuraserăm, pe de o parte, căci acolo eraţi cel puţin în afară de orice pericol. De ce n-aţi plecat?

Nataşa nu răspunse, ci dădu doar din cap, cu un zâmbet amar pe buze.

— Dar ştiţi cine a fost aici? zise bătrânul Ipanoff, cu ochi strălucitori.

Prinţesa îl privi întrebător.

— Bătrâna Saşa, camerista.

— Matuşca e în Petrograd? strigă Nataşa, cu o bucurie nestăpânită. Unde e? Ah! acum am cel puţin un sprijin în

oraşul acesta mare.

Dar bucuria ei se irosi repede când află că Saşa dispăruse de câteva zile, fără urmă. Plecase spunând că are un drum însemnat de făcut, şi de atunci nu se mai întorsese.

— Cât de grea e viaţa! murmură prinţesa, copleşită de o tristeţe fără margini.

Apoi începu să chibzuiască şi tot gândind în fel şi chip, îşi zise că dispariţia asta trebuie să aibă vreo pricină, – că ea se întâmplase fără voinţa bătrânei, căci altminteri ar fi dat vreun semn de viaţă, ca să-i liniştească pe cei doi bătrâni. Dar ce i se putuse întâmpla?

Împărtăşi temerile ei soţilor Ipanoff şi bărbatul încuviinţă clătinând trist capul. Avusese şi el o bănuială asemănătoare.

— S-au petrecut lucruri grozave la noi în casă de când aţi plecat dumneavoastră, prinţesă, zise portarul. Un domn cu numele Vasilieff era cât pe-aci să fie omorât.

Nataşa îngălbeni.

— În casa asta… domnul Vasilieff? murmură ea. Cum a ajuns el aici?

Bătrânul înălţă din umeri:

— Nu cunosc împrejurările. Ştiţi că dacă servitorii se arată prea curioşi îşi pierd slujba. Noua stăpână nu e rea şi abia dacă se interesează de noi. Alţi servitori nici nu există pe aici, bătrâna mea deretecă prin două, trei odăi pe care coniţa le locuieşte. Altminteri nici nu prea venim în atingere cu ea.

Şi, coborând glasul, Ipanoff urmă:

— Adesea se dau serbări, în taină, aici, la care vin oaspeţi din rândurile roşiilor. Cică se joacă şi se bea vin.

Nataşa nu asculta ce vorbea bătrânul. Ea se gândea numai la cele ce spusese dânsul cu privire la moşier.

— Nu ştii deloc cum s-a făcut de-a ajuns domnul acela Vasilieff aici? întrebă ea.

— Ceea ce ştiu vă pot spune. Dar nu e mult. A venit într-o zi la stăpâna noastră – pe atunci nu ştiam încă cum îi zice. I-am dat drumul înăuntru: şi el s-a dus la coniţa. După aceea a venit şi… şi… prinţul Potcikev.

— Prinţul Potcikev… aici? exclamă Nataşa şi-şi duse mâinile

la piept. Ce... voia aici?

Ipanoff dădu din umeri:

— Habar n-am! A mers şi el sus. Apoi stăpâna a plecat singură de acasă. Nu trecu mult şi auzii împuşcături, după care cineva se îndepărta în grabă. Nu ştiam dacă era domnul Vasilieff sau prinţul. Mai târziu am aflat c-a fost acesta din urmă. Şi puţin timp după asta un mare număr de revoluţionari pătrunseră în casă şi dădură buzna spre odăile de sus. Domnul Vasilieff fu găsit într-un lac de sânge. A zăcut aici multe zile şi au venit mulţi doctori vestiţi care i-au făcut operaţie şi l-au scăpat de la moarte. A fost îngrijit de o tânără şi frumoasă blondină, pe care noi o ţineam drept fiica sa. Mai târziu a venit şi o soră de caritate.

— Tânăra blondă a fost Irina, zise Nataşa.

— Da, aşa i se zicea, după câte mi-aduc aminte, încuviinţă Ipanoff. S-a împrietenit cu noi şi a fost în câteva rânduri în locuinţa noastră. A întrebat şi de dumneavoastră şi a rămas foarte abătută când i-am spus că aţi părăsit Petrogradul, probabil.

Câteva minute domni tăcere, apoi Nataşa întrebă cu ochi sclipitori:

— Atunci ştiţi poate şi unde se află domnul Vasilieff?

— Din păcate n-avem de unde şti asta, prinţesă. Dar ar fi cu putinţă să aflăm dacă am întreba-o pe stăpâna casei.

— Nu, asta să nu faceţi! se împotrivi tânăra. Nici n-are să vă spună dacă ar şti că eu mă interesez de dânsul.

— Dar nu e nevoie să i-o spunem.

— Atunci încearcă, Ipanoff! Numai vezi de nu aminti numele meu! Şi acum aş vrea să te mai rog ceva: îngăduie-mi să mă adăpostesc aici până îmi voi aranja situaţia. Am unele planuri cu privire la care nu pot vorbi.. Vreţi?

— Mai e vorbă, prinţesă? făcu bătrânul. Puteţi rămâne aici cât vă pofteşte inima şi atâta vreme cât vom avea şi noi un adăpost.

— Dar stăpâna casei nu trebuie să afle cu nici un chip că sunt aici. Îmi făgăduiţi?

— Vom ţine tăinuită prezenţa dumneavoastră în această

casă. Lucrul nu va fi prea greu, deoarece coniţa nu prea se sinchiseşte de noi.

În primele zile, Nataşa nu cuteză să iasă din casă. Bătrânul Ipanoff aducea noutăţi din oraş de câte ori se întorcea de la târguieli.

Tânăra prinţesă află că situaţia se înrăutăţea din zi în zi. Revoluţionarii ridicau capul tot mai mult.

— Catastrofa se apropie, zise într-o zi Ipanoff. Situaţia de astăzi nu mai poate ţine mult. În cercurile guvernamentale se vorbeşte mai mult ca oricând de o dictatură a prinţului Potcikev.

Nataşa fu străbătută de un fior. Îşi aduse aminte de înfiorătoarea crimă asupra Elenei Rotberg şi a copilului ei, şi sângele îi îngheţă în vine.

Ucigaşul acesta să fie cocoţat în fruntea treburilor publice? Pe mâinile lui însângerate să fie dată soarta marelui şi nefericitului popor rus?

„Nu, asta nu trebuia să se întâmple şi Cerul nu poate s-o îngăduie.”

Dar Nataşa îşi propusese să tacă asupra acelei nopţi grozave, nu voia să-l trădeze pe ticălosul care a răpus două vieţi nevinovate, căci ştia ea că el va găsi o cale de scăpare. Se va feri din drumul lui şi asta va fi mai bine pentru dânsa.

Dar va putea rămâne credincioasă hotărârii luate? Dacă-l întâlnea pe Timetrius Halbah, nobilul tânăr care-şi iubise sora ca ochii din cap, nu-i va cere dânsul lămuriri asupra celor petrecute în noaptea aceea de groază?

Şi atunci va trebui sa vorbească, nu se putea altfel, căci s-ar fi putut să fie bănuită chiar ea.

Începu să-l iscodească pe bătrân, apoi cercetă toate gazetele din ziua aceea. Dar nu găsi decât puţine notiţe asupra crimei şi în ele nu se vorbea nici de ea, nici de prinţul Potcikev. Asta o linişti puţin.

Poate că Timetrius Halbah nu ştia încă nimic despre îngrozitoarea crimă? Poate nici nu mai fusese în Petrograd de atunci?

Toate întrebările acestea, la care nu-şi putea răspunde, îi căşunau griji şi suferinţă.

Într-o zi Nataşa se hotărî să meargă în oraş. Bătrânii Ipanoff o implorară să renunţe la gândul acesta, dar frumoasa prinţesă rămase neînduplecată.

— Fiţi liniştiţi! zise ea gazdelor sale, căci voi fi cu multă băgare de seamă. Voi purta îmbrăcăminte simplă, aşa fel că nimeni nu mă va recunoaşte.

Şi cu un zâmbet dureros, adăugă:

— O! am învăţat multe în vremea din urmă. Astăzi mă pricep să urlu cu lupii şi să fac pe revoluţionara la nevoie.

Soţii Ipanoff îşi dădură seama că n-o puteau abate de la hotărârea ei şi încuviinţară, deşi cu inima grea. Nataşa găsi nişte veşminte vechi şi îmbrăcându-le ieşi în oraş.

Se amestecă în mulţimea care forfotea pe stradă, văzu frigurile revoluţiei şi ochii-i mari, speriaţi, rătăceau necontenit în toate părţile. Cunoştea foarte mulţi monarhişti şi nădăjduia să întâlnească vreunul din ei, de la care să afle locul lor de adunare.

După o zi întreagă de alergătură se înapoie acasă, fără niciun rezultat.

Plecă şi a doua zi, şi a treia, până ce bătrânii Ipanoff se obişnuiră cu lipsurile ei şi nu mai erau atât de îngrijoraţi.

Dar într-o zi întârzie cam mult. Seara se lăsase deasupra marelui oraş, care era învăluit în vâltoare roşie, parc-ar fi fost înmuiat într-o baie de sânge. Lumina asta fantastică era reflexul nenumăratelor focuri care ardeau pe străzi şi la care se încălzea sărăcimea. Trupuri chircite stăteau în jurul sobelor de tablă, sporovăind şi bând ceai.

Nataşa rătăcea pe străzi, cu inima strânsă de durere, amintindu-şi ca prin vis de vremurile de odinioară, când trăia fericită în oraşul acesta uriaş şi plin de plăceri. Obosită, se opri lângă un foc la care se încălzeau mai multe femei.

— De unde vii, tovarăşă? o întrebă o femeie grasă, care ţinea de mână un copil.

Tânăra prinţesă se sperie, căci ştia că graiul ei o va trăda. Ea nu putea vorbi jargonul acesta al poporului, căci fusese

crescută între nobili, care îşi avea limba lor.

Făcu o mutră nevinovată şi înălţă din umeri, apoi începu să facă semne din mâini.

— E surdomută, zise femeia grasă către celelalte.

— Dar e al dracului de frumoasă! zise o alta.

Nataşa juca de pe un picior pe altul, şi nu se sinchisea de vorbele lor. Se prefăcea că n-are altă dorinţă decât să se încălzească.

Femeile continuau s-o privească însă cu atenţie. Una din ele zise:

— Asta nu-i proletară, orice aţi spune voi. Ei din cele de sus. Când va trece pe aici un soldat al revoluţiei îi vom face semn. Te pomeneşti că atunci nu va mai fi nici mută.

Spunând acestea femeia privi ţintă chipul Nataşei. Dar aceasta izbuti să se stăpânească într-atât încât nici nu clipi. Mai jucă puţin de pe un picior pe altul şi se pregăti de plecare, aruncând câte o privire prietenoasă fiecărei femei în parte.

Atunci una din ele o apucă de umăr şi-i strigă aspru:

— Stai aici! Vrem să stabilim mai întâi dacă eşti surdo-mută, cum te arăţi.

Nataşa făcu o mutră speriată şi femeia izbucni:

— Ei, vezi! Eşti tot atât de puţin surdo-mută ca şi noi. Hehe, vei fi probabil vreo spioană!

Sub strânsoarea femeii Nataşa îşi încovoie spatele. Dar în aceeaşi clipă se ivi salvatorul, în persoana unui bărbat cu căciula trasă adânc peste ochi şi cu blană de oaie.

El o înhăţă pe străină, silind-o să dea drumul Nataşei.

— Să-ţi fie ruşine, tovarăşă! zise dânsul. Ce ţi-a făcut biata fată? E într-adevăr surdo-mută. În partea de nord a oraşului, unde locuieşte, e numită „Vanda cea mută”. Dacă nu vrei să crezi, du-te şi întreabă!

Femeia mormăi câteva cuvinte veninoase, dar se dădu bătută.

Străinul arătă cu mâna de-a lungul străzii şi zise presupusei mute:

— Du-te acasă, acolo locuieşti tu!

Nataşa porni repede şi nu se opri decât la colţul străzii

următoare, ducând mâna la inima ce-i bătea năvalnic.

Când vru să pornească din nou, bărbatul de adineauri se ivi înaintea ei şi-i zise:

— Rămâneţi pe loc, prinţesă! Vă cunosc şi vă voi lua apărarea.

106. Conspiratorii

Zadarnic încercă Nataşa să-şi amintească de chipul omului. Sunetul glasului său i se păru foarte cunoscut.

Deodată el îşi scoase căciula de pe cap şi lumina unui felinar din apropiere căzu pe faţa sa. Nataşa nu izbuti să scoată niciun cuvânt, din pricina surprizei şi bucuriei. Avea în faţa ei pe Timetrius Halbah, fratele nefericitei Elena.

În primele clipe prinţesa nu se gândi la grozăvia din căsuţa aceea, atât de mult o bucură această întâlnire.

— Dar cum m-ai recunoscut sub îmbrăcămintea aceasta, domnule Halbah? întrebă ea.

— V-am zărit chipul, mai bine zis numai ochii, răspunse el. Stăteam cam departe şi am observat felul cum v-aţi purtat cu femeile acelea. Aceste individe sunt mult mai primejdioase ca bărbaţii. Când bărbaţii fac revoluţie devin răzbunători şi cruzi. Când însă se revoltă femeile, devin adevărate fiare. Vai de aceia care sunt bănuiţi de femei!

Nataşa privi cu teamă în jur şi întrebă:

— N-ar fi mai bine să mergem mai departe?

— Da, haideţi, prinţesă.

O luă de braţ, astfel că dădeau impresia unei perechi de îndrăgostiţi.

— Ştiţi ce s-a întâmplat, prinţesă? întrebă el.

Nataşa clătină capul şi abia putu să îngâne:

— Ştiu… ce vrei… să spui… domnule Halbah… A fost îngrozitor… când am văzut-o pe nefericita dumitale soră şi copilaşul… o! nu voi uita niciodată priveliştea aceea…

— Vorbiţi, prinţesă… îl cunoaşteţi pe ucigaş?

— Eram… eram în odaia alăturată… am văzut-o zăcând într-un lac de sânge… Dar am venit prea târziu… a fugit când

l-am acuzat de crimă...

— Era... soţul... soţul nefericitei mele surori?

— Da... era... era prinţul Potcikev.

Timetrius Halbah se dădu un pas înapoi.

— Îl cunoaşteţi pe omul acesta? făcu el. Ştiţi că nu era Nicolai Rotberg, cum se dăduse faţă de sora mea?

— Ştiu că a fost prinţul Potcikev.

— Dumnezeule sfinte, îţi mulţumesc că mi-ai trimis un martor al sângeroasei fapte! zise Timetrius, solemn. Da, prinţesă, va veni o zi când îl voi trage la răspundere pe omul acesta nelegiuit. Jur pe bunul Dumnezeu c-o voi răzbuna pe nefericita mea soră.

Porniră mai departe, tăcuţi, fiecare cu gândurile sale.

Apoi începură să vorbească iar despre grozăvia aceea. Dar Nataşa trecu sub tăcere faptul că devenise a doua soţie a omului acela.

— Cum aţi dus-o în tot timpul acesta, prinţesă? întrebă Timetrius, într-un târziu.

— Am fost împiedecată să iau parte la şedinţe, răspunse Nataşa, nevrând să destăinuiască nimănui prin ce aventuri grozave trecuse.

— Ştiţi că acum suntem urmăriţi cu mai multă asprime?

— Nu, n-am văzut pe nimeni de când cu ultima şedinţă.

— Da, suntem urmăriţi iar cu înverşunare şi mulţi monarhişti au fost închişi. De întâmplat nu li se va întâmpla nimic, dar prin asta rândurile noastre au slăbit. Se vor bucura însă mult cei rămaşi, şi în special doamna Virubova, că aţi ieşit iar la iveală, prinţesă. Eliberarea familiei imperiale devine din ce în ce mai imperioasă. Nu trebuie pierdut momentul prielnic şi va trebui să plecaţi la Tobolsk, ca să stabilim legătura între Ţar şi monarhişti. Ni s-au alăturat ajutoare de preţ, cum ar fi, de pildă, episcopul Siberiei. Pe de altă parte, fiica lui Rasputin locuieşte la Tobolsk.

Nataşa se bucură aflând acestea. Obrajii i se împurpurară şi ochii-i mari luciră de un foc sfânt.

— Vreţi să mă însoţiţi, prinţesă? întrebă Timetrius Halbah. Ca şi dumneavoastră am pierdut şi eu multă vreme legătura

cu monarhiştii, căci trebuia să adun dovezi, pentru ca să-l pot trage la răspundere, la timpul potrivit, pe ticălosul care a ucis-o pe sora mea şi pe bietul ei copilaş. În primul rând trebuia să-l împiedec să-şi stabilească un alibi, şi am izbutit. Prinţul Potcikev nu va putea nega că a fost în Petrograd în noaptea crimei. Şi întâmplarea mi-a adus o nouă martoră... Nu e aşa că nu-mi veţi refuza ajutorul prinţesă?

— Dacă e vorba să facem ca dreptatea să iasă la iveală, fireşte că voi depune mărturie împotriva prinţului, domnule Halbah, răspunse Nataşa.

— Mulţumesc, murmură tânărul. Şi acum să vorbim despre altceva. Abia ieri am întâlnit pe unul de-ai noştri, care mi-a adus la cunoştinţă unde se ţin adunările monarhiste şi anume, în casa unei prezicătoare cu numele Denise Barobleur. Acolo locuieşte şi doamna Virubova.

— Nu cumva ştii dacă vine acolo şi domnul Vasilieff? întrebă Nataşa.

— N-aş putea s-o spun, dar e probabil că vine. El era doar un monarhist înflăcărat – poate cel mai înflăcărat dintre toţi. Astăzi are loc un fel de adunare generală, cu care prilej se vor discuta chestiuni însemnate.

Nataşa primi propunerea fostului ofiţer de a merge la casa prezicătoarei şi amândoi se îndreptară într-acolo.

— Această Denise Barobleur este franţuzoaică? întrebă ea, în drum.

— După nume, da. Pe vremea Ţarului avusese multă clientelă nobilă. În ceasurile înserării aşteptau în faţa casei sale echipaje luxoase, şi intrau şi ieşeau doamne voalate şi domni. Nu ştiu ce fel de clientelă o mai fi având astăzi.

— Nu găseşti ciudat faptul că femeia aceasta se întovărăşeşte cu monarhiştii ruşi? Ce interese o leagă de ei? întrebă Nataşa.

— Se poate s-aveţi dreptate, prinţesă, dar eu nu-mi prea bat capul cu asta. Virubova o fi cunoscând-o bine, ca să-şi dea seama dacă poate avea încrederea într-însa, sau nu.

Restul drumului îl făcură în tăcere. În curând se ivi casa prezicătoarei. Timetrius Halbah privi în jur şi cu deosebire

într-o anumită directe.

— Ce-ai văzut? întrebă Nataşa.

— Nu e nimic, răspunse fostul ofiţer. Mi s-a părut că acolo, în colţul străzii, se ivise o făptură întunecată, care s-a retras repede. Dar se poate să mă fi înşelat.

Timetrius bătu la intrarea casei şi după câteva clipe uşa se deschise tot atât de misterios ca de obicei şi negrul se ivi, nemişcat, la intrarea sălii de aşteptare. Mai erau acolo două persoane.

Tânărul rosti negrului parola cunoscută, apoi cei doi noi sosiţi fură conduşi în altă încăpere. Aici, uriaşul apăsă pe un buton din perete şi imediat se deschise o uşă tăinuită, care se închise după aceea repede în urma celor doi tineri.

Un gang îngust şi luminat se ivi înaintea lor. Urcară o scară, apoi se făcu iar o uşă. Tânărul conspirator o deschise şi intră pe dânsa, urmat de însoţitoarea sa.

Se aflau într-o odaie luminată, de vreo şase metri pătraţi. Vreo treizeci de persoane stăteau ghemuite pe scaune şi bănci. În mijloc se afla Virubova, care privi cu luare-aminte la noii sosiţi.

— Ah! Ia te uită, domnul Halbah! zise ea, veselă. Nu ştiam ce s-a întâmplat cu dumneata! Unde ai fost atâta timp? Demult trebuia să fi plecat în Siberia, unde avem deja optzeci de ofiţeri, care sunt gata în orice clipă să-şi jertfească viaţa pentru familia imperială.

— Doamnă şi eu sunt gata! zise Timetrius, cu înflăcărare. Aveam de îndeplinit o misiune însemnată, de natură personală, dar acum stau iarăşi cu totul la dispoziţia dumneavoastră. Vă caut de câteva zile şi mi-a fost greu să dau de urma dumneavoastră. Când urmează să plec la Tobolsk?

Virubova ridică mâna.

— Îţi voi spune la sfârşitul şedinţei.

Nataşa privise cu băgare de seamă în jur. Erau acolo multe figuri pe care ea nu le cunoştea. În fund stătea mândră o doamnă înaltă de o frumuseţe neobişnuită. Tinerei prinţese îi bătu la ochi că această femeie era îmbrăcată ţărăneşte. Avea

chipul palid, fin şi părea să fie de vârstă mijlocie.

Privirile celor două femei se încrucişară. Nataşa se simţi încurcată observând un surâs blând pe chipul frumoasei ţărănci.

— Dar pe cine ai adus cu dumneata? întrebă Virubova pe Timetrius Halbah. Ştii că trebuie să fim cu mare băgare de seamă, oricât de plăcut ne-ar fi să căpătăm noi adepţi.

Fostul ofiţer zâmbi:

— N-o mai cunoaşteţi pe prinţesa Nataşa de Gogineff?

— Ah! prinţesa? exclamă Virubova, cu bucurie. În sfârşit, ai venit iar printre noi!

Întinse mâinile tinerei prinţese şi zise:

— Şi pe dumneata te priveşte ceea ce tocmai spuneam domnului Halbah. Trebuie să pleci la Tobolsk, căci eşti persoana cea mai importantă în această luptă. Hârtiile sunt gata; trebuiesc completate doar cu numele dumitale.

Nataşa fu mişcată de primirea călduroasă ce i se făcu, căci din toate părţile se întinseră mâini spre ea. Dar ochii ei căutau zadarnic pe Vasilieff.

— Sunt gata, doamnă Virubova, zise ea. Voi pleca îndată ce-mi veţi spune. N-am putut veni până acum… căci… am trecut prin întâmplări grele… nu dispuneam de libertatea mea.

Virubova o privi cu multă compătimire. Vru s-o întrebe ce i se întâmplase, dar se abţinu, văzând lacrimi pe obrajii Nataşei. Îi luă doar mâna, mângâind-o:

— Curaj, prinţesă, curaj! Cu toţii vom mai avea de întâmpinat multe greutăţi. Cine ştie dacă nu e mai bine pentru dumneata că poţi pleca din capitală!

Nataşa prinse întâmplător o privire a frumoasei ţărănci şi rămase emoţionată. Ce ascundea această femeie ciudată? Cine era şi ce voia de la dânsa?

Din ochii blânzi ai străinei ţâşnea un interes cald, o anumită dragoste pentru tânăra prinţesă, făcând-o pe aceasta să lase privirea în pământ.

Deodată se auziră două lovituri înăbuşite şi în acelaşi timp începu să zbârnâie o sonerie.

Ca la comandă, discuţiile încetară. Conspiratorii răsuflau din greu. Apoi se auzi un ţipăt de spaimă şi disperare.

— Suntem pierduţi! exclamă o femeie şi începu să plângă cu hohote.

— Linişte! porunci Virubova. Numai dacă ne vom pierde capul, suntem pierduţi. Totul trebuie să se desfăşoare în linişte. Ascultaţi de mine şi veţi fi salvaţi!

Toate privirile se-ndreptară spre fosta damă de onoare, care spuse, apoi:

— Eu o iau înainte şi toţi mă vor urma! O scară duce în jos. Ultimul va închide uşa după el. Şi să nu scoateţi niciun cuvânt!

În aceeaşi clipă se stinse lumina. Se auziră câteva ţipete de spaimă.

— Nenorociţilor… fiţi liniştiţi… nu se-ntâmplă nimic! se auzi din nou glasul iritat al Virubovei.

Nataşa se înspăimântase şi ea, şi se sprijini de perete. Stând astfel, simţi un curent de aer, dibui în jur, dar nimeni nu era în apropiere.

De jos se auzeau glasuri aspre şi ameninţătoare. Casa fusese ocupată. Judecând după glasuri părea să fie un număr mai mare de bărbaţi.

Nataşa se simţi deodată singură şi părăsită. Auzi paşii conspiratorilor care se-ndepărtau şi fu cuprinsă de deznădejde.

O uşă se-nchise cu zgomot şi paşi grei urcară scara. În fiecare clipă tânăra prinţesă putea fi descoperită şi atunci…

Deodată, o mână căută s-o atingă şi un glas îi şopti la ureche:

— Ai încredere în mine şi vei fi salvată!

— Cine eşti dumneata? întrebă Nataşa, tot în şoaptă, dar nu căpătă niciun răspuns.

O mână fină şi rece o cuprinse pe a sa şi o trasa după sine. Ea se lăsă în voie, încrezătoare.

O izbitură în uşă, apoi scândurile trosniră. Condusă de mâna nevăzută, Nataşa păşi, dibuind, printr-o deschizătură întunecată şi o uşă se închise în urma ei.

— Acum să nu faci niciun zgomot! şopti glasul lângă ea. Eu plec acum, dar să n-ai teamă de nimic, căci nu poţi fi descoperită aici.

Nataşa vru să mai spună ceva, dar misterioasa persoană dispăruse. Un întuneric desăvârşit o învăluia. Zgomotele izbiturilor în uşă, glasurile aspra ale năvălitorilor, o înspăimântau de moarte.

107. Vânătoarea de oameni

Un grup de revoluţionari trecuseră în goana maşinilor prin faţa casei prezicătoarei, care era supravegheată de multe zile. Spionii susţinuseră cu toată tăria că descoperiseră locul unde se adunau conspiratorii pentru eliberarea familiei ţariste.

Timetrius Halbah nu greşise când i se păruse că a văzut o umbră omenească pe după colţul străzii. Era un bărbat, unul din numeroşii spioni din slujba viitorului regim.

Negrul deschise uşa, dându-şi seama că altminteri aceia de afară o vor sparge.

— Cine eşti tu? întrebă cel din fruntea roşiilor.

Uriaşul holbă nişte ochi cât roata carului. Se părea că vrea să se năpustească asupra individului, dar în aceeaşi clipă un altul izbi cu patul carabinei în capul cu păr creţ.

Negrul se prăbuşi la pământ, fără să scoată un geamăt.

— De ce ai făcut asta? întrebă şeful, supărat. Omul ar fi vorbit, – pe când aşa trebuie să ne pierdem vremea căutând.

— Nu l-ai văzut cum strângea pumnii, tovarăşe Bolokov? Nu lipsea mult să se năpustească asupra ta, răspunse revoluţionarul.

— Pe mine nu mă răpune atât de uşor unul ca ăsta, zise şeful, şi împinse cu piciorul trupul negrului.

Apoi porunci:

— Baioneta la armă şi lumină în fiecare odaie! Cine se împotriveşte, va fi culcat la pământ. Toţi ceilalţi vor fi arestaţi!

Înjurând de zor, revoluţionarii scotociră toată casa. Un

individ cu fruntea îngustă şi chipul aspru alerga încolo şi încoace. Acesta era omul care susţinuse că toţi conspiratorii se aflau în casă. El numărase douăzeci şi şase de persoane, bărbaţi şi femei, care intraseră înăuntru şi nu mai ieşiseră. Acum nu mai găsiră niciunul.

Un detaşament de zece bărbaţi se postă în faţa uşii camerei de şedinţe, unde fuseseră conspiratorii până mai adineauri. Uşa fu spartă, dar încăperea era goală.

Se sparse încă o uşă, care dădea într-un gang. Alergară pe acesta încoace şi-ncolo, ciocăniră pereţii şi nimeni nu bănuia că îndărătul unei uşi secrete de stejar, într-un dulap din zid, o tânără fată tremura de spaimă.

Şi nici nu bănuiau că se aflau în faţa unei uşi, care se deschidea printr-o simplă apăsare cu degetul şi deschidea drumul în ascunzătoarea conspiratorilor, care zăceau ghemuiţi cu toţii într-o gaură din adâncime.

Jos, în casă, conducătorul detaşamentului dădea buzna în fiecare odaie. Deodată se deschise o uşa la capătul gangului. Era aceea de la odaia unde prezicătoarea îşi primea clienţii.

Omul cu părul roşu – conducătorul – rămase locului la vederea frumoasei bătrâne.

— Cu ce vă pot servi? întrebă Denise Barobleur, politicos.

— Scuzaţi! făcu celălalt, înclinându-se. Aţi dat adăpost în casa aceasta unor conspiratori.

Bătrâna zâmbi şi zise:

— Nu ştiu nimic de asta. Trebuie să fie o greşeală, domnul meu. De altfel, îmi îngădui să vă atrag luarea aminte că stau sub protecţia statului francez.

— Ei, Pavlovici, vino-ncoa! strigă conducătorul către spionul care-i adusese aici. Vezi c-ai fost mincinos?

Fostul lacheu se apropie şi privi bănuitor la bătrână.

— Minţi, doamnă, zise el, trebuie să fie aici cel puţin douăzeci şi cinci de persoane. Nu e nici o jumătate de ceas de când au mai venit două, un bărbat şi o femeie. Am văzut eu bine.

Denise Barobleur zâmbi:

— Se poate s-aveţi dreptate.

Apoi se apropie de o uşă ascunsă sub o draperie şi o deschise. Se simţi un curent de aer rece şi se văzu cerul albastru al nopţii.

— Clienţii mei nu vor să fie văzuţi la ieşire şi de aceea se folosesc de o uşă dosnică, zise ea, cu o ironie fină. Drumul acesta duce în stradă, peste un podeţ îngust. Vă rog să vă încredinţaţi!

Conducătorul, însoţit de un alt revoluţionar, se duseră să cerceteze şi se-ntoarseră după zece minute.

— Ne retragem, doamna are dreptate, zise el şi aruncă o privire întunecată spre fostul lacheu, care stătea cu dinţii încleştaţi.

Nataşa văzu deodată o rază de lumină, în ascunzătoarea ei. Pe dinaintea uşii secrete treceau bărbaţi încolo şi încoace.

Prin nişte găurele ce se vedeau numai pe dinăuntru, ea îi putea observa pe oamenii aceştia, care gesticulau şi înjurau. La mâneci şi la căciuli purtau panglici roşii. Păreau să fie şi ofiţeri, socotind după uniforme.

Deodată se făcu tăcere deplină. Abia după câtva timp se auzi un zgomot, – uşa se deschise şi în gang se ivi, cu o lampă în mână, ţăranca frumoasă, care zâmbi cu blândeţe Nataşei.

— Sărmană copilă, desigur că ţi-a fost tare frică!

Prinţesa răsuflă uşurată.

— Nu chiar atât de tare, doamnă, răspunse ea. Dar aş fi avut de ce să-mi fie teamă, căci oamenii aceia au rostit ameninţări atât de grozave la adresa acelora pe care voiau să-i găsească în această casă!

— Dar n-au găsit pe nimeni şi nici nu vor găsi, răspunse ţăranca. Haide cu mine, vei fi oaspetele meu astă-noapte. Rămâi aici şi mâine te vei putea întoarce acasă. Nu face pentru dumneata să umbli noaptea pe stradă.

Nataşa luă mâna necunoscutei şi o strânse cu recunoştinţă. Un gând îi fulgeră prin minte.

— Nu cumva… sunteţi dumneavoastră doamna Barobleur? întrebă ea, şovăitor.

Frumoasa ţărancă surâse.

— Am, oare, mutră de prezicătoare? întrebă ea.

— Iertaţi-mă… nu mi-am pus întrebarea asta. Mă miram numai că cunoaşteţi atât de bine această casă…

Ţăranca nu răspunse. Porni înainte şi o conduse pe Nataşa într-o odăiţă, apoi se retrase.

Tânăra prinţesă se aşeză şi începu să chibzuiască la cele petrecute în seara aceea. După câtva timp se dezbrăcă şi se întinse pe pat, unde rămase multă vreme cu ochii deschişi.

Deodată tresări speriată. Un ţipăt de moarte îi ajunsese la ureche.

— Dumnezeule… ce s-a întâmplat? murmură ea, înspăimântată. A fost ucis cineva? Unde? Aici în casă, sau în stradă?

Îşi încordă auzul, dar nu prinse nimic. Cu inima grea se lăsă din nou în aşternut şi în cele din urmă adormi.

Abia după câteva ceasuri cutezară conspiratorii să-şi părăsească ascunzătoarea. Ţăranca veni şi le zise că nu mai există nicio primejdie. Toţi răsuflară uşuraţi.

— Au părăsit strada revoluţionarii? întrebă Virubova. Nu s-or fi ascuns pe undeva?

— Nu, au plecat. M-am urcat în podul casei, şi prin ferestruică am urmărit retragerea lor.

— Atunci e bine.

Virubova râse. Acum, când primejdia trecuse, buna dispoziţie revenise.

Urcară cu toţii sus şi plănuiră cum să părăsească locuinţa. Întâi urmau să plece doi bărbaţi mai curajoşi. Unul prin ieşirea din faţă, celălalt prin cea din dos.

Timetrius Halbah alese uşa din faţă, iar prin cealaltă urma să plece contele Braunfels, un fost căpitan de gardă.

Amândoi trebuiau s-o ia în susul străzii şi dacă nu erau opriţi, atunci urmau să se înapoieze. Dacă nu se întorceau, însemna că fuseseră prinşi.

Negrul îşi revenise în simţiri între timp. Râse vesel, căci căpăţâna lui rezistentă nu se prea resimţise de pe urma loviturii. Fusese o viclenie a lui că se prăbuşise la pământ,

prefăcându-se leşinat.

Înainte de a părăsi camera, Timetrius Halbah se-ntoarse din uşă şi zise, îngrijorat:

— N-o văd pe prinţesă!

— Aşa e… prinţesa nu e aici, spuse şi Virubova.

Atunci se ivi ţăranca şi zise:

— N-aveţi nicio grijă, căci doarme. Am găsit-o stând singură în odaia asta şi nu lipsea mult să cadă în mâinile revoluţionarilor, dacă nu interveneam eu, ascunzând-o într-un dulap tăinuit. Rămâne aici până mâine, căci nu-i pot da drumul noaptea pe stradă.

Toţi răsuflară uşuraţi. Timetrius Halbah şi contele se despărţiră de ceilalţi conspiratori şi părăsiră casa.

Fostul ofiţer ieşi în stradă şi începu să meargă agale, prefăcându-se nepăsător. Dar era numai ochi şi urechi, ca un vânător iscusit.

Cineva venea fără zgomot în spatele lui. Timetrius se-ntoarse brusc şi se văzu în faţa unui om cu chipul palid şi ochi scânteietori.

Casa Virubovei era la vreo sută de metri.

— Eşti arestat! zise necunoscutul şi se căzni să scoată din buzunar un pistol greu.

— Nu cred, răspunse fostul ofiţer, calm.

Lăsă să-i alunece din mânecă un pumnal şi se repezi asupra adversarului. Un ţipăt sparse tăcerea nopţii… Era strigătul de moarte pe care-l auzise Nataşa din odăiţa ei.

Pavlovici, fostul lacheu, se prăbuşi la pământ şi după câteva clipe îşi dădu sufletul. Timetrius privi în jur şi nevăzând pe nimeni ridică de jos cadavrul şi merse cu el spre apa din apropiere, în care-l aruncă. Apoi se întoarse spre casa Virubovei, unde se-ntâlni cu contele, care nu fusese reţinut de nimeni.

Peste un ceas, ultimul conspirator părăsise casa.

108. O revedere neaşteptată

În timp ce Saşa îşi frământa mintea, pentru a lua o hotărâre

dacă să destăinuie sau nu faptul că Nataşa mai era în viaţă, Boris Verodin păşea tăcut alături de dânsa.

Luntraşul era şi el preocupat de gândurile sale şi mai ales, spusele agitatorului Urez făcuseră o impresie adâncă asupra lui. La urma urmei, omul avea, întrucâtva, dreptate. El, Boris, căzuse în mrejele pătimaşei femei, dar aproape că nu-şi dăduse seama în ce chip. Desigur că-i purta recunoştinţă, căci Sonia îi salvase viaţa doar. Însă nu-şi trădase el ţinta pe care o urmărea de atâta vreme? Şi, apoi, îşi uitase oare iubita?

Nu, icoana scumpei sale Nataşa va trăi veşnic în inima lui şi nimeni n-o va putea întuneca vreodată.

Şi când se gândi la Sonia Petrovici, chipul luntraşului se posomorî şi mai mult. Istorisirea fostei cameriste avusese o mare înrâurire asupra lui şi se hotărî să ceară socoteală Soniei dacă se va dovedi că, într-adevăr, ea pusese la cale, arestarea bătrânei.

În acest timp, Saşa luă hotărârea să vorbească cu Vasilieff. Dacă acesta încuviinţa, Boris Verodin avea să afle că iubita lui nu dispăruse în valurile Volgăi.

— Unde stai, matuşca? întrebă luntraşul, rămânând locului, căci îşi amintise de întâlnirea pe care i-o dăduse revoluţionara.

Cu acest prilej, el putea să afle adevărul asupra arestării Saşei.

— În palatul familiei Goginеff, răspunse bătrâna. Unde aş putea să locuiesc, altminteri? Ştii doar că pe vremea când trăiau stăpânit mei, stăteam împreună cu ei în capitală.

— Da, ai dreptate, nu m-am gândit la asta, zise luntraşul. Vrei să te însoţesc până acasă? În orice caz, mâine am să vin pe la tine.

— Nu, las’ că nimeresc eu şi singură, zise bătrâna! Dar ascultă-mă, n-ai putea să-mi dai adresa lui Vasilieff, căci aş vrea să vorbesc cu el?

Boris rupse o foaie din carnetul său şi scrise adresa familiei Ulkitzki.

— Stăm cu toţii împreună, zise luntraşul, întinzându-i hârtia. Irina şi cu mine locuim tot acolo.

După ce-şi notă strada şi numărul palatului Gogineff, tânărul îşi luă rămas bun de la însoţitoarea lui, prevenind-o încă o dată să nu rămână prea multă vreme pe stradă. Apoi se îndreptă în grabă spre localul unde avea întâlnire cu Sonia, în timp ce mătuşa lui se hotărî să se ducă la frumoasa ţărancă.

Bătrâna trebui să aştepte cam mult până ce fu lăsată înăuntru. Negrul se ivi înaintea ei şi o conduse într-o încăpere, unde atârna de perete fotografia unei femei minunate, cu un zâmbet fermecător.

— Cine să fie asta? se întrebă ea, după ce rămase singură.

Deodată, se bătu cu palma peste frunte.

— Cum poate fi cineva aşa uituc? făcu Saşa zâmbind. E doar acelaşi portret care se afla şi în căsuţa Anuşcăi! Numai că de pe aceea lipsea copilul. Pe semne că fotografia asta a fost făcută mai târziu. Dar nu mai încape îndoială că înfăţişează pe frumoasa ţărancă, atunci când era tânără.

— Ia te uită, mătuşico, mă recunoşti? auzi, deodată, bătrâna, un glas prietenos îndărătul ei.

Şi, întorcându-se văzu o doamnă foarte elegantă.

Saşa rămase ca încremenită; înaintea ei se afla, frumoasa ţărancă. După ce-şi mai reveni în fire, bătrâna făcu o plecăciune adâncă – aşa cum era obişnuită încă de pe vremea când slujea în palatul familiei Gogineff. Cealaltă îi întinse mâna, pe care Saşa abia se încumetă s-o strângă.

— Nu fi atât de sfioasă, draga mea, zise distinsa doamnă. Aş vrea să stăm de vorbă cât mai prieteneşte, aşa că nu mă prea împac cu umilinţa asta.

— Dar cum să vă numesc? întrebă Saşa.

— Zi-mi, doar, doamna Tatiana.

— Bine, fie şi aşa.

— Dar unde ai fost atâta vreme? Te-am aşteptat demult.

Ochii bătrânei sclipiră atât de viu, încât cealaltă se dădu cu un pas înapoi, cuprinsă de teamă.

— Nu. Nu trebuie să-ţi fie frică de mine, căci nu-ţi fac nimic, o linişti fosta cameristă. Cu altcineva am să mă răfuiesc, pentru cele zece zile petrecute în fortăreaţa Petru şi Pavel.

— Cum, ai fost ţinută în închisoare? strigă Tatiana. Dar în ce fel ai ajuns acolo?

Bătrâna se încruntă.

— Datorită unei femei care face pe comunista, dar călătoreşte în automobile elegante, răspunse ea.

— Ah, e vorba de aceea pe care o bănuiai ţi-a furat caseta?

— Da, aşa e. Am văzut-o cu un bărbat gras, într-o maşină foarte luxoasă. Şi dânsa m-a zărit pe mine. Apoi, burtosul a coborât şi a dat ordin să fiu arestată. Dar nu mai încape îndoială că ticăloasa aceea a pus totul la cale. Zece zile am lâncezit în celulă, până ce am izbutit, printr-un gardian binevoitor, să dau de veste nepotului meu Boris Verodin, care m-a pus în libertate.

Frumoasa femeie rămase pe gânduri.

— Şi dacă această Sonia Petrovici a furat totuşi, caseta? zise ea, apoi.

— Cum de ai ajuns la asta? făcu Saşa, mirată. Doar mi-ai spus că nici nu poate fi vorba de dânsa şi că ai văzut la altcineva bijuteriile furate.

— Dar, între timp, lucrurile s-au lămurit, răspunse ea. A ieşit la iveală că Sonia Petrovici a vândut giuvaierurile persoanei în stăpânirea căreia se află ele acum.

Bătrâna tresări şi o sclipire de triumf se aprinse în ochii ei.

— Vasăzică tot eu am avut dreptate! strigă dânsa. Las’ că o învăţ eu minte! Am să cer arestarea ei! Acum înţeleg de ce a pus la cale întemniţarea mea în fortăreaţă. Pe semne că a mirosit că sunt pe urmele ei.

— Nu-ţi pierde cumpătul, draga mea, altminteri stricăm totul şi hoaţa ne scapă din mâini. Trebuie s-o luăm pe neaşteptate, ca să nu se poată pune la adăpost.

Şi adăugă, cu tristeţe:

— Din păcate, nu prea ne putem bizui pe ajutorul poliţiei, căci cine ştie dacă aceasta o să se încumete să pornească ceva împotriva unei femei care se află în rândurile dintâi ale revoluţionarilor.

— Bine, dar nici tovarăşii ei nu vor îngădui ca o comunistă să aibă asemenea bogăţii şi casa ei proprie… Ştii doar că,

după noua învăţătură, totul aparţine obştii...

Tatiana zâmbi.

— Astea-s poveşti, pe care le istorisesc cei care aţâţă poporul. Nobilii nu mai au dreptul la bunurile lor, în schimb alţii au ştiut să pună mâna pe ele.

– Atunci, ce trebuie să facem ca să intrăm în stăpânirea lucrurilor din casetă? întrebă Saşa.

— Deocamdată nu e nimic de făcut. Am să chibzuiesc bine, apoi ne vom pune pe lucru. În orice caz, nu trebuie să ne pripim.

Tatiana îşi aminti că bătrâna fusese adăpostită de cei doi servitori în fostul palat al familiei Gogineff. Dacă până acum nu aflase cui aparţinea casa, asta se datora numai întâmplării. Peste scurt timp însă, va descoperi adevărul, căci era de ajuns să o vadă o singură dată pe Sonia Petrovici – sau să-i audă numele.

Cum se putea împiedeca aceasta?

Îşi frământă mintea, dar nu găsi niciun mijloc să iasă din încurcătură.

— N-ai vrea să rămâi la mine, draga mea? întrebă Tatiana, în cele din urmă, nădăjduind că astfel o va îndepărta pe bătrână de fostul palat al prinţului Gogineff.

Saşa o privi uimită.

— Să rămân la dumneata? Nu, e cu neputinţă, stimată doamnă Tatiana. Am doar destui cunoscuţi în Petrograd. Şi, mai ales acum, după ce mi-am găsit nepotul, nu pot cu niciun chip să primesc propunerea dumitale.

Cealaltă cuprinse mâna fostei cameriste.

— Ascultă-mă, vrei să-mi făgăduieşti ceva? zise dânsa, cu glas rugător.

— Cu plăcere, doamnă Tatiana, numai să-mi fie cu putinţă.

— Îmi făgăduieşte că nu vei porni nimic împotriva acestei comuniste, oriunde şi oricând ţi-ar ieşi în cale?

Bătrâna făcu o mutră posomorâtă...

— O să-mi vină foarte greu, răspunse ea, şovăind.

— Împlineşte-mi dorinţa, stărui Tatiana, e în interesul cauzei pentru care luptăm amândouă şi pe care trebuie s-o

ducem la bun sfârşit. Hoaţa să nu afle că e descoperită. Aşadar, n-are niciun rost să-i cerem îndărăt caseta şi ceea ce era înăuntru, căci astfel nu ajungem la niciun rezultat.

Fosta cameristă îşi dădu seama că Tatiana avea dreptate şi făgădui că va trece totul sub tăcere. Înainte de a-şi lua rămas bun, misterioasa femeie zise zâmbind:

— Acasă te aşteaptă o surpriză foarte plăcută, draga mea!

Saşa nu prea dădu atenţie acestor cuvinte şi după ce strânse mâna frumoasei femei, părăsi încăperea căci în acea zi mai avea multe îndatoriri, întâi voia să vorbească cu Ipanoff, apoi trebuia să facă o vizită Irinei şi bunului moşier.

De acesta din urmă atârna dacă Boris va afla adevărul asupra sorţii iubitei sale. Poate că Vasilieff renunţase la planul său de a o uni pe Irina cu tânărul luntraş?

Saşa îşi iuţi paşii şi peste puţin timp ajunse la fostul palat al familiei Gogineff.

În chip cu totul ciudat, uşa nu era încuiată. Bătrâna nu ştia că, în acea seară, comunista poftise iarăşi la dânsa un număr de fruntaşi revoluţionari, la o „întrunire politică”.

De fapt, însă, aceste adunări nu erau decât nişte chefuri în adevăratul înţeles al cuvântului şi înflăcăraţii „tovarăşi” jucau cărţi şi trăgeau la măsea până în zorii zilei, când părăseau minunatul palat, pentru a se înapoia pe la casele lor, unde dormeau până la amiază.

Saşa intră în palat şi încuie uşa în urma ei. Apoi trecu pragul încăperii celor doi bătrâni şi dădu un „bună seara” prietenos. Deodată, ochii i se holbară şi, fără să rostească un singur cuvânt, bătrâna o cuprinse în braţe pe Nataşa, care îi ieşise în întâmpinare, plină de bucurie.

109. Visuri spulberate

Localul unde Boris Verodin trebuia să se întâlnească cu Sonia Petrovici, se afla în centrul oraşului şi, anume, în apropiere de sediul guvernului şi de clădirea unde se ţineau adunările soldaţilor şi muncitorilor.

În ultimul timp, acolo nu veneau decât revoluţionarii, care

îşi puteau îngădui o masă bună. Mai înainte era frecventat de ofiţerii din gardă, iar după aceea de cei care făceau parte din partidul guvernamental sau din celelalte partide burgheze.

Aşadar, rămăsese întotdeauna unul din localurile cele mai vizitate, căci proprietarul său ştia să-şi facă rost de cele mai bune delicatese.

Omul ştia prea bine că înşişi revoluţionarii cei mai îndârjiţi nu se dădeau înapoi de la ceva fin şi un vin bun, astfel că şi în vremea aceea localul său era întotdeauna plin.

Boris Verodin nu fusese încă niciodată acolo, aşa că rămase uimit văzând un mare număr de tovarăşi, dintre care cea mai mare parte îi erau cunoscuţi de la şedinţele consiliilor.

Fruntaşii revoluţionari fumau ţigări de foi şi beau vinuri bune. Un miros plăcut domnea în încăpere.

Tânărul luntraş voia să se îndepărteze, căci acest mediu era cel mai potrivit pentru a aţâţa mânia lui împotriva Soniei Petrovici. Amărăciunea îl cuprinse. Cum cutezase oare pătimaşa femeie să-i dea întâlnire într-un asemenea local? Nu putea dânsa să-şi impună o viaţă simplă, aşa cum se cuvenea unei revoluţionare?

— Bună seara, Verodin... şi aici? îl salută deodată un bărbat spătos, cu chipul grav.

Bakareff – acesta era numele său – urmă pe ton batjocoritor:

— Nici nu mă aşteptam să te găsesc şi pe aici.

— E pentru prima oară când trec pragul acestui local, răspunse Boris. De altminteri nici n-am de gând să rămân, căci am venit numai să caut pe cineva.

— Atunci, poţi să iei loc lângă mine, zise Bakareff. Şi eu sunt pentru întâia dată aici şi anume, trimis de preşedintele viitoarei republici. Tovarăşul Lenin a auzit că mulţi dintre tovarăşii noştri îşi petrec nopţile în acest local şi mi-a dat misiunea să cercetez cum stau lucrurile. Să vezi ce scandal o să se stârnească, atunci când o ieşi totul la iveală!

— Şi pe bună dreptate, încuviinţă Boris Verodin, ducând la buze paharul cu vin pe care i-l turnase tovarăşul său.

Cei doi revoluţionari vorbiră câtva timp despre

evenimentele politice, amândoi fiind de părere că se vor petrece în curând lucruri însemnate.

Deodată Boris Verodin ciuli urechile, auzind un glas îndărătul său. Un bărbat adresase o întrebare unui chelner şi luntraşul auzise desluşit numele Soniei.

— Nu, nu mai e aici, răspunse chelnerul. Dumneata eşti tovarăşul Mencikovski? adăugă el, apoi.

— Da, n-a lăsat nimic pentru mine?

— Ba da, biletul ăsta.

Luntraşul se întoarse cu băgare de seamă. Mare tulburare pusese stăpânire pe el, auzind numele aceluia despre care preşedintele Comitetului Central îi destăinuise că era autorul arestării Saşei.

Mencikovski era şi el foarte tulburat şi nu lua în seamă pe cei din jurul său, altminteri l-ar fi zărit pe Boris Verodin, cu toate că acesta îşi întorsese iarăşi faţa.

Burtosul scoase bileţelul din plic, aruncă o privire asupra celor câteva rânduri scrise, apoi clătină capul mulţumit, mototoli hârtia între degete şi o azvârli sub masă.

— Dar nici n-auzi ce-ţi spun, zise Bakareff, care se străduia să lămurească ceva lui Boris Verodin.

Tânărul revoluţionar tresări şi zâmbi încurcat.

— Da, ai dreptate, tovarăşe, se scuză el. N-am fost atent la spusele tale, căci eram preocupat de o chestiune care mă priveşte personal.

— Eşti îndrăgostit, dragul meu! şopti celălalt. Se ştie că frumoasa Sonia e a ta şi toţi te pizmuiesc pentru asta. Tovarăşa noastră te iubeşte la nebunie. Dar bagă de seamă să nu-ţi devină o povară, de care să nu te poţi scutura atât de uşor.

— Fii liniştit! răspunse Boris, zâmbind cu amărăciune. Suntem din acelaşi sat şi de aceea prietenia noastră e mai strânsă decât între ceilalţi tovarăşi. Şi, apoi, Sonia mi-a salvat viaţa… Nu ştiu dacă ai auzit ceva despre asta?

— Am auzit şoptindu-se câte ceva, dar nu ştiu nimic precis. Ia spune-mi şi mie cum s-au întâmplat lucrurile, căci mă interesează! Dacă nu mă înşel, era vorba de prinţul Potcikev?

Boris Verodin se ridică. Izbutise, în sfârşit, să tragă bileţelul spre el şi să-l ia în mână, fără ca burtosul să observe ceva.

— Altă dată, tovarăşe Bakareff! zise el, întinzând celuilalt mâna. Astăzi mai am de dus la capăt câteva chestiuni însemnate.

Cei doi îşi strânseră mâinile, apoi luntraşul dispăru din local.

Când ajunse afară netezi bileţelul şi citi:

„*Mă găseşti în strada Ulantzki 32, în apropierea bulevardului Petru şi Pavel.*

Sonia”.

Boris Verodin rămase cu ochii holbaţi la hârtie. Apoi, scoase din buzunar adresa pe cane i-o dăduse bătrâna Saşa. Ciudat, era aceeaşi casă. Ce căuta Sonia acolo?

Fără să mai stea la gânduri, revoluţionarul porni la adresa indicată şi, după puţin timp, se afla înaintea unei clădiri impunătoare. Sus, la o fereastră, era lumină.

Boris urcă cele câteva trepte care duceau spre intrare, apoi deschise uşa. Un miros plăcut domnea înăuntru. Scara era acoperită cu un covor gros, iar de pereţi atârnau câteva lămpi.

— Frumoasă casă! murmură el, rămânând locului, nehotărât.

Să se adreseze portarului? Acesta era, oare, palatul familiei Gogineff?

Deodată, păşi mai departe, vrând să afle ce se petrece sus.

După câteva clipe urcase treptele. Un bucătar cu scufie albă trecu pe dinaintea lui, ducând în mână o tavă pe care se afla o gâscă friptă.

„După cât se pare, ăştia de aici o duc foarte bine – îşi zise Boris, cu tristeţe. Dar aş vrea să ştiu şi eu cine organizează astfel de ospăţuri. Prinţul Gogineff e mort, Nataşa de asemenea…”

Se îndreptă spre o uşă frumos sculptată, dindărătul căreia se auzea o muzică dulce. O deschise şi zări înaintea lui o sală feeric luminată, unde se aflau vreo treizeci de persoane, care

luaseră loc în jurul unei mese lungi.

Boris rămase înmărmurit, văzând, în mijlocul lor, alături de câteva chipuri cunoscute, pe Sonia Petrovici, care se uita la el ca la o nălucă.

Tânărul păşi mai aproape şi rămase înaintea mesei, cu braţele încrucişate pe piept.

În acest timp, frumoasa comunistă îşi venise în fire. Purta o rochie minunată, din garderoba Nataşei; îi venea atât de bine, încât nimeni n-ar fi putut recunoaşte în această femeie pe fosta ţărancă jerpelită din satul de pe ţărmul Volgăi.

Sonia Petrovici era frumoasă şi avea o statură minunată. Ochii-i aprinşi de dorinţe se aţinteau asupra chipeşului tânăr.

Acesta, însă, o privi rece, plin de dispreţ, apoi se uită cu luare-aminte la omuleţul de lângă dânsa, care făcea feţe-feţe.

— Vreau să vorbesc ceva cu dumneata, între patru ochi, tovarăşe Mencikovski, se adresă Boris, misitului.

— Cu mine? zise acesta, ridicându-se, cuprins de nelinişte.

— Da, cu dumneata, tovarăşe Mencikovski, întări Boris, apăsând pe fiecare cuvânt.

Sonia ascultase convorbirea dintre cei doi bărbaţi şi se ridică şi ea. Simţea că o mare primejdiei pluteşte deasupra capului ei. Aşteptase cu nerăbdare câteva ceasuri în localul unde trebuia să se întâlnească cu Boris, fără să bănuiască faptul că acesta se afla la Comitetul Central, unde voia, să vorbească cu Ilino.

Cum ajunsese tânărul aici? Ce voia de la Mencikovski? Era gelos, oare? Un fior plăcut o străbătu la acest gând.

Dar nu, era cu totul altceva. Pe semne, că aflase că burtosul pusese la cale întemniţarea Saşei în fortăreaţa Petru şi Pavel.

— Boris, nu vrei să iei loc? zise ea, linguşitor, privindu-l ţintă în ochi.

— Nu, răspunse el, cu asprime. Ai auzit doar că vreau să vorbesc cu omul acesta.

— Bine, dar ce ai cu tovarăşul Mencikovski, care nu ţi-a făcut nimic?

Luntraşul nu răspunse şi se îndepărtă împreună cu

burtosul.

— Proastă afacere, tovarăşă Petrovici! zise Gernoff, care făcea şi el parte din Comitetul Central şi trecea drept un agitator priceput. Dacă Verodin nu-şi ţine gura, va fi rău de noi.

Sonia înălţă din umeri. În acest moment se temea doar de un singur lucru: ca legătura pe care o înnodase cu atâta măiestrie între ea şi frumosul luntraş să nu se destrame dintr-odată.

Boris Verodin se apropie de burtos şi-l înşfăcă de piept.

— Ce ţi-a făcut bătrâna aceea, că ai pus la cale arestarea ei, acum zece zile, tovarăşe Mencikovski? întrebă el, ameninţător.

Misitul fu cuprins de spaimă. Aşadar, asta aţâţase mânia lui Boris Verodin? Chibzui cu înfrigurare, apoi răspunse, silindu-se să zâmbească prietenos:

— Dacă e vorba de femeia care se numeşte Saşa, pot să-ţi spun, doar, că am cerut să fie arestată, fiindcă un grup de muncitori mi-au adus la cunoştinţă că dânsa a batjocorit revoluţia, zicând că Lenin e un ticălos.

Boris Verodin zâmbi:

— Atâta tot, tovarăşe Mencikovski?

— Da, de altminteri, eu nici n-o cunosc şi, dacă vrei, am să port de grijă să fie pusă în libertate cât mai repede cu putinţă.

— Na, asta e răsplata minciunii tale, scrâşni luntraşul, cârpind burtosului două palme zdravene.

Degetele sale lăsară urme pe faţa lui Mencikovski, care rămase locului încremenit. Verodin se întoarse şi voi să se îndepărteze, când Sonia se ivi în prag şi se apropie de el.

— Boris, îngână ea, drăgăstos, ce-i cu tine? De ce eşti atât de enervat?

— Lasă-mă, răspunse tânărul încruntat. Aşadar, astfel trăieşti tu? Ce cauţi în palatul ăsta, care, după cât ştiu, aparţine familiei Gogineff?

— L-am cumpărat.

Cei doi rămaseră câteva clipe faţa în faţă. O sclipire de bucurie şi triumf se ivi în ochii Soniei.

— Da, l-am cumpărat pentru tine… Aici vom locui împreună, zise ea.

— Şi de unde ai avut bani? întrebă el, sfredelind-o cu privirea.

Revoluţionara plecă ochii în pământ, apoi răspunse, uitându-se în faţa lui.

— Asta… am să-ţi spun… când… vei fi soţul meu.

Boris Verodin clătină capul, cu hotărâre.

— Niciodată nu ţi se va împlini această dorinţă… Niciodată… o afirm în prezenţa acestui om, pe care tocmai l-am pedepsit pentru ticăloşia lui. Ştiu că a lucrat din porunca ta… Nu-mi pasă de unde ai pus mâna pe aceste bogăţii, dar sunt sigur că n-ai să te bucuri de ele. O adevărată revoluţionară n-are nevoie de avere. Însă tu nu urmăreşti decât să duci o viaţă îmbelşugată. De aceea ai şi venit aici… Să-ţi fie ruşine!

Tânărul îi întoarse spatele vrând să se depărteze.

— Boris! strigă revoluţionara, deznădăjduită. Boris, nu uita că-mi datorezi viaţa, nu uita că te-am salvat din înfiorătoarea celulă…

El oftă şi ridică din umeri. Apoi, fără să-i mai arunce măcar o singură privire, coborî treptele.

Legătura dintre Boris Verodin şi frumoasa revoluţionară se destrămase.

110. Durerile dragostei

După un somn odihnitor, în casa prezicătoarei, Nataşa se trezi foarte târziu şi se îmbrăcă repede, căci voia să ajungă cât mai curând acasă. Ipanoff şi buna lui soţie ar fi fost destul de îngrijoraţi din pricina ei.

Prinţesa deschise uşa şi rămase în aşteptare, nădăjduind că nu va întâmpina piedici în calea ei. Adeseori se auzeau paşi şi chiar glasuri. Erau clienţii prezicătoarei.

Casa începu să pară ciudată Nataşei. De ce nu se mai arăta frumoasa ţărancă?

În sfârşit, cuteză să iasă în coridor, unde, spre spaima ei, fu

întâmpinată de negru. Dar acesta îi zâmbi cu bunăvoinţă şi-i arătă o uşă. Prinţesa îşi închipui că acolo o va întâlni pe gazda ei, astfel că bătu de câteva ori în uşă, apoi trecu pragul. Însă, spre surprinderea ei, încăperea era goală. Doar în mijloc se afla o masă pusă pentru o singură persoană. Ceaiul era pregătit, iar pe o farfurie se vedeau câteva franzeluţe rumene.

Prinţesa sorbi puţin din băutura fierbinte şi rămase iarăşi în aşteptare.

După câtva timp se ivi negrul, şi la întrebarea ei unde se afla doamna care o poftise în ajun, acesta îi făcu semn din cap să-l urmeze.

Peste câteva clipe, Nataşa se văzu într-o încăpere foarte slab luminată, unde la început nu desluşi nimic, dar încetul cu încetul deosebi o masă îndărătul căreia se afla o femeie bătrână.

— Vino mai aproape, copila mea! se auzi un glas blând.

Prinţesa se supuse cu inima strânsă de teamă.

— Unde sunt? îngână ea. Voiam să părăsesc casa, dar doamna care m-a condus aseară în încăperea unde am dormit, nu s-a ivit încă.

— Ştiu, copila mea, zise prezicătoarea, privind-o cu ochii ei mari, misterioşi.

Nataşa simţi deodată o mare încredere în aceasta femeie.

— Arată-mi mâna, urmă Denise Barobleur.

Cealaltă se supuse şi bătrâna privi îndelung în palma Nataşei, pe care o mângâie cu dragoste.

— Multe ai pătimit, copila mea, zise prezicătoarea. În tinereţe s-au abătut pe capul dumitale multe nenorociri. Văd un castel falnic, care se înalţă pe o colină… Acolo eşti stăpână… Părintele dumitale e un om aspru şi neînduplecat… El vrea să te lege de un bărbat mai în vârstă, puternic dar crud. Atunci dragostea se furişează în inima dumitale tânără… Jos, pe ţărmul Volgăi, luntraşii trag corăbiile grele şi cântă ariile lor monotone. Unul din ei ţi-a vrăjit inima. Dumneata, fiica unui nobil, te-ai îndrăgostit de un biet luntraş… Vine revoluţia… Prinţul pe care tatăl dumitale ţi l-a

ales de soţ, seamănă pretutindeni moarte şi nenorociri… Mizeria se aşterne în urma lui… Dar răzbunarea nu întârzie… Prinţul e nevoit să fugă, fără a-şi putea lua soţia, pe care i-a răpit-o luntraşul.

Prezicătoarea se opri şi dădu din cap, obosită.

Inima Nataşei bătea năvalnic.

— Eşti nevoită să fugi, urmă prezicătoarea. Călătoreşti ziua şi noaptea… Deodată, te vezi despărţită de iubitul dumitale… Crezi că a murit dar el trăieşte… Te-ai pregătit să duci la îndeplinire o misiune sfântă… ţi s-a poruncit să faci un drum lung… şi vei fi nevoită să-l faci… Această călătorie va fi încununată de izbândă? Viitorul se desfăşoară negru înaintea mea… nu-l pot pătrunde… Soarta familiei pe care vrei s-o salvezi e nehotărâtă.

Prezicătoarea se opri iarăşi, istovită.

Nataşa ascultase ultimele cuvinte, tremurând. Ştia ce voia să spună Denise Barobleur. Era vorba călătoria spre Tobolsk care avea ca scop eliberarea familiei imperiale.

Această călătorie va fi încununată de izbândă!

— Ai de pus vreo întrebare, copila mea? zise bătrâna, cu glasul ei blând.

— Nu… vreau să plec…

Prezicătoare se ridică.

— Nu vrei să ştii nimic despre acela căruia îţi aparţine inima dumitale?

Prinţesa ridică mâinile ca şi cum ar fi vrut să se apere de o primejdie nevăzută.

— Nu… nimic – murmură ea, chinuită. Nu vreau să ştiu nimic… nu trebuie să mă revadă… sunt dispărută pentru el… moartă…

— Sărmana copilă! zise bătrâna, şi Nataşa simţi mâna ei moale dezmierdându-i părul. Această dragoste nu va putea fi înăbuşită cu niciun chip…

— Da, aşa e, murmură prinţesa. Niciodată nu voi iubi un alt bărbat… dragostea mea va dăinui până dincolo de mormânt.

Prezicătoare o conduse la uşă, unde Nataşa simţi pe fruntea ei două buze calde şi o binecuvântare îi sună în

urechi.

Apoi, ca vrăjită părăsi casa, şi uşa se închise fără zgomot în urma ei. Nu trecu mult şi ajunse acasă, unde cei doi bătrâni o întâmpinară plini de bucurie.

— Ah, dacă a i şti ce spaimă am tras din pricina dumitale, zise Ipanoff. Nici nu-ţi închipui ce îngrijoraţi am fost… Vezi, spuneam eu întotdeauna că o femeie nu trebuie să se avânte singură pe stradă, în vremurile astea. Fără îndoială că ţi s-a întâmplat ceva neplăcut?

Nataşa zâmbi, înduioşată de devotamentul acestor doi bătrâni.

— De astă dată nu mi s-a întâmplat nimic, minţi ea. Atâta doar, că am întârziat în oraş, astfel că am primit propunerea prietenilor mei de a înnopta la dânşii.

Bătrâna aduse mâncarea, dar prinţesa nici n-o atinse, ci se retrase în odăiţa ei, vrând să fie singură. Vorbele prezicătoarei îi răsunau mereu în urechi. Misterioasa femeie, cu ochii mari, inteligenţi, îi dezvăluise tot trecutul. Dar, ceea ce îl îndurera mai mult, era destăinuirile cu privire la dragostea ei pentru Boris. Prinţesa nu voise să-şi mărturisească, însă în ultimul timp, simţise că iubirea îi sfâşiase inima din ce în ce mai mult şi-şi dăduse seama că, într-o bună zi, flacăra amorului o va mistui cu desăvârşire.

Apoi îşi reaminti scena când iubitul ei trecuse în maşină alături de frumoasa soră de caritate. Nu, să se fi înşelat – era cu neputinţă. Astfel nu putea să privească decât un îndrăgostit, Boris nu avusese ochi decât pentru însoţitoarea lui.

Nefericita se străduia să-şi stăpânească plânsul. Aşadar totul se spulberase. Ea nu-l va mai revedea niciodată, nu-i va mai auzi glasul, nu va mai simţi îmbrăţişarea lui pătimaşă.

Gândurile Nataşei se îndreptară iarăşi spre misiunea ei. Poate că aceasta o va duce la pieire şi, poate că vă cădea jertfă revoluţiei?

În timpul acesta, cei doi bătrâni stăteau de vorbă în odaia lor.

— Astă seară o să se încingă iarăşi un chef, colo sus, zise

Ipanoff.

— Lasă-i în pace, răspunse nevasta lui. Oamenii care chefuiesc nu sunt cei mai răi. La urma urmei, de ce nu s-ar distra şi revoluţionarii? Doar şi-au primejduit capul, când au pornit mişcarea... Nimeni nu poate tăgădui că au avut mult curaj. Ia gândeşte-te ce ar fi păţit dacă lovitura dădea greş?

— Eu aş fi fost mai bucuros să se fi întâmplat astfel, zise bătrânul. Ce minunate erau vremurile, când Ţarul se afla în fruntea ţării!

Nevasta lui clătină capul.

— Cu tine nu se poate ieşi niciodată la capăt, răspunse ea. Nu erai întotdeauna nemulţumit împotriva jugului greu pe care trebuiai să-l duci? Iar acum ridici în slava cerului vremurile trecute şi domnia Ţarului... Şi tu ştii doar bine, că tătucul nu prea stătea la gânduri când trebuia să ridice cnutul împotriva supuşilor lui, sau să trimită în Siberia pe aceia care îl supărau.

— Ştiam eu cu cine am de-a face... cu tine nu-i de vorbit! încheie discuţia bătrânul.

Nevasta lui clătină capul. Ştia dânsa de ce se necăjeşte bătrânul. Da, numai fiindcă prinţesa pribegea fără adăpost, în timp ce mândrul ei palat aparţinea unei comuniste.

Mai târziu, Nataşa se ivi iarăşi în odaia lor şi ascultă spusele bătrânilor, dar nu scoase nicio vorbă. Deodată, uşa se deschise şi fosta cameristă intră în încăpere. Un strigăt de bucurie scăpă de pe buzele Nataşei, care se aruncă în braţele bătrânei.

— Aşadar, eşti iarăşi aici, inimioara mea, strigă Saşa. Ah, ce îngrijorată am fost când mi s-a spus că ai dispărut! Dar când te-ai înapoiat?

— Câteva zile după dispariţia dumitale, o lămuri Ipanoff.

— Şi cum ţi-a mers? cercetă Saşa. Credeam că ai plecat din Petrograd.

— Nu mai lipsea mult, răspunse Nataşa nevrând să istorisească ceea ce se petrecuse cu dânsa.

— Vasăzică, asta era surpriza de care îmi vorbise frumoasa ţărancă? murmură bătrâna.

Stătură mult de vorbă, fiecare spunându-şi părerea asupra situaţiei. Saşa, însă, asculta numai pe jumătate. Neliniştea o cuprindea tot mai mult. De astă dată o chinuiau alte întrebări: să destăinuiască lui Boris Verodin că prinţesa reapăruse? Nu însemna, oare, să lucreze împotriva planurilor lui Vasilieff, dacă aducea împreună pe Boris şi Nataşa?

Trebuia neapărat să vorbească cu moşierul – şi cât mai repede cu putinţă.

— Ce spui tu la asta? zise Nataşa, deodată. Ştii că Sonia Petrovici a cumpărat palatul nostru?

— Cum… cine? strigă bătrâna, cu chipul schimonosit de furie. Sonia Petrovici a cumpărat palatul? Cred că m-a înşelat auzul…

Ipanoff însă, întări spusele Nataşei.

Fosta cameristă ridică pumnii şi începu să blesteme de zor.

— Acum s-a dovedit că dânsa e hoaţa casetei, făcu ea, furioasă. În sfârşit, nu mai poate tăgădui.

De astă dată înţelese bătrâna de ce frumoasa ţărancă îi ceruse să-i dea făgăduiala că nu va întreprinde nimic împotriva comunistei când se va întâlni cu dânsa. Aşadar, ea ştia că palatul aparţinea Soniei Petrovici?

— Ştia Vasilieff cine a cumpărat palatul? întrebă Saşa.

— A aflat ceva mai târziu, răspunse bătrânul servitor.

— De ce n-ai cerut sfatul lui, copilo? zise fosta cameristă, cu mustrare.

— Nu ştiam unde stă. Desigur că toţi m-au ţinut drept moartă.

— Dar mai târziu te-ai văzut cu el?

— Da.

Saşa dădu din cap. Aşadar, moşierul nu voia ca luntraşul să-şi revadă iubita, altminteri ar fi destăinuit prinţesei că Boris se mai afla în viaţă.

— Hm, crezi că Boris a murit în valuri? întrebă Saşa, adresându-se prinţesei, care îi povestise tragica întâmplare.

— La început credeam şi eu… mai târziu, însă, nu.

— Şi de ce ţi-ai schimbat părerea?

Văzând lacrimi în ochii fostei sale stăpâne, bătrâna se ridică

şi o conduse în încăperea alăturată, unde prinţesa se aruncă la pieptul ei, izbucnind într-un plâns amarnic.

— Ştiu că trăieşte, Saşa… I-am văzut chiar, zise ea, printre suspine. Am renunţat la dragostea mea… căci alături de Boris se afla o femeie frumoasă, care purta uniforma surorilor de caritate. Şi el o privea cu atâta dragoste, fără să mă ia măcar în seamă! Ah, Saşa, dacă ai şti ce nefericită m-am simţit atunci! Voiam să mă arunc în apă, totuşi n-am cutezat s-o fac, căci trebuia să sorb până la fund cupa amarului.

— Sărmana mea copilă! murmură Saşa.

Atâta spuse doar, căci nu voia să facă nimic înainte de a vorbi cu Vasilieff.

Fără să mai stea la gânduri, se pregăti de plecare, şi părăsi casa, cu toate împotrivirile bătrânului Ipanoff.

Nataşa vru s-o însoţească, dar bătrâna refuză cu hotărâre.

— Asta ar fi frumos! exclamă ea, aproape supărată. De mine, bufniţă bătrână, n-o să se apropie nimeni. Tu, însă, porumbiţa mea, eşti o pradă spre care au să se azvârle cu toţii. Mă întorc peste cel mult două ceasuri.

111. Planul moşierului

Vasilieff discuta cu un bărbat care trebuia să pornească la un drum lung. Era vorba despre Irina. Moşierul trebuia să mai rămână în Rusia. Ştia că se afla în cea mai mare primejdie, că putea să fie arestat în orice clipă, că valurile revoluţiei se înălţau tot mai mult, totuşi se hotărâse să nu părăsească ţara, căci trebuia să mai îndeplinească o misiune sfântă: eliberarea familiei regale.

Necunoscutul îşi luă rămas bun. După cât se părea, era foarte supus faţă de Vasilieff, căci îi sărută chiar mâna.

— Aşadar, fii gata, Petroneff, zise moşierul, am să te chem când voi avea nevoie de dumneata. Şi chiar dacă nu-mi va fi cu putinţă să-ţi dau de veste, tot ştii ce ai de făcut.

— Voi fi gata oricând, sună răspunsul.

Moşierul se duse în odaia Irinei, care tocmai citea o carte.

— Nu mai avem mult, copila mea, zise el, în curând vei

porni la drum.

— Şi Boris? întrebă fata, cu teamă. Rămâne aici?

— Ar fi un revoluţionar laş, dacă ar lăsa armele din mâini, răspunse Vasilieff. Fratele tău nu poate părăsi ţara, căci trebuie să lupte pentru aşa-zisa libertate. Sau nu cumva te-ai aşteptat la altceva? De altminteri, aşa şi trebuie să fie, urmă Vasilieff. Oameni ca Boris Verodin sunt totdeauna piedici pentru cei care n-au cugetul curat; nimeni nu se va încumeta să-şi dea pe faţă pornirile rele, atâta timp cât Boris Verodin şi alţii ca el, vor fi în fruntea revoluţionarilor.

Irina se gândi la spusele prezicătoarei şi inima i se sfâşie de mâhnire.

— Şi, din păcate, nici nu pot să te însoţesc măcar, urmă Vasilieff, părând ca nici nu bagă de seamă tulburarea Irinei. Eu trebuie să rămân aici pentru a-mi îndeplini misiunea. Pe tine, însă, nu te mai reţine nimic în ţară. Un bărbat, pe care ţi-l voi prezenta mâine, te va duce în străinătate. Îl cheamă Petroneff şi poţi avea încredere deplină în el, căci e om de treabă şi foarte credincios.

În cele din urmă, moşierul părăsi încăperea şi se duse în odaia lui, unde rămase uimit, văzând o femeie care îi ieşi în întâmpinare.

— Bună ziua, domnule Vasilieff, zise Saşa – căci ea era, întinzându-i mâna.

— Ah, ce surpriză plăcută! exclamă Vasilieff, înveselit. Ce, nu ţi-a mai plăcut în sat?

— Nu, domnule Vasilieff, răspunse bătrâna. Nu mai aveam de ce să rămân acolo.

— Şi vrei să te stabileşti aici?

— Tot ce se poate…

Fosta cameristă se opri şi aţinti o privire cercetătoare asupra celuilalt.

— Am venit la dumneata într-o chestiune foarte însemnată, domnule Vasilieff, urmă ea, apoi.

— Şi anume?

— E vorba de Irina… Doresc şi eu, ca şi dumneata, unirea lui Boris cu Irina. Am făgăduit surorii mele că voi face tot ce-

mi va sta în putinţă ca cei doi tineri să fie uniţi pentru totdeauna. Anuşca mi-a spus că şi dumneata doreşti din toată inima acest lucru.

— Da, aşa e, încuviinţă moşierul, cu însufleţire. Din păcate, Boris Verodin nu prea pare atras spre fermecătoarea lui soră vitregă. O iubeşte, desigur, dar cu o dragoste frăţească şi nicidecum aşa cum aş vrea eu.

Saşa clătină capul, în semn de aprobare.

— Şi, din această pricină ai renunţat la planul dumitale? întrebă ea.

— Nu, deloc! De altminteri, nici n-aş putea, acum, când…

Vasilieff se întrerupse şi rămase tăcut.

— Ştiu ce vrei să spui: acum, când prinţesa nu mai e în viaţă.

Moşierul răsufla anevoie şi plecă privirile în pământ.

— Da, asta voiam să spun, murmură el. Dar de unde ştii că prinţesa a murit?

— Chiar de la Boris.

— Ah, ai şi vorbit cu el?

— Da. Însă ce ai spune, domnule Vasilieff, dacă ai auzi că fosta mea stăpână mai trăieşte?

— Ce te face să crezi asta? exclamă el, pălind.

— Ba, am şi vorbit cu dânsa şi mai ştiu că şi dumneata eşti informat că e în viaţă.

Moşierul îşi trecu mâna peste frunte, şi întrebă cu glas slab:

— De unde ai aflat?

— Asta n-are nicio însemnătate pentru dumneata. Fapt e că Boris nu se mai îndoieşte de moartea Nataşei. De asemenea ştiu că ea a luat hotărârea să-l lase în această credinţă.

— Cum, prinţesa a renunţat la Boris? exclamă Vasilieff, tulburat. E cu putinţă, oare?

— Da, nici că se poate ceva mai simplu… Când a ajuns la Petrograd, după multe piedici, Nataşa era încredinţată că iubitul ei pierise în valuri, după cum şi el era încredinţat de moartea ei. Într-o zi, însă, prinţesa l-a zărit într-o maşină, alături de o femeie pe care o privea cu dragoste nespusă. Atunci, Nataşa bănui că şi-a găsit o altă iubită şi se hotărî să-

şi înăbuşe dragostea. Acesta e motivul pentru care nu i s-a arătat. Prin urmare, ne e foarte uşor s-o lăsăm în această credinţă.

Vasilieff măsura încăperea cu paşi mari. Bătrâna urmărea acelaşi ţel ca şi dânsul, aşadar se putea încrede în ea.

— Trebuie să purtăm de grijă ca prinţesa să părăsească oraşul, cât mai curând, urmă Saşa. Nepotul meu îmi cunoaşte adresa. Locuiesc la Ipanoff, în fostul palat al familiei Gogineff şi Nataşa e adăpostită tot acolo. Printr-o întâmplare, ar fi foarte uşor ca cei doi să se întâlnească.

Moşierul strânse mâna Saşei, pecetluind prin aceasta legătura lor, care avea ca ţintă căsătoria lui Boris cu Irina…

— Nepotul meu ar putea veni chiar mâine în fostul palat al stăpânilor mei, urmă bătrâna. Dacă cei doi tineri se văd cu acest prilej, atunci, se va lămuri totul…

— Da, aşa e, încuviinţă moşierul, îngrijorat. De aceea, prinţesa trebuie să părăsească palatul încă astă-seară. Pentru mine nu există decât două mijloace ca să împiedice întâlnirea ei cu Boris. Cel dintâi ar fi s-o duc la un om care se bucură de toată încrederea mea. Îl cunosc de mulţi ani şi anume, încă de pe vremea, când…

Vasilieff îşi trecu mâna peste frunte, ca şi cum ar fi vrut să-şi alunge amintirile care i se treziseră în minte.

— Sub ocrotirea lui prinţesa poate străbate tot pământul, urmă el, apoi. Sunt sigur că mai curând îşi va jertfi viaţa decât să lase să se facă cel mai mic rău Nataşei. Al doilea mijloc pentru a o îndepărta din Petrograd, nu-l pot dezvălui deocamdată, căci trebuie să rămână secret.

Vasilieff se gândea că ar putea înlesni plecarea Nataşei spre Tobolsk. Dar întrebarea era dacă nu cumva şi Boris avea să plece într-acolo, spre a supraveghea paza prizonierilor imperiali.

În orice caz, prinţesa trebuia îndepărtată din palat. Dar unde s-o ducă?

Saşa îi veni iarăşi în ajutor. Ea nu bănuia nimic din ceea ce se petrecuse cu prinţesa în casa prezicătoarei, astfel că se gândi la propunerea făcută de frumoasa ţărancă. Dacă

aceasta dădea adăpost Nataşei pentru câteva zile, atunci primejdia era înlăturată.

— O voi duce chiar astăzi într-un loc, unde va fi foarte bine îngrijită, zise ea. Între timp, dumneata poţi face pregătirile pentru plecarea ei din Petrograd. Cred ca am s-o însoţesc şi eu, căci n-aş vrea s-o las singură.

— Şi unde vrei s-o duci? întrebă Vasilieff.

— În locuinţa unei doamne, pe care am cunoscut-o în satul meu. E o persoană foarte nobilă şi pare să trăiască aici, în Petrograd, la adăpost de orice neplăceri. Acum câteva zile mi-a propus să stau la ea şi eram chiar hotărâtă ca, mai târziu, să mă folosesc de propunerea ei, acum, însă, renunţ în favoarea prinţesei.

Moşierul nu era curios din fire, astfel că fu mulţumit cu acest răspuns. În zilele următoare avea tot timpul să chibzuiască ce e de făcut pentru a se asigura soarta Nataşei.

— Nu cumva ştii dumneata cine e aceea cu care era Boris când i-a văzut prinţesa? întrebă Saşa curioasă.

— E fiica proprietarului acestei case, tot o prinţesă. O cheamă Vera Ulkitzki şi a renunţat la titlul de nobleţe; înainte vreme, familia ei era foarte bine văzută la curte. Fratele ei, Iesta, a fost deportat în Siberia, din motive politice, şi acolo s-a împrietenit cu Boris. Când s-au întâlnit iarăşi în Petrograd cel doi tineri au reînnoit prietenia şi de atunci sunt mereu împreună. Vera, a fost soră de caritate în armata roşie a generalului Aratcin. Venind în concediu acasă, a făcut cunoştinţă cu Boris Verodin şi s-a îndrăgostit nebuneşte de el, ceea ce am băgat de seamă imediat. Totuşi, Boris nu împărtăşeşte simţămintele ei şi nu-i poartă decât o prietenie sinceră. Prinţesa Nataşa s-a înşelat, închipuindu-şi că lucrurile stau altfel.

— La drept vorbind, domnule Vasilieff, mă mâhneşte mult făgăduiala nechibzuită pe care am făcut-o surorii mele. Boris ţine la Irina ca la o soră şi ar trebui să-i lăsăm să-şi croiască singuri căile.

Moşierul dădu din cap, posomorât. În ultimul timp avusese şi el asemenea gânduri. Dar căsătoria lui Boris cu Irina fusese

întotdeauna cea mai sfântă dorinţă a lui şi nu voia să renunţe la ea, cu niciun chip.

— De ce ţii cu tot dinadinsul ca nepotul meu să ia de soţie pe Irina? iscodi Saşa. Ce-i drept, Anuşca mi-a vorbit mult de dumneata, însă n-am aflat niciodată ceva lămurit.

Vasilieff se îmbujoră la faţă, apoi zise, cuprinzând mâna bătrânei:

— Draga mea, nu fi supărată că nu-ţi răspund astăzi la această întrebare. Va veni timpul când voi putea vorbi şi atunci dumneata vei fi cea dintâi care va afla taina pe care o port în suflet.

Fosta cameristă clătină capul, nedumerită. Curiozitatea o rodea, însă cunoştea şi dânsa taine, cu care putea să se răzbune împotriva moşierului.

— Nu sunt curioasă din fire şi, apoi... fiecare îşi are secretele lui, zise ea, cu înţeles. Puţin timp înainte de moarte, sora mea mi-a destăinuit ceva care trebuie să rămână ascuns pentru dumneata. Am fost nevoită să-i făgăduiesc că nu voi pomeni nimic despre asta.

Moşierul o privi cu interes, însă bătrâna înălţă din umeri, zicând:

— Ceea ce ai făgăduit, trebuie să şi ţii, domnule Vasilieff. Dar, în treacăt fie zis, afacerea e în legătură cu tânăra şi frumoasa doamnă al cărui portret se afla în odaia surorii mele.

Vasilieff era foarte tulburat, şi încercă zadarnic să-şi ascundă neliniştea.

— Ce a putut să-ţi spună mama Anuşca despre doamna aceea? întrebă el.

— O, ceva foarte interesant, răspunse Saşa, cu un aer misterios. De altminteri, din pricina ei am şi rămas în sat. Dar ştii că am petrecut zece zile în fortăreaţa Petru şi Pavel, de unde am scăpat abia azi? schimbă ea vorba.

— Cum, ai stat în închisoare? exclamă Vasilieff, surprins. Dar de ce anume? Ce-ai făcut?

— Ei, că multe vrei să mai ştii, răspunse bătrâna. Bănuiesc, însă că vina mea a fost că voiam să descopăr o hoaţă, care a

mirosit gândul meu şi a pus la cale să fiu arestată. Dar las' că mă răzbună Boris... mi-a făgăduit chiar.

— Ciudat, foarte ciudat, murmură Vasilieff. N-ai vrea să fii mai lămurită?

— Înainte de a muri, Anuşca mi-a dat însărcinarea să caut o persoană în Petrograd sau Moscova şi să-i predau ceva. Desigur că sora mea şi-a simţit sfârşitul apropiindu-se. De altminteri, a făcut uneori proorociri uluitoare, care s-au împlinit întocmai. După moartea ei, mă hotărâi să-i îndeplinesc dorinţa şi să pornesc spre Petrograd şi Moscova. De aceea am şi rămas în sat, pe când dumneata ai fugit împreună cu Boris, Irina şi prinţesa. Din nefericire mi s-a furat caseta, pe care trebuia s-o duc acelei persoane. Şi, colac peste pupăză, persoana se ivi în satul meu. Fireşte că i-am povestit nenorocirea întâmplată şi în cele din urmă dânsa a plecat, după ce mi-a dat adresa ei din Petrograd, în timp ce eu am rămas în sat, nădăjduind să descopăr hoţul. Într-una din zile, aflai că o comunistă înfocată, care plecase la Petrograd, ca delegată a sovietului din satul nostru, nu se mai înapoiase acasă. Tovarăşii ei mă informară că rămăsese în capitală unde trăia pe picior mare. „Numai dânsa şi nimeni alta, a săvârşit îndrăzneţul furt” – mi-am zis eu, pregătindu-mă de plecare. După puţin timp am ajuns în capitală, unde am zărit-o pe stradă, într-o maşină. Apoi... am fost arestată. Cine ştie ce-a îndrugat pe socoteala mea, ca să mă bage la răcoare! În fortăreaţă am dat de un gardian milos, care s-a îndurat de mine şi a luat un bileţel către Boris Verodin; şi el m-a scos de acolo. M-am dus numaidecât la nobila doamnă, pe care o vizitasem înaintea arestării mele, şi am aflat că şi dânsa bănuieşte că frumoasa comunistă e hoaţa casetei, deoarece un giuvaier, care se găsea înăuntru, fusese în stăpânirea ei.

Fără să-şi dea seama, Saşa destăinuise o parte din taină. Fireşte, însă, că nici prin minte nu-i trecea că Vasilieff era în oarecare legătură cu giuvaierul.

O mare nelinişte puse stăpânire pe inima moşierului. Tainele care îl învăluiau deveneau tot mai de nepătruns.

— Desigur că bănuielile dumitale se îndreaptă spre Sonia Petrovici? întrebă el, repede.

După expresia ce se întipări pe chipul bătrânei, nu mai încăpea îndoială că moşierul nimerise.

— De unde ştii dumneata asta? întrebă Saşa, uimită.

— Nu-i prea greu de ghicit, răspunse Vasilieff. În satul dumitale nu e decât o singură comunistă care a fost trimisă la Petrograd. Tot dânsa a cumpărat şi palatul familiei Gogineff. Un lucru, însă, nu pot pricepe: cum a ajuns mama Anuşca la aceste bogăţii?

— Le cunoşti?

Vasilieff se îndreptă spre un dulap şi scoase giuvaierul, pe care bătrâna îl privi cu ochii holbaţi.

— Aşadar, bijuteria asta preţioasă, aparţine doamnei la care am fost nu demult? întrebă ea, apoi.

— Spune-mi, cine e această doamnă? cercetă moşierul. Nu-i aşa că e vorba de o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii”? Hai, răspunde repede, stărui el, abia stăpânindu-şi nerăbdarea.

— Nu, nu-i călugăriţă, domnule Vasilieff, răspunse bătrâna. Şi, apoi, nu uita că n-am dreptul să vorbesc despre asta. Am jurat, doar, surorii mele, să nu pomenesc nimic asupra tainei pe care mi-a încredinţat-o.

Celălalt privi întunecat înaintea lui.

— Fireşte că nu vreau să stărui, căci trebuie să-ţi respecţi jurământul, urmă el, după un răstimp. Dar, spune-mi, te rog, o cunoşti pe această femeie?

Zicând acestea, moşierul deschise medalionul şi, arătă bătrânei fotografia călugăriţei, pe care Saşa o privi cu luare-aminte.

Deşi recunoscuse numaidecât pe frumoasa doamnă din casa prezicătoarei, ea se feri să trădeze ceva şi zise cu nepăsare:

— Nu, n-o cunosc.

Moşierul rămase dezamăgit şi privi cu tristeţe, spre chipul fiinţei dragi.

Acum nu se mai îndoia că Sonia Petrovici furase caseta şi

scosese giuvaierul. Lămuririle ei că-l cumpărase de la un soldat, nu erau decât minciuni.

Vasilieff nici nu se sinchisi de ceea ce mai cuprindea caseta, căci nu-l interesa decât preţioasa bijuterie.

Acum îşi lămuri dispariţia ei. Bănuiala asupra prinţului Potcikev nu era întemeiată. După cât se părea, călugăriţa îşi însuşise giuvaierul, apoi i-l trimisese înapoi; tot ea schimbase fotografia din medalion.

— Nu ştiu ce să mai înţeleg din toate astea, murmură el, dus pe gânduri, uitând de prezenţa bătrânei. Cine e călugăriţa, care m-a îngrijit şi care seamănă atât de mult cu Tatiana? Dacă n-aş şti că scumpa mea soţie a murit demult, aş crede că ea este, căci aşa ar fi trebuit să arate, daca ar mai fi în viaţă.

Moşierul măsură încăperea, cu paşi mari. Cine era călugăriţa? Tatiana n-avea nicio soră – ea fusese singura fiică la părinţi.

În acest timp, curiozitatea Saşei ajunsese la culme. Recunoscuse, de la cea dintâi privire, că frumoasa ţărancă şi călugăriţa erau una şi aceeaşi persoană. De ce această travestire? Ce urmărea misterioasa femeie? Fosta cameristă se hotărî s-o întrebe la cel dintâi prilej.

— Ai cunoscut-o pe călugăriţa din ordinul „Maicilor cenuşii”? zise ea, deodată.

Vasilieff încuviinţă din cap.

— Spune-mi, ştii ce s-a petrecut în fostul palat al familiei Gogineff? întrebă el, la rândul său.

— Da bătrânul Ipanoff, mi-a povestit că ai fost atacat şi rănit foarte grav.

— Ei bine, atunci nu mai am nevoie să repet. Irina m-a îngrijit acolo, căci starea mea nu îngăduia să fiu transportat. Într-o bună zi, se ivi şi călugăriţa la căpătâiul meu. Eu eram încă în friguri şi n-am văzut-o decât în clipele când aveam mintea limpede. Dar ştii că Boris Verodin datorează multă recunoştinţă Soniei Petrovici, ai auzit că ea l-a scăpat de la moarte? Orice s-ar spune, femeia asta e plină de energie, curaj şi îndrăzneală. Mulţi bărbaţi ar putea lua pildă de la

dânsa. Desigur că o să ajungă departe.

— Şi cu toate astea, m-a jefuit! Dar am s-o silesc eu să-mi înapoieze caseta cu tot ce se afla înăuntru, altminteri mă plâng poliţiei.

Moşierul zâmbi.

— Nu prea cred să ajungi la vreun rezultat cu declamaţia dumitale. Tare aş vrea să văd şi eu comisarul care să aibă curajul pe vremurile astea, să pornească ceva împotriva fruntaşei comunistei. Iar printre tovarăşii ei, în consiliile muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, Sonia e şi mai ocrotită. Peste scurt timp, sovietele vor lua puterea în mâini şi, atunci cu atât mai puţin vom putea întreprinde ceva împotriva ei.

— Aşadar, o să rămână cu lucrurile furate.

— Da, cel puţin aşa se pare, căci n-avem niciun mijloc să i le luam înapoi... De altminteri, mai am o veste pentru dumneata. N-o să te bucure tocmai mult, dar suntem neputincioşi cu toţii. Ştii că Sonia e iubita nepotului dumitale?

Fosta cameristă holbă ochii, părându-i-se că n-a auzit bine.

— Boris să se fi încurcat cu ţiganca? Ah, asta e cu neputinţă.

Şi izbucni într-un potop de vorbe, pe care moşierul îl curmă:

— Linişteşte-te, draga mea; căci în curând lucrurile au să se întoarcă în bine. Dacă ai povestit nepotului dumitale ceea ce ţi-a făcut Sonia, desigur că asta va fi începutul sfârşitului. Boris are o fire prea nobilă şi cinstită, ca să stea multă vreme alături de o persoană care e în stare să înfăptuiască asemenea nelegiuiri.

Bătrâna îşi dădu seama că moşierul avea dreptate şi se potoli. O bucurie diabolică puse stăpânire pe ea. Dacă lucrurile stăteau aşa cum spunea Vasilieff, atunci ticăloasa avea să-şi ia răsplata în curând.

Saşa se uită la ceas. Se făcuse târziu, astfel că trebuia să plece.

— Aşadar, ne-am înţeles: prinţesa va fi dusă chiar astă-seară în casa cunoscutei dumitale? întrebă moşierul.

Bătrâna încuviinţă cu însufleţire.

Pe drum însă, ea se gândi neîncetat la legătura ce putea să

existe între Vasilieff şi frumoasa ţărancă ce se numea Tatiana şi îngrijise de dânsul, folosindu-se de uniforma unei călugăriţe.

Un lucru era sigur: portretul acestei femei se afla în căsuţa Anuşcăi. Cine era ea? Dar Saşa nu izbuti să dezlege misterul.

În cele din urmă bătrâna ajunse în faţa palatului. O ură neîmpăcată se stârni în inima ei, împotriva frumoasei comuniste. Cum izbutise cerşetoarea asta obraznică să-şi cumpere o asemenea casa?

— Halal de aşa stat, în care ţiganii pot să-şi aibă palatele lor! murmură ea. Dar las' că nu-mi scapă! Noroc că, după cum mi-a spus ţăranca, hoaţa nu se poate folosi de documentele ce se aflau în casetă!

Bătrâna intră în casă. Sus se făcuse linişte. O lampă ardea în vestibul, aruncând umbre fantomatice pe treptele acoperite cu covoare groase. După cât se părea, Sonia terminase cheful mai curând ca de obicei.

Tocmai apăsase pe clanţă, voind să intre în odaia celor doi servitori, când şovăi câteva clipe, deoarece auzise glasuri venind dinăuntru. Sângele îi năvăli la cap şi, deodată, împinse uşa, dar păli văzând priveliştea ce i se înfăţişa înaintea ochilor.

112. Înviată din morţi

Coborând scara palatului Gogineff, după ce o părăsise pe Sonia, Boris Verodin căută să uite tot ce se petrecuse.

Simţea că n-o iubise niciodată pe frumoasa comunistă, fusese doar o singură flacără a pasiunii, care se stinsese tot atât de repede precum se aprinsese. Aproape că se ruşina acum de aventura sa.

Gândul i se duse din nou la iubita pe care o pierduse în chip atât de fulgerător.

„Sfinte Dumnezeu, ce-am pierdut eu!” exclamă el, plin de durere.

Rămase o clipă locului în vestibul şi privi în jurul său… Aici trăise dânsa, aici se gândise la el când îl deportaseră în

Siberia.

În casa asta îl implorase pe neînduratorul ei tată, să nu i-l dea de soţ pe prinţul Potcikev, acel om pe care-l ura şi de care se temea.

Oftând din adâncul pieptului vru să pornească mai departe, dar piciorul i se opri fără voie. Auzise un glas care i se părea cunoscut. O uşă se deschise şi o făptură diafană se ivi în prag.

Boris Verodin îşi strânse pumnii... şi-i duse la tâmple şi rămase ca înlemnit.

— Ce?... Sunt treaz, ori visez? murmură el, cu ochii holbaţi. Au început să învie morţii?

Întinse braţele şi păşi încetişor spre făptura diafană.

— Prea frumos... prea minunat e visul acesta! tremurară buzele sale.

— Boris... iubitule... nu e vis! îngână Nataşa, în prada unei fericiri fără margini. Eu sunt, eu, în carne şi oase.

— Tu... în carne şi oase?

Mai făcu un pas şi ajuns pe prag o cuprinse în braţe, îşi apăsă buzele pe ale ei, îşi strivirii piepturile unul într-altul, într-o beţie a simţurilor, care le răpi judecata.

— Boris... ah... Boris al meu! murmură dânsa, în vreme ce mâna lui îi mângâia faţa.

— Trăieşti... iubita mea, comoara vieţii mele, fericirea mea? zise el cu glas ca din altă lume. Trăieşti? Cu adevărat, trăieşti? Nu ţi-ai găsit moartea în valurile reci ale Volgăi? Cum s-a întâmplat minunea asta? Ah! copiliţa mea, iubita mea Nataşa, soarele meu, lumina mea! Abia pot îndura această fericire... sunt ameţit... vorbeşte, scumpo! Cum ai fost salvată?

Nataşa se desprinsese din strânsoarea lui. I se păruse că auzise un zgomot în fundul încăperii şi că zărise o umbră fugară.

— Vino, iubitul meu! zise ea şi un fior de fericire îi brăzdă trupul. Să intrăm dincolo!

Îl trase după dânsa şi Boris Verodin mai avu timp să vadă cum doi oameni tocmai dispăruseră printr-o uşă în altă încăpere. Rămase singur cu iubita sa.

Mut de fericire privi la dânsa, fără să se mai sature. Se făcuse şi mai drăgălaşă, şi mai dulce de cum fusese odinioară.

O luă în braţe şi se aşeză cu ea pe un scaun.

— Acum, povesteşte, scumpa mea, povesteşte, porumbiţo! o rugă el, apăsându-i capul pe pieptul său.

— Lasă-mă să gust mai întâi câteva clipe voluptatea revederii, scumpul meu Boris! zise ea privindu-l cu ochi în care se aprinseră văpăi. Lasă-mă să mă liniştesc mai întâi, căci inima îmi bate să-mi spargă pieptul! Ah, Boris, acum aş vrea să mor, cu fericirea asta în suflet! Ce moarte mai frumoasă şi-ar putea dori cineva!

— Prostuţă scumpă, odihneşte-te şi lasă-mă să-ţi sărut părul. Nu vorbi nimic şi lasă-mă să aspir parfumul trupului tău! Nici nu ştiu pe ce lume trăiesc... nici nu-mi vine să cred că te-am recăpătat, scumpă Nataşa. Aceste câteva minute cântăresc cât săptămâni întregi de durere nemărginită, de disperare şi chin. Ah, fetiţa mea încântătoare, odihneşte-te şi stai liniştită!

Multă vreme se ţinură astfel îmbrăţişaţi. Îi apăsase căpşorul pe pieptul său şi ea privea în sus spre el, cu buzele întredeschise, prin care scânteiau dinţii albi ca zăpada. Ochii ei mari şi minunaţi exprimau o fericire cerească.

În cele din urmă Nataşa îşi regăsi graiul. Se ridică, îi prinse mâinile şi-i povesti cum fusese salvată de pescarii aceia.

El n-o întrerupse cu niciun cuvânt, căci glasul ei dulce părea o muzică divină, pe care ar fi putut-o asculta zi şi noapte.

Când sfârşi, el îi puse mâna în păr şi zise cu durere nespusă:

— Şi tu m-ai crezut mort?

Ea dădu din cap şi-şi şterse lacrimile ce-i umpluseră ochii.

— Ce alta puteam crede, scumpul meu Boris? întrebă dânsa.

— Aşa e, scumpa mea fetiţă. Dar povesteşte mai departe, căci ştiu atât de puţin! Ai mai fi îndurat mult – nu?

Ea se înfioră la gândul celor ce pătimise şi cu glas slab

istorisi… Istorisi totul, fericită că-şi poate uşura inima în faţa singurului om pe care-l iubea.

El asculta fără să clipească şi numai pieptul îi tresălta din când în când. Suferea acum suferinţele ei din săptămânile ce se scurseseră şi mânia îl înăbuşea aproape când auzi de felul criminal cum se purtase prinţul şi unealta sa, căpitanul Semelov.

Nataşa povesti cum ajunsese în casa Elenei Rotberg şi cum fusese martora acelor crime înfiorătoare. Povesti cum fusese răpită de ticălosul Semelov, apoi fuga ei şi reîntoarcerea la Petrograd, unde căzuse din nou în mâinile căpitanului. Nu trecu cu vederea nici noaptea petrecută la azil, cu tot cortegiul de grozăvii de care avusese parte. El nu putu s-o mai asculte şi exclamă sfâşietor:

— Taci! Mă chinuieşti de moarte, nefericita mea copiliţă. Când aud prin câte ai trecut mi se sfâşie inima.

Cu ochii împăienjeniţi, Nataşa privi în gol.

— Credeai tu într-adevăr că te-am uitat? întrebă el cu duioşie, mângâind-o pe obraji.

— Ce-aş fi putut crede altceva? zise ea, reţinându-şi lacrimile. Am văzut-o pe fata aceea frumoasă… şi te vedeam atât de drăgăstos faţă de ea… şi privirea ei… îmi spunea de ajuns.

Boris Verodin îşi lăsă privirea în pământ.

— Crede-mă, spuse el îndurerat, nu m-am gândit niciodată să m-apropii de Vera Ulkitzki altfel decât ca un prieten. Ţi-o jur, Nataşa. Suntem ca frate şi soră unul faţă de altul.

Ea îi mângâie mâna şi-i depuse o sărutare fierbinte pe buze.

— Iartă-mă, scumpul meu Boris, c-am fost atât de bănuitoare! îl rugă ea. O! de-aş fi avut mai multă încredere în tine şi de te-aş fi strigat, de câte suferinţe n-aş fi fost cruţată!

El deveni serios şi chipul i se posomorî dintr-odată:

— Spui că te-ai întâlnit cu Vasilieff, Nataşa?

— Da, l-am întâlnit. Nu ţi-a amintit nimic despre asta? Şi el m-a lăsat în credinţa că eşti mort, până te-am întâlnit pe stradă… Dar pentru ce a făcut asta? Ce i-am făcut eu lui? Ce

interes avea să nu mă reîntâlnesc cu tine?

Boris Verodin avu deodată o bănuială şi murmură cu greutate:

— Îl… voi întreba.

Nataşa îi puse mâna pe braţ şi-l rugă:

— Nu e aşa că nu te vei enerva… că nu-ţi vei pierde cumpătul? Domnul Vasilieff e doar un om de onoare…

— Fii liniştită, copila mea! zise dânsul. Ştiu bine că e un om dezinteresat. Totuşi, n-a procedat cum s-ar fi cuvenit. Cel puţin ar fi trebuit să poarte de grijă să te pună la adăpost.

Ea clătină capul cu hotărâre.

— În privinţa asta trebuie să-l apăr, Boris. El nu ştia unde mă aflu, şi probabil că mi-a pierdut urma.

— Să lăsăm asta acum, căci nu trebuie să ne amărâm cel dintâi ceas al vederii. Cine ştie cât timp vom putea rămâne împreună, şi…

Îşi rupse vorba, speriat, căci privind la chipul ei dulce, văzu pe dânsul o expresie de spaimă şi groază.

— Vrei… vrei să mă părăseşti iar, scumpul meu Boris? murmură ea, gata s-o înăbuşe plânsul. Nu vrei să rămâi cu mine? Poţi fi oare atât de crud?

El încercă s-o liniştească:

— Tu eşti doar fetiţa mea dulce şi curajoasă. Scumpo, tu ştii în ce situaţie se află acum marele popor rus! Cu toţii trebuie să ne jertfim puterile pentru binele norodului şi eu voi fi cel din urmă care să se dea în lături. Evenimente importante se vor produce şi vor fi lupte grele. Conducătorii sărmanului nostru popor au nevoie de ajutoare de încredere, pentru ţinta pe care o urmăresc. Tu nu poţi cere ca eu să dezertez de la datorie, scumpa mea Nataşa. Fii cuminte şi răbdătoare! Nu te voi lăsa singură dacă va trebui să te părăsesc. Îţi voi găsi un adăpost sigur şi vai de acela care va îndrăzni să se atingă de un fir de păr din capul tău. Acum nu mai ai de ce te teme, căci eşti sub ocrotirea mea.

Cu toate cuvintele acestea de îmbărbătare, ea plânse şi se atârnă de gâtul lui.

— Nu mi-o lua în nume de rău, Boris, dar mi-e atât de

teamă! Mă chinuie îngrozitor gândul unei despărţiri.

Deodată, însă, se simţi străbătută de un fior de gheaţă. Ce spusese dânsul? Fiecare trebuie să-şi facă datoria către popor?

Simţi o mână rece apăsându-i inima… Şi dânsa? Ce făcea dânsa? Nu făcuse oare un jurământ să vină în ajutorul împărătesei şi a familiei sale? Nu făgăduise asta în chip hotărât?

— Ce e cu tine? întrebă Boris, îngrijorat, simţind că mâna ei devenise rece de tot.

— Nimic… iubitule… probabil că e bucuria revederii, murmură ea.

El se mulţumi cu această lămurire şi o strânse iar la pieptu-i. Dar când privi în sus spre dânsa, văzu că ţinea ochii închişi şi era palidă ca o moartă. Se înspăimântă, căci o simţi atârnând moale în braţele sale.

— Sfinte Dumnezeule… bucuria revederii a ucis-o! exclamă el.

O strânse şi mai tare la pieptul său şi începu să-i spună vorbe dulci, până când, în cele din urmă, ea deschise ochii.

— O! scumpa mea Nataşa, cât m-am speriat! murmură dânsul, şi-i închise gura cu un sărut.

Un zgomot se auzi acum îndărătul lor şi amândoi întoarseră privirile. Pe pragul odăii învecinate se iviseră cei doi bătrâni. Ipanoff nu mai înceta să facă plecăciuni respectoase, iar soţia sa îşi îndoia mereu genunchiul, cum era obişnuită de atâta vreme.

— Aceştia sunt bunul şi buna mea Ipanoff, zise Nataşa către Boris. Ani îndelungaţi au fost în serviciul tatălui meu şi al părinţilor lui; acum au încărunţit şi trebuie să slujească altui stăpân.

Nataşa, se întristă, şi după o clipă se adresă bătrânilor:

— Acesta este viitorul meu soţ, Boris Verodin.

Ochii ei avură o sclipire de mândrie rostind numele acesta.

Tânărul revoluţionar întinse mâna celor doi servitori şi-i salută călduros, mulţumindu-le că o primiseră pe Nataşa lui la dânşii.

Uşa se deschise din nou şi în prag se ivi Saşa... Rămase atât de înspăimântată, încât nu putu scoate o vorbă.

Dar asta nu ţinu mult şi un zâmbet larg îi lumină chipul.

Nataşa îi sări de gât şi de fericire plânse în hohote.

Fură clipe solemne, cum nu mai trăiseră aceşti oameni în viaţa lor.

Într-un târziu, Boris se pregăti să părăsească palatul.

— Haide, Nataşa, să ne folosim de fiecare ceas pe care-l putem petrece împreună! zise el iubitei sale. Mă vei însoţi la casa prinţului Ulkitzki şi deocamdată vei putea locui împreună cu Irina. Cât de mult se va bucura, văzându-te!

Şi plecară...

113. Rivalele

Nu se poate descrie starea Soniei când Boris Verodin coborî treptele, mândru şi dispreţuitor.

De bărbatul acesta era legată soarta ei. Dânsul nu trebuia să aparţină altei femei, niciodată. O va distruge pe aceea care va cuteza să i-l smulgă.

Frumoasa comunistă izbucni într-un râs isteric în vreme ce se apleca peste balustrada scării. Mai vedea umbra lui... De ce se oprise? De ce şovăia să părăsească palatul?

Nu bănuia că dânsul se lăsase în voia gândurilor, că mintea i se ducea la iubita care trăise aici atâta timp.

— Se duce la Ipanoff? murmură ea în neştire. Ce caută acolo?

Auzi vorbe pe care nu le pricepu însă. Apoi urechea-i prinse un ţipăt... şi un zgomot de uşă care se închide.

Ca o pisică se repezi în jos. Instinctul îi spunea că se petrecuse ceva. Cu cine vorbise dânsul? Cine strigase?

Se furişă de-a lungul pereţilor vestibulului. Acolo erau două coloane de marmură îndărătul cărora s-ar fi putut ascunde, când Boris va părăsi locuinţa lui Ipanoff.

Se aplecă şi privi prin gaura cheii... Aproape să scoată un ţipăt văzând priveliştea din încăperea aceea. Deveni palidă ca o moartă şi închise ochii câteva clipe, în vreme ce pieptul îi

tresălta cu putere.

Era de conceput asta? Cum ajunsese aici prinţesa, care se odihnea acum fericită în braţele sale?

Furia o înăbuşea. Vedea cum dânsul o strângea la pieptu-i, cum o săruta cu patimă, cum o mânca aproape din ochi…

Nebună de gelozie, Sonia stătea acolo cu dinţii încleştaţi, vrând să vadă totul, să-şi umple inima cu ură distrugătoare…

Simţurile i se ascuţiră într-atâta încât auzi chiar, ce se vorbea în odăiţă şi pricepu fiecare cuvânt înfigându-şi unghiile în carne, scrâşni:

— O! cât te urăsc, cât te urăsc! Te voi strivi ca pe o năpârcă şi atunci nu-ţi va mai folosi la nimic frumuseţea, atunci nu vei mai putea suci capul niciunui bărbat.

Văzu apoi cum se iviră în prag bătrânii Ipanoff şi din ochii ei ţâşniră scântei. Oamenii aceştia îşi vor primi răsplata, cu vârf şi îndesat.

Sonia izbucni într-un râs diabolic.

Deodată auzi un zgomot la uşa de la intrare. Ca o pisică se furişă repede îndărătul unei coloane. Dacă Saşa n-ar fi fost atât de cufundată în gânduri, desigur c-ar fi zărit-o.

Abia intră bătrâna în locuinţa lui Ipanoff că Sonia ieşi iar la iveală şi îşi reluă pânda la uşă.

Când socoti că văzuse destul, se retrase.

În vremea asta, în sala mare de sus oaspeţii benchetuiau în lege. Numai grăsunului Mencikovski îi cam pierise pofta. Mergea agitat prin coridor şi îşi freca obrajii care îl ardeau încă din pricina palmelor primite.

În inima lui era totuşi mai multă frică decât dorinţă de răzbunare. În timp ce tot privea peste balustrada scării, căutând s-o vadă pe Sonia, se gândea ce sfârşit va avea chestia aceasta.

— Ce Dumnezeu face aia acolo jos? murmură el ca pentru sine. S-a luat după dânsul? După ăsta aleargă ca o nebună şi pe mine nu mă învredniceşte nici măcar cu o privire prietenoasă.

Şi iar îşi frecă obrazul înroşit şi aruncă o privire în oglindă.

Pe scară se auzi un pas uşor. Grăsunul îşi întinse capul

peste balustradă şi răsuflă uşurat zărind-o pe Sonia.

Ajunsă sus, ea se opri câteva clipe şi trase aer în piept.

— Haide! îi zise ea şi, cu un gest, îi porunci s-o ia înainte.

Intrară într-o încăpere mică.

— Ascultă ce-ţi spun! i se adresă ea. Boris Verodin va părăsi în curând locuinţa lui Ipanoff, împreună cu prinţesa de Gogineff, fosta proprietară a acestui palat. Trebuie să ştiu încotro se duc. Haide, grăbeşte-te, căci altfel le pierzi urma!

Fără să spună un cuvânt el se depărtă şi ajungând în coridor îşi puse blana şi căciula, astfel că nu mai era de recunoscut.

Sonia privi după el, întunecată. Încleştă pumnii şi rosti câteva cuvinte ameninţătoare, dar după câteva minute era iarăşi gazda amabilă, care primea omagiile tuturor.

Însă, peste vreun sfert de ceas se ridică şi cu un zâmbet sarcastic zise:

— Serata noastră politică s-a sfârşit. În curând vă voi mai invita, dragi tovarăşi.

Fără să se sinchisească de mutrele dezamăgite ale oaspeţilor, ea le întoarse spatele. Aşteptă în odaia ei până se-ndepărtaseră cu toţii, apoi ieşi iarăşi la iveală.

Cu o furie de nedescris coborî scara şi dădu buzna în locuinţa bătrânilor Ipanoff, spre marea spaimă a acestora. Ochii ei aruncau scântei, dar Saşa, care era şi ea acolo, nu se lăsă înspăimântată.

— Cine-i asta, Ipanoff? întrebă ea pe bătrân.

Bietul portar tremura ca varga.

— Voi spune eu atunci, Ipanoff, îl scoase din încurcătură fosta cameristă.

Îşi puse mâinile în şolduri şi înfigându-se în faţa Soniei, zise:

— Vreau să cred că mă cunoşti, tovarăşă Sonia. Ştii că eu am slujit mulţi ani în casa prinţului Gogineff şi aş mai fi slujit, poate, şi astăzi încă dacă tu şi ticălosul tău tovarăş Adamovici nu l-aţi fi omorât pe stăpânul meu. Pe şchiop l-a luat dracul şi trag nădejde că-ţi va veni şi ţie rândul. Vei putea cocheta cu diavolii din iad, căci cred că vor avea atâta gust ca să nu te ardă în frigare. Şi acum am cu tine o vorbuliţă. Eşti o hoaţă

ordinară şi ţi-ai însuşit o casetă care nu era nici a mea. Nu poţi nega, căci i-ai vândut domnului Vasilieff bijuteria care a fost în caseta aceea. Mâine mă duc cu nepotu-meu Boris Verodin la preşedintele Comitetului Central, ba chiar şi la Lenin, şi le voi spune cine eşti. Îţi vei putea cruţa ruşinea asta, însă, dacă dai îndărăt totul, de bunăvoie. Voi închide chiar un ochi, renunţând la banii numerar care au fost în casetă. Cu documentul ştii prea bine că nu poţi face nimic.

Sonia ascultase, zâmbind batjocoritor şi răspunse cu trufie:

— Se vede treabă c-ai înnebunit, bătrâno! Nu ştiu de niciun fel de casetă şi juvaierul de care vorbeşti l-am primit de la nişte soldaţi.

Saşa tremura de mânie. Ştia că nu putea face nimic împotriva acestei femei drăcoase şi, scuipând cu scârbă, îi întoarse spatele.

— Ipanoff de ce-aţi primit-o la voi pe femeia asta şi pe prinţesă? întrebă comunista, cu glas ameninţător.

— Dragă stăpână, îngână bătrânul, doar nu puteam să-i arăt uşa doamnei Saşa, atunci când a venit să-mi ceară adăpost. Şi cu atât mai puţin puteam face acest lucru faţă de prinţesă, care a fost cândva proprietara acestei case.

— Aşa credeţi voi? răcni Sonia. Eu sunt de altă părere… Sunteţi în slujba mea, eu vă plătesc, vă dau locuinţă…

— Stai, tovarăşă! se amestecă Saşa, furioasă. Se pare că uiţi că în statul cel nou, aşa cum îl vrea comunismul şi cum îl predică şi nepotul meu Boris Verodin, nu există stăpâni şi slugi. Dar şi chestia asta o vom lămuri mâine. Şi acum te rog să-i laşi în pace pe bătrâni, slujnică ticăloasă ce eşti!

Un ţipăt de furie scăpă din pieptul Soniei. Ne mai putându-se stăpâni, se năpusti asupra bătrânei.

Îşi greşise socotelile însă. E drept că o nimeri în faţă pe Saşa, dar aceasta îşi înfipse degetele în rochia ei de mătase şi o făcu bucăţele.

— Aşa, îţi voi arăta eu că n-ai niciun drept să te înţoleşti cu lucrurile astea! îi strigă fosta cameristă.

Nebună de mânie, Sonia începu s-o lovească cu pumnii în cap, în vreme ce bătrânii Ipanoff stăteau ca înlemniţi,

necutezând să facă nicio mişcare.

Cu pieptul umflat, frumoasa revoluţionară se retrase până la uşă şi ochi-i luceau ca jăratecul.

— Afară! strigă ea. Peste un ceas mă înapoiez şi nu vreau să mai văd picior de voi!

Uşa se-nchise cu zgomot şi Sonia urcă scara în goană. Se îmbrăcă şi când fu gata, tocmai se înapoie Mencikovski.

— Ei? întrebă dânsa.

— Au dispărut în casa prinţului Ulkitzki, răspunse misitul, care era leoarcă de sudoare.

— Şi ai făcut cele trebuitoare, pentru ca locuinţa să fie supravegheată? Prinţesa nu trebuie să dispară. Trebuie să ştiu încotro se duce când va părăsi casa.

— Am tocmit doi nenorociţi, care se schimbă unul pe altul. Dacă, prinţesa va pleca undeva, ne veseşte imediat.

— Sunt mulţumită cu tine, zise Sonia, prietenos şi-i dezmierdă chelia; apoi, însă, văzând că el se întinde… îi întoarse spatele.

În vremea asta, în locuinţa portarului cei doi bătrâni îşi strângeau bulendrele. Îşi luară doar câte o legăturică în spinare şi un pacheţel în mână – tot avutul lor. Toate celelalte trebuiră să le lase pe loc, căci erau ale stăpânei palatului.

Saşa mergea în urma lor, îmbărbătându-i. Bătrânii plângeau ca nişte copii, căci prea mare era durerea ce le sfâşia sufletul, văzându-se alungaţi din casa unde slujiseră atâţia amar de ani. Şi în capul scării stătea Sonia, ca îngerul răzbunării cu sabia de foc în mână. În inima ei nu sălăşluia pic de milă.

114. Fericire şi durere

Spre seară, după ce îl părăsise Saşa, Vasilieff primi vizita unei doamne îmbrobodite. Abia după ce îşi luă basmaua de pe cap, el o recunoscu.

Era Virubova, conducătoarea conspiraţiei monarhiste.

— Ce te aduce la mine, doamnă? întrebă moşierul, neliniştit.

— O chestiune foarte însemnată, domnule Vasilieff, răspunse femeia. Ştii dumneata că prinţesa Gogineff a ieşit iar la iveală?

— Da, ştiu, răspunse celălalt.

— Unde se află?

— În palatul părintelui ei, care însă nu-i mai aparţine. Dar îl va părăsi încă în seara asta, după cât ştiu.

— Şi încotro se va duce?

— Asta nu mai ştiu. Fosta ei cameristă a venit la Petrograd. A fost mai adineauri aici şi-mi spunea că vrea s-o ducă pe prinţesă la o doamnă unde va fi la adăpost bun.

— Cere-i neapărat să-ţi lase adresa, ca s-o putem găsi când vom avea nevoie de ea, zise Virubova.

— Ce-i graba asta, aşa deodată? întrebă Vasilieff.

— Am stat azi de vorbă cu Kerenski, căci nu mai voiam să tot bâjbâi în întuneric. Situaţia se prezintă cât se poate de prost. Catastrofa se poate produce din clipă în clipă. Garda de la Palatul de Iarnă a fost întărită, căci există teama de un atac al revoluţionarilor. Câteva maşini stau pregătite, pentru ca miniştrii să poată fugi în orice moment. Kerenski mi-a înmânat şase paşapoarte, între care e şi acela al prinţesei Gogineff. Celelalte cinci sunt pe numele unor partizani ai noştri. Dar dacă guvernul actual va fi răsturnat, paşapoartele acestea nu vor mai avea nicio valoare.

Vasilieff dădu din cap, în semn că înţelege.

— Vrei să zici, aşadar, că prinţesa trebuie să plece cât mai curând cu putinţă? întrebă el.

— Da. N-avem niciun motiv să mai şovăim.

Moşierul rămase pe gânduri Nu se hotărâse încă dacă s-o expedieze pe Nataşa la Londra, sau s-o pornească spre Tobolsk. Asta depindea de faptul dacă se menţinea dispoziţia ca Boris Verodin să preia sarcina supravegherii gărzii familiei imperiale din Tobolsk.

Trebuia s-o mai ţină cu vorba câteva zile pe Virubova, căci nu mergea altfel.

— Bine, zise dânsul. Mă voi pune în legătură cu prinţesa. Peste două sau trei zile vei căpăta răspunsul definitiv.

— Dar atunci va fi poate prea târziu! zise Virubova, deznădăjduită. Ţarina mi-a scris din nou… o scrisoare nespus de tristă. Îmi sângerează inima când o citesc. Are presimţiri de moarte, zice ea. Soldaţii o privesc cu ochii plini de mânie. De când colonelul Kobilinski a fost înlocuit cu un altul, ei nu se mai simt în siguranţă. Tot mai mulţi roşii şi lucrători capătă comenzi în armată.

— Trebuie răbdare! zise Vasilieff, cu glas înăbuşit.

— Hahaha! râse Virubova. Asta o spui dumneata, care ştii prea bine ce înseamnă să fii ameninţat de aceşti ticăloşi? Nu-ţi mai aminteşti de tot ce-ai pătimit în celula nr. 18?

— Nu trebuie să-mi aduci aminte de asta, răspunse Vasilieff, întunecat. Numai Ţarii m-au adus acolo. Ar fi trebuit să fiu astăzi cel mai îndârjit revoluţionar din toată Rusia. Dacă nu sunt, apoi să ştii că meritul nu-i al Ţarilor. Ţarul Alexandru şi chiar Ţarul Nicolai au păcătuit mult faţă de mine.

— Dar Ţarul te-a graţiat…

— Asta n-o pricepi dumneata! o întrerupse moşierul. Graţierea e la locul ei pentru vinovaţi, dar nu pentru nevinovaţi. Dar la ce bun să ne pierdem vremea dezgropând toate astea? Am rămas încă un monarhist convins şi sunt pentru eliberarea grabnică a familiei imperiale. Uite mâna mea ca semn că vorbesc cinstit. Voi discuta cu prinţesa în privinţa aceasta.

Virubova zâmbi fericită la cuvintele sale şi ochii îi erau plini de lacrimi.

Îşi îmbrobodi iar capul şi ieşi în stradă, condusă de moşier.

Răpăitul unei mitraliere îi ajunse la ureche. Un fior îi străbătu trupul.

— Auzi? zise ea încetişor şi plină de teamă. Poate că se şi trage asupra Palatului de Iarnă, ca să-i captureze pe miniştri! …

Vasilieff îi întinse mâna pentru despărţire, apoi se înapoie în casă.

— Ce e de făcut? se-ntrebă el. Cum e mai bine?

Voia să chibzuiască bine lucrurile şi în primul rând voia să mai stea de vorbă cu Boris Verodin. Poate că ştia deja dacă

pleacă sau nu la Tobolsk.

Cufundat în gânduri, Vasilieff auzi deodată un pas greu pe scară. Bănuia că e Boris Verodin şi vru să-i iasă în întâmpinare, ca să-l roage să vină pentru câteva minute în odaie la el... când uşa se deschise şi Nataşa păşi pragul. Îndărătul ei era Boris.

Moşierul rămase atât de surprins încât nu putu scoate o vorbă. Revoluţionarul îl fixă cu priviri întunecate.

Revenindu-şi, Vasilieff se-ndreptă spre prinţesă şi-i întinse amândouă mâinile. Nataşa le strânse, mişcată. Stătură mult timp astfel, fără să spună o vorbă.

— Fii binevenită, prinţesă! rosti în cele din urmă moşierul. Am aflat deja că eşti aici... Fosta dumitale camerista mi-a spus-o.

Nataşa voia s-o vadă pe Irina şi cerându-şi scuze părăsi repede odaia.

Cei doi bărbaţi rămaseră singuri.

— E bine c-ai venit, Boris, zise Vasilieff. Aveam de vorbit cu dumneata. În primul rând, te felicit că prinţesa a reapărut...

Boris Verodin răspunse, întunecat:

— Vorbeşti serios, domnule Vasilieff?

Abia acum se trezi parcă moşierul. Ce să însemne tonul acesta? se-ntrebă el.

— Nu te-nţeleg, Boris, zise el, clătinând capul.

Revoluţionarul râse cu amărăciune:

— Eu pe dumneata mai puţin. Te-ai apropiat de mine sub masca prieteniei şi cu toate astea te-ai dedat unui joc dublu. Vrei să negi asta?

Moşierul lăsă capul în pământ, ca un vinovat.

— Ştiu ce vrei să spui, grăi el. Mă învinovăţeşti de faptul că nu ţi-am destăinuit că prinţesa trăieşte, că ştiu de prezenţa ei în Petrograd şi că nu i-am spus nici ei că şi dumneata ai izbutit să te salvezi din valurile Volgăi.

— Deoarece ştii astea, nu-mi mai rămâne decât să te-ntreb, de ce-ai procedat astfel? zise Boris Verodin.

Moşierul îşi dădu seama că nu mai are nici un rost să caute a ascunde ceva, de aceea zise, cu un zâmbet trist:

— Nu vrei să iei loc? Nădăjduiesc că mă vei înţelege, Boris, după ce-ţi voi fi spus totul.

— În primul rând te rog să-mi răspunzi la o întrebare, domnule Vasilieff: Ce-aveai de gând cu Nataşa? Nu ştiai dumneata că o fată tânără şi frumoasă e expusă la mari primejdii în oraşul acesta mare, unde se-nvârtesc acum atâtea elemente rele? Faptul acesta singur n-ar fi fost de ajuns să te îndemne să-mi aduci la cunoştinţă că prinţesa se află aici, – în loc să mă laşi în credinţa că e moartă?

Moşierul îşi trecu mâna peste frunte şi răspunse:

— Nu-ţi pot povesti totul, Boris. Totuşi, am vegheat asupra prinţesei atât cât am putut. Gândul meu a fost s-o scot din ţara asta în fierbere şi să-i creez în altă parte o viaţă liniştită.

— Dar cu mine să nu se întâlnească niciodată? făcu Boris, din ai cărui ochi scăpărau fulgere.

— Da… nu pot nega, ăsta a fost gândul meu.

— …

— Ascultă-mă, reluă Vasilieff după câtva timp, nu-ţi pot istorisi totul, dar cel puţin o bună parte. Poate că-ţi va fi de ajuns ca să pricepi de ce am procedat astfel şi în acelaşi timp să mă ierţi. Mama dumitale vitregă era bună prietenă cu mine. Această prietenie datează demult şi afară de asta mai e o legătură misterioasă între noi, despre care nu pot vorbi. Pe măsură ce tu şi Irina vă făceaţi mari, s-a născut în noi dorinţa să vă unim pe unul cu altul. Dumneata nu m-ai văzut pe mine, căci pe vremurile acelea mă ţineam departe de oameni. Numai mama Anuşca venea adesea cu Irina în sihăstria mea din pădure, unde o ajutam cu sfaturile. Astfel se făcu că ţi-a îngăduit să devii luntraş, deşi ai căpătat oarecare cultură de la popa din ţinut, care te-ar fi învrednicit să râvneşti la ceva mai mult. Ai apucat pe alt drum, însă, un drum care – sub influenţa războiului şi a revoluţiei – ducea peste munţi de cadavre. Din ce în ce mai mult se dovedea că ai devenit un bărbat întreg. Cu puţin înainte de sfârşitul neaşteptat al mamei Anuşca, am fost nevoit să-i făgăduiesc că dorinţa ei intimă – care, trebuie să mărturisesc, a fost şi a mea – să se înfăptuiască. De asemenea, îţi pot spune că Saşa a dat

aceeaşi făgăduială mamei dumitale vitrege. Ceea ce s-a întâmplat apoi, ştii. Soarta a distrus planul meu. Iubirea nefericită a Irinei pentru dumneata, a făcut-o să sufere mult. Şi această dragoste nemărturisită a bietei fete a ţinut trează în mine dorinţa de a atinge ţelul ce mi l-am propus, – adică de a vă vedea uniţi. Dar văd că totul a fost în zadar. Acum poate că mă vei pricepe mai bine. Îţi pot da totuşi făgăduiala, că socot drept o datorie a mea să veghez ca să nu i se întâmple nimic prinţesei.

Boris Verodin ascultase în tăcere. Când moşierul tăcu, tânărul îl învălui într-o privire lungă şi după câtva timp zise:

— N-ai procedat cum trebuie, domnule Vasilieff. Preţuiesc motivele dumitale, dar nu recunosc că sunt drepte. Vezi bine că totul s-a întâmplat altfel. Ai întărit credinţa Irinei că voi deveni soţul ei, şi cu asta n-ai făcut bine. Biata fată va suferi mult din pricina dezamăgirii.

— Va trebui să sufere, căci nu-i încotro! zise moşierul cu hotărâre.

Şi, întinzând mâna lui Boris, adăugă:

— Vrei să mă ierţi? Vrei să-mi încredinţezi ocrotirea prinţesei când dumneata te vei zvârli în primejdii?

— Da, vreau, însă pun condiţia ca să nu te mai gândeşti să ne desparţi unul de altul, răspunse Boris Verodin, serios şi împăciuitor.

Moşierul îi dădu mâna, făgăduind. Cei doi bărbaţi se priviră lung în ochi.

Nataşa şi Irina intrară în odaie. Era greu de spus, care din cele două fete era mai drăgălaşă.

Ochii lui Vasilieff se umeziră când tinerele îl îmbrăţişară. Se simţea foarte vinovat faţă de Nataşa, dar voia să-şi ispăşească vina asta. Şi ca o întărire a acestui gând întinse înc-o dată mâna lui Boris Verodin, iar acesta îl înţelese.

În seara aceea mai fu un om fericit, dar şi unul nenorocit: cei doi tineri Ulkitzki. Iesta făcu, cunoştinţa tinerei prinţese şi ochii-i străluciră, căci îşi zise că acum Irina ştia că toate nădejdile ei cu privire la Boris se spulberaseră.

În sufletul tânărului dragostea plină de speranţă încolţea

din nou. Era satisfăcut că Boris Verodin îşi regăsise fericirea.

Altfel se petreceau lucrurile cu Vera Ulkitzki. La vederea frumoasei Nataşa, tânăra fată îşi îngropă toate speranţele. Zâmbi prinţesei, dar inima ei era sfâşiată de durere. Se stăpâni însă cu o putere uimitoare.

Numai fratele ei părea să-i bănuiască zbuciumul. O întreba mereu dacă nu vrea să meargă la culcare, dar ea se împotrivi, cu un zâmbet mândru. Nu voia să se arate slabă şi deznădăjduită.

Dar când se despărţiră, când mai rămase câteva clipe singură cu fratele ei, i se aruncă la piept şi în vreme ce dânsa căuta să-şi înăbuşe durerea, el o alintă pe păr şi murmură mângâietor:

— Sărmană surioară, cât trebuie să suferi!

115. Misiunea lui Boris Verodin

Pe când furtuna sufla pe străzile Petrogradului, îngrămădind zăpada în nămeţi mari, a doua revoluţie se apropia cu paşi tot mai repezi.

În Institutul Smolnîi aveau loc şedinţele executivei centrale ale sovietului menşevic. Atmosfera era nespus de încărcată. Ceea ce se bănuia cu luni în urmă, părea că se produce acum.

Nădejdea convocării Adunării Naţionale, pe care guvernul o tot amânase, se dovedea tot mai neîntemeiată.

În loc de asta, membrii bolşevici ai Sovietelor au lucrat tot mai stăruitor pentru convocarea unui al doilea congres sovietic, ştiind că delegaţii vor fi acum aproape numai bolşevici.

Timpul nu fusese lăsat să se scurgă fără folos. Guberniile de nord erau cu deosebire reprezentate. Uralul, Siberia şi sudul lipseau cu totul. Nici cazacii de la Don nu trimiseseră reprezentanţi, pentru că sovietul bolşevic nu-i înştiinţase. Dar soldaţii frontului de nord-est nu lipseau.

Cei mai mulţi delegaţi erau tineri ţărani voinici, care sau dezertaseră de pe front, sau fuseseră trimişi acasă.

Era vorba să se stabilească un program unitar. Se urmărea

cucerirea puterii de către sovietele lucrătorilor, ţăranilor şi soldaţilor.

Într-o şedinţă secretă a Comitetului Central al partidului bolşevic, se luă hotărârea a se îndemna lucrătorii Petrogradului, garnizoana oraşului şi marinarii din Cronstadt să aresteze guvernul lui Kerenski şi să proclame ca deţinător al puterii al doilea congres sovietic.

În acelaşi timp se formase un comitet revoluţionar militar, care cuprindea toate elementele bolşevice ale lucrătorilor, ţăranilor şi soldaţilor şi care se declarase independent de guvern. Acest misterios comitet revoluţionar militar, era supus direct puterii lui Lenin şi Trotzki.

Dar încă se şovăia. Conducătorilor le era teamă, pe de o parte, de propria lor putere, iar pe de altă parte nu se ştia încă în ce fel se vor purta unii generali, care până acum rămăseseră credincioşi guvernului.

Trupele comitetului revoluţionar militar nu erau formate din oameni disciplinaţi. Şi apoi, nu aveau destule arme ca să poată susţine cu succes o luptă.

În afară de asta mai exista temerea că foştii Aliaţi, precum şi germanii, se vor declara duşmanii unui eventual stat bolşevic, căci frica de bolşevism era mai puternică, la toate ţările, decât aceea de pierderea unui război.

Pe de altă parte, însă, conducătorii bolşevismului, dacă mai şovăiau mult, puteau pierde cu desăvârşire puterea, şi ar fi trebuit s-o lase pe seama aventurierilor anarhişti, care nu aşteptau decât să instige poporul la o baie de sânge. Şi asta ar fi însemnat distrugerea completă a statului rus.

La congres luau parte şi Boris Verodin, prietenul său Iesta Ulkitzki, precum şi Sonia Petrovici. Frumoasa revoluţionară, care stătea aproape de fostul luntraş, arunca adesea spre el priviri pline de patimă. Dar tânărul părea că nici nu observă. Toată atenţia lui era îndreptată spre tribună.

Vorbea Lenin, care îşi expunea programul. Trotzki prezida. Câţiva membri ai sovietului, care stăteau de partea guvernului, cutezau să se plângă că se luau hotărâri peste capetele membrilor guvernului. Dar aceştia erau luaţi în râs.

Lenin spunea:

— Trebuie neapărat să încheiam pace cu Germania, de aceea se impune un armistiţiu, după care trebuie să urmeze tratative de pace. Apoi va trebui să se împartă moşiile şi lucrătorii din fabrici vor trebui să obţină controlul asupra fabricaţiei şi a exploatării. Fabricile să fie declarate ca bun comun al statului. Proprietarii nu sunt altceva decât conducători ai exploatării şi pe picior de egalitate cu lucrătorii.

Cuvintele acestea fură întâmpinate cu ropote de aplauze. Omuleţul chel, care până mai acum câteva luni trebuia să trăiască ascuns, era obiectul unui entuziasm de nedescris.

Era o şedinţă memorabilă şi fiecare din cei de faţă ştia că deznodământul se va produce în curând. Va izbuti oare guvernul lui Kerenski să se mai ridice? Va duce lupta până la sfârşit sau va depune armele?

Cine putea să ştie?

Înainte de sfârşitul şedinţei cineva îşi croi drum până la Boris Verodin. Era un om de la Comitetul Central. Boris Verodin primi ordinul să se prezinte la sediul acestuia după încheierea şedinţei.

Tânărul revoluţionar urcă la etajul al doilea. Acolo era sediul Comitetului Central, acea instituţie importantă care încă demult lua hotărâri şi le aducea la îndeplinire peste capetele miniştrilor şi altor înalţi slujbaşi.

Ilino îl primi pe tânărul revoluţionar cu o caldă strângere de mână. De douăzeci şi patru de ore omul acesta nu dormise. Avea nervi de oţel. Lenin lucrase multe ceasuri cu dânsul.

Mandatele de arestare împotriva a numeroşi slujbaşi şi persoane indezirabile stăteau pregătite în sertare. Câteva mii de bărbaţi fuseseră aleşi pentru aducerea lor la îndeplinire.

— Cum merge, tovarăşe Verodin? întrebă Ilino şi-l învălui pe luntraş cu o privire cercetătoare.

— Mulţumesc, bine, tovarăşe. Ce mai nou?

— Ce s-a făcut cu eliberarea mătuşii dumitale? L-am invitat aici pe Mencikovski şi l-am interogat. El susţine morţiş că femeia i-a înjurat pe bolşevici.

Boris Verodin se făcu roşu de mânie, dar se stăpâni şi zise:

— N-are niciun rost să ne pierdem vremea cu asta, tovarăşe Ilino. De altfel Mencikovski e mai puţin vinovat decât s-ar părea. Adevărata vină o are o femeie, şi anume: revoluţionara Sonia Petrovici.

— Cuuum? făcu Ilino. Aşa să fie oare? Din izvor vrednic de crezare mi s-a spus că femeia asta frumoasă ar fi iubita dumitale.

Boris Verodin izbucni în râs, apoi făcu o mutră întunecată.

— E o greşeală, tovarăşe Ilino, zise el. Cu persoana asta am tot atât de puţin de-a face ca şi dumneata. Şi-o fi vârât în cap poate că sunt amantul ei, dar nu e aşa.

— Ciudat! murmură Ilino şi-l măsură pe revoluţionar cu o privire pătrunzătoare.

Dar Boris Verodin susţinu privirea şi înălţă din umeri.

— Ce să se întâmple cu Mencikovski? întrebă Ilino mai departe. Vrei să dai urmare chestiunii? Să-l arestăm şi să-l ducem în faţa judecăţii?

Tânărul luntraş ridică mâna şi zise:

— Omul e nevinovat, lăsaţi-l în pace! N-aş vrea să-l nenorocesc, deşi poate n-ar merita cruţare. După cum spuneam, nu e altceva decât o unealtă.

Ilino scotocea printr-un sertar, iar Boris Verodin urmă:

— Cum se face, tovarăşe, că unii revoluţionari s-au trezit dintr-odată oameni avuţi?

Ilino ridică privirea şi râse batjocoritor:

— Am auzit şi eu de aşa ceva, răspunse el. Dar n-avea grijă, îi vom curăţa noi pe aceşti revoluţionari „burghezi”. Deocamdată n-au decât să-şi păstreze casele, dar ce s-o întâmpla mai târziu cu ei, e treaba noastră.

— Atunci sunt liniştit, zise Boris Verodin.

— Ai vreo bănuială precisă împotriva unei persoane? mai întrebă Ilino.

— Da, e vorba de persoana de care tocmai îţi vorbisem, adică Sonia Petrovici.

— Ah, şi ea?

Preşedintele Comitetului Central privi întunecat înaintea sa.

— Să se păzească! zise el. Avem nevoie numai de oameni dezinteresaţi. Revoluţia îi va curăţa pe şacalii aceştia. Dar acum să trecem la altă chestie! Ceea ce-ţi voi spune acum nu trebuie să afle nimeni. Membrii comitetului n-au voie să vorbească despre asta. Ştii dumneata unde se află sediul central al Băncii Engleze?

— Da, ştiu…

— Bun! Ai fost vreodată pe acolo?

— Nu! răspunse Boris Verodin, zâmbind. N-am avut nimic de-a face cu băncile, deoarece am fost om sărac întotdeauna.

— Asta nu face nimic. Ascultă încoace! Ni s-a adus la cunoştinţă că guvernul Kerenski încearcă să ne ia terenul de sub picioare, prin aceea că vrea să scoată afară din ţară capitalurile bancare ale statului rus. Se vorbeşte de formarea unui tren special, cu ajutorul căruia banii să fie transportaţi în străinătate, prin Suedia. Cică ar fi multe milioane de ruble. Lucrul acesta trebuie împiedicat cu orice chip şi am căzut de acord că dumneata eşti omul cel mai potrivit pentru a smulge generalului Potcikev suma aceasta enormă.

— Potcikev!… prinţul Potcikev… e însărcinat cu scoaterea din ţară a banilor? murmură Boris Verodin, şi în ochii-i albaştri se aprinse o lucire de furie.

Ilino observă aceasta şi un surâs de mulţumire îi flutură pe chip.

— Văd că l-am ales pe omul potrivit, zise el. Ştiu că-l urăşti pe prinţ – îl urăşti poate mai mult decât noi, deoarece ai avut legături mai intime cu omul acesta.

— Ce ştii dumneata, tovarăşe Ilino? întrebă cu asprime fostul luntraş.

Preşedintele ridică mâna, împăciuitor:

— Nu te enerva, dragul meu, căci nu merită. Ştim că fiica prinţului Gogineff a fost cândva condamnată la moarte de un tribunal revoluţionar şi că dumneata ai eliberat-o în taină. Dar sentinţa de condamnare a fost ridicată aici, căci în oraşe n-avem încă nicio Ceka.

Energicul preşedinte surâse revoluţionarului şi adăugă pe ton misterios:

— Se şopteşte chiar că prinţesa e căsătorită cu Potcikev.

— Cine spune asta? izbucni Boris Verodin.

— Ei, cine spune! Aşa am auzit noi. Vreunul din delegaţi o fi scos zvonul. Poate că e chiar frumoasa Sonia, mai ştii!

— Să se păzească femeia asta! scrâşni luntraşul.

— După cum văd, zise Ilino, te-ai îndrăgostit serios de tânăra prinţesă, altminteri n-ai fi atât de iritat, tovarăşe Verodin.

— E logodnica mea… mă voi căsători cu dânsa şi nădăjduiesc că va deveni o tovarăşă tot atât de bună precum sunt şi eu.

— Ia te uită – ştii că e interesant ce spui? Dar fă cum vrei, – binecuvântarea mea o ai dinainte. Şi acum să vorbim despre cealaltă chestie. Dă-mi voie să-ţi spun că pentru asta e nevoie de curaj şi îndrăzneală. Nicio rublă nu trebuie să iasă din ţară, căci avem nevoie de bani dacă vrem să facem revoluţie. Avem spionii noştri şi printr-înşii am aflat că sumele urmează să fie ambalate în lăzi cu muniţii.

— Ce am eu de făcut? întrebă Boris Verodin.

— Cu ajutorul câtorva sute de oameni, vei opri trenul. Trupa va fi aleasă de mine, dintre marinarii din Cronstadt, care sunt cei mai vrednici de încredere. Îţi vom da de veste imediat când va veni momentul. În scopul acesta trebuie să ne stai la dispoziţie oricând, într-o locuinţă pe care ţi-o vom hotărî noi. Nu trebuie să lipseşti de acolo mai mult de o jumătate de zi.

Aşadar, trebuie să părăsesc locuinţa mea actuală?

— Fireşte. Îţi spuneam doar că trebuie să fii mereu la dispoziţia noastră. Locuinţa în care trebuie să te muţi se află aproape de tot de Institutul Smolnîi, şi are telefon. Aparţinuse unui tovarăş care a murit săptămâna trecută.

— Când trebuie să mă mut acolo? întrebă Boris Verodin.

— Dacă se poate chiar astăzi, în tot cazul cel mai târziu mâine dimineaţă.

Boris îşi dădu încuviinţarea, apoi plecă.

Nu luă în seamă pe omuleţul gras care se afla în vestibul şi care-şi ştergea mereu năduşeala de pe frunte, mergând

neliniştit încoace şi încolo.

Când Boris trecu de el, individul răsuflă uşurat.

Mencikovski, căci dânsul era, vârî capul pe uşa camerei alăturate. Un om cu pieptul larg şi barbă încâlcită îl întrebă ce pofteşte.

— Anunţă-mă tovarăşului Narickin, zise Mencikovski. Spune-i că vin în chestiunea pe care o cunoaşte şi vreau să-i vorbesc câteva clipe. Dar vezi că e urgent, altminteri se poate să fie prea târziu.

Omul mormăi ceva ca pentru sine şi se îndepărtă.

Misitul strigă după el:

— Ascultă, Werboritz, ţine asta pentru tine. Vorbeşte-i încet.

Bărbosul luă repede bacşişul gras şi-l vârî în buzunar. Ştia că face o faptă nepermisă, şi dacă ar fi fost prins şi-ar fi pierdut slujba, ba poate s-ar fi ales şi cu o pedeapsă.

În vremea asta Mencikovski umbla agitat prin încăpere.

— Mai bine nu începeam cu femeia asta, mormăi el. Acum sunt sclavul ei şi trebuie să-i ajut la intrigile ce le pune la cale. Mare minune dacă nu m-o nenoroci! Şi când te gândeşti că nici făgăduielile nu şi le ţine! Sunt unealta ei şi atâta tot. Niciodată nu-mi va aparţine, asta-i sfânt.

După câtva timp bărbosul se înapoie şi zise încetişor:

— Tovarăşul Narickin vine îndată, mai are de discutat ceva important cu preşedintele.

Mencikovski dădu din cap.

— Mă duc puţin afară, spuse el. Aici e prea cald. Când vine trimite-l în coridor.

Grăsunul ieşi repede şi începu să se plimbe neliniştit. În cele din urmă apăru tovarăşul Narickin, un om cu barbă neagră, cu figura inteligentă.

— Ce pofteşti, tovarăşe Mencikovski? întrebă el. Ai venit în chestia casei? adăugă, privind temător în juru-i.

Narickin fusese odinioară rabin la Odessa. La începutul războiului se alăturase partidului revoluţionar şi acum era comunist.

De un an de zile se afla în Petrograd. Era un orator înfocat,

care însufleţea mulţimile, şi nu mai încăpea îndoială că sub viitorul regim va căpăta o slujbă înaltă, poate chiar un portofoliu ministerial.

Dar idealurile sale erau pătate de lăcomie. Ca atâţia alţi tovarăşi ai săi voia să aibă şi dânsul o casă şi-l însărcinase pe Mencikovski să-i facă rost de una.

— Am un palat minunat, ieftin de tot, tovarăşe Narickin, şopti misitul.

Ochii celuilalt scânteiară.

— Un palat, un palat, zici? Câte încăperi?

— Cel puţin patruzeci. Trei etaje. E o minunată construcţie care… aparţinuse unui prinţ de viţă veche.

— Prinţul mai trăieşte?

— Nu, e mort, astfel că nu poate ridica nicio pretenţie asupra casei. Moştenitorii au plecat de pe aici.

— Când ne putem întâlni? întrebă repede Narickin.

— Aştept cu maşina mea la primul colţ de stradă. Când poţi veni?

— La ora unsprezece.

Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâinile. Coborând scara, Mencikovski mormăi:

— Dracul să le ia pe femeile frumoase! Nu mai ştiu ce să cred. Mă prind în mrejele lor şi se folosesc de mine ca de o unealtă sau mă storc de gologani. Sunt mulţumit când Sonia asta mă mângâie când şi când pe obraz sau pe frunte – şi eu vreau doar cu totul altceva…

În stradă burtosul se întâlni cu Sonia şi amândoi merseră la masă. Frumoasa femeie ascultă ceea ce-i raporta misitul şi-i îngădui chiar s-o cuprindă de mijloc. Dar când se-ntinse… îl îndepărtă cu un ghiont.

116. Tovarăşi îndrăgostiţi

La ceasul convenit, Mencikovski veni să-l ia pe Narickin şi-l duse la palatul Gogineff.

Fostul rabin din Odessa era, oarecum, mâna dreaptă a preşedintelui Ilino. Când era vreo conferinţă cu Lenin, Trotzki

sau cu comitetul revoluţionar, Narickin avea rolul de secretar. El întocmea procesele-verbale şi era foarte conştiincios în privinţa asta. Stenografia foarte repede şi stăpânea câteva limbi.

Un, tremur de bucurie şi iritare îl cuprinse când văzu minunatul palat, înconjurat de grădina imensă.

— Ceva ca în basme! exclamă el şi-şi frecă mâinile. Cred că n-o fi prea scump?

— Nici măcar ferestrele nu le vei plăti, zise Mencikovski, râzând.

— Atunci trebuie să fie foarte ieftin.

Intrară înăuntru. Misitul avea în buzunar cheile palatului.

— Nu e locuit? întrebă Narickin?

— Ba da. Locuieşte într-însul o doamnă – mai bine zis o tovarăşă. Dar mi-a predat mie cheile, ca să nu fie deranjată de cumpărători.

— O tovarăşă? întrebă Narickin, în vreme ca urcau amândoi scara acoperită cu covoare de preţ.

Înainte ca Mencikovski să poată da un răspuns, se auzi de sus un glas de femeie:

— Dumneata eşti, tovarăşe Mencikovski? Şi nu vii singur?

În acelaşi timp capul Soniei Petrovici se aplecă peste balustrada scării. Fostul rabin rămase o clipă ca înmărmurit.

— Ăsteia îi aparţine palatul? întrebă el. Soniei Petrovici?

— Da, ea l-a cumpărat acum câteva săptămâni. Nu vrea să-l păstreze, căci i se fac imputări.

Narickin era foarte iritat. El se entuziasmase pentru Sonia. Cu prilejul vizitelor ce le făcuse la Comitetul Central, ea observase că el îşi pierdea cumpătul ori de câte ori dânsa îl privea.

Ea îi zâmbise adesea şi-i aţâţase patima. Îşi spusese că Narickin îi putea face servicii mari. Ştia că are soţie şi copii la Odessa, dar asta nu avea ce să strice.

Evreul îi ţinu câtva timp mâna într-a lui şi se gândea cât i-ar fi de plăcut s-o cunoască mai de aproape.

După ce-i aruncă un zâmbet fermecător, Sonia se-ntoarse spre Mencikovski şi zise:

— Lasă-mă singură cu tovarăşul Narickin! Desigur că el vrea să cumpere casa?

— Da, aşa este, răspunse misitul.

Şi în gând adăugă:

„Blestemat să fie!”

Apoi, mormăind, se-ndepărtă.

Sonia intră în salon, urmată de Narickin, pe care-l invită să ia loc. Pe masă se afla o sticlă cu vin.

— Nu mai vreau casa asta, zise frumoasa revoluţionară, căci e prea mare pentru mine. Astfel de locuinţe sunt numai pentru acei care se aşteaptă la un fotoliu ministerial. Pentru dumneata, de pildă, tovarăşe Narickin, e potrivită.

Evreul încuviinţă din cap. De vorbit îi venea greu căci era ameţit de farmecul femeii din faţa sa.

Ea îl privi. Râse şi ochii ei se aţintiră într-ai lui.

Apoi ciocniră şi dânsa începu să-i vorbească despre casă, dar el nu prea auzea. Atâta doar izbuti să reţină: că ea îi ceda casa pentru cinci sute de lire sterline, adică întocmai cu cât o cumpărase.

Îndrăgostitul Narickin îi luă mâna, mai mult în joacă, se aplecă şi începu să-i sărute braţul, cu o patimă nebună. Şi deodată căzu în genunchi şi-i cuprinse piciorul.

Ea îl împinse de o parte, zâmbind:

— Dar bine, tovarăşe Narickin, ce faci aici? Cum îţi poţi pierde minţile în felul acesta?

Dar tonul cu care rostise aceste cuvinte şi privirile ei, erau mai mult o încurajare decât o respingere.

Narickin, pricepu asta şi deveni şi mai furtunos. Dar Sonia urmărea altceva; voia mai întâi să-i smulgă o taină.

— Eu credeam că voi de la Comitetul Central n-aveţi timp pentru alte drăcii, glumi dânsa. Văd însă că m-am înşelat.

— Dar de ce să nu simţim şi dragostea, tovarăşă Sonia? zise dânsul.

— Ai dreptate, tovarăşe. Mai cu seamă în vremurile astea grele, când Comitetul Central are de luat hotărâri atât de importante, nu trebuie uitate nici iubirea şi vinul, aşa că… să bem! În sănătatea dumitale, tovarăşe Narickin şi pentru

izbânda tuturor planurilor dumitale!

— Planurile nu vin de la mine, ci de la Ilino, bâigui el, fără să-şi dea seama ce spune, şi ochii-i sticleau.

Sonia triumfă în sinea ei.

— Dar ce plănuieşte iar Boris Verodin? întrebă ea deodată. Toată purtarea lui e atât de misterioasă! E însărcinat să-l prindă pe prinţul Potcikev, după cum mai primise cândva misiunea?

Narickin tresări. În frigurile beţiei şi ale patimii, îl cuprinse deodată o bănuială. Dar ea îi zâmbi cu atâta nevinovăţie, încât dânsul alungă îndată bănuiala, zicându-şi că n-avea niciun motiv de suspiciune. La urma urmei, ce motiv ar avea dânsa să-l iscodească?

— Verodin e un... îngână el. E însărcinat să făptuiască un act de violenţă împotriva regimului actual... care vrea să dosească bani mulţi. Vor să taie orice resursă bolşevismului, să-i ia banii, ca să nu poată guverna. Asta trebuie să împiedece Verodin.

— Dar e o prostie! Asta nu merge doar. Cum vor să facă aşa ceva? Toată Rusia e bolşevizată acum. Banii nu vor putea fi transportaţi nici măcar la câteva verste de Petrograd.

Revoluţionarul dădu din cap şi iar o privi bănuitor pe frumoasa femeie. Întreba prea multe şi asta îi bătea la ochi, cu toate că se cam ameţise. Îşi dădu seama că spusese aproape totul şi, devenind treaz pentru o clipă, privi iscoditor la Sonia. Dar uitând repede de toate, suspină şi o rugă să-l lase s-o sărute.

Din nou începu jocul de-a şoarecele şi pisica, până când dânsul spuse chiar totul. Ea îşi exprimă îndoială că Comitetul Central va fi încunoştinţat când va porni transportul de bani, dar atunci Narickin râse.

— Asta o face Ilino, spuse el. E şiret ca o vulpe şi îşi are spioni pretutindeni. Îi cunoştea pe oameni dinainte şi se pricepe să-i prindă. Niciunul nu-i poate rezista. Dar şi în slujba bolşevismului lucrează cu pumnalul şi revolverul.

— Ştiu toate astea, zise Sonia, dar mă îndoiesc dacă lovitura îi va izbuti.

— Vom vedea, Sonia, răspunse Narickin. Te voi încredinţa eu curând că-l subapreciezi pe Ilino. Şi apoi mai e şi Verodin…

Se întrerupse brusc, făcu ochi mari şi o iscodi pe frumoasa femeie.

— Ei, cum a fost? întrebă el cu glas schimbat. Parcă aveai vreun gând cu Verodin?

Ea râse cu nepăsare:

— A fost odată, dar i-am dat paşaportul. E prea încrezut tipul şi pe oameni dintr-aceştia eu nu-i pot suferi. Bărbaţii trebuie să-mi cadă la picioare, să mi se închine. De alţii n-am nevoie.

— Lui Verodin nici nu-i place dragostea, zise fostul rabin.

Sonia fu scuturată de un râs nervos şi mânia o înăbuşea gândindu-se cât de drăgăstos putea fi el când o cuprindea în braţe pe Nataşa.

— Atât de mult te înveseleşte asta? întrebă Narickin.

Dar nu mai auzi răspunsul ei, căci Sonia îi pusese pe neobservate un praf adormitor în vin, astfel că abia mai putea ţine ochii deschişi.

Dânsul vru s-o cuprindă, dar ea îi scăpă, astfel că alunecă de pe scaun şi rămase întins pe podea, beat mort.

Sonia îl împinse cu piciorul deoparte. Ştia că va dormi vreo zece ceasuri şi când se va trezi nu-şi va mai aduce aminte de nimic.

Ţiganca îi ura pe toţi bărbaţii care se apropiau de dânsa cu dragoste, dar pentru care ea nu simţea nicio atracţie. Numai la unul ţinea – Boris Verodin, eroul, a cărui nepăsare faţă de ea o făcea să înnebunească de furie.

Îi va izbuti oare planul pe care şi-l făurise?

Nădăjduia din tot sufletul. Şi dacă nu va izbuti, – dacă totul va da greş? Atunci… da, atunci va trebui să moară. Nu va cunoaşte nicio cruţare, căci nu va putea trăi cu gândul ca altă femeie să-i aparţină.

Începu să se îmbete cu gânduri de dragoste, îşi făuri visuri că e împreună cu el şi întinse braţele spre uşă…

Atunci se ivi cineva pe prag. Era grăsunul Mencikovski, căruia nu-i venea să-şi creadă ochilor. Consimţise ea, în

sfârşit, să i se dea? Să-i acorde acea fericire de dragoste pe care i-o făgăduise de atâta timp?

Dar în clipa următoare veni dezmeticirea. Ca un duş rece simţi el hohotul ei batjocoritor şi rămase locului prostit.

— Vei purta de grijă ca mâine dimineaţă să plece de aici, zise dânsa. Individul e complet beat.

117. Bucurii şi necazuri

Niciodată nu fusese Boris Verodin mai satisfăcut ca acum. Ideile sale de libertate urmau să se înfăptuiască, după atâta amar de vreme. Vor mai fi multe lupte grele, dar în cele din urmă trebuiau să învingă libertatea, egalitatea, fraternitatea.

Manifestul lui Lenin prin care făgăduia încetarea războiului, controlul lucrătorilor asupra fabricilor şi exproprierea moşiilor, avusese un ecou puternic. Telegraful împrăştia vestea în cele mai îndepărtate ţinuturi ale uriaşului imperiu.

Spiritul libertăţii se trezea pretutindeni. Din Crimeea până la mare, de pe front până la Moscova, peste Urali şi până hăt-departe în Siberia se dusese vestea înălţătoarei cuvântări a marelui revoluţionar.

Fireşte, mulţi tremurau şi se gândeau cu teamă la soarta ce-i aştepta. Era cu putinţă să se înfăptuiască aşa ceva?

Cuvântarea lui Lenin era o muzică divină care cucerise toate inimile, dar mulţi se-ntrebau, îngrijoraţi, dacă ideile expuse se vor putea realiza.

— Ne ducem de râpă cu toţii, spunea burghezul. Vom sărăci şi vom pieri în mizerie.

Convoiuri lungi şerpuiau pe străzi. Soldaţii întorşi de pe front fluturau steaguri roşii. Treceau prin faţa Palatului de Iarnă, unde era sediul guvernului, şi cântau imnuri de libertate.

Prin câteva ferestre se vedeau ţevile mitralierelor care fuseseră aduse la repezeală în palat. Santinelele nu încuviinţau trecerea decât acelora care aveau un permis cu nenumărate semnături. Marinarii din Cronstadt baricadau gangurile, iar lucrătorii din marile întreprinderi îşi băteau joc

de soldaţii care priveau la dânşii cu teamă.

— Ia spune, veţi îndrăzni voi să trageţi dacă ne-o veni poftă să intrăm acum în palat? întrebă un marinar şi se înfipse cu pieptul deschis înaintea unui plutonier care avea sub comanda lui, în faţa portalului principal, peste o sută de soldaţi înarmaţi.

Soldaţii nu prea păreau curajoşi. Se vedea bine că simpatizau cu revoluţionarii.

— Nu vom trage, răspunse plutonierul şi-şi mângâie barbişonul. Doar nu-i putem împuşca pe fraţii noştri. N-am văzut destul sânge curgând?

Soldaţii fură împinşi îndărăt fără să se împotrivească. Atunci începu să răpăie mitraliera. Gloanţele trecură deasupra capetelor şi se loviră de zidul unei case de peste drum.

Lucrătorii neavând încotro, lăsară pe soldaţi în pace şi se-ndepărtară repede. Pe Neva trecea tocmai un vas de război şi un distrugător. Amândouă vapoarele veneau din Cronstadt. Lucrătorii şi soldaţii se apropiară de ţărm şi se uitară bănuitor la vasele cu punţile strălucitoare.

Deodată, ambele bastimente îşi îndreptară tunurile asupra Palatului de Iarnă şi în acelaşi timp fu înălţat un steag roşu.

Din spre ţărm răsunară atunci strigăte:

— Trăiască libertatea – trăiască egalitatea şi frăţietatea!

Marinarii coborâră pe uscat, unde fură copleşiţi cu întrebări.

— Fiţi liniştiţi, tovarăşi, suntem cu voi! răspundeau ei. Am fost chemaţi încoace de executivă. Vrem să apărăm revoluţia.

Strigăte însufleţite şi ovaţii se înălţară iar spre cer.

Boris Verodin avea în buzunar adresa noii sale locuinţe, ce-i fusese indicată. Se grăbi s-ajungă acasă căci, precum îi spusese preşedintele Ilino, nu trebuia să piardă timp.

Ceva îl nelinişte însă: dacă o va lăsa iar singură pe Nataşa, nu va fi expusă ea unor noi primejdii?

Tânărul revoluţionar căzu pe gânduri. Nu, nu trebuia s-o lase singură pe iubita sa. Şi un fior de plăcere îi trecu prin trup, când îşi spuse că va fi cu ea, numai el cu ea, într-o locuinţă. Dânsa era doar a lui, cu totul a lui.

Dar va merge oare cu el?

Deodată îi veni un gând, un gând salvator: va păşi cu iubita sa în faţa altarului. Voia să se căsătorească cu dânsa, pentru ca legătura lor să fie consfinţită.

Şi cu hotărârea asta în suflet porni în goană spre casa familiei Ulkitzki.

Când intră înăuntru îi găsi pe toţi în prada unei mari agitaţii. Noile evenimente le ajunseseră la ureche şi bătrânul prinţ cu soţia lui îşi frângeau mâinile că nu părăsiseră încă Rusia.

Prinţul Ulkitzki se dusese astăzi la sediul guvernului unde cu greu izbuti să intre. Trecând pe stradă văzu mulţimile agitate, steagurile roşii, ochii ameninţători şi mutrele amărâte ale revoluţionarilor de toate soiurile.

De unde se iviseră deodată toţi oamenii aceştia? Se părea că veniseră la Petrograd din toate colţurile marii împărăţii. Ţineau cuvântări aţâţătoare pe străzi sau şuşoteau între dânşii.

În faţa Palatului de Iarnă, se adunaseră ca nişte adevărate turme.

— Daţi-ne pâine, daţi-ne pământ! strigau în sus şi înjurau cum numai poporul ştie să-njure.

Se puteau vedea mulţi bărbaţi în bluze de lucrător şi căciuli de blană. Erau muncitorii din întreprinderile mari, care încetaseră lucrul din pricină că nu se mai fabricau muniţii şi tunuri.

Prinţul Ulkitzki găsi în cele din urmă un bun cunoscut care avea o slujbă importantă în guvernul provizoriu. Îl rugă să-i dea un paşaport pentru el şi soţia sa, dar funcţionarul răspunse, dând din umeri:

— Din păcate e prea târziu. Nu ştim cât vom mai sta aici în Palatul de Iarnă. Se poate să fie chestie doar de câteva ceasuri. Trenurile scuipă tot mai mulţi revoluţionari în capitală. Soldaţii de pe front vin cu miile în fiecare ceas şi Petrogradul adăposteşte astăzi de două ori mai mulţi locuitori ca în mod obişnuit.

Se apropie cu el de fereastră şi arătă spre Neva, unde un

vas de război îndreptase câteva guri de foc asupra Palatului de Iarnă.

— Vezi, prinţe Ulkitzki? zise înaltul slujbaş. Ieri nu erau încă aici şi noi nădăjduiam în venirea unui vapor, al cărui echipaj e credincios guvernului, şi pe care ne-am fi putut îmbarca la caz de nevoie. Ne-am înşelat însă. Vasul a venit într-adevăr, dar numai ca să ne păzească şi să învingă împotrivirea noastră. Să nu crezi că vor sta la şovăială să tragă asupra Palatului de Iarnă.

— Dar ce e de făcut? întrebă prinţul, deznădăjduit.

— Aţi avut timp destul să părăsiţi Rusia, răspunse celălalt. Noi ăştia din guvern nu puteam pleca, deoarece ar fi fost o laşitate din parte-ne. În definitiv situaţia dumitale nu e atât de gravă. Aveţi doar doi copii care sunt de partea mulţimii revoluţionare. Fiul dumitale s-a abătut din drumul lui şi acum asta vă poate prinde bine. Vă va putea apăra.

Prinţul plecă şi ajuns acasă avu o convorbire cu Vasilieff. Acesta îl mângâie cu aceleaşi cuvinte cu care căutase să-l liniştească înaltul slujbaş:

— Fiul şi fiica dumitale te vor apăra.

Nataşa şi Irina erau ca două surori. E drept că Irina plânsese toată noaptea, fără ca tânăra prinţesă să fi băgat de seamă ceva, dar în cele din urmă se linişti. Mai îngropase o dată iubirea iei pentru Boris şi astăzi o făcuse pentru a doua oară.

Rămânând singură în odaie, chipul Nataşei se întristă deodată. În fericirea ei fără margini, uitase cu totul de ultimele evenimente. Abia acum, când se afla singură, îşi aduse aminte de ceea ce făgăduise.

— Dumnezeule! murmură ea. Am făcut doar jurământ că voi pleca la Tobolsk? Cum am putut uita asta?

Începu să umble prin odaie încoace şi-ncolo, frângându-şi mâinile. Abia acum îşi dădu seama de grozăvia situaţiei sale.

Boris era luptător pentru libertate, era revoluţionar cu trup şi suflet. Şi dânsa? Ea voise să plece la Tobolsk, ca să vină în ajutorul familiei imperiale, ca să fie puntea de legătură între Romanovi şi prietenii acestora, pentru a se ajungi la liberarea

prizonierilor.

Putea face asta? Se putea lega de Boris şi de acum încolo? Nu era mai drept să dea totul pe faţă?

Frângându-şi mereu mâinile, biata prinţesă îşi dădu seama că se afla într-o situaţie deznădăjduită.

Doar nu se putea ca, în acelaşi timp, să aparţină unui revoluţionar şi să aducă servicii conspiratorilor, ba chiar să fie dintr-ai lor.

Ce era de făcut?

În cele din urmă se hotărî să vorbească cu Vasilieff. El era om cu experienţă şi o va putea sfătui de bine. În bărbatul acesta se putea încrede cu desăvârşire.

Dar înainte ca să-şi poată aduce hotărârea la îndeplinire, uşa se deschise şi Boris dădu buzna înăuntru. Îmbujorându-se de bucurie, Nataşa se aruncă la pieptul lui, uitând pentru moment de chinurile ce o frământaseră.

Prea mult îi dusese dorul, prea mult trăise despărţită de acela căruia îi dăruise toată inima ei. În trupul ei sălăşluia dorinţa fierbinte a femeii coapte şi adesea se-ntorcea cu gândul la clipele de fericire pe care le trăise la pieptul iubitului, în noaptea aceea de dragoste deplină, în măreţul castel de pe Volga.

O! de-ar fi odată soţia lui, ca să-i aparţină pentru toată viaţa! Şi un suspin de fericire îi umflă pieptul la năzuinţa aceasta.

— Nataşa mea scumpă, dragostea mea, fericirea mea, viaţa mea! îngână el şi o ridică pe braţele-i puternice, ca pe un copil. Ah! cât ţi-am dus dorul, copilă încântătoare! Nu vreau să te mai părăsesc niciun ceas de acum încolo, veşnic ţin să rămân lângă tine. Ce văd… lacrimi? întrebă el, uimit. Nataşa mea plânge? Iubita mea are griji? Vorbeşte, vreau să te mângâi! Ce-ţi lipseşte, porumbiţa mea?

Ea se uită la el, zâmbind printre lacrimi.

— Nu e nimic altceva decât fericirea nespusă de a fi, în sfârşit, alături de tine, răspunse ea, tremurând toată. Ştii, scumpul meu Boris, uneori am presimţirea că soarta ne va aşeza în cale noi piedici. N-ar fi mai bine să părăsim Rusia?

Mă tem că revoluţia ne va face nefericiţi pe toţi, vom trăi vremuri grele.

— Vorbeşti serios, scumpa mea? întrebă dânsul, întunecându-se. Vrei să-mi ceri într-adevăr să-mi părăsesc ţara ca un laş, în loc să conlucrez la reconstruirea ei? Vrei oare să-mi fac veşnic imputări? Nu, Nataşa, tu nu poţi cere asta. Orice altceva, dar asta nu.

O cuprinse iar de mijloc, îi mângâie obrajii şi părul. Şi dânsa, suspinând, îl îmbrăţişă cu putere, îşi sprijini capul de pieptul lui şi astfel rămaseră mult timp împreună, fără să scoată o vorbă. În schimb, inimile lor vorbeau cu atât mai mult, băteau furtunos în unison şi simţurile lor se contopeau într-o beţie pe care n-o pot simţi decât îndrăgostiţii.

Într-un târziu Boris se desprinse uşurel din braţele iubitei, căci Irina tocmai intrase în odaie. Văzând scena aceasta, nefericita fată îşi simţi inima străpunsă de durere. Dar se luptă din răsputeri să-şi învingă tulburarea şi izbuti chiar să zâmbească fratelui ei vitreg.

Dânsul o strânse în braţe şi o sărută pe gură. În vreme ce ea se cutremura dureros de dulce la această apropiere, el nu simţi altceva decât iubirea fratelui pentru soră.

— Unde-i domnul Vasilieff, surioară? întrebă revoluţionarul. Am de vorbit ceva cu el.

— L-am căutat şi eu, răspunse frumoasa blondină. Vera mi-a spus însă că a părăsit casa dis-de-dimineaţă. Sunt îngrijoraţi toţi, căci se poate să i se fi întâmplat ceva.

Boris rămase pe gânduri. Nu mai putea să aştepte – trebuia să se mute în locuinţa pe care i-o pusese la dispoziţie Comitetul revoluţionar. Vasilieff se putea înapoia abia spre seară sau chiar a doua zi.

Nu-i rămânea altceva decât să-şi facă pregătirile. O clipă se gândi să vorbească cu Nataşa, dar se răzgândi. Nu, mai bine să-i facă o surpriză, să aibă o bucurie mare.

Avea nevoie însă de doi martori pentru căsătorie. Unul va fi Iesta, prietenul credincios, celălalt Saşa, fosta cameristă a Nataşei.

Fără să stea mult pe gânduri Boris intră în odaia lui Iesta.

Acesta îi strânse mâinile bucuros şi-l întrebă:

— Ce s-a întâmplat, Boris? Ai fost la congres? Cred că ne aşteaptă zile agitate. Am auzit despre cele trei teze ale lui Lenin. E vorba să se adreseze un manifest către lucrătorii din toată lumea, îndemnându-i să ia în mână puterea. O! Rusia, – ţara şi poporul ei – Rusia a cărei cultură a fost privită cu dispreţ, va arăta lumii întregi calea spre libertate. Noi vom lupta mai departe pentru idealurile noastre, pentru acele idealuri de dragul cărora am pătimit. Şi când proletariatul va avea puterea în mâini, vor veni vremuri fericite, vor fi… – dar ce ai, Boris? se-ntrerupse deodată prinţul, văzând că prietenul său face o mutră nerăbdătoare.

— Voiam să te rog ceva, Iesta, zise tânărul revoluţionar. Iartă-mă că nu ţi-am ascultat cuvintele cu interesul ce-l meritau… Ai dreptate însă… Revoluţia izbucneşte şi eu voi fi alături de tine.

Făcu o mică pauză, apoi urmă:

— Se poate să plec peste o zi sau două, Iesta, din însărcinarea Comitetului Central. Nu ştiu cât voi lipsi, de aceea te-aş ruga ca în timpul acesta să veghezi asupra Nataşei mele. Vrei?

— Mai întrebi, Boris? O voi apăra şi ocroti, ca şi cum ar fi sora mea.

— Îţi mulţumesc, Iesta. Şi acum, încă ceva: mâine… mă voi cununa cu dânsa. Vrei să-mi fii martor?

Iesta îl privi câteva clipe înmărmurit, apoi zise, mişcat:

— Primesc. Unde va avea loc cununia?

— Uite cum stau lucrurile, dragul meu. Trebuie să mă mut acum într-o locuinţă pe care mi-a indicat-o Comitetul Central, astfel că acolo vom face cununia. Vom merge mâine dimineaţă împreună. Vreau să-i fac o surpriză Nataşei, de aceea nu-i spun nimic astăzi.

Iesta întinse mâna lui Boris, apoi acesta plecă, deoarece trebuia să găsească un preot pentru a doua zi.

A doua zi dimineaţa Boris comunică prietenului său adresa noii sale locuinţe. Era o căsuţă singuratică, înconjurată de o

grădină. Iarna făcea o impresie posomorâtă, vara însă dimpotrivă.

Boris se duse la castelul Gogineff, căci voia s-o ia pe Saşa, mătuşa sa.

Tânărul revoluţionar nu dădu seama la mulţimile de oameni adunate în stradă. Mergea cufundat în gânduri... Trecu tocmai pe lângă o gară în care intra un tren, din care coborâră şiruri nesfârşite de foşti luptători.

Boris merse înainte şi zări de departe palatul Gogineff. Tresări brusc, căci văzu uşa deschizându-se şi un om ieşind de-a berbeleacul în stradă. Era un bărbat care i se părea foarte cunoscut îşi iuţi paşii şi se luă după el, până-l ajunse.

Individul mergea clătinându-se.

— Ăsta e Narickin de la preşedinţia Comitetului Central! murmură revoluţionarul, uimit. De unde şi până unde a ajuns el în palatul Gogineff?

Un zâmbet batjocoritor i se ivi pe buze apoi.

— S-a mângâiat repede frumoasa Sonia, îşi zise dânsul. Durerea ei pentru pierderea mea n-o fi fost prea mare.

Se-ntoarse înapoi şi ajungând la palat găsi uşa încuiată. Sună, apoi bătu cu pumnul şi rămase în aşteptare.

Dar nu-i deschise nimeni. Mai încercă de câteva ori, dar cu acelaşi rezultat.

Mirat peste măsură, se îndepărtă.

Unde erau bătrânii Ipanoff? Unde era Saşa? Cine se afla în palat? Era Sonia Petrovici singură? Îl văzuse şi nu voise să-i dea drumul?

Toate aceste întrebări îi trecură prin minte, dar nu găsi niciun răspuns. N-avu timp să chibzuiască mult asupra lor căci trebuia să se înapoieze acasă, deoarece aranjase cu preotul pentru ora unsprezece.

118. Spre zile senine

Boris Verodin se înapoie, pe drumul cel mai scurt, în casa prinţului Ulkitzki, unde, nădăjduia să dea de Vasilieff. Dar se înşelase. Moşierul nu se arătase încă şi toţi erau foarte

îngrijoraţi din această pricină.

Pe masa din odaia sa, Boris găsi o scrisoare. Recunoscu scrisul numaidecât. Ce voia Saşa de la el?

O deschise şi citi repede cuprinsul ei. Bătrâna îl înştiinţă că noaptea trecută părăsise fostul palat al familiei Gogineff, împreună cu cei doi bătrâni servitori şi se mutaseră în locuinţa Denisei Barobleur. Saşa nu pomenea nimic despre motivul acestei plecări, ci scria doar că aşteaptă cât mai curând vizita nepotului ei.

Boris se hotărî întâi să vorbească cu Nataşa, pe care o găsi singură în odaia ei. Irina se afla în bucătărie şi ajuta bătrânei prinţese Ulkitzki.

Cum îl văzu, Nataşa, se aruncă de gâtul iubitului ei şi-l sărută cu patimă.

— Am o veste îmbucurătoare, scumpa mea, zise luntraşul, privind-o înduioşat.

— Şi anume ce? murmură ea.

— Am luat hotărârea să... te duc înaintea altarului.

Un strigăt de bucurie scăpă de pe buzele Nataşei; dar în clipa următoare ea păli şi se dădu înapoi.

— Ce-i cu tine? întrebă Boris, neliniştit.

— Dar... nu te gândeşti că... am devenit soţia prinţului Potcikev?

— Nu, nu-i adevărat! strigă Boris Verodin. Crezi că dacă lucrurile ar fi fost astfel ţi-aş fi făcut eu o asemenea propunere? Prinţul Potcikev e vinovat de bigamie, căci era căsătorit atunci când a păşit cu tine în faţa preotului. Şi chiar dacă soţia lui nu mai trăieşte, totuşi căsătoria voastră nu mai e valabilă.

— Crezi că nu va putea întreprinde niciodată ceva împotriva noastră? întrebă Nataşa cu teamă.

Boris Verodin scrâşni din dinţi.

— Se va feri s-o facă, deoarece noi vom dovedi vinovăţia lui, zise el. Vasilieff va aduce înaintea tribunalului pe Timetrius Halbah, cumnatul prinţului. Iar tu? Nu eşti şi tu martoră? Şi apoi, gândeşte-te la ticăloşia pe care a vrut s-o făptuiască în castelul său. Nu, omul ăsta n-are niciun drept

asupra ta. Legea e cu tine. Această căsătorie este fără valoare înaintea ei, iar înaintea lui Dumnezeu e nulă demult.

Tânăra zâmbi fericită, însă Boris adăugă repede:

— Nimeni nu trebuie să afle că dragostea noastră a fost pecetluită printr-o căsătorie. Deocamdată, nimeni să nu ştie despre asta… nici măcar Vasilieff. Mă purtasem cu gândul să-l iau ca martor, dar fiindcă nu e aici, vom păstra tăcere şi faţă de el. Unul din martori este prinţul Iesta Ulkitzki, iar al doilea Saşa, care va putea rămâne lângă tine. Căminul nostru ne şi aşteaptă, iubito! Acolo, vom locui numai noi… Spune, nu-i minunat?

— Ah, Boris, dacă ai şti ce fericită sunt!

Apoi, luntraşul îi destăinui că o misiune însemnată îl va ţine, pentru câtăva vreme, departe de oraş.

— Nădăjduiesc că nu va trebui să înfrunţi iar vreo primejdie, iubitule? întrebă ea, plină de teamă.

— Un revoluţionar se află totdeauna în primejdie, draga mea… ar trebui să te obişnuieşti cu asta.

— Ah, dar mă tem atâta de singurătate! murmură Nataşa, cu lacrimi în ochi, şi aruncându-se iar la pieptul iubitului îl sărută cu patimă.

— Boris, soarele vieţii mele, sunt sigură că aş muri dacă am mai fi despărţiri vreodată! se tângui ea.

Luntraşul căută s-o liniştească, apoi vru să se depărteze pentru a înmâna lui Iesta cheia de la casă.

— Dar unde locuieşte Saşa? întrebă prinţesa, deodată.

— La o doamnă, anume Denise Barobleur, franţuzoaică după cât se pare. Cum a ajuns acolo, nu ştiu nici eu. Pe semne că cei doi Ipanoff s-au certat cu Sonia Petrovici, deoarece şi ei au fost adăpostiţi în aceeaşi casă. În orice caz, voi vedea eu cum stau lucrurile. Poate că voi izbuti să-i luăm la noi pe bătrânii servitori.

Nataşa încuviinţă cu însufleţire.

Boris îşi mai îmbrăţişă o dată iubita; apoi se duse în camera prietenului său, pe care îl puse la curent cu hotărârea lui şi-l rugă să păstreze tăcere asupra ei.

După aceea luntraşul ieşi iar în stradă. Fericirea îl

copleşise, astfel că nu luă în seamă nimic din ce se petrecea în jurul său. Din această pricină nu observă că era urmărit.

Tot mergând ajunse înaintea locuinţei prezicătoarei. Citi firmuliţa de la uşă, apoi clătină capul.

— Cum a ajuns Saşa aici? se întrebă el, nedumerit.

Sună şi după câteva clipe se ivi şi negrul, căruia Boris îi spuse ce doreşte. Servitorul porni înainte şi-l conduse într-o încăpere, unde trebuia să aştepte. După câtva timp negrul apăru din nou şi-i făcu semn să-l urmeze. Nu mică fu mirarea tânărului revoluţionar când se văzu într-o încăpere slab luminată, unde nu putu desluşi nimic.

— Ce mai e şi asta? zise el, supărat. Nu vreau să fiu dus înaintea prezicătoarei, ci la mătuşa mea, care, după cât am auzit, locuieşte aici.

Un glas îl făcu să tresară. Venea dinspre mijlocul odăii, unde Boris deosebi o femeie stând la o masă.

— Te rog, vino mai aproape! zise prezicătoarea, căci ea era.

— Dar eu nu vreau nimic de la dumneata strigă Boris. Am cerut să vorbesc mătuşii mele, Saşa Verodin, care, după câte ştiu, locuieşte aici de ieri.

Bătrâna clătină capul în semn de încuviinţare şi-şi aţinti asupra tânărului ochii-i mari.

— Mătuşa dumitale va veni în curând, răspunse ea. Între timp am să-ţi spun ceea ce vrei să ştii…

— Dar nu vreau să ştiu nimic, doamnă, o întrerupse, nerăbdător, Boris. N-am vreme de pierdut.

Bătrâna îi cuprinse mâna şi-l privi atât de stăruitor, încât luntraşul nu se mai împotrivi să-i facă un horoscop.

În timp ce prezicătoarea îi zugrăvea întâmplările prin care trecuse, Boris privea ca vrăjit la dânsa, care i se părea cunoscută.

Da, o mai văzuse cândva. Dar unde? Fără îndoială că trecuseră mulţi ani de atunci. Nu cumva Denise Barobleur fusese în satul lui şi avusese de-a face cu mama Anuşca?

Deodată, îşi întrerupse gândurile şi ascultă cu luare-aminte spusele bătrânei, care îi vorbea despre viitorul lui:

— Vei întâmpina multe primejdii în calea dumitale. Vei avea de suferit nenumărate dezamăgiri. Totuşi, vei trece şi prin clipe fericite. Fereşte-te de femei şi, mai ales, de una care te urăşte tot atât de mult pe cât te iubeşte. Cerul vieţii tale e acoperit de nori negri. Văd lupte şi crime, grozăvii de neînchipuit… Ai un duşman înverşunat, care te pândeşte din umbră. În zadar te străduieşti să-l înlături… în cele din urmă vei fi învins.

Boris se făcu galben ca ceara. Îşi retrase mâna şi vru să răspundă ceva, dar bătrâna dispăruse din încăpere şi o lumină albă se revărsă asupra lui. Tânărul se ridică şi părăsi camera.

Afară, dădu cu ochii de Saşa, care îi întinse mâna, plină de bucurie.

— Cum se face că am fost dus înaintea prezicătoarei? întrebă el, aproape supărat. Nu voiam să vorbesc cu dânsa. Acum am pierdut iarăşi_un timp preţios.

— Îţi pare rău că ai auzit ce te aşteaptă? zise bătrâna. Denise Barobleur a spus multor oameni lucruri care s-au împlinit întocmai. Ei, ia să auzim, ce ţi-a proorocit?

— Să lăsăm asta, răspunse luntraşul. Trebuie să-ţi vorbesc repede. Ce s-a întâmplat? De ce ai părăsit palatul Gogineff?

Bătrâna izbucni în râs.

— De ce? Iată cum stau lucrurile: ţiganca a venit în odaia celor doi servitori şi i-a întrebat cum se face că mi-a dat adăpost fără să ceară încuviinţarea ei. Pe semne că trăsese cu urechea, căci spumega de mânie. În cele din urmă ne-a dat afară pe toţi trei. Aşa fiind, m-am îndreptat încoace, fiindcă aici locuieşte doamna care m-a vizitat în sat.

Boris clătină capul.

— Ascultă-mă, vei fi martoră la căsătoria noastră, zise el deodată.

— Cum… eu… martoră… la căsătoria ta cu Nataşa? bâigui fosta cameristă, nevenindu-i să-şi creadă urechilor.

— Da!…

— Bine, dar ştii că prinţesa e soţia lui Potcikev.

— Taci! strigă Boris Verodin. Mai bine ascultă ce-ţi spun!

Se plecă spre urechea ei şi-i şopti:

— Prinţul Potcikev e un ucigaş. Când s-a căsătorit cu Nataşa era însurat de doi ani. De curând şi-a omorât soţia şi nelegiuirea asta a ieşit la iveală numai datorită unei întâmplări. Dar va veni şi ceasul când am să-l trag la răspundere.

Saşa ascultase cu încordare.

— Cum... prinţul Potcikev... un ucigaş? murmură ea, îngrozită.

— Da, aşa e. Acum, urmează-mă! Hai, trebuie să ne grăbim, căci preotul nu vrea să aştepte... Vei avea iarăşi un adăpost. Vrei să rămâi la Nataşa?

Tânărul îi vorbi despre căsuţa unde aveau să locuiască şi fosta cameristă se arătă foarte bucuroasă că va putea să rămână lângă buna ei stăpână, unde avea să-i aducă şi pe cei doi Ipanoff.

Boris şi mătuşa lui părăsiră casa prezicătoarei. Tânărul nu observă însă pe femeia care îl urmărise cu priviri pline de duioşie. Era ţăranca misterioasă care oferise adăpost Saşei.

Revoluţionarul veni acasă tocmai la timp. Ceilalţi erau gata. Iesta făcuse rost, în grabă, de nişte flori. Preotul, un bătrân venerabil, făcu semnul crucii când luntraşul intră.

Prinţesa era palidă, însă ochii-i străluceau de fericire. Ea cuprinse mâna iubitului şi aţinti asupra lui o privire plină de dragoste şi devotament.

Apoi avu loc ceremonia, cu toată solemnitatea cuvenită.

La sfârşit, Boris cuprinse în braţe pe Nataşa şi o strânse cu căldură la piept. Ea izbucni în plâns, dar lacrimile ei erau lacrimi de fericire.

119. Sfârşitul unui spion

Parlamentul provizoriu se adunase în palatul Marinski din Petrograd. În sală domnea o încordare nespusă. Revoluţionarii de stânga priveau batjocoritor spre reprezentanţii partidului cadeţilor, care mai ridicau capul, plini de mândrie. Ceea ce se ştia dinainte cu câteva săptămâni, ceea ce nu mai putea fi

schimbat, ceea ce muncitorii şi soldaţii socoteau ca fapt sigur – mai era încă pus la îndoială. Cercurile guvernamentale nu voiau să creadă că revoluţia a doua putea să izbucnească dintr-o clipă într-alta.

După cum Ţarul şi favoriţii săi nu voiseră să creadă odinioară că vor fi părăsiţi şi că steaua lor începuse să apună, tot astfel oamenii aceştia laşi refuzau să creadă că soarta lor era pecetluită.

Kerenski aduse la cunoştinţa celor de faţă că se alcătuise o organizaţie denumită: „Comitetul militar revoluţionar”. Acest comitet, însă, nu era altceva decât o bandă de trădători, împotriva căreia voia să pornească cu toată hotărârea – ba, mai mult preşedintele republicii afirmă că va da ordin la membrii săi să fie arestaţi.

— Atunci, n-ai decât să vâri în temniţă întreaga armată şi toţi muncitorii! se auzi un glas din rândurile comuniştilor.

— Da, sunteţi nişte trădători! se răsti Kerenski, adresându-se spre partea din care auzise glasul. Acum, însă, a venit momentul să intrăm în acţiune. Când veţi părăsi această sală, Comitetul va fi arestat. Ziarul „Rabotci Put” nu mai apare, iar redactorii şi lucrătorii au fost alungaţi de către slujbaşii guvernului.

Hohote de râs îi răspunseră din rândurile comuniştilor.

Kerenski păli şi se uită spre ei, furios. Nici el însuşi nu dădea crezare cuvintelor lui, căci cei mai mulţi slujbaşi trecuseră încă demult de partea revoluţionarilor. Funcţionarii de la poştă, telegraf şi, chiar de la calea ferată ascultau de ordinele secrete ale diferitelor centrale comuniste.

Cu toate acestea, preşedintele republicii mai făcu o încercare să păstreze puterea în mâini, chiar dacă această putere era numai aparentă. Vorbi cu glas domol, îndemnând pe revoluţionari să înfrâneze poporul spre a nu împinge în prăpastie ţara. Dar nu i se răspunse decât prin râsete batjocoritoare.

— Ia uitaţi-vă la el, monarhistul ăsta vrea să ne facă morală! strigă un fruntaş revoluţionar.

Cei de stânga părăsiră adunarea şi la plecare izbucniră

urale la adresa proletarilor din toate ţările.

Kerenski mai rămase câteva ceasuri împreună cu partizanii săi. După cât se părea, cea mai mare parte din popor ţinea cu guvernul, căci revoluţionarii nu ocupaseră decât un sfert din locurile din sala de şedinţe. Dar în realitate lucrurile stăteau cu totul altfel şi Kerenski ştia prea bine că dacă s-ar face noi alegeri, bolşevicii ar lua trei sferturi din locuri.

În cele din urmă, Kerenski declară şedinţa închisă şi parlamentarii se împrăştiară în tăcere.

Preşedintele republicii mai nutrea o slabă speranţă. Un curier pornise spre cartierul general al trupelor lui Potcikev. Dacă prinţul avea la dispoziţie douăzeci de mii oameni, cu artileria necesară, şi se putea bizui pe armata sa, atunci trebuia să se facă o ultimă încercare pentru a înăbuşi revolta.

Istovit, Kerenski se îndreptă spre apartamentul său, unde era aşteptat de cineva.

Era un anume Popov Milkutin, care îndeplinea o slujbă josnică. Când se ivea înaintea lui Kerenski erai de obicei bine îmbrăcat şi bărbierit. Însă când lua parte la şedinţele sovietului sau la adunările secrete ale revoluţionarilor, purta căciulă de blană, cămaşă rusească şi barbă lungă.

În asemenea ocazii, nu se mai numea Popov Milkutin, ci Litcerov. Din câte se spunea, omul acesta era un nemernic care izbutise să se ridice în vremurile acelea tulburi.

Popov Milkutin fusese în slujba Ohranei, poliţia secretă a împăratului, care făcuse atâtea victime în timpul regimului ţarist. După răsturnarea regimului ţarist, el ştiuse să se pună bine atât cu noul guvern cât şi cu bolşevicii, astfel că fiecare din cele două tabere credea că e în slujba ei.

Fireşte că în ultimul timp Ohrana îşi încetase cu totul activitatea-i sângeroasă iar conducătorul ei, vestitul conte Raidceff, fusese nevoit să se ascundă, căci revoluţionarii îi juraseră moartea.

— Ce-i nou, Milkutin? întrebă preşedintele republicii. Ai aflat iar ceva de seamă?

— Da, Excelenţă.

— Vorbeşte! Hai, nu mai şovăi! Vezi cât sunt de încordat…

bănuiesc că dezastrul nu mai e departe…

„A sosit vremea să mă salvez pe celălalt mal, se gândi spionul. Aici, cu guvernul, nu mai am nimic de câştigat. Însă, Popov Milkutin trebuie să dispară fără urmă, altminteri pot să mă pomenesc într-o zi cu ştreangul de gât! Poate că la bolşevici o să-mi meargă şi mai bine ca la Ohrana?”

Apoi, cu glas tare:

— Am aflat ultima hotărâre luată în şedinţa secretă a Comitetului Central s-a decis ca muncitorii din capitală să cucerească fortăreaţa Petru şi Pavel. În şedinţa comitetului militar revoluţionar au fost aleşi cei care vor fi în fruntea mişcării. Al doilea congres al sovietelor va numi noul guvern.

Preşedintele republicii izbucni în râs.

— Nu mai eşti la înălţime, Milkutin! zise el. Ceea ce mi-ai spus dumneata acum, ştiu eu de câteva zile. Dar hotărârile astea nu pot fi duse la îndeplinire cu atâta uşurinţă.

— Dar am mai aflat ceva, urmă spionul. Cei mai mulţi soldaţi din cazărmi au trecut de partea revoluţionarilor şi le-au predat armele, care au fost împărţite muncitorilor din Petrograd. Nu mai e mult şi vor trece făţiş în rândurile bolşevicilor. După cât se spune, generalul Krasnoff se află în apropiere de capitală. De asemenea se pomeneşte şi numele prinţului Potcikev.

Kerenski deveni palid.

— Nu cumva te înşeli? întrebă el, cu glas tremurător. Ofiţerii au îngăduit ca soldaţii să predea armele?

Milkutin înălţă din umeri.

— Aşa trebuie să fie, altminteri lucrurile nu s-ar fi petrecut astfel. Încă de câteva săptămâni, comuniştii au început să facă propagandă în cazărmi. Agitatorii au aţâţat pe soldaţi şi n-au fost împiedecaţi de nimeni.

— Atunci e prea târziu! murmură Kerenski, cu glas obosit.

Popov Milkutin se ridică. Omul acesta fără conştiinţă se simţea foarte liniştit. Guvernul Kerenski nu mai exista pentru el. Chiar dacă mai rămânea în fruntea ţării câteva zile sau săptămâni, nu mai avea însă nicio putere. Aşadar, spionul trebuia neapărat să-şi caute un locşor printre revoluţionari.

Fără să mai stea la gânduri, se îndreptă spre Institutul Smolnîi, unde Sfatul Central se afla întrunit totdeauna. Planul pe care îl ticluise avea sa-l ridice mult în ochii fruntaşilor revoluţionari.

Îmbrâncind de o parte santinela, Popov Milkutin urcă scările în grabă şi dădu buzna în sala de şedinţe.

— Salvaţi-vă! Salvaţi-vă! strigă el, gâfâind. Kerenski a poruncit ca toate persoanele din această casă să fie arestate. Lenin, Trotzki şi Ilino vor fi împuşcaţi imediat ce se va pune mâna pe ei.

— De unde ştii dumneata asta? întrebă Trotzki, încruntând sprâncenele şi privind cu neîncredere spre noul sosit.

— Vin tocmai acum din palatul guvernului… am izbutit să mă strecor înăuntru… căci sunt cunoscut.

Cei de faţă luară de sub masă grenadele de mână. În acest timp, Trotzki vorbise la telefon şi dăduse o poruncă scurtă.

— Dumneata te vei aşeza colo, zise el apoi ameninţător spre Popov Milkutin! Nu vei face nicio mişcare, până ce nu vom avea dovada că ai spus adevărul!

Spionul păli şi murmură câteva cuvinte neînţelese, în vreme ce se îndrepta spre colţul arătat.

— Vezi dacă nu cumva are arme la el, zise viitorul dictator, unui tovarăş.

Acesta percheziţionă pe spion, dar nu găsi la el decât un document purtând pecetea guvernului. Revoluţionarul îl desfăcu, apoi îl puse pe masă, înaintea lui Trotzki.

— Numirea dumitale ca funcţionar al Ohranei? făcu, batjocoritor, acesta. A, mai e ceva…

Uimit peste măsură, Trotzki îşi pironi privirea pe a doua hârtie care se afla împăturită în cea dintâi. Era o adeverinţă din partea Sfatului Central că posesorul ei se numeşte Litcerov. Într-un colţ al acesteia era şi fotografia lui Popov, însă acolo purta barbă lungă.

Trotzki compară fotografia cu cea de pe documentul eliberat de poliţia secretă a Ţarului, apoi zise:

— Aşadar, omul acesta e un anume Litcerov, care a lucrat în slujba Ohranei. Nu mai avem nevoie de nicio lămurire

asupra dispariţiei tovarăşilor noştri Zemovici, Oldesin şi Jilkov, care n-au mai dat niciun semn de viaţă după ultima şedinţă a Comitetului. Tovarăşul Toma Varov a fost pescuit din Neva cu trupul străpuns de douăzeci de lovituri de pumnal. Şi el luase parte la acea şedinţă. Din fericire, noi am scăpat, dar numai printr-o minune.

Membrii sfatului începură să vorbească între ei, aruncând din când în când priviri ameninţătoare asupra trădătorului.

Acesta fu năpădit de o sudoare rece, căci îşi dădu seama că-şi săpase propria lui groapă.

Un ceas mai târziu, intră în sală un marinar spătos, care anunţă că cinci sute de oameni de sub ordinele Comitetului militar revoluţionar aşteptaseră zadarnic sosirea trupei care avea să aresteze pe membrii Comitetului Central.

Trotzki aşeză înapoi sub masă cele două grenade de mână. Ceilalţi făcură la fel. Apoi, viitorul dictator al Rusiei şopti ceva la urechea marinarului, care se adresă spionului:

— Urmează-mă!

Popov se aruncă la pământ, începu să se zvârcolească, apoi izbucni în plâns cerând îndurare. Dar marinarul îl înşfăcă de braţ şi zâmbind spre membrii Sfatului Central, dispăru împreună cu spionul.

Două zile mai târziu, fu pescuit din Neva un cadavru dezbrăcat, care nu putu fi recunoscut, din pricina rănilor. Trupul fu îngropat într-un loc retras al cimitirului din cartier.

120. Banii de la Banca Angliei

Kerenski căpătase iarăşi curaj, căci lua drept laşitate şi slăbiciune şovăiala revoluţionarilor, care nu voiau să pună mâna pe putere înainte de a avea izbânda asigurată.

De asemenea i se adusese la cunoştinţă că se alcătuise o organizaţie pentru apărarea patriei şi a libertăţii – din care făceau parte toţi aceia care erau urâţi de revoluţionari, dar scăpaseră de urgia lor.

Această organizaţie fu pusă sub comanda ofiţerilor care rămăseseră credincioşi guvernului. Nimeni nu ştia din câţi

oameni e formată şi sediul se stabili în palatul Academiei militare.

Kerenski, care era întotdeauna gata să creadă că lucrurile se vor îndrepta, îşi puse toate nădejdile în această organizaţie.

La o oră târzie din noapte, preşedintele republicii primi un curier, care îi înmână o scrisoare. Răsuflă uşurat după ce parcurse rândurile din plicul pecetluit, şi mulţumind prietenos trimisului, îl lăsă să plece. Cu toate că nu mâncase nimic toată ziua, Kerenski nici nu se gândi să ia cina şi aşteptă cu încordare sosirea persoanei, pe care servitorii trebuiau s-o lase să intre numaidecât.

— În sfârşit, murmură el, auzind o bătaie în uşă.

— Bună seara, Excelenţă! îl salută un glas sonor.

Un bărbat învăluit într-o manta lungă, trecuse pragul încăperii. Doi ochi străpungători se aţintiră asupra preşedintelui.

— Bine că ai venit, prinţe! zise Kerenski. Trimisul dumitale a fost aici acum vreo trei ceasuri. Te-am aşteptat cu multă nerăbdare, căci trăim în veşnică nesiguranţă.

Prinţul Potcikev – căci el era – încreţi fruntea, şi îşi scoase mantaua pe care o azvârli pe un scaun.

— Ce veşti aduci? cercetă Kerenski, privind cu teamă la chipul vizitatorului. Te-ai înţeles cu Krasnoff?

Prinţul dădu din cap în semn de confirmare.

— Dacă ticăloşii n-au arme, atunci s-a sfârşit cu ei, scrâşni dânsul.

— Dar din păcate sunt înarmaţi, replică preşedintele.

— Cum e cu putinţă?

— Şi-au luat arme din cazărmi. Soldaţii au trecut de partea lor. După cât se spune, au vreo zece mii de puşti şi câteva tancuri.

Potcikev se plimba prin încăpere cu pumnii încleştaţi şi chipul schimonosit de furie.

— Nu-mi lua în nume de rău, Excelenţă, zise el, dar nu înţeleg cum de n-aţi putut împiedeca una ca asta. Ar fi trebuit, atunci când mai era vreme, să izolaţi pe soldaţi şi să

le luaţi armele.

— Ceea ce s-a întâmplat nu se mai poate schimba; avem, însă, o nouă nădejde. În Academia militară s-a stabilit sediul unei organizaţii care are de scop apărarea patriei şi a libertăţii şi din care fac parte toate partidele burgheze.

— Bine, dar ce contează asta faţă de mulţimea răzvrătiţilor! răspunse prinţul Potcikev. Dacă ar încerca să pornească lupta împotriva trădătorilor, ar da naştere la o zadarnică vărsare de sânge.

— Bine, dar ambasadorii statelor străine mi-au făgăduit şi ei ajutorul, zise Kerenski, repede.

— Ambasadorii? făcu Potcikev, râzând. Ce ajutor poţi căpăta de la ei? Astea sunt doar făgăduieli deşarte.

— Ei vor aduce la cunoştinţa revoluţionarilor că guvernul comunist – dacă va ajunge la putere – nu va primi niciun ban din străinătate.

— Slabă mângâiere, replică prinţul, dând din cap. Bolşevicii nu se prea sinchisesc de asemenea ameninţări. Singurul mijloc de salvare ar fi ca aliaţii să trimită spre Petrograd un corp de armată. Dar asta nu e cu putinţă, aşa că trebuie s-o scoatem singuri la capăt.

— Ştii de ce te-am rugat să vii încoace? întrebă Kerenski.

— Nu.

— O parte din tezaurul statului se află depus în pivniţele sucursalei Băncii Angliei din Petrograd. Cea dintâi grijă a comuniştilor va fi să pună mâna pe cât mai mulţi bani. Aşadar, trebuie cu tot dinadinsul să ducem la adăpost comoara. Cel mai bun lucru ar fi s-o transportăm în cartierul general al armatelor albe. Ai putea să faci treaba asta?

Prinţul rămase pe gânduri.

— Hm, nu-i rău, zise el, apoi, ca pentru sine. Înainte de toate, e o bună măsură de prevedere. Dar cum putem scoate banii din bancă? Nu va fi bătător la ochi, când se vor încărca lăzile?

— Am studiat planul în amănunţime şi cred că va izbuti. În gară se află un tren, gata să plece în orice clipă. Locomotiva e mereu sub presiune aşa că n-o să mai pierdem vremea.

Pentru ca să punem mâna pe tezaur, se va simula un atac în strada Sadova şi, cu acest prilej, strada învecinată, unde se află sucursala Băncii Angliei, se va goli de lume. Într-un ceas terminaţi cu încărcatul lăzilor şi porniţi repede spre gară, unde oamenii dumitale trebuie să stea pregătiţi spre a respinge un eventual atac. În orice caz e nevoie de bărbaţi curajoşi, care nu se tem de nimic.

Potcikev clătină capul în semn de încuviinţare şi o sclipire de lăcomie se aprinse în ochii săi.

— Şi ce se face cu banii? întrebă el, apoi.

— Înainte de toate, vei da premii oamenilor dumitale şi le vei plăti solda de patru sau de cinci ori. Ţinând seamă de acest fapt, ei nu vor mai dezerta cu atâta uşurinţă, ci vor prefera să rămână în armata noastră unde pot duce un trai bun.

— Zău, sunteţi vrednic de toată admiraţia, Excelenţă! zise prinţul. Tare aş vrea să văd şi eu mutrele trădătorilor când vor afla că banii au dispărut! Şi când vreţi să ducem planul la îndeplinire?

— Cât mai repede cu putinţă, căci n-avem vreme de pierdut. Comuniştii pot ajunge la putere dintr-o zi în alta. Până acum au şovăit, deoarece voiau să aibă cât mai mulţi partizani.

— Cred că peste trei zile vom putea porni la lucru, răspunse prinţul. Am să dau această însărcinare „detaşamentului groazei”. Fiecare soldat care face parte din el e un adevărat tâlhar. Socot că nu e niciunul care să nu aibă cel puţin o viaţă de om pe conştiinţă. În orice caz, nimeni nu trebuie să ştie că e vorba de bani, căci altminteri n-am încredere în ei. Am să le spun că lăzile sunt încărcate cu muniţii.

— M-am gândit şi la asta, răspunse Kerenski. În tezaur se află, într-adevăr, şi câteva lăzi pline de muniţii.

Cei doi bărbaţi mai stătură de vorbă câtva timp, discutând amănuntele planului lor, apoi prinţul îşi luă rămas bun.

— Mai rămâi în Petrograd? întrebă Kerenski, întinzându-i mâna.

— Deocamdată, da, răspunse celălalt. Curierul meu mai e

aici şi peste un ceas îl trimit înapoi în tabăra armatelor mele. Poimâine oamenii pot fi în capitală. Din fericire „detaşamentul groazei” pus sub conducerea căpitanului Semelov, şi-a făcut tabăra chiar lângă gară.

— Să dea Dumnezeu ca încercare să izbutească! Asta poate fi salvarea noastră.

— În cazul de faţă, ar fi mai bine să chemăm pe Diavol în ajutor, murmură Potcikev, în timp ce se depărta.

Coborî scările; la ieşire se aflau numeroase santinele, care abia îl salutară, deoarece nu-l recunoscură.

De teamă să nu fie oprit în drum, Potcikev porni pe jos, cufundat în gândurile sale. În ultimul timp, încolţise adeseori în mintea lui, hotărârea de a trece de partea revoluţionarilor, dacă aceştia îi vor garanta că nu va pierde nimic din averea lui.

Când ajunse în strada unde se afla locuinţa sa, un bărbat îi aţinu calea.

— La ordinele dumneavoastră, Excelenţă! zise acesta.

Şi, scoţându-şi căciula, adăugă:

— Am onoarea să mă prezint... căpitanul Semelov.

O exclamaţie de uimire, scăpă de pe buzele lui Potcikev.

121. Uneltiri de femei

Sonia Petrovici era frământată de mânie şi nelinişte, nemaigăsindu-şi astâmpăr nici ziua, nici noaptea. Ce o tulbura, oare, atât?

Această femeie avea o fire pătimaşă. Ea ştia să iubească sau să urască. Deocamdată îl ura pe Boris Verodin sau cel puţin îşi închipuia că-l urăşte. Ar fi fost în stare să-i împlânte, cu sânge rece, un pumnal în piept – totuşi în adâncul inimii ei nutrea alt simţământ, care o chinuia nespus: dragostea.

Frumoasa comunistă începu să nu se mai simtă bine în palatul mare şi tăcut. Când rătăcea prin încăperile mohorâte i se părea că o urmăreşte umbra prinţesei Nataşa. În asemenea clipe, luă hotărârea s-o ucidă pe aceea care ştiuse să câştige dragostea lui Boris. Numai gândul că va curma firul

vieţii Nataşei, îi mai aducea oarecare uşurare.

Lucrul nu era prea greu, deoarece se putea dovedi că aceasta intrase în legături cu monarhiştii. Până acum, guvernul închidea ochii atunci când era vorba de ei, căci Kerenski nu urmărea decât reîntronarea vechiului regim. Dar, peste scurt timp, lucrurile aveau să ia altă înfăţişare. Guvernul provizoriu va fi alungat şi revoluţionarii vor putea porni cu înverşunare împotriva monarhiştilor.

Înainte cu câteva zile se pescuise din Neva cadavrul aceluia care, după spusele tovarăşilor săi, îi condusese pe comunişti în casa prezicătoarei, în noaptea când se făcuse perchiziţia despre care am amintit.

Bănuielile erau îndreptate asupra monarhiştilor şi, cu toate că lucrul nu putea fi dovedit prea uşor, Sonia nădăjduia că va izbuti să arunce această crimă în spinarea Nataşei. Afară de asta, prinţesa Gogineff fusese condamnată la moarte, în satul ei. Dacă până acum nu se luase nicio măsură împotrivă-i, aceasta se datora numai faptului că poliţia din Petrograd mai era în slujba guvernului; – dar totul se putea schimba peste noapte.

Mencikovski îi adusese tot felul de veşti cu privire la persoanele pe care le urmărea Sonia. Înainte de toate, Boris trebuia despărţit de iubita lui şi ţiganca era gata să facă orice jertfă pentru izbândirea planului ei.

Deodată, se auzi soneria. Sonia era singură în toată casa şi începuse să-i pară rău că-i alungase pe cei doi bătrâni servitori, căci acum era nevoită să facă ea însăşi toată treaba.

Coborî treptele şi descuie uşa. Burtosul Mencikovski trecu pragul. Capul îi dispărea aproape cu totul, între gulerul pe care îl ridicase până peste urechi şi căciula de blană, pe care şi-o îndesase bine. Doar ochii-i vicleni sclipeau dintre blănuri.

— Bine că ai venit, te-am aşteptat demult, zise Sonia, în timp ce urcau treptele. Ei, ai aflat ceva?

— Mult, foarte mult…

— Atunci, dă-i drumul… unde sunt cei doi?

Mencikovski o sfredeli cu privirea şi-şi dădu seama că femeia era roasă de gelozie. Lucrul acesta îl înfurie. Aşadar,

trebuia să ajute Soniei să-şi nimicească rivala? Era o ticăloşie, totuşi nu putea să procedeze altfel, dacă nu voia să renunţe pentru totdeauna la speranţele sale.

— Ieri după amiază, Boris Verodin a fost chemat la Institutul Smolnîi, unde a avut o convorbire cu Preşedintele Comitetului Central, zise misitul. Trebuie să fi fost vorba de ceva foarte însemnat.

— N-ai putut să afli pentru ce l-au chemat?

— Din păcate, nu. De câteva zile, paza se face cu multă străşnicie. Cea mai mică bănuială e de ajuns, ca omul să fie înlăturat fără multă vorbă.

— Bine, dar dumneata ai atâtea relaţii!? replică Sonia.

Burtosul încuviinţă din cap.

— Să-l iscodesc pe Narickin? Nu ştiu ce gânduri are ăsta. Fireşte, îl cunosc bine, totuşi trebuie să mărturisesc că nu l-am cercetat mai de aproape, fiindcă nu prea am poftă să-mi pun capul în joc…

Sonia zâmbi, mulţumită. Ea îi cunoştea prea bine pe bărbaţi şi nu se îndoia că fostul rabin se va înapoia la dânsa şi-i va cădea la picioare.

— Şi ce s-a mai întâmplat? întrebă ea, nerăbdătoare.

— A doua zi, dis-de-dimineaţă, Boris Verodin a părăsit casa prinţului Ulkitzki şi a pornit spre locuinţa prezicătoarei Denise Barobleur, unde a intrat. După cât am auzit, această prezicătoare a câştigat multe parale de la nobili, pe vremea Ţarului. Se şoptea chiar că are nenumăraţi oameni, care spionau tot ce se petrecea în cercurile înalte şi-i dădeau apoi de veste, iar ea, la rândul ei, destăinuia aceste lucruri clienţilor.

Când misitul rostise numele prezicătoarei, Sonia ciulise urechile. Ce căuta Boris în casa franţuzoaicei?

— Ai auzit şi tu că monarhiştii ţin adunări în casa acestei femei? întrebă ea.

Mencikovski dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Ştiu că tovarăşii au pătruns noaptea, pe neaşteptate, în locuinţa ei, dar n-au găsit nimic.

— Pesemne că cei care urmăresc eliberarea Ţarului au

izbutit să spele putina, răspunse Sonia. Cred că ai auzit că omul care i-a condus pe revoluţionari în casa prezicătoarei a fost găsit înecat în Neva? Cine să fi săvârşit această crimă, dacă nu conspiratorii?

— Tot ce se poate, dar ce ne pasă nouă de asta? zise burtosul.

Sonia tăcu, preocupată de gândurile ei.

— Boris a rămas mult timp în casa prezicătoarei, urmă Mencikovski. Când a plecat iarăşi, era însoţit de cineva. Ia ghici, de cine?

— N-am nici vreme, nici chef să dezleg ghicitori, replică tânăra, cuprinsă de nerăbdare. Hai, grăbeşte-te cu lămuririle, căci devii din ce în ce mai plictisitor.

— Era însoţit de bătrâna a cărei arestare ai cerut-o.

Ochii revoluţionarei sclipiră şi de pe buzele ei scăpă o înjurătură grosolană, care nu se potrivea deloc cu înfăţişarea ei.

— Femeia asta ticăloasă, zgripţuroaica asta! scrâşni ea. Dar las’ că nu-mi scapă dânsa! M-a jignit adânc, a îndrăznit să se năpustească asupra mea, însă voi şti eu să-i dau răsplata cuvenită…

— Cei doi au intrat într-o căsuţă aşezată în mijlocul unei grădini, urmă burtosul. Din întâmplare, cunosc căsuţa, căci acolo locuia unul dintre tovarăşii noştri; ea servea întotdeauna de adăpost persoanelor urmărite de guvernul provizoriu. Chiar Lenin şi Trotzki au fost găzduiţi acolo, la înapoierea lor în patrie. Căsuţa era goală de câtăva vreme, căci tovarăşul căruia aparţinea, a murit. Boris şi femeia au rămas înăuntru, iar ceva mai târziu am văzut ieşind pe poartă un preot.

Sonia sări în sus, ca muşcată de şarpe.

— Un preot? repetă ea, palidă. Ce-o fi căutat ăsta acolo?

Burtosul înălţă din umeri.

— Nu ştiu, răspunse el.

— Trebuie neapărat să aflu cine era preotul! strigă revoluţionara. Până diseară vreau să cunosc numele lui, căci trebuie să-i vorbesc.

Mencikovski ridică mâna, făcând un gest liniştitor.

— Nu te enerva, dragă! zise el, sigur de sine. Oamenii mei au fost destul de isteţi ca să-şi dea seama că trebuie să afle numele preotului şi l-au urmărit.

— Ah, atunci sunt mulţumită…

— Preotul se numeşte Andreviev Orbanski şi face slujba în biserica Trinităţii.

Sonia îşi notă repede asta.

— Ai mai aflat ceva însemnat? urmă ea.

Burtosul şovăi câteva clipe.

— Ei, ce-i cu tine? De ce nu vorbeşti?

— Înaintea lor, au intrat în căsuţă alte două persoane şi anume: prinţesa Nataşa de Gogineff şi tânărul prinţ Ulkitzki, care face parte dintre răzvrătiţi.

— De unde ştii asta?

— Unul din oamenii mei a supravegheat casa prinţului Ulkitzki, în timp ce altul l-a urmărit pe Boris Verodin. Tânărul prinţ şi însoţitoarea lui au intrat într-o florărie, unde au cumpărat un buchet de flori, apoi au intrat în căsuţa despre care ţi-am vorbit şi acolo s-au întâlnit cu Boris Verodin, bătrâna femeie şi preotul.

Sonia umbla prin încăpere încolo şi încoace, ca un leu în cuşcă.

— Ce-ţi închipui tu că s-a petrecut în căsuţă? întrebă ea, străduindu-se să-şi ascundă tulburarea.

— Cred că e vorba de o cununie.

— Da, aşa îmi închipui şi eu. În sfârşit, vom vedea noi. Asta e tot ce aţi aflat?

Mencikovski clătină capul în semn de confirmare şi o privi rugător, ca un câine care aşteaptă o mângâiere din partea stăpânului său.

— Sonia… îţi aminteşti… ce mi-ai făgăduit? murmură el, cuprinzându-i mâna.

Revoluţionara ar fi vrut să-l îmbrâncească deoparte, însă mai avea nevoie de el, astfel că se sili să fie cât mai prietenoasă.

— Nu prea sunt uitucă din fire, ai să-ţi primeşti răsplata,

dragul meu, răspunse ea. Dar cred că înţelegi că acum n-am vreme pentru asta, căci trebuie să-mi înfăptuiesc planurile. Înainte de toate, am nevoie de ajutorul tău…

Burtosul îşi apăsă buzele pe mâna ei, apoi pe braţul dezgolit.

— Ei, n-ai auzit? se răsti dânsa, retrăgându-şi braţul. Îmi voi ţine făgăduiala. Acum, însă, trebuie să ne punem iarăşi pe lucru. Te vei duce la Institutul Smolnîi şi-mi vei mijloci o convorbire cu Narickin. Cum vei face asta, te priveşte. Între timp, eu am să stau de vorbă cu preotul, iar după un ceas mă înapoiez aici. Până atunci, trebuie să-ţi duci la capăt însărcinarea.

Mencikovski suspină. Aşadar, era nevoit să mai aştepte. Patima pentru această femeie, care îi aprinsese simţurile, îl chinuia cumplit. Afacerile şi le lăsase în părăsire şi asculta orbeşte poruncile frumoasei revoluţionare, pentru care ar fi fost în stare să făptuiască chiar o crimă.

122. Trădător din dragoste

Jumătate de ceas după aceea Sonia se afla înaintea preotului.

Andreviev Orbanski, un bărbat plin de demnitate, privea tăcut la vizitatoarea sa, care intrase furioasă în încăpere.

— Trebuie să-mi spui neapărat pentru ce ai fost în căsuţa din piaţa Petru cel Mare! zise ea, cu glas aspru.

Preotul zâmbi uşor, căci bănuia rostul întrebării. Pe de altă parte, era hotărât să nu dea nicio lămurire, căci făgăduise că va păstra tăcere asupra cununiei pe care o oficiase.

— Cine eşti dumneata şi ce te îndreptăţeşte să-mi pui această întrebare? făcu el, privind-o cu luare-aminte.

Sonia bătu cu piciorul în pământ.

— Sunt o deputată a sovietului – cred că asta e de ajuns! se răsti ea.

Celălalt clătină capul:

— Ba deloc! Aş vrea să ştiu ce legătură există între demnitatea pe care o ocupi şi întrebarea dumitale.

Revoluţionara se apropie de el.

— Ştii că pot să te nimicesc, dacă nu vrei să te supui? scrâşni ea, fulgerându-l cu privirea. Peste câteva zile, poate chiar mâine, revoluţionarii vor lua puterea în mâini şi atunci va începe o epocă nouă, în care biserica va fi desfiinţată. Lucrul cel mai bun ar fi să nu vă puneţi rău cu fruntaşii revoluţionari...

— Te înşeli, fiica mea, răspunse preotul, calm. Icoana lui Dumnezeu nu poate fi ştearsă în inimile oamenilor, oricât s-ar strădui bolşevicii. Lumea va fi veşnic condusă de mâna Domnului. Dacă ajungeţi la cârma ţării, înseamnă că asta a fost voinţa Celui de Sus.

Liniştea şi siguranţa cu care vorbea preotul, o făcură pe Sonia să-şi domolească furia ce o stăpânea.

— Bine, atunci am să-ţi spun eu ce s-a întâmplat! zise ea. Ai cununat pe un oarecare Boris Verodin cu prinţesa Nataşa de Gogineff.

Preotul o privi lung, dar nu răspunse nimic.

— Ei, spune, aşa e? stărui revoluţionara.

Celălalt fu cuprins de milă pentru această femeie roasă de gelozie.

— Ştiu, eşti nefericită, copila mea, zise el compătimitor, luându-i mâna. Înţeleg prea bine ce te îndeamnă să mă iscodeşti. Dar nu uita că oamenii nu pot desface legăturile pe care le-a pecetluit voinţa Domnului.

Tânăra îl măsură cu ochi scânteietori, apoi izbucni într-un hohot de râs.

— Cu toate astea, ştii şi dumneata, părinte, că tribunalele desfac căsătoriile care, după părerea dumitale, sunt puse la cale de Cel de Sus. Apoi, cununia pe care ai oficiat-o astăzi n-are nicio valoare, fiindcă prinţesa mai e căsătorită. Fără îndoială că va fi pedepsită pentru bigamie, dacă lucrurile vor ajunge înaintea judecăţii.

Preotul se dădu un pas înapoi şi o expresie de spaimă se întipări pe chipul său. Apoi, însă, răsuflă uşurat. Nu, nu era cu putinţă! Femeia aceasta nu-şi mai dădea seama ce spune şi de aceea rostise acea învinuire.

— Du-te şi nu mai învinovăţi oameni atât de nobili, zise el, cu glas mustrător. Tânăra prinţesă e curată la suflet…

Sonia izbucni iarăşi într-un râs batjocoritor.

— Da, fiindcă ştie s-o facă pe mironosiţa! strigă ea.

— Ia spune, cu cine a fost căsătorită prinţesa? întrebă preotul.

— Cu… prinţul Potcikev. Cununia a avut loc vara trecută în castelul tatălui ei, de pe ţărmul Volgăi. Dacă nu crezi, n-ai decât s-o întrebi… Haha, tare aş vrea să văd şi eu mutra ei, când o auzi această întrebare!

Siguranţa cu care vorbea, îl făcu pe preot să şovăie. Totuşi, nu putea să aducă nicio schimbare, astfel că răspunse cu glas obosit:

— Chiar dacă ar fi aşa, tot nu pot face nimic. Cei doi vor trebui să dea socoteală înaintea Domnului şi a judecăţilor pământeşti.

Apoi se întoarse, căci nu voia să mai aibă de-a face cu această femeie, frământată de gelozie.

La rândul ei, Sonia îşi dădu seama că n-avea rost să mai rămână, căci îşi atinsese ţinta.

După ce ajunse acasă, începu pregătirile pentru „întrunirea politică” ce urma să aibă loc în palat chiar în acea seară.

Cam după vreo trei ore începu să devină neliniştită şi se uita mereu la ceas şi, din când în când, arunca o privire în stradă.

Pretutindeni fâlfâiau steagurile roşii, iar îndărătul lor se desluşeau chipuri lacome. Femei, copii şi bărbaţi se amestecau în învălmăşeală şi se înghesuiau mereu înainte.

Deodată, convoiul se opri. Un poliţist, care ieşise în întâmpinare, fu înconjurat de mulţime.

— Dragii mei, lăsaţi-mă să-mi văd de drum, n-am gânduri rele! zise el, cuprins de teamă. Am ţinut cu voi întotdeauna, însă nu puteam să mă împotrivesc poruncilor superiorilor mei.

— Nu minţi, tâlharule! strigară câteva femei. Omorâţi-l!

Ceilalţi îi smulseră sabia, dar până a nu se întâmpla o nenorocire, câţiva oameni inimoşi se aşezară înaintea lui.

— Ceea ce vreţi să faceţi e o curată nebunie, zise unul din ei. Ia vino încoace, tovarăşe… dă-mi chipiul şi lasă-mă să te decorez. Apoi, însoţeşte-ne spre sediul guvernului.

Poliţistul fu nevoit să-şi pună o cârpă roşie în jurul chipiului şi să pornească mai departe, cu mulţimea.

Câţiva camarazi de-ai săi, întâlniţi în drum, avură aceeaşi soartă.

Deodată, le ieşi în cale o trupă de soldaţi, cu arma pe umăr; soldaţii făceau parte din armata guvernului şi pesemne că fuseseră chemaţi în ajutor undeva.

— Dacă nu vă daţi în lături, tragem! strigă un cazac, care se afla în fruntea lor.

— Ei, nu mişca! răcni un marinar, apropiindu-se de el. Dacă eşti om cu judecată, vino cu noi! Şi voi, tovarăşi, duceţi armele la loc şi urmaţi-ne!

Însă tânărul cazac nu ştia de frică. Fără să stea mult la gânduri, îmbrânci pe marinar înapoi şi îşi smulse revolverul de la brâu.

Mulţimea se înghesui în soldaţi şi, cât ai clipi din ochi, aceştia fură dezarmaţi. O luptă se încinse între marinar şi cazac; deodată, se auzi un strigăt urmat de o detunătură.

În răcnetele de furie ale femeilor sălbăticite, cazacul se prăbuşi la pământ. Nenorocitul fu călcat în picioare şi izbit cu paturile puştilor, astfel că, după puţin timp, nu mai rămase din el decât o masă de carne sângerândă, amestecată cu zdrenţe.

Apoi convoiul se puse iarăşi în mişcare, crescând din ce în ce mai mult. La un moment dat un bătrân îmbrăcat într-o şubă caldă le ieşi în întâmpinare. O femeie se apropie de el.

— Ei, Radezvi, ia-i blana! strigă ea, întorcându-se către un bărbat cu priviri îndobitocite. Copiii mei au picioarele îngheţate!

Individul se pregăti să lovească. Atunci bătrânul ridică mâinile şi zise, cu glas tremurător:

— Nu mă omorâţi, vă dau blana… Am urât şi eu războiul, ca şi voi… cei trei fii ai mei au căzut pe câmpul de luptă… acum am rămas sărac lipit pământului… Şuba asta e mâncată de

molii şi nu slujeşte decât să-mi acopăr soţia, care zace bolnavă de doi ani… După cum văd, însă, voi o duceţi şi mai greu… Vă dau blana, dar lăsaţi-mă să scot din buzunar reţeta, ca să pot cumpăra doctoria pentru nevastă-mea…

— Ia auziţi ce frumos ştie să cânte! strigă femeia. Dar minte, minte ca un neruşinat, priviţi-l în faţă şi o să vă daţi seama că n-a răbdat de foame, ca noi! Scoateţi-i şuba… ei, Radezvi, n-auzi?

O altă femeie dădu un ghiont bătrânului, deasupra căruia se ridică iarăşi pumnul individului cu priviri îndobitocite.

Deodată, se apropie de ei un bărbat înalt şi slab, cu părul lung, ciufulit.

— Ce faceţi aici? strigă el. Astfel luptaţi voi pentru eliberarea sărmanei noastre patrii? Nu vă e ruşine?

Mulţimea se potoli ca prin farmec. Doar ici colo se mai auzeau murmure.

— Are dreptate! strigă marinarul. Trebuie să-i dăm ascultare, ăsta e Urez, agitatorul.

Bătrânului îi şiroiau lacrimile pe obraji, când Urez îl duse deoparte. După ce convoiul se depărtă, el sărută mâna agitatorului.

— Du-te şi cumpără doctoria pentru soţia dumitale, zise Urez. Dar fereşte-te să mai ieşi în oraş îmbrăcat cu şuba. Ăştia nu ştiu să facă nicio deosebire, sunt sufletele negre ale revoluţiei a doua… Mulţi nenorociţi le vor cădea jertfă…

Bătrânul porni mai departe, în vreme ce Urez o luă pe alt drum.

În acest timp, nerăbdarea Soniei sporise la culme. De ce nu se mai arăta Narickin? Oare, nu mai avea dânsa nicio înrâurire asupra lui?

În acea clipă se auzi soneria. Revoluţionara coborî în vestibul şi, după ce aruncă o privire în oglindă ca să încredinţeze dacă e destul de frumoasă, descuie uşa.

Narickin păşi pragul, foarte agitat.

— Te rog să nu fii supărată că n-am venit mai devreme! se scuză el. Dar acum domneşte o înfrigurare cum rar s-a mai

văzut. Ilino nu-şi îngăduie nicio clipă de odihnă şi cere acelaşi lucru şi de la colaboratorii săi. Nici nu-ţi poţi închipui ce nervi au oamenii ăştia. Nu-i vorbă, că şi trecem prin vremuri nespus de primejdioase, căci o contrarevoluţie ne poate distruge în orice clipă.

Zicând acestea, fostul rabin urca treptele alături de Sonia, pe care o sorbea din ochi. Dânsa băgă de seamă tulburarea lui şi se bucura din inimă, căci omul acesta avea să-i slujească la îndeplinirea răzbunării ei.

Plină de cochetărie, frumoasa ţigancă aruncă asupra lui o privire, care îl făcu să-şi plece ochii în pământ, ca un om care se simte vinovat.

— Aşadar, Mencikovski a izbutit să ajungă la dumneata, tovarăşe Narickin? întrebă Sonia, când intrară în salon.

— Da, însă i-a fost foarte greu. După cum ţi-am spus, Ilino nu lasă pe nimeni înăuntru. Se teme că suntem înconjuraţi de spioni. Abia ieri a fost găsit în faţa clădirii un individ care susţinea că aduce acte foarte importante pentru noi. Necunoscutul lăsă jos lădiţa pe care o ducea pe umeri, apoi o luă la fugă. Santinelele îl urmăriră şi, deoarece individul nu vru să se oprească, traseră în el, omorându-l. Deschizând lădiţa, găsirăm înăuntru o cantitate atât de mare de dinamită, încât ar fi putut arunca în aer întreaga clădire.

— Fii liniştit, tovarăşe Narickin! zise Sonia, aici nu există nici grenade, nici dinamită. Hai să luăm masa... voiam să-ţi mai vorbesc o dată în privinţa casei. Trebuie neapărat să plec de aici, nu mai pot rămâne în palat. Dacă n-ai bani acum, ai să-mi plăteşti mai târziu.

Revoluţionarul luă loc, privind-o cu ochii aprinşi de dorinţă.

— Ce-i drept, casa îmi place, dar ce farmec va avea, dacă dumneata nu vei fi aici? Am să mă plictisesc de moarte. N-ai vrea să locuieşti cu mine?

— Hm, la asta trebuie să mă mai gândesc, răspunse ea, încet, mângâindu-i obrazul cu braţul, în timp ce-i punea mâncarea în farfurie.

Narickin tresări, ca străbătut de un curent electric...

Pe când mânca, privirile-i erau îndreptate spre frumoasa

femeie, care îi aprinsese simţurile. Sonia băgă de seamă tulburarea lui şi o aţâţă şi mai mult, dându-i mereu să bea.

În cele din urmă, revoluţionarul n-o mai vedea decât ca printr-un văl. Totuşi buzele ei roşii precum şi ochii-i minunaţi sclipeau înaintea sa şi-l făcură să-şi piardă judecata. Deodată, se aruncă la picioarele ei, îi cuprinse genunchii şi murmură cuvinte drăgăstoase, lipindu-şi faţa de rochia ei.

— Sonia… fii a mea… eşti singura femeie pe care am iubit-o în viaţă… Până acum n-am ştiut ce înseamnă dragostea… acum, însă, îmi dau seama că mai există bucurii în viaţă… Sonia, dăruieşte-mi fericirea supremă!

Ochii comunistei sclipiră triumfător.

— Tovarăşe, Narickin, trebuie să-ţi mărturisesc că nu-mi eşti indiferent, zise ea, dusă pe gânduri, totuşi, deocamdată va trebui să mai aştepţi.

Zicând acestea, Sonia se aplecă spre el şi-l sărută cu patimă…

— Sonia, spune-mi… ce să fac ca să-ţi dovedesc că ţin la tine mai mult decât la viaţă? bâigui el, înnebunit de dorinţă.

— Lucrul e foarte uşor, tovarăşe Narickin, răspunse dânsa.

— Vorbeşte, sunt gata să fac orice mi-ai cere.

Ea îl cuprinse în braţe şi zise:

— Cunoşti pe Boris Verodin. Vreau să-mi dai de veste, când Ilino îl va chema pentru ca să-i încredinţeze misiunea… sau nu cumva asta s-a şi întâmplat?

— Ce… ce-mi ceri? murmură Narickin, depărtându-se, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-odată. Cum, vrei să devin trădător, cu toate că ştii prea bine că această faptă ar fi pedepsită cu moartea?

Sonia îşi muşcă buzele.

— Pleacă! zise ea, poruncitor. Mi-ai pricinuit o cumplită dezamăgire. Află că nu era vorba să-ţi încalci datoria şi nici cauza noastră n-ar fi avut nimic de suferit dacă mi-ai fi împlinit cererea. Scopul meu era să nimicesc o persoană care locuieşte împreună cu Boris Verodin şi pe care o urăsc cu înverşunare. Când tovarăşul nostru va fi chemat la Ilino, persoana în chestie va rămâne singură acasă şi voi putea să-

mi pun planul în aplicare. Acum îţi dai seama că bănuiala ta n-are niciun rost?

Narickin se uită la ea cu îndoială. Dar văzu iarăşi privirile ei ademenitoare şi simţi răsuflarea-i caldă, care îl făcea să-şi iasă din minţi.

Nu, nu era în stare să i se împotrivească. Trebuia să se supună poruncilor ei, oricare ar fi fost acestea. Nemaiputându-şi stăpâni tulburarea, el o cuprinse în braţe şi-şi lipi buzele de gura Soniei, care se prefăcu a-i împărtăşi simţămintele.

— Aşadar, vrei să-mi împlineşti rugămintea? întrebă ea, linguşitor.

— Da. Fac orice, numai fii a mea! gâfâi fostul rabin.

— Sunt a ta... şi nu te voi părăsi niciodată... căci te iubesc...

Astfel amăgi frumoasa femeie pe acest om, care până acum nu cunoscuse decât un sigur ţel în viaţă: dezrobirea fraţilor săi asupriţi. O femeie diabolică nimicise, prin cochetăria ei, prin simţămintele-i prefăcute, întreaga operă a vieţii sale: dânsul căzuse cu totul în mrejele ei.

Cu mintea înfierbântată, beat de fericire, Narickin o luă în braţ şi o duse în dormitor, unde o aşeză în patul în care până atunci ea dormise singură...

123. Începutul sfârşitului

Vasilieff nu se arătase încă. Nimeni nu era în stare să dea vreo lămurire asupra dispariţiei sale. Petroneff – căruia moşierul voia să-i încredinţeze pe Nataşa şi Irina ca să le treacă peste graniţă – venea în fiecare zi şi cerea să vorbească cu el.

Irina plângea adeseori, când era singură. Abia acum îşi dădea seama cât de mult ţinea la ocrotitorul ei. Nici chiar tatăl ei nu s-ar fi purtat mai drăgăstos cu dânsa. Dar unde se afla, oare, omul acesta misterios? Irina vorbi cu Iesta şi sora lui, însă niciunul nu putu să-i dea vreo lămurire.

— N-ai vrea să-l întrebi pe Boris? zise tânărul prinţ. Socot

că el ar putea mai curând să-ţi răspundă, decât eu sau sora mea.

— Da, am să-l întreb. Dar când se înapoiază?

Iesta rămase încurcat, neştiind ce să răspundă, căci făgăduise prietenului său să nu pomenească nimic despre căsătoria lui.

— Boris nu se întoarce curând? întrebă Irina.

— Ba da… o să vină astăzi sau mâine, răspunse Iesta, şi în acelaşi timp luă hotărârea să vorbească cu Boris, pentru a-l ruga să facă o vizită surorii sale vitrege.

Irina rămase pe gânduri.

— Nu vrei să-mi destăinui ce s-a întâmplat? întrebă ea, deodată, aţintind o privire sfredelitoare asupra tânărului prinţ. Unde e Nataşa? De ce a plecat cu dumneata ieri dimineaţă şi nu s-a înapoiat până acum? Unde a rămas în timpul nopţii?

Prinţul zâmbi stingherit şi răspunse încurcat, căci nu prea era obişnuit să mintă.

— Prinţesa Nataşa se află într-un loc sigur, zise el. Fratele dumitale începuse să fie îngrijorat din pricina ei, crezând, că aici nu mai e la adăpost.

Irina clătină capu-i blond şi o brazdă adâncă i se întipări pe frunte.

— Nu, nu-i adevărat, Iesta, murmura ea. Dacă Nataşa nu mai era la adăpost în această casă, atunci fratele meu m-ar fi luat şi pe mine cu el.

— Te înşeli, Irina, replică tânărul. Boris ştia că eşti sub ocrotirea domnului Vasilieff… Crede-mă, dragostea fratelui dumitale e cea mai bună pavăză pentru prinţesa Nataşa. Şi dumneata trebuia să te simţi la adăpost sub ocrotirea dragostei…

— Dar cine mă iubeşte pe mine? întrebă Irina, cu ochii în pământ.

— Cum, l-ai uitat pe domnul Vasilieff?

— Da, ai dreptate. E foarte urât din partea mea că vorbesc astfel. Domnul Vasilieff se îngrijeşte de soarta mea ca un adevărat părinte.

— Şi când el nu-i aici, Irino? întrebă tânărul cu glas slab.

Atunci, îmi e îngăduit să iau asupra mea această misiune?

Fata îl privi cu luare-aminte şi rămase surprinsă, văzând roşeaţa care acoperise chipul distins al prinţului.

O iubea oare?

Tresări, speriată. Nu, numai asta nu! Un singur om trebuia s-o iubească, şi acesta era Boris Verodin. Dar, din nefericire, luntraşul era îndrăgostit de o altă fiinţă.

Iesta îşi recăpătase stăpânirea de sine şi se uită iarăşi, deschis, la frumoasa blondină.

Îngrijorarea Irinei se risipi. Nu, desigur că se înşelase. Tânărul prinţ nu se gândea decât la lupta pentru libertate; el nu era în stare să iubească.

Totuşi, amintindu-şi cum o salvase din mâinile zbirilor care o prinseseră, îndoiala puse din nou stăpânire pe inima ei. Astfel rătăciră gândurile tinerei fete, până ce, în cele din urmă, se hotărî să-i adreseze câteva vorbe drăgăstoase.

— Iesta, ştii prea bine cât de mult te respect şi ce încredere am în dumneata, zise ea, cuprinzându-i mana. Te rog să mă crezi că sub scutul dumitale mă simt tot atât de liniştită, ca şi sub al lui Boris sau al domnului Vasilieff.

Iesta îi sărută mâna şi nu zise nimic. Se hotărî să părăsească locuinţa, spre a se duce să vorbească cu Boris despre Irina. Dar tocmai atunci primi ordinul să se înfăţişeze la trupa din care făcea parte de la alcătuirea Comitetului militar.

Lupte înverşunate se desfăşurau în jurul clădirii guvernului şi a Institutului Smolnîi. De asemeni, se mai spunea că era nevoie de fiecare bărbat, căci vreo câteva regimente de gardă se înapoiaseră de pe front şi refuzau să depună armele.

Iesta o luă la goană spre centrul oraşului, uitând de orice alte preocupări.

În acest timp, Boris Verodin petrecuse o noapte de nespusă fericire.

A doua zi dimineaţa, cei doi soţi se treziră, înfioraţi încă de îmbrăţişările din ajun.

— Ah, Boris, aş vrea să nu mai pleci niciodată de lângă mine, murmură Nataşa. Dar mi-e teamă ca vei porni iarăşi la

luptă, că-ţi vei primejdui din nou viaţa…

— Fii liniştită, draga mea, o mângâie luntraşul. În curând vrăjmaşii noştri vor fi învinşi şi steagurile libertăţii şi fraternităţii se vor desfăşura pe tot întinsul ţării. Zbirii Ţarului şi ai guvernului trădător vor fi azvârliţi în temniţe…

— Sau ucişi, îi curmă vorba Nataşa. Da, veţi dezlănţui un măcel, cum n-a mai văzut omenirea. Întreaga Rusie se va transforma într-un cimitir uriaş…

Boris dezmierdă, cu mâna tremurătoare, chipul ei drăgălaş, apoi urmă:

— Crezi într-adevăr că astfel se vor desfăşura lucrurile? Îţi închipui că libertatea fraţilor noştri se va cuceri cu atâtea jertfe?

— Ah, Boris, dacă ai şti câte grozăvii am văzut, în puţinul timp cât am fost singură! Fireşte, tu nu vei ridica mâna împotriva semenilor tăi, dar ceilalţi au uitat ce înseamnă mila şi îndurarea.

Fostul luntraş plecă privirile şi un suspin adânc ieşi de pe buzele sale. Inima îi spunea că temerile Nataşei erau întrucâtva îndreptăţite.

Deodată se auzi o bătaie în uşă. Prinţesa se cutremură şi se alipi de iubitul ei.

— Ce-i cu tine, scumpa mea? întrebă dânsul, depărtând-o cu blândeţe. Ţi-e teamă că ţi se va întâmpla ceva, atâta vreme cât sunt lângă tine?

Uşa se deschise şi Saşa se ivi în prag, aducând o scrisoare.

— Un om a adus acest plic şi aşteaptă răspunsul, zise ea.

Boris desfăcu scrisoarea. Ştia despre ce era vorba, dar nu se trădă prin nimic, căci nădăjduia că peste câteva zile se va înapoia aleasă. Până atunci, soţia lui trebuia să aştepte.

„Tovarăşe Verodin, vino imediat.
A sosit clipa să-ţi îndeplineşti misiunea.
Ilino.”

Luntraşul citi cu nepăsare cele câteva cuvinte, apoi vârî scrisoarea în buzunar şi zâmbi Nataşei, care îl privea cu

teamă.

— S-a întâmplat ceva? întrebă ea, cu glas tremurător.

— Nu, camarazii mă cheamă la sediul Comitetului Central, pentru o convorbire foarte însemnată.

Ea îl îmbrăţişă, murmurând:

— Boris, tu nu-mi spui adevărul… îmi ascunzi ceva.

— Nu fi atât de neîncrezătoare, scumpa mea, răspunse luntraşul, dezmierdând-o. În curând mă voi înapoia acasă.

Nataşa încercă să-şi stăpânească tulburarea, dar nu izbuti. Cu inima strânsă de teamă şi faţa scăldată în lacrimi, ea se lipi de dânsul.

Boris aruncă o privire spre Saşa, apoi se desprinse din îmbrăţişarea soţiei sale şi părăsi încăperea.

Spuse trimisului că va veni în curând la Comitetul Central şi, după ce adresă câteva rânduri lui Iesta Ulkitzki, se înapoie în cameră, spre a-şi lua rămas bun de la Nataşa.

Tânăra îl îmbrăţişă cu dragoste, şi cu un oftat care cuprindea tot zbuciumul ei sufletesc, îl lăsă să plece.

— Încuie peste tot, şopti Boris mătuşii sale, când se văzu afară. E cu putinţă să lipsesc câteva zile – între timp caută s-o mângâi şi ai grijă de dânsa.

— Fii liniştit, dragul meu! răspunse bătrâna. Voi şti eu să-i alin durerea. Domnul să te aibă în paza Lui!

Uşa se închise în urma lui Boris. Fosta cameristă răsuci cheia în broască şi se înapoie în odaie, unde Nataşa zăcea pe podea, nemişcată, cuprinsă de un leşin binefăcător.

Dinspre ţărmul Nevei se auzea răpăitul mitralierelor şi bubuitul tunurilor. Revoluţia izbucnise. Cum se va sfârşi oare?

124. Pregătiri…

Prinţul Potcikev se bucură nespus, văzându-l pe neaşteptate pe credinciosul său Semelov.

— Nu sta aşa ţeapăn, căpitane! îl şopti el. Prea bate la ochi şi nu ţin deloc să se afle cine sunt. Urmează-mă în locuinţa mea!

Potcikev o luă înainte şi după puţin timp, cei doi bărbaţi

şedeau unul în faţa celuilalt. Semelov slăbise mult în ultimul timp, din pricina rănii de la cap.

— Puţin mai lipsea şi dădeam ortul popii, Excelenţă, începu el, cu glasu-i neplăcut. Din fericire, doctorul satului, un om destul de iscusit în meseria lui, a izbutit să mă pună iarăşi pe picioare. Chestia a fost foarte complicată, totuşi am scăpat teafăr.

Semelov se opri şi rămase cu privirile aţintite în gol.

— Apoi? făcu prinţul, care voia să afle tot ce se întâmplase.

— Apoi, tot doctorul mi-a ajutat să fug şi mi-a dat chiar şi bani de cheltuială. Ticăloşii ăia voiau să mă ucidă. Se pare că au înnebunit dintr-odată, căci sunt mult mai îndrăzneţi decât cei de la oraş. Mă tem că nu mai putem face nimic şi vom fi siliţi să ne retragem dinaintea lor.

— Eu, însă, am altă părere, căpitane Semelov. Nădăjduiesc că voi mai avea prilejul să fac de petrecanie multora din trădătorii ăştia.

„Tiranul” privi cu îngrijorare spre comandantul său, apoi urmă să povestească:

— Doctorul mi-a făcut rost de o frânghie, cu ajutorul căreia am coborât din castel. După aceea am pornit cu barca pe râu şi m-am oprit în oraşul apropiat, unde rămăsei câteva zile. În cele din urmă m-am urcat pe bordul unei corăbii, deoarece voiam să ajung în capitală. Pe când stăteam pe covertă şi mă uitam la turma de oi care se afla acolo, îmi ajunse la ureche un glas cunoscut. Mă întorsei spre partea dincotro venea glasul şi, spre nespusa mea uimire, văzui un flăcău murdar, care nu era nimeni altul decât prinţesa Nataşa, soţia Excelenţei Voastre.

— Această femeie nu e soţia mea… ia aminte, căpitane! strigă Potcikev, înfuriat. Ea a fost amanta unui luntraş, apoi a îndrăznit să se căsătorească cu mine. Îţi dai seama ce înjosire înseamnă asta?

— Da, Excelenţă, răspunse Semelov, plin de respect.

Apoi urmă:

— M-am pus în legătură cu proprietarul corabiei şi cu ţăranul care însoţea turma şi am izbutit să ademenesc

porumbiţa într-o casă, unde i se spusese că locuieşte o rudă a ţăranului. Drace, niciodată nu mi-aş fi închipuit că prinţesa asta e atât de ageră şi încăpăţânată. Înainte de a o putea împiedeca, sfărâmă oblonul ferestrei şi sări într-o apă care curgea la temelia clădirii. Abia mai avut timpul să mă depărtez, căci oamenii se şi adunaseră la strigătele ei. De atunci, n-am mai văzut-o… Asta e tot ce mi s-a întâmplat.

Prinţul se gândi la convorbirea avută cu preşedintele republicii şi i se păru că soarta îi scosese în cale tocmai acum pe căpitanul Semelov.

— De când eşti în Petrograd? întrebă el.

— De câteva săptămâni. În fiecare zi nădăjduiam să întâlnesc pe Excelenţa Voastră. Aş fi pornit spre cartierul general, dar nimeni nu ştia unde au poposit trupele noastre. Apoi, toţi ăştia de aici sunt revoluţionari. Galoanele mi-au fost luate şi m-au silit să-mi leg în jurul braţului o cârpă roşie.

Potcikev izbucni într-un râs silit:

— Acelaşi lucru l-au făcut şi cu mine. Dar las’ că ne răzbunăm noi; poate că va curge atâta sânge încât toţi bolşevicii au să se înece în el.

— Hm, asta ar fi minunat, Excelenţă! încuviinţă „Tiranul”.

— Ascultă-mă, aveam neapărat nevoie de dumneata, reluă prinţul. Ai sosit tocmai la timp, căci am de lucru pentru detaşamentul groazei.

Un fulger de bucurie sclipi în ochii adânciţi în orbite ai căpitanului Semelov.

— Ah, înţeleg, zise el. Trebuie să întreprindem în numele guvernului, vreo expediţie pentru pedepsirea unor trădători.

Potcikev clătină capul.

— Nu, de astă dată e vorba de altceva. Cât despre expediţiile de pedepsire, trebuie să fim foarte prevăzători. Nu ştiu câtă vreme o să mai stea la cârma ţării guvernul actual, şi s-ar putea prea bine, ca la un moment dat, să dăm mâna cu bolşevicii.

— Atunci, despre ce e vorba? întrebă Semelov.

Prinţul Potcikev chibzui cu iuţeala fulgerului, dacă să destăinuie „Tiranului” că lăzile erau încărcate cu aur. Ce-i

drept, Semelov îi era foarte credincios, însă cine putea să ştie dacă în vremurile acelea, când totul fusese răsturnat cu josul în sus, fiorosul căpitan nu se va gândi numai la câştigul său? Şi apoi, oameni de teapa celor din „detaşamentul groazei” erau în stare de orice. Astfel că Potcikev se hotărî să păstreze tăcere asupra conţinutului lăzilor.

— Într-una din serile următoare, va trebui să transportaţi câteva lăzi cu muniţii, zise el. Trupa dumitale se află aproape de gară, aşa că nu va fi prea greu; apoi veţi merge doar vreo patru ceasuri cu trenul. Du-te în tabăra noastră şi i-aţi oamenii! Te aştept înapoi cât mai curând. Dar nu veni chiar la Petrograd, ci opreşte-te la câteva verste depărtare de oraş, ca să nu cădeţi în mâinile bolşevicilor. N-aş vrea să ajungeţi la luptă.

Căpitanul Semelov înţelese repede. Un singur lucru nu putea pricepe, însă: de ce atâta taină pentru câteva lăzi cu muniţii? În cele din urmă, nu-şi mai bătu capul cu asta. El porni la drum chiar în acea seară.

Boris se afla la Ilino, preşedintele Comitetului Central. În total, erau acolo cinci bărbaţi, printre care şi Lenin. Afară de acesta se mai aflau în încăpere un secretar al Comitetului, anume Zurikeff şi tovarăşul Narickin.

— Acela care mi-a destăinuit planul, e un om vrednic de toată încrederea, zise Ilino. Soldaţi din armata lui Potcikev vor transporta banii încărcaţi în lăzi de muniţii. S-a hotărât înscenarea unei încăierări în strada Sadova şi, cu acest prilej, uliţele învecinate se vor goli de lume. În acest timp, funcţionarii băncii vor încărca lăzile în patru autocamioane, care vor porni imediat spre gară. Locomotiva se şi află sub presiune, iar trenul va fi păzit de cel puţin două sute de soldaţi din armata albă. Aşadar, trebuie să avem şi noi acelaşi număr de oameni. M-am pus în legătură cu prietenii noştri de la calea ferată, care au pregătit un tren, garat pe o linie moartă, la trei verste de oraş. Acesta va transporta oamenii dumitale, care sunt în cea mai mare parte marinari şi soldaţi întorşi de pe front. Trenul cu soldaţii lui Potcikev va trece cam

pe la unu prin dreptul locului, unde îl vor aştepta oamenii noştri. Acum dumneata vei hotărî plecarea în aşa fel ca să ajungeţi la vreme în pădurea unde se va da atacul. Dacă trupele albe nu se vor preda, veţi deschide focul asupra lor. Dar mai întâi veţi încerca să le atrageţi de partea noastră, pentru ca să zădărniciţi orice vărsare de sânge.

Boris Verodin ascultase cu luare-aminte.

— Şi, după aceea, ne vom înapoia în capitală? întrebă el.

— Da, însă veţi urma drumul care duce prin satele de la nord. Mecanicul locomotivei a primit instrucţiuni în această privinţă.

Luntraşul mai ceru câteva lămuriri, apoi se depărtă, sigur de izbânda oamenilor săi.

În acea zi, Narickin vru să plece mai curând ca de obicei. Chipul îi era palid şi dinţii-i clănţăneau.

Ilino îl privi cu luare-aminte.

— Arăţi rău, tovarăşe Narickin! zise el. Ce-i cu dumneata? Nu te simţi bine?

Celălalt zâmbi, clătinând capul în semn de negare.

Preşedintele Comitetului Central îşi îndreptă atenţia în altă parte şi intră în vorbă cu unul dintre fruntaşi.

— Dacă punem mâna pe bani, vom putea rezista câtva timp în oraş, zise acesta din urmă. Socot că într-una din zilele următoare ar fi bine să încercăm atacul.

Ilino încuviinţă în tăcere.

— Da, ar trebui să pornim cât mai curând la lucru, pentru ca mişcarea împotriva noastră să nu ia proporţii, zise el, apoi.

— Când o să se înapoieze Verodin cu banii? întrebă fruntaşul.

— În orice caz, nu înainte de trei zile.

— Aşadar, trebuie să aşteptăm până atunci. Totuşi, se cere să fim cu ochii în patru şi, mai ales, să supraveghem cu luare-aminte gările, pentru a dezarma toate trupele care vor sosi.

— Asta nu e prea greu, răspunse Ilino.

— Un singur lucru mă nelinişteşte, replică celălalt. Comandantul trupelor de cazaci, generalul Krasnoff, mai ţine

încă cu guvernul. Până acum nu prea am avut de-a face cu cazacii, dar mă tem că aceştia vor lupta cu înverşunare împotriva noastră.

— De aceea m-am şi pus în legătură cu Krasnoff şi i-am oferit un loc de conducere în armată. Răspunsul trebuie să sosească dintr-o zi într-alta.

— Şi Potcikev?

Ilino izbucni în râs.

— Când e vorba de ăsta, nu poţi şti niciodată ce să crezi, căci e viclean ca o vulpe. Totuşi, bănuiesc că nu trebuie să ne temem de trupele sale. Generalul Aratcin mi-a dat de veste că în fiecare zi, sute de soldaţi din armata lui trec în rândurile noastre. Dacă va cuteza să pornească un atac împotriva noastră, e mai mult ca sigur că va fi învins…

Cei doi tovarăşi îşi strânseră mâinile şi se despărţiră.

În acest timp, Narickin se furişa pe străzi, ca un hoţ. Când ajunse înaintea fostului palat Gogineff, rămase câteva clipe pe gânduri, şovăind să intre. Apoi, însă, patima lui învinse şi, apropiindu-se de uşă, trase clopoţelul.

Sonia se ivi în prag şi-l întâmpină cu braţele deschise.

— Vino sus, iubitule, zise ea, cu o bucuria prefăcută. Azi ai venit devreme, mult mai devreme decât mă aşteptam… Ah, înţeleg… mi-ai adus lămuririle pe care ţi le-am cerut?

Narickin dădu din cap şi răspunse cu glas răguşit:

— Da, Boris Verodin îşi va îndeplini astă-noapte misiunea lui.

Ochii ţigăncii scânteiară.

— Când… la ce oră? întrebă ea cu înfrigurare.

— Până în trei ceasuri, el trebuie să fie la gară.

— Ah, atunci te rog să mă scuzi… sunt foarte grăbită…

Celălalt fu cuprins de teamă.

— Dar ce ai de gând să faci? întrebă el, apucând-o de braţ. Nu cumva m-ai minţit şi vrei să întreprinzi ceva împotriva lui Boris Verodin? Asta n-aş îngădui cu niciun chip!

Frumoasa femeie zâmbi.

— N-ai nicio grijă… nu i se va întâmpla nimic… răzbunarea mea e îndreptată numai împotriva prinţesei.

— Atunci, rămâi lângă mine, până ce Boris Verodin va părăsi oraşul.
— Bine, dar îmi destăinui ce misiune i s-a dat? făcu ea, cu glas linguşitor.
Narickin încercă să se împotrivească, dar Sonia stărui atâta, până ce află tot ce ştia şi el despre primejdioasa întreprindere a luntraşului.
În sfârşit, după ce străzile se mai liniştiră, dânsa izbuti să scape de Narickin. Acesta se cam întrecuse cu băutura, dar un praf pe care Sonia îl turnase în pahar, îşi făcea acum efectul pe deplin.

125. Pe căi spinoase

Sonia Petrovici o luă la goană spre casa unde locuia Boris cu iubita lui.
Cu ochii sclipind de ură, ea dădu târcoale căminului celor doi soţi, nădăjduind să descopere ceva; totul era cufundat în tăcere şi locatarii casei păreau că se lăsaseră odihnei.
„Acum voi încerca să pătrund înăuntru” îşi zise ea.
Şi, apropiindu-se de intrare, bătu de câteva ori în uşă. Nu trecu mult şi se deschise o fereastră pe pervazul căreia se ivi capul unei femei, pe care Sonia o recunoscu după glas. Era bătrâna cameristă.
— Sunt eu… Irina… zise ţiganca, prefăcându-şi glasul.
Fosta cameristă se lăsă amăgită şi crezând că are de-a face într-adevăr cu nepoata ei, îi aruncă cheia.
După câteva clipe, Sonia urcă treptele şi se opri înaintea unei uşi în pragul căreia se ivise bătrâna, în cămaşă de noapte.
— Tu eşti copila mea? zise aceasta cu blândeţe. De ce vii aşa de târziu? S-a întâmplat ceva?
— Da, s-a întâmplat! scrâşni Sonia, trântindu-i uşa în nas şi învârtind repede cheia, care din întâmplare, era pe din afară.
Bătrâna începu să răcnească, izbind cu pumnii în uşă. Dar ţiganca rânji şi ascultă cu luare-aminte la zgomotul care se auzise dinspre altă parte a casei.

— Unde eşti, Saşa? De ce ţipi? răsună un glas tremurător.

Sonia izbucni în râs.

Glasul venea dintr-o cameră a cărei uşă avea la partea de sus sticlă opacă.

După puţin timp, uşa fu deschisă, şi Nataşa ieşi din odaie. În clipa următoare, un strigăt de groază izbucni de pe buzele ei, când văzu chipul schimonosit de furie al Soniei Petrovici.

— Ce… ce cauţi aici? întrebă prinţesa, după ce-şi mai reveni în fire.

— Ce caut aici? Asta ai să vezi îndată. Înainte de toate, ţin să-ţi aduc la cunoştinţă că e de ajuns să fac un singur semn, pentru ca o trupă de soldaţi revoluţionari să pătrundă în casă. Ştii, doar, că sunt delegata sovietului nostru.

— Dar ce ţi-am făcut? îngână Nataşa plină de teamă. De ce ai venit aici în toiul nopţii?

Sonia izbucni în râs.

— Unde e Boris Verodin? întrebă deodată, cu glas tăios.

— Nu… nu ştiu… a plecat de câteva ceasuri… Dar ce ai cu el?

— Aşadar, nu-i aici? urmă ţiganca, fără să ia în seamă întrebarea celeilalte.

— Nu, a părăsit locuinţa.

— Cu atât mai bine… N-ai să-l mai revezi niciodată.

Nataşa scoase un ţipăt şi îşi apăsă mâinile pe piept.

— De ce… de ce să nu-l mai revăd? întrebă ea, cuprinsă de groază.

— Ai făptuit o nelegiuire, răspunse Sonia. Te-ai căsătorit, deşi aveai un soţ şi anume pe prinţul Potcikev.

Tânăra femeie se prăbuşi la pământ şi începu să plângă cu faţa îngropată în mâini.

— Nu cumva vrei să tăgăduieşti? se răsti revoluţionara.

Prinţesa ridică spre ea ochii-i înroşiţi de plâns.

— Nu, n-am făptuit nicio nelegiuire, zisei dânsa. Prinţul Potcikev e…

Se întrerupse deodată. Să trădeze acestei femei că Potcikev se căsătorise sub alt nume şi era un ucigaş?

Nu, trebuia să treacă sub tăcere aceste fapte. Ascunzându-

şi din nou faţa în palme, Nataşa urmă să plângă încetişor.

— Adu toc şi hârtie! porunci Sonia, fără să se sinchisească de tulburarea bietei femei.

Şi, deoarece prinţesa şovăia, adăugă cu glas ameninţător:

— Hai, mişcă-te, altminteri chem oamenii să te aresteze.

Prinţesa îşi şterse lacrimile şi îndeplini cererea revoluţionarei. Apoi scrise ceea ce aceasta îi dictă:

„Subsemnata, prinţesă de Gogineff, recunosc prin aceasta că, în vara anului 1917, m-am căsătorit cu prinţul Nicolai Potcikev în castelul tatălui meu, de pe ţărmul Volgăi. Cu toate că n-aveam dreptul să contractez o a doua căsătorie, m-am măritat totuşi, în luna noiembrie a aceluiaşi an, cu luntraşul Boris Verodin.

Nataşa de Gogineff”

Sărmana femeie încercase de câteva ori să-şi înduplece vrăjmaşa, însă aceasta rămase nepăsătoare la rugăminţile ei, astfel că se văzu nevoită să termine declaraţia.

Apoi căzu într-un scaun, istovită şi tremurând din tot trupul.

Cum izbutise să pătrundă în casă această femeie? De unde ştia dânsa tot ce se întâmplase?

Lacrimi fierbinţi alunecară pe obrajii nefericitei prinţese. Abia plecase iubitul şi nenorocirile începeau iarăşi.

— Şi acum, fii cu luare-aminte la ceea ce-ţi spun, urmă Sonia Petrovici. N-ai niciun drept asupra lui Boris Verodin, care îmi aparţine mie, fiindcă i-am salvat viaţa. Mă înţelegi?

Nataşa o privi cu ochii holbaţi, fără să fie în stare să scoată un singur cuvânt.

— Vei părăsi oraşul, după ce vei jura să nu mai ieşi niciodată în calea lui Boris, continuă revoluţionara. Am să-l fac să creadă că ai murit. Bătrâna care locuieşte aici trebuie instruită în aşa fel ca să nu mă trădeze. Dacă nu te supui poruncilor mele, vei pieri împreună cu Boris Verodin.

— Fac orice mi-ai cere, numai cruţă-l pe Boris!… nu vreau să i se întâmple vreun rău din pricina mea.

— Atunci e bine. Văd că eşti înţelegătoare…

Deodată, Sonia întoarse capul, căci auzise un zgomot îndărătul ei. Vru să strige, dar numai un geamăt îi scăpă de pe buze. Bătrâna cameristă se ivise în prag, cu revolverul îndreptat asupra ei.

— Ce cauţi aici, ticăloaso! scrâşni Saşa. Să te împuşc? Nu, ar fi păcat să stric un glonţ, pentru tine. Hai, cară-te! Căci otrăveşti aerul cu răsuflarea ta.

Zicând acestea se apropie de Sonia, care îşi dădu seama, după atitudinea dârză a bătrânei, că orice împotrivire ar fi fost zadarnică.

Revoluţionara se retrase, urmărită pas cu pas de credincioasa slujnică. După ce uşa se închise în urma ei, Saşa răsuflă uşurată. Ajunsese la capătul puterilor. Istovită, se rezemă de perete, apoi, după ce mai prinse puţin curaj, împinse zăvorul şi urcă iarăşi treptele spre camera Nataşei.

— Te-ai speriat, porumbiţa mea? întrebă dansa, dezmierdând-o cu dragoste. Vezi, aşa trebuie să te porţi cu asemenea oameni. Însă cu toată ticăloşia ei, femeia asta e vrednică de admiraţie. Gândeşte-te prin câte a trecut ea, de când a plecat din sat!

— Ah, Saşa, aş vrea să mor, îngână prinţesa, rezemându-şi capul de pieptul bătrânei. De ce trebuie să sufăr atâta? De ce a plecat Boris şi m-a lăsat singură?

— Nu te necăji, draga mea. De acum încolo n-o să ţi se mai întâmple nimic. Ticăloasa asta a dat dovadă de multă isteţime şi puţin mai lipsea ca să-şi ducă planul la îndeplinire. Când am auzit bătăi în uşă, am deschis fereastra şi am întrebat cine este. Auzind că e Irina, n-am mai stat la gânduri şi i-am aruncat cheia. După ce izbuti să pătrundă în casă, ticăloasa mă încuie în camera mea. Din fericire, aceasta are un mic balcon de pe care mă căţărai în încăperea alăturată. Fireşte, n-a fost tocmai uşor pentru mine, însă atunci când e vorba de porumbiţa mea, sunt în stare să fac orice. Acum, ia te uită la revolver!

Saşa râse din toată inima, că „revolverul” nu era decât o cheie mare şi veche, cu ajutorul căreia izbutise, însă, să ţină la respect pe primejdioasa femeie.

Dar Nataşa părea că nu împărtăşeşte deloc bucuria bătrânei.

— Ai auzit ce învinuire mi-a adus? întrebă ea, ascunzându-şi faţa în mâini. Femeia asta îşi va îndeplini ameninţarea şi mă va denunţa poliţiei.

— Am văzut şi am auzit totul, căci eram la uşă, răspunse Saşa. Ascultă-mă pe mine şi nu-ţi face sânge rău. Pe vremurile astea, oamenii au de făcut lucruri mai însemnate decât să dea ascultate unei plângeri oarecare.

— Dar ameninţarea cu privire la Boris?

Bătrâna se posomorî. Ştia, din proprie experienţă, că Sonia era în stare de orice. Acela care îi stătea în cale, era înlăturat fără milă. Însă Boris va şti el să-şi apere pielea.

În timp ce Saşa încerca să-şi mângâie stăpâna, patru soldaţi revoluţionari se apropiaseră de casă, însoţiţi de Sonia, care era hotărâtă s-o aresteze pe Nataşa şi s-o transporte îţi fortăreaţa Petru şi Pavel.

Tânăra prinţesă se sperie din nou, auzind bătăi în uşă.

— Au venit… vor să mă aresteze! bâigui ea. Ajută-mă, Saşa, nu mă lăsa în puterea acestei femei, care mă va ucide…

Tremurând ca varga, Nataşa se agăţase de gâtul bătrânei.

Loviturile de jos răsunau tot mai puternice.

Deodată, camerista se apropie de masă, luă hârtia pe care stăpâna ei îşi scrisese mărturisirea şi o vârî în buzunar, cu gândul s-o distrugă mai târziu.

— Vino, zise ea, apoi, luând pe Nataşa de braţ. Înainte de a pleca, Boris mi-a arătat o ieşire tăinuită. După cât se pare, casa asta n-a prea slujit la scopuri cinstite.

Cele două femei coborâră treptele în grabă, se înveşmântară în blănuri groase, apoi porniră în jos…

Nataşa trăgea cu urechea la loviturile care răsunau de sus. Deodată se auzi o trosnitură. După cât se părea uşa fusese spartă.

— Unde trebuie să ajungem? murmură Nataşa după câtva timp, văzând că drumul coboară mereu. Mai avem mult de mers?

— Nu ştiu nici eu, răspunse Saşa. Dar fii liniştită, Boris mi-a

zis că gangul duce într-o colibă care se află în partea dindărătul casei… Ah, bagi de seamă că începem să urcăm?

— Da, tocmai asta observasem şi eu, încuviinţă prinţesa, uşurată.

Câteva trepte se iviră înaintea lor, iar la capătul acestora dădură de un chepeng. După câteva sforţări, cele două femei izbutiră să-l ridice şi, în curând, se aflau într-un chioşc, în care razele lunii pătrundeau prin geamul spart. Casa se zărea la o depărtare de câteva sute de metri.

Bătrâna deschise uşa şi aruncă afară o privire cercetătoare. Încredinţându-se că nu le ameninţă nicio primejdie, străbătură grădina şi păşiră în stradă, tocmai în clipa când o lumină apăru la una din ferestrele clădirii. După câtva timp se amestecară în mulţimea care forfotea pe o stradă principală.

— Încotro mergem? întrebă Nataşa, după ce hoinăriseră vreun ceas.

— Ştiu eu! făcu bătrâna. Voiam să pornim spre casa prinţului Ulkitzki, dar mi-e teamă că ticăloasa a pus oameni să supravegheze străzile care duc într-acolo.

Aceeaşi teamă se trezise şi în sufletul prinţesei.

— Să mergem la o cunoştinţă de-a mea, zise Saşa, hotărâtă.

— La cine anume?

— E vorba de o femeie foarte misterioasă, răspunse bătrâna, zâmbind. Uneori e îmbrăcată ca ţărancă şi, totuşi, e o doamnă nobilă.

— Ah, nu cumva locuieşte în casa prezicătoarei Denise Barobleur? întrebă Nataşa.

— Ba aşa e. O cunoşti?

— Da, am făcut cunoştinţă cu ea chiar acolo. E o fiinţă foarte bună.

Cele două femei îşi urmară drumul în tăcere şi după scurt timp, ajunseră înaintea casei unde locuia Virubova. Uşa fu deschisă repede şi amândouă răsuflară uşurate, când aceasta se închise în urma lor.

— Am vrea să vorbim cu frumoasa ţărancă, zise bătrâna aruncând negrului o privire plină de încredere.

— Din păcate, doamnă nu e acasă, răspunse uriaşul.

— Nu s-ar putea să rămânem aici, până ce se înapoiază? întrebă Nataşa. De astă dată suntem nevoite să primim ospitalitatea locatarilor acestei case, căci am rămas fără adăpost.

Negrul dispăru, dar se înapoie repede şi, arătând celor două femei o cameră, zise:

— Stăpâna vă atrage luarea-aminte că suntem supravegheaţi de revoluţionari.

— Dumnezeule, atunci trebuie să plecăm şi de aici! murmură Nataşa.

Negrul înălţă din umeri şi-i şopti câteva cuvinte la ureche.

— Mă întorc îndată, zise prinţesa, adresându-se Saşei. Nu te îngrijora din pricina mea. Trebuie, doar, să stau de vorbă cu cineva.

După plecarea Nataşei, bătrâna se ridică, mânată de curiozitate şi vru să deschidă uşa; însă aceasta era încuiată pe dinafară. Cuprinsă de teamă, începu să strige şi să bată în uşă, până ce se auziră paşi apropiindu-se. În curând negrul se afla înaintea ei.

— De ce faci atâta gălăgie? întrebă el, încruntat.

— Fiindcă m-aţi încuiat aici. Şi apoi, aş vrea să ştiu unde se află prinţesa.

— Stai liniştită, căci se va înapoia numaidecât, răspunse servitorul, depărtându-se.

Uşa fu încuiată din nou, însă bătrâna îşi dădu seama că lucrul cel mai bun ar fi să aştepte în linişte.

În acest timp, Nataşa intrase în camera Virubovei, căreia i se dăduse de veste de neaşteptata vizită. Fosta favorită a Ţarinei trimisese încă înainte cu o zi un om la casa prinţului Ulkitzki s-o cheme pe Nataşa, dar servitorul n-o găsise acolo.

Virubova stătea, cu ochii plânşi, la birou. Scria o scrisoare împărătesei.

— Te aştept de două zile, începu ea, adresându-se Nataşei. Nu mai avem timp, de pierdut, trebuie să porneşti la drum cât mai curând. Vei fi însoţită de patru bărbaţi, dintre care trei sunt ofiţeri. Al patrulea e domnul Soloviev, care s-a pus în

legătură cu episcopul Germogen din Tobolsk şi vrea să ia în căsătorie pe fiica lui Rasputin.

Inima prinţesei zvâcnea cu putere. Virubova însă, era prea copleşită de durerea ei, ca să bage de seamă tulburarea celeilalte.

— Vei trece drept soţia unuia din ofiţeri, urmă ea. Paşapoartele au şi fost întocmite, astfel că nimeni nu-ţi va face vreun rău. După ce vei ajunge în Tobolsk, te vei adresa episcopului Germogen, care a pregătit calea pentru îndeplinirea scopului nostru.

Mintea Nataşei lucra cu înfrigurare. Ce să răspundă acestei femei? Soarta familiei imperiale atârna de izbânda planului lor. Dacă refuza misiunea, se pierdea un timp preţios. În cele din urmă, luă hotărârea să pornească la drum, după ce va fi lăsat câteva rânduri pentru Boris, fără să-i destăinuie ţinta călătoriei.

— Ţarina a fost informată că vei veni acolo şi se bucură foarte mult, căci te iubea din totdeauna, adăugă Virubova.

Aceasta era singura mângâiere în durerea nemărginită care pusese stăpânire pe inima Nataşei. Gândul că va face o bucurie Ţarinei, îi mai insuflă curaj. Tocmai voia să se depărteze, când glasuri puternice răsunară la uşă. După cât se părea, negrul se certa cu cineva.

— Vino, prinţesă! şopti Virubova. Trebuie să ne ascundem, căci dacă ne găsesc aici, totul a pierdut.

Nataşa o urmă în neştire. Coborâră şi urcară câteva scări, apoi străbătură un gang lung care ducea în jos.

126. Un târg odios

Sonia Petrovici fierbea de mânie. Niciodată nu şi-ar fi închipuit că bătrâna Saşa ar putea da dovadă de atâta curaj.

Totuşi, era hotărâtă să ducă lupta mai departe, punând la cale arestarea prinţesei, sub învinuirea că ar fi luat parte la o conspiraţie pentru eliberarea Ţarului. Bizuindu-se pe legăturile ei, Sonia nădăjduia să şteargă orice urmă a Nataşei, astfel că toate căutările lui Boris ar fi rămas zadarnice.

Pătimaşa femeie se apropie de un grup de soldaţi revoluţionari, care se încălzeau la foc. Conducătorul acestora, un individ cu trăsături aspre, aruncă priviri lacome asupra ei.

— Hm, frumoasă femeie! îşi zise el. Şi, după cât se pare, nu e mândră deloc.

— Tovarăşi, vreţi să-mi ajutaţi să arestam o monarhistă, care locuieşte în apropiere? zise Sonia.

Soldaţii se uitară unii la alţii.

— Haideţi, tovarăşi… nu putem refuza cererea acestei femei frumoase, răspunse conducătorul lor.

Patru bărbaţi o însoţiră şi, după puţin timp, grupul ajunse la locuinţa lui Boris Verodin. Deoarece nimeni nu răspunse la bătăile lor, uşa fu spartă şi soldaţii pătrunseră înăuntru. Scotociră casa cu de-amănuntul, dar cele două femei pieriseră ca în pământ. Spumegând de furie, Sonia se văzu nevoită să dea drumul soldaţilor. Apoi porni spre locuinţa prinţului Ulkitzki, unde bănuia că se ascunseră fugarele.

Peste un ceas ajunse la ţintă. Deodată, o făptură se desprinse din beznă şi se apropie de ea, privind-o cu luare-aminte.

— Faci parte din oamenii lui Mencikovski? întrebă ea.

— De ce vrei să ştii asta? replică necunoscutul.

— Ascultă-mă, poţi avea toată încrederea în mine. Ţine câteva ruble şi spune-mi dacă acum vreun ceas ai văzut intrând aici două femei.

— Nu, n-a intrat nimeni, răspunse omul, vârând banii în buzunar.

Sonia se depărtă în grabă, frământată de gânduri negre. Aşadar, suferise o înfrângere chiar de la început. Totuşi, nu deznădăjdui, ci rămase la hotărârea ei de a-şi nimici rivala.

Nimeni nu bănuia planul diabolic care se ţesu în mintea ţigăncii. După ce ajunse acasă, se îndreptă spre camera ei, vrând să se pună pe lucru, căci trebuia să pornească mai departe chiar în noaptea aceea.

Prinţul Potcikev venise în capitală chemat de Kerenski, însă mai erau şi alte motive care îl hotărâseră să facă acest drum.

Conducătorul armatelor albe nu uitase festa pe care i-o jucase frumoasa ţigancă, şi ştia că Boris Verodin fusese eliberat din închisoare. De asemenea, i se adusese la cunoştinţă sfârşitul tragic al guvernatorului.

Hotărât să se răfuiască cu Sonia, prinţul porni spre palatul acesteia şi pătrunse înăuntru cu ajutorul unei chei false. Pretutindeni domnea o tăcere de mormânt şi casa părea nelocuită. Aruncă o privire în încăperea portarului, unde lucrurile erau răvăşite, ca şi cum cineva ar fi plecat în grabă, apoi urcă treptele şi ascultă cu încordare. Deodată se auzi un zgomot, iar în clipa următoare o uşă se deschise.

— În sfârşit, eşti iar înapoi, Sonia…

Cel care rostise aceste vorbe, se întrerupse şi privi năuc la Potcikev.

Prinţul îşi frământa creierul pentru a-şi aminti unde îl mai văzuse pe acest om. Deodată, se făcu lumină în mintea lui, căci avea fotografiile fruntaşilor revoluţionari.

— Ce cauţi aici? întrebă Narickin, căci el era.

Potcikev aţinti asupra lui o privire iscoditoare şi-l văzu ducând mâna la buzunar.

— Dacă nu mă înşel, casa aparţine frumoasei Sonia Petrovici? întrebă prinţul, calm.

— Da, dar ce legături există între dumneata şi dânsa?

— E iubita mea.

— Atunci, mori, câine! strigă Narickin, scoţând revolverul din buzunar.

Însă Potcikev i-o luase înainte. Glonţul său nimeri în plin şi revoluţionarul se clătină câteva clipe, apoi se prăbuşi la pământ.

Prinţul se apropie de el, îi puse revolverul în tâmplă şi trase din nou. Ascultă câtva timp dacă nu se aude vreun zgomot, apoi luă pe umăr trupul neînsufleţit şi-l duse în dormitorul Soniei, unde îl aşeză în pat.

Ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, Potcikev se îndreptă apoi spre masă, unde se afla o sticlă cu vin, se tolăni într-un fotoliu şi începu să bea.

După câtva timp se auziră pe scară paşi grăbiţi.

— Asta e dânsa, murmură prinţul, ridicându-se îndărătul unui paravan, unde aşteptă până ce Sonia intră în odaie.

— Ei, Narickin, unde eşti? strigă ea, privind în jur.

— Bună seara, frumoasa mea, se auzi în acea clipă un glas.

Sonia întoarse capul şi rămase cu ochii holbaţi la făptura care se ivise dindărătul paravanului.

— Dumneata, prinţe Potcikev? bâigui ea nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Întocmai, răspunse celălalt, făcând o plecăciune. Dar îţi atrag atenţia să laşi mânuţele în jos şi să nu faci nicio mişcare, căci altminteri voi fi nevoit să te mângâi cu un glonţ. Şi, de obicei, nimeresc bine.

Sonia îşi dădu seama că n-avea niciun rost să se împotrivească.

— Văd că sunt în puterea dumitale, zise ea. Dar cum ai pătruns aici, prinţe Potcikev?

— Întocmai ca şi dumneata: pe uşa.

Sonia vorbise tare într-adins, nădăjduind că Narickin o va auzi şi-i va veni în ajutor. Fără îndoială că revoluţionara ar fi fost mai puţin liniştită, dacă ar fi ştiut că fostul rabin zăcea în pat, ucis de glonţul lui Potcikev.

— Îmi închipui că ai venit să te răzbuni, prinţe Potcikev, zise ea, zâmbind.

— Da, exact, şi, poate că acum voi avea şi prilejul să mă bucur de ceasurile de dragoste pe care mi le-ai făgăduit.

— Asta niciodată! strigă ea. Mai bine mă las tăiată în bucăţi, decât să-ţi aparţin dumitale.

— Ia te uită, făcu Potcikev, batjocoritor. Da, fireşte ţi-ar fi de ajuns cei doi amanţi. Burtosul ăla, ca o minge, de care te foloseşti în fel şi chip; apoi, bolşevicul ăla negru, care a fost urmărit de autorităţi şi a lâncezit mulţi ani în temniţă. Dacă nu mă înşel, îl chemă Narickin.

Revoluţionara clătină capul, nepăsătoare.

— Ascultă-mă, am venit ca să te ucid! urmă Potcikev, jucându-se cu revolverul.

Sonia tresări, căci se temea de moarte. Şi, afară de asta, să moară tocmai acum, când avea în mâini documente, cu

ajutorul cărora putea să dobândească bogăţii nemăsurate? Un gând salvator îi străbătu mintea.

— De ce vrei să mă ucizi? întrebă ea. N-ar fi mai bine dacă m-ai lua în slujba dumitale? De pildă acum, aş putea să-ţi destăinui ceva foarte însemnat.

— Şi cam ce anume?

— N-ai primit de la Kerenski însărcinarea să ridici lăzile cu bani depuse la sucursala Băncii Angliei şi să le duci în cartierul general al trupelor sale? întrebă ea.

Potcikev se făcuse galben ca ceara şi o privi cu ochii holbaţi.

— Cine… cine ţi-a spus asta? bâigui el.

Dar Sonia era prea şireată ca să-i dea lămuririle cerute.

— Ascultă-mă, n-ai vrea să mai afli un lucru tot atât de însemnat? urmă revoluţionara.

— Nu, nu vreau să aflu nimic altceva.

— Chiar dacă ar fi vorba de soţia dumitale, care s-a căsătorit ieri cu luntraşul Boris Verodin?

Potcikev încleşta pumnii, iar ochii ameninţau să-i iasă din orbite.

— Nu, nu e cu putinţă! strigă el. Prinţesa Nataşa s-a măritat cu mine vara trecută, în castelul tatălui ei de pe ţărmul Volgăi.

— Şi cu toate astea, de ieri e soţia lui Boris Verodin. Ceremonia religioasă a fost oficiată de un preot, anume Orbanski, de la biserica Trinităţii. Dacă vrei, n-ai decât să te încredinţezi.

Potcikev o privi cu neîncredere. Dar femeia aceasta vorbea cu atâta siguranţă, încât îndoiala lui începu să dispară.

— Ce ştii despre transportul de bani? întrebă el, în cele din urmă, venindu-şi în fire. Cum ai aflat asta?

Sonia zâmbi:

— În afară de mine, mai ştiu şi alţii… de pildă, membrii Comitetului Central.

— Nu mă mai chinui! strigă Potcikev, scos din sărite. Spune-mi tot ce ştii!

— Dacă nu mă înşel, ai venit aici cu gândul să mă ucizi, răspunse ea. Fireşte că sunt hotărâtă să-ţi împlinesc cererea, însă numai dacă te obligi să nu-mi faci nimic.

Prinţul rămase pe gânduri, urmărind fiecare mişcare a femeii dinaintea lui.

— Şi cine îmi garantează că ceea ce vrei să-mi destăinui este într-adevăr de mare însemnătate? întrebă el, apoi.

— N-ai să izbuteşti să duci comoara în tabăra dumitale…

— Dacă spui adevărul, atunci sunt hotărât să te cruţ…

— Lasă arma deoparte şi vei afla tot ce te interesează! zise Sonia.

— Nu, trebuie să ai încredere în mine, răspunse Potcikev. Îţi dau cuvântul meu de onoare, că nu ţi se va întâmpla nimic, dacă destăinuirile dumitale vor fi atât de preţioase încât să-mi îngăduie să pun comoara la adăpost.

Ţiganca îl privi cu neîncredere.

— Un prinţ Potcikev nu şi-a încălcat niciodată cuvântul, adăugă el, cu mândrie.

De astă dată, Sonia se hotărî să-i dea crezare, şi-i povesti tot ce ştia despre transportul banilor, precum şi faptul că revoluţionarii plănuiseră un atac împotriva trenului.

Prinţul ascultă cu luare-aminte.

— Dacă ceea ce mi-ai spus, e adevărat, atunci trebuie să recunosc că mi-ai făcut un mare serviciu, zise el, apoi. Nu cumva ştii cine se află în fruntea expediţiei?

— Ba da, e un om pe care îl cunoşti foarte bine. Ţi-l dau în mână, fiindcă îl urăsc… m-a jignit adânc şi, de aceea trebuie să moară.

— Boris Verodin! strigă prinţul, triumfător. Acesta o singurul om în stare să întreprindă expediţii atât de primejdioase. Dar las' că-i venim noi de hac! Am să-i pregătesc o moarte, care va băga groaza în tovarăşii lui.

Sonia se înfioră. Aşadar, fusese nevoită să-şi răscumpere viaţa, trădându-l pe Boris Verodin. Patima pentru frumosul tânăr puse iarăşi stăpânire pe dânsa. Nu, trebuia să-l salveze cu orice chip.

— Dar dacă m-ai minţit? Dacă ai născocit această poveste

numai ca să-ţi scapi viaţa? Întrebă Potcikev, sfredelind-o cu privirile.

— În cazul ăsta, vei găsi prilejul să te răzbuni, prinţe Potcikev, răspunse revoluţionara, cu hotărâre.

— Bine, îţi dăruiesc viaţa, dar dacă se va dovedi că m-ai înşelat, nu vei scăpa de glonţul meu, ori unde te-ai ascunde. Acum mă duc ca să zădărnicesc planul luntraşului şi să pun mâna pe el. Între timp, am să-i pregătesc o moarte cum n-a născocit încă nicio minte omenească. Bucuria mea va fi de două ori mai mare dacă izbutesc s-o prind şi pe iubita lui.

Un minut după aceea, prinţul străbătea în grabă străzile capitalei, chibzuind cu înfrigurare cum să împiedece planul vrăjmaşilor săi.

Sonia, însă, se gândea cu inima strânsă de teamă, la Boris Verodin, pe care-l împinsese în prăpastie, cu toate că îl iubea la nebunie.

127. O descoperire îngrozitoare

Sonia Petrovici nu ştia nici ea dacă ura şi dorinţa de a o distruge pe Nataşa erau mai puternice decât dragostea ei pentru Boris Verodin. Îşi închipuise că nimic n-ar fi putut-o uşura mai mult decât să se răzbune pe iubitul ei, de când acesta o făcuse de ruşine.

Dar se înşelase. Îl iubea încă pe fostul luntraş cu aceeaşi patimă ca înainte. Nu se mai întreba acum dacă el o iubea sau nu, singurul ei gând era să-l salveze, căci dânsul se afla în mare primejdie. Prinţul Potcikev nu va lăsa să-i scape prilejul de a se răfui cu acest bărbat, pe care îl ura ca pe nimeni altul.

Frumoasa femeie făurea planuri peste planuri, pe care însă le părăsea imediat, deoarece niciunul nu era bun. Cum să-l salveze? se întreba necontenit, frângându-şi mâinile cu disperare.

Stătea încă îndărătul uşii prin care tocmai ieşise în stradă prinţul. În cele din urmă urcă treptele, obosită, şi intră în salon.

În prada unei nelinişti grozave începu să umble încoace şi

încolo, frământându-şi creierul. În sfârşit, o idee bună îi fulgeră prin minte: Narickin, de care uitase cu totul, trebuia să-i vină în ajutor.

Dar unde era el? Nu putea pricepe lipsa lui. Îl crezuse în casă, dar în loc de asta fusese prinţul aici.

Se repezi afară şi văzu pe cuierul din coridor blana fostului rabin. Îşi dădu seama repede că e a lui Narickin şi făcu o mutră uimită.

— Narickin, unde eşti? strigă ea, cuprinsă da teamă. Răspunde!

Dar nu se auzi decât ecoul glasului ei.

Inima îi bătea să-i spargă pieptul şi chipul i se schimonosi.

Nu-i rămânea altceva de făcut decât să aştepte. Trebuia să-l roage pe Narickin să facă totul spre a-l salva pe Boris Verodin.

Deodată, tresări. Privirea i se îndreptă fără voie spre dormitor, a cărei uşă era deschisă. Văzu patul şi o mână care atârna în jos de sub plapumă. Răsuflă uşurată.

— Cum de nu m-am gândit la asta? murmură ea. S-a îmbătat iarăşi şi a adormit.

Îl strigă pe nume, o dată, de două ori, de zece ori. Apoi păşi în odaie, se apropie de pat şi apucă mâna adormitului, dar îi dădu drumul, cu un ţipăt. Îi bătu deodată la ochi că era atât de bine învelit până la cap.

Trase jos plapuma şi în clipa următoare scoase un răcnet de groază.

Doi ochi sticloşi se uitau la ea, – doi ochi într-un chip de mort. În jurul buzelor îngheţase un surâs şi părul era lipit de fruntea asudată.

— Narickin! strigă ea cu groază nespusă. Eşti mort, Narickin? Ce ai făcut… sau… prinţul acela te-a…

Îşi reveni repede în fire şi după ce privi o clipă spre cadavru se întoarse.

În loc să fi putut căpăta ajutor de la acest om, dânsul o adusese într-o situaţie şi mai proastă. Nu-i părea rău de el, căci nu-l iubise; nici măcar simpatic nu-i fusese. Dar avusese nevoie de dânsul ca să-şi aducă la îndeplinire planurile, şi-i va

fi greu să găsească pe cineva cu care să-l înlocuiască. Omul acesta îi fusese supus şi ar fi putut afla totul prin el. Acum era mort însă…

Abia în clipa aceasta îi dădu în gând că ar putea fi învinovăţită de crimă. Narickin era prea cunoscut, ca să nu se pornească cercetări pentru a se afla ce se întâmplase cu el.

Cum să scoată cadavrul din casă? Aceasta era întrebarea care se punea acum.

În spatele palatului era o grădină mare. Ar putea săpa o groapă acolo şi nimeni nu va bănui ceva.

Coborî scara şi când deschise uşa ce dădea în curte, un vânt rece o izbi în faţă. Nu prea cercetase până acum grădina, dar ştia că lângă zidul din fund se afla un chioşc şi presupunea că acolo va găsi vreo sapă sau cazma.

Deschizând uşa chioşcului, Sonia intră înăuntru şi dibui prin întuneric. Într-adevăr, găsi o sapă pe care o luă cu înfrigurare şi ieşi afară.

Privi în juru-i, căutând să răzbată prin beznă. Lângă zid era locul potrivit. Îşi propuse să sape groapa sub un copac gros.

Dar când înfipse unealta în pământ, îşi dădu seama că nu va izbuti să sape o groapă, căci terenul era prea îngheţat.

Toate sforţările ei rămaseră zadarnice şi în cele din urmă se înapoie în casă.

Situaţia devenea tot mai disperată şi pe lângă asta o chinuia gândul la Boris Verodin. Dar şi ura împotriva Nataşei începu s-o frământe.

Fata asta frumoasă, îi scăpase… Va trăi în tihnă alături de bătrâna aceea, care desigur că n-o va părăsi o clipă. Trebuia să mai aibă o ascunzătoare, afară de casa prinţului Ulkitzki.

Deodată îi veni un gând. Mencikovski spusese doar că Boris Verodin fusese în casa prezicătoarei şi o luase de acolo pe bătrâna Saşa, spre a o duce la iubita sa, în căsuţa care aparţinea tovarăşului decedat.

Cum de nu-i venise în minte asta? Fără îndoială că cele două femei se înapoiaseră în casa prezicătoarei, – şi la gândul acesta Sonia avu o tresărire de triumf.

Ea ştia că se făcuse nu demult o percheziţie la Denise

Barobleur, pentru a se aresta membrii unei conspiraţii monarhiste. Şi casa mai era şi acum sub observaţie.

Sonia avea toate motivele să pătrundă acolo. Se pregăti repede pentru a pleca şi după ce mai aruncă o privire spre cadavru părăsi odaia şi coborî în grabă scara.

Ce se va întâmpla cu mortul n-o preocupa deocamdată, astfel că începu să alerge pe străzi, cu inima oarecum uşoară. Era atât de înfrigurată, încât aproape nu ştia ce făcea.

Deodată, se ivi o patrulă de gardişti roşii, sub conducerea unui bărbat pe care-l cunoştea şi care, la rândul lui, o cunoştea şi dânsul.

— Tovarăşe Grişenko, încotro? întrebă ea.

Celălalt îi întinse mâna camaradereşte.

— Curăţim nişte cuiburi, răspunse el, unde s-au stabilit membrii „Comitetului pentru apărarea patriei şi a libertăţii”. Afară de asta căutăm nişte ofiţeri care s-ar fi ascuns în casa unei femei cu numele de Denise Barobleur. Ni s-a dat de veste de acolo că eliberarea familiei imperiale e plănuită de o mână de ofiţeri monarhişti.

Ochii Soniei sclipiră.

— Atunci mă pot alătura vouă, zise ea. Am şi eu de căutat o persoană suspectă în casa aceea. E vorba de o prinţesă, doamnă de onoare a Ţarinei, care face parte, probabil, din conspiraţie.

— Asta ar fi o lovitură, spuse Grişenko, vesel. Vino cu noi! Dacă vom găsi porumbiţa, o luăm fără multă vorbă. Haha, ce aşteaptă celulele fortăreţei Petru şi Pavel!

Sonia urmă patrula şi după câteva minute se ivi casa prezicătoarei. Conducătorul privi faţada şi chibzui.

— Dacă nu mă-nşel, zise dânsul, e aceeaşi casă în care am mai căutat-o în câteva rânduri pe Ana Virubova, ştii, fosta favorită a împărătesei Alexandra Feodorovna. În vremea din urmă a dispărut ca în pământ. Dacă nu se află aici, atunci a plecat în Siberia, ca să-şi continue acolo activitatea nefastă.

Câţiva soldaţi izbiră cu putere în uşă, cerând să fie lăsaţi să intre. După câtva timp li se deschise şi în prag se ivi, ca de obicei, negrul. Grişenko îi puse revolverul în piept.

— Vorbeşte, bestie neagră: Unde sunt conspiratorii? răcni el.

— Nu ştiu pe cine credeţi, răspunse negrul, calm. În casa asta nu se află acum decât doamna Barobleur şi o femeie în vârstă care a găsit adăpost la ea. Afară de asta, stăpâna mea a dat adăpost şi la doi bătrâni, soţ şi soţie, care au fost mulţi ani în slujbă la nişte nobili, dar când casa a fost vândută, noua proprietară i-a alungat fără milă.

Fără să mai asculte vorbele negrului, gardiştii dădură buzna în casă, în vreme ce Grişenko porunci:

— Deschide toate uşile! Şi ia aminte câine de negru! Dacă găsim în casa asta o singură persoană mai mult decât ne-ai spus, să-ţi iei rămas bun de la viaţă.

Uriaşul nu răspunse şi nicio fibră nu tresări pe chipul său. Deschise toate uşile, precum i se poruncise.

— Aici locuiesc cei doi bătrâni, zise el, arătând spre o uşă din fund.

— Deschide! strigă Grişenko.

Dindărătul uşii se auziră paşi, apoi o voce slabă întrebă:

— Ce pofteşti? Eu şi soţia mea suntem în pat.

— Deschideţi, altminteri găurim uşa cu gloanţe! răcni şeful.

Sonia ciuli urechile, căci glasurile i se păreau cunoscute. Uşa fu deschisă şi în prag se ivi bătrânul Ipanoff, ţinând cu mâini tremurânde, poalele unui halat pe care şi-l pusese în grabă.

Privirea lui căzu deodată pe frumoasa ţigancă şi, ridicând mâinile, exclamă, gata să cada în genunchi:

— Aveţi îndurare, n-am luat nimic din casa dumneavoastră!

Sonia Petrovici se ruşină faţă de acest bătrân, cu care fusese atât de crudă şi zise:

— Lasă-l în pace, tovarăşe Grişenko, căci îl cunosc. A fost intendent al palatului mea şi nu s-a făcut vinovat cu nimic.

— Dar odaia tot trebuie s-o scotocim, răspunse conducătorul patrulei. Se prea poate să se fi ascuns cineva acolo.

Sonia făcu un pas înainte, şi se adresă bătrânului:

— Ascultă, tată Ipanoff, dacă ai ascuns cumva pe cineva în

odaie, atunci spune, căci altminteri poate fi rău de dumneata. Mai cu seamă dacă ştii ce se petrece în casa asta, te-aş sfătui să dai totul pe faţă.

Cuvintele acestea îl intimidară şi mai mult pe bătrân, care începu să-şi frângă mâinile.

— Vrei să negi că prinţesa Gogineff a fost în casa asta? întrebă Sonia, străpungându-l cu privirea.

— Nu, nu e adevărat, eu nu ştiu nimic, susţinu, bătrânul cu tărie. N-am mai văzut-o pe prinţesă de când a părăsit palatul.

Soldaţii din patrulă intrară înăuntru şi bătrânul îi urmări cu privirea cum scotoceau peste tot. În pat stătea soţia lui, uitându-se cu spaimă la neomenoşii indivizi.

Dar aceştia nu găsiră nimic, astfel că părăsiră încăperea, trântind uşa.

— Oh, Doamne, Dumnezeule! se tângui femeia. Ce se va întâmpla cu noi? Ce rost mai are să trăim în asemenea împrejurări?

— Fii liniştită, draga mea! zise bătrânul, mângâindu-i părul alb. Noi nu putem schimba vremurile şi singura noastră nădejde e în Cel de Sus. El ne va apăra de rele.

În vremea asta soldaţii pătrunseră şi în celelalte încăperi, până se opriră în faţa uşii îndărătul căreia se afla Saşa. Aceasta auzise deja despre ce era vorba. Însă n-avea de ce să-i fie teamă, căci şi ea era o „tovarăşă”. În orice caz, era hotărâtă să nu se lase batjocorită.

Deschise uşa şi-ntrebă aspru:

— Ce este?

Dar în aceeaşi clipă o zări pe Sonia Petrovici şi o cuprinse o furie nemărginită.

— Tu eşti? răcni dânsa. Te-ai ascuns îndărătul bărbaţilor, ca să te poţi lăsa în voia pornirilor tale! Ce, nu ţi-e de ajuns că m-ai jefuit şi că ţi-ai cumpărat cu aceşti bani palatul foştilor mei stăpâni? Ia vino încoace să-ţi scot ochii, diavoliţo!

Sonia se simţea îndemnată să se năpustească asupra bătrânei, dar socoti că e mai bine să se stăpânească, aşa că zise numai către însoţitorii ei:

— Femeia asta e nebună. Ia uitaţi-vă la ea. Astea nu-s

gesturi de om cu judecata întreagă. Şi de unde să fi avut ea banii pe care susţinea că i-am furat eu? Nu e prima oară, că mă învinovăţeşte de astfel de ticăloşii.

Saşa făcu câţiva paşi spre dânsa şi strigă:

— Şi cu toate acestea ai furat caseta. Da, tu ai fost hoaţa, nimeni altul nu putea să fie! Şi voi – se-ntoarse dânsa spre soldaţi – să vă fie ruşine că ascultaţi de această ţigancă, deoarece este o canalie şi nimic altceva. Pe mine, însă, să mă lăsaţi în pace! Dacă nu ştiţi până acum, atunci aflaţi că sunt mătuşa lui Boris Verodin. Nu-s decât vreo câteva zile de când m-a scos din închisoare, unde m-a vârât ticăloasa asta care e cu voi, pentru că-i stăteam în cale. Ea a căutat să se apropie de nepotul meu şi pentru că nu îngăduiam asta, a vrut să mă înlăture.

Conducătorul soldaţilor ascultase pe jumătate necăjit, pe jumătate vesel, izbucnirile de furie ala bătrânei. La urmă întrebă:

— Este adevărat că dânsa e mătuşa lui Boris Verodin?

— Ăsta e singurul lucru adevărat, toate celelalte sunt minciuni, răspunse Sonia, tremurând de mânie. Şi-a vârât în cap că o urmăresc, în realitate, însă, pe mine nu mă interesează decât prinţesa Gogineff, a cărei servitoare e ea. Şi pun rămăşag că prinţesa se află totuşi în această casă.

Saşa se înverşună şi continuă să înjure, când i se scotoci camera. Dar nici aici nu se găsi vreo persoană străină, astfel că fu lăsată în pace.

Cercetările fură continuate şi soldaţii ajunseră şi la odaia prezicătoarei. Negrul luase o ţinută hotărâtă, aşezându-se în uşă.

— Pleacă de aici! strigă Grişenko.

Dar uriaşul stătea ca un zid, iar ochii îi scânteiau.

Cine ştie ce s-ar fi întâmplat dacă în clipa aceea nu s-ar fi ivit Denise Barobleur.

— Ce doriţi aici în casa mea? întrebă dânsa calm. Ştiţi că sunt franţuzoaică şi stau sub protecţia tării mele.

Grişenko făcu o mutră întunecată şi zise:

— Nu vă vom supăra mai mult decât va fi nevoie, doamnă.

Nici noi ruşii nu suntem barbari, dar nu putem îngădui s-ascundeţi conspiratori aici în casă. Unde se află prinţesa Gogineff?

Bătrâna făcu o mutră uimită, apoi zise cu hotărâre:

— În casa mea nu se află nicio persoană cu acest nume.

— Nu e adevărat! protestă revoluţionarul. Ştim că este aici.

Prezicătoarea zâmbi misterios şi se adresă negrului:

— Ali Mehmed, se află aici doamna pe care o caută dumnealor?

— Nu e aici, fu răspunsul.

Şeful patrulei se uită întrebător la Sonia Petrovici. Aceasta n-o lăsase din ochi pe franţuzoaică. Ceva o atrăgea spre această femeie, dar nu-şi putea da seama ce anume.

— Ei, ce este? întrebă Grişenko, încetişor, pe ţigancă. Se pare într-adevăr că nu e aici.

— Atunci n-are niciun rost să mai căutăm, răspunse Sonia, dând din umeri. Acum nu mai cred nici eu c-ar fi aici.

În vreme ce se retrăgeau, soldaţii mai auzeau înjurăturile Saşei. Râseră şi Grişenko zise către însoţitoarea lor:

— Bătrâna nu-i dintr-alea care se lasă bătute. Păzeşte-te de ea, tovarăşă Petrovici! Eu unul cred că e în stare chiar să-ţi scoată ochişorii frumoşi, după cum se lăudase.

— Chiar până acolo nu va ajunge, căci eu nu mă tem de ea, zise Sonia, cu dispreţ.

Ieşi afară în urma celorlalţi, iar în prag rămase o clipă în loc şi privi în jur. În spatele ei se aflau negrul şi prezicătoarea.

— Mai doriţi ceva? întrebă franţuzoaica. Vreun horoscop, poate? Serveşte adesea.

Sonia clătină capul. Murmură ceva ca pentru sine, apoi zise aşa într-o doară:

— Dacă, vrei, poţi să-mi îndrugi ceva.

Se înapoie în casă şi o urmă pe bătrână în odaia roşietic luminată.

128. Drumul în noapte

Boris Verodin avea în buzunar planul pentru a pune mâna

pe transportul de bani. Se îndreptă spre gară şi în drumul său întâlni tot soiul de indivizi suspecţi, veniţi din toate colţurile ţării.

În gară, tânărul luntraş întâlni un bărbat care i se prezintă sub numele de Bolşek. Era preşedintele sindicatului căilor ferate şi lui i se datora faptul că slujbaşii acestei instituţii importante îşi mai îndeplineau serviciul.

Acesta era acum un element de seamă, căci avea în mână uriaşa Organizaţie a căilor ferate. Cuvântul lui avea greutate şi când voia dânsul toate trenurile mergeau sau se opreau.

Bolşek era de partea acelora care urmau să vină la putere. Actualii guvernanţi ştiau asta şi încercaseră să înlăture din slujbă pe omul acesta. Dar nu le merse, căci se produse o grevă generală la căile ferate, astfel că fu lăsat la locul lui.

— Ştii despre ce e vorba, tovarăşe Bolşek? întrebă Boris Verodin.

— Am în mână ordinul Comitetului Central, răspunse cel întrebat.

— S-au făcut toate pregătirile, pentru ca lucrurile să se petreacă fără vărsare de sânge?

— Te vei putea încredinţa de asta la noapte, tovarăşe Verodin. În locul unde trebuie să se efectueze luarea în primire a transportului de către voi, şinele vor fi deşurubate şi înainte ca soldaţii guvernului să-şi revină în fire, vor trebui să fie atacaţi.

Boris Verodin încuviinţă mulţumit, apoi porniră amândoi de-a lungul peronului şi în curând lăsaseră în urmă gara. Trenuri cu locomotive pufăinde treceau pe dinaintea lor, gemând sub greutatea oamenilor cu care erau încărcate.

La miezul nopţii se iviră pe o linie laterală un număr de vagoane trase de o locomotivă sub presiune.

— Stai, cine e acolo? întrebă un glas şi cei doi bărbaţi văzură o baionetă sclipind înaintea lor.

Era în mâinile unui marinar cu brasieră roşie.

— E în regulă, prietene. Eu sunt, Boris Verodin, răspunse acesta.

— Fii bine-venit! zise marinarul şi strânse mâna tânărului.

Suntem cu toţii la posturile noastre, tovarăşe Verodin, – o sută şi optsprezece bărbaţi, toţi tineri unul şi unul.

Cei trei porniră de-a lungul trenului. Marinarul deschise câteva uşi de vagoane şi anunţă că Boris Verodin sosise.

— Trăiască Verodin, conducătorul nostru! exclamară marinarii, cu glas scăzut.

— Când a trecut trenul cu soldaţii guvernului? întrebă fostul luntraş pe marinarul care-l însoţea.

— Acum o jumătate de ceas.

— Cred că e timpul, zise Boris către Bolşek. Într-un ceas trenul trebuie să se înapoieze.

Cei doi bărbaţi trecură şinele şi ajunseră într-un loc undo se înălţa un morman de pietre.

— Am ajuns, zise Bolşek. Aici trebuie să oprească trenul. Ceva mai încolo e macazul, cu ajutorul căruia trenul nostru e trecut pe cealaltă linie. Aici e locul cel mai favorabil.

Boris şi Bolşek merseră mai departe şi ajunseră la un macaz. Bolşek lămuri cum trebuie manevrat trenul şi încheie triumfător:

— Înainte ca soldaţii guvernului să afle despre ce e vorba, noi vom fi făcut treaba şi Comitetul Central va putea fi mulţumit de noi.

Cei doi bărbaţi se înapoiară la locul unde era grămada de pietre şi începură să care bolovanii pe şine. Treaba asta dură o jumătate de ceas, apoi Bolşek înfipse, mai la o parte, un felinar într-un băţ şi-l aprinse. Lumina căzu pe baricada de pietre. Mecanicul trenului trebuia să vadă piedica aceasta şi să oprească trenul.

Cei doi oameni se înapoiară pe acelaşi drum şi când ajunseră în dreptul trenului, locomotiva se puse în mişcare. Porni în noapte, îndreptându-se spre Petrograd.

— Sper că linia e închisă!? întrebă Boris Verodin, îngrijorat. Ia gândeşte-te ce s-ar întâmpla dacă un tren spre capitală ar fi pe linia asta şi s-ar ciocni cu noi!

— Îngrijorarea dumitale n-are rost, răspunse Bolşek. Conform dispoziţiei mele, linia a fost închisă până mâine la prânz.

Trenul se opri cu mult înaintea capitalei. Oamenilor li se dădu poruncă să nu vorbească. Mecanicul se aşezase pe scara locomotivei şi îşi fuma liniştit pipa. Ştia despre ce e vorba.

Bolşek se apropie de el şi-l întrebă, cu ton glumeţ:

— Ai curaj, tovarăşe Taravici?

Omul râse şi răspunse:

— Dac-or veni în urmă noastră îi dau drumul ca fulgerul. Eu nu mă tem.

— Foarte bine. Dar nu se vor lua după noi, căci le va trece pofta când vor veni în atingere cu bluzele noastre albastre. Ba presupun chiar că vor da bir cu fugiţii. Şi atunci fireşte că-i vom lăsa în plata Domnului, căci n-avem niciun interes să ne luăm la luptă cu dânşii.

O santinelă se apropie şi zise cu glas înăbuşit:

— Îmbarcaţi-vă repede, căci dacă nu mă înşel, se apropie un tren. Trebuie să fie „al nostru”.

Se produse o mică învălmăşeală printre marinarii care coborâseră din vagoane şi fiecare se înapoie la locul său, luând armele în mâini. Locomotiva pufăi şi micul şir de vagoane se puse în mişcare, aproape fără zgomot.

Boris Verodin şi Bolşek luaseră loc în ultimul vagon. Stăteau pe platformă şi priveau în urmă, în întuneric. Căutau să recunoască ceva, dar nu văzură decât sclipiri de lanterne din când în când.

— Nu auzi nimic, tovarăşe Bolşek? întrebă Boris.

— Se apropie un tren din colo, răspunse celălalt. Se pare însă că farurile locomotivei au fost stinse. Nu e ciudat?

Boris Verodin nu răspunse. Se uita ţintă pe una din liniile alăturate. Nu se apropia oare un tren din întuneric? De ce nu fuseseră aprinse farurile? Ce însemna asta?

Ochii îi ardeau. Dar nu se înşelase. Cu cât îşi încorda mai mult vederea, cu atât mai lămurit se desprindea silueta unei locomotive grele, cu un şir lung de vagoane. Dar nicio lumină.

Cei doi bărbaţi discutară agitaţi asupra acestui fapt, căci nu puteau pricepe ce-l îndemnase pe mecanic să meargă cu farurile stinse.

Cele două trenuri alunecară acum unul prin faţa celuilalt, despărţiţi de şase perechi de şine. Veni un macaz şi trenul în care se aflau marinarii se apropie cu două linii de celălalt.

— Trebuie să mă duc pe locomotivă, zise Bolşek. Rămâi aici, Verodin! Dumneata ai comanda şi eşti indispensabil aici.

Fostul luntraş nu răspunse. Auzul său fin prinsese încă ceva: auzise un zgomot suspect îndărătul trenului, ca şi cum s-ar apropia un al doilea tren.

Încetişor îşi desprinse arma de la brâu şi, cu ochi lucitori, privi în noaptea neagră. În dreapta, se întindea o pădure.

Deodată, zgomotul misterios se auzi îndărătul ultimului vagon. Boris îşi încordă şi mai mult privirea şi atunci izbuti să vadă o drezină care venea câţiva metri în urma trenului. Într-însa se afla o singură persoană care – după cât putea să vadă tânărul – gesticula cu braţele.

Boris Verodin şovăi… Să oprească trenul?

Dar înainte să poată lua o hotărâre se întâmplară două lucruri. Pe drezină luci o lumină care lumină un chip palid, la a cărei vedere luntraşul scoase o exclamaţie de surpriză. În acelaşi moment o salvă spintecă văzduhul.

129. Solii revoluţiei

Sonia Petrovici întinse prezicătoarei mâna, în timp ce pe buze îi plutea un surâs batjocoritor. Dar, cu toate astea nu-şi putea opri un tremur uşor.

Era enervată şi începuse să-i pară rău că se lăsase înduplecată. Dar nu voia să s-arate fricoasă, de aceea zise:

— Grăbeşte-te, doamnă, căci n-am timp. Dacă vrei să-mi dovedeşti ştiinţa dumitale, spune-mi mai întâi ceva din trecut.

— A arunca o privire în trecut e greu, răspunse Denise Barobleur, şi nu totdeauna izbutesc în aceasta. Dar la dumneata am o imagine limpede înaintea ochilor. Eşti născută în stepă şi tot acolo ţi-ai petrecut copilăria. Printre animale şi oameni ai fost un copil libertăţii. În neamul dumitale a fost un bărbat alb, care fusese cândva în sânul civilizaţiei. De la acesta ai învăţat înalte. El te-a înzestrat cu

daruri ale spiritului şi înţelepciunii, ţi-a ascuţit simţurile, te-a învăţat să scrii şi să citeşti. Apoi părinţii dumitale s-au aşezat într-un loc stabil unde dumneata ai crescut mare, dar acasă domnea sărăcia. Aveai puţină mâncare, în schimb căpătai multă bătaie. Tatăl muri, apoi mama. Satul te-a crescut şi ţi-a dat de lucru. Ai devenit frumoasă şi sălbatică; în inima dumitale sălăşluia ura şi iubirea. Urai oamenii şi iubeai pe unul singur. Acesta, însă, nu-ţi dădea nicio atenţie, ba chiar te dispreţuia. Plecă în război şi când se întoarse a fost deportat în Siberia ca urmare a răzbunării unui prinţ. Se înapoie însă în satul său şi dumneata îl urmăreai din ochi, căutai să-i ameţeşti simţurile. Însă el era mândru şi nu vedea nimic, sau se făcea că nu vede. Apoi veni prăbuşirea. Furia revoluţiei cuprinse ţara şi cei de jos devenită stăpâni.

Sonia tremura de iritare ascultând cuvintele bătrânei. La început crezuse că-i glumă, dar în curând îşi dădu seama că totul e adevăr. Ce să însemne asta oare? De unde ştia bătrâna lucrurile acestea?

— Spune mai departe! stărui dânsa cu glas răguşit. Vreau să ştiu totul, totul!

Prezicătoarea dădu din cap şi ochii-i se aplecară din nou în palma frumoasei femei. Privi liniile mâinii şi oftă.

Deodată ridică repede capul şi pe faţa ei se zugrăvi o expresie misterioasă.

— Văd lucruri care se potrivesc numai cu un om rău, zise ea. Văd o casă arsă… dumneata scormoneşti prin cenuşă şi ruine. O iei la fugă, în noapte, cu o casetă-n mână. Nu pot şti cui aparţine obiectul acesta, dar o femeie bătrână e foarte nenorocită, plânge şi-şi frânge mâinile. Vai de dumneata… ţi-ai însuşit bunul altuia… eşti pe cale să făptuieşti o crimă… Vrei…

Dar prezicătoarea nu mai putu urma, căci mâna Soniei îi încleştase gâtul şi în vreme ce-l strângea cu putere, scrâşni cu furie nestăpânită:

— Cine eşti tu, femeie misterioasă, cine te-a informat despre toate acestea? Căci să nu cumva să crezi că iau în serios aşa-zisa ştiinţă a ta! Totul este înşelătorie, totul e…

Bătrâna izbutise să scoată un ţipăt şi în clipa următoare Sonia Petrovici se simţi înhăţată şi trasă deoparte. În faţa ei stătea negrul, cu ochi scânteietori.

— Ce faci? strigă acesta, ameninţător. Vrei să înfăptuieşti o crimă?

Frumoasa femeie răsufla anevoie. Dar încetul cu încetul îşi veni în fire. Prezicătoarea dispăruse şi lumina cenuşie a zilei pătrundea în odaie.

Cu paşi grăbiţi părăsi casa şi abia când ajunse în stradă îşi dădu seama ce făcuse. Nu lipsise mult şi bătrâna ar fi devenit o victimă a mâniei sale.

În vreme ce gonea pe străzi, mintea ei lucra ca înfrigurare. Cine era femeia aceasta? Avea într-adevăr darul să privească în trecut şi în viitor? Aşa trebuia să fie, căci altminteri cum ar fi putut spune atâtea adevăruri?

Din nou o copleşi îngrijorarea pentru soarta lui Boris Verodin. Trebuia să întreprindă ceva pentru salvarea lui. Pe prinţesă o va găsi ea mai târziu, pentru a împiedeca întâlnirea celor doi îndrăgostiţi.

Ilino era singurul bărbat în cure putea avea încredere. Dânsul trebuia să găsească o cale. Deşi nu ştia încă în ce fel îi va lămuri faptul că întreprinderea fusese trădată, porni imediat spre Institutul Smolnîi.

Dar găsi clădirea cufundată în întuneric. Înainte cu jumătate de ceas, Ilino părăsise cel din urmă sediul Comitetului Central. Nimeni nu ştia unde se dusese.

Sonia se hotărî atunci să se ducă să vorbească cu Lenin, care locuia într-o casă de pe bulevardul Kamenovstrov, în apropiere de podul Trotzki.

Cunoştea casa, care aparţinea cunoscutei balerine Kşezinskaia. Lenin era prietenul acestei femei, care jucase întotdeauna un rol politic.

Nu trecu mult şi ajunse la locuinţa corifeului revoluţionar. Îi bătu la ochi faptul că în apropierea podului văzu grupuri mai numeroase de soldaţi, care purtau brasiere roşii, dar nu dădeau impresie că ar face parte din rândurile revoluţionarilor.

Deodată, Sonia se trezi încercuită de un număr mare de soldaţi. Văzu arme sclipind şi din străzile laterale dădeau năvală tot mai mulţi militari.

— Acolo locuieşte câinele! zise cineva, cu furie, arătând spre casa Kşezinskaiei. Îl vom scoate afară şi-l vom tăia în bucăţi.

O bănuială grozavă puse stăpânire pe sufletul Soniei. Aceştia erau soldaţi ai guvernului, care se îmbrăcaseră în uniforme de-ale roşiilor.

Deodată, ea se simţi apucată de braţ. Privi în jurul ei şi văzu un soldat care-i zise cu asprime:

— Cară-te de aici căci împuşcăturile vor începe în curând. Nu va fi vina noastră dacă vei fi nimerită. Şi la urma urmei ce cauţi dumneata pe stradă, la ora asta?

Frumoasa femeie se smulse din strânsoarea soldatului şi şterse putina.

Soldaţii veneau din toate părţile, din ce în ce mai mulţi. Erau vreo patru-cinci sute. Ofiţerii dădeau ordine, cu glas înăbuşit. Străinii pripăşiţi pe acolo erau alungaţi.

Sonia nu putea să meargă nici înainte, nici înapoi. Era împresurată din toate părţile.

Deodată se ivi, în sunete de trompete, batalionul de femei, care era destinat apărării lui Kerenski. Era format din ţărănci voinice, cărora li se dăduse instrucţia militară.

Deodată detună o împuşcătură. Ca la o comandă se deschiseră câteva ferestre în casa unde locuia Lenin. Lucrul se petrecuse atât de încet încât numai câţiva soldaţi văzuseră şi auziseră.

Ţevile mitralierelor abia se zăreau, căci ieşeau puţin de tot în afară, prin ferestre.

— Înainte marş! tună un glas, lăsând un ecou de-a lungul străzii.

Dar greşiseră socotelile. În vreme ce un grup numeros se îndreptă spre uşa casei, începu răpăitul câtorva mitraliere.

Efectul fu surprinzător. Începu o goană nebună, mulţi căzură la pământ, ciuruiţi de gloanţe.

Îndărătul ferestrelor se iviră făpturi spătoase în uniforme

marinăreşti. Se aplecară în jos şi un glas puternic strigă în stradă:

— Peste două minute începem să tragem de zor; cine va rămâne în stradă e expus să fie ciuruit de gloanţe.

Soldaţii nu se aşteptaseră la aşa ceva, ei îşi închipuiseră mult mai uşor cucerirea casei cu pricina. Şi deodată îşi dădură seama că aveau în faţa lor o mică fortăreaţă.

În câteva clipe strada fu pustie. Cel mai iute de picior fu batalionul femeilor; acestea nici nu mai aşteptară comanda şefului, ci porniră în pas alergător înapoi spre Palatul de Iarnă, spre a relua paza lui Kerenski.

Sonia îşi găsise un adăpost în gangul, unei case. Mai aşteptă câtva timp după ce soldaţii fugiseră, apoi plecă şi ea. Nu mai avea niciun rost să caute să intre în casa lui Lenin, cu atât mai mult cu cât se putea ca acesta să nici nu fie acolo.

În disperarea ei se gândi la grasul Mencikovski. Acesta trebuia să-i vină în ajutor. Îşi închipuia unde se află el, desigur la prinţesa Suralin, aşteptând-o pe ea.

Frumoasa revoluţionară avu norocul să găsească o trăsură, care o duse la casa prinţesei.

Mencikovski nu juca, ci se aşezase la o măsuţă în tovărăşia unei sticle cu vin, în care căuta să-şi înece amarul. Ţinea însă privirea mereu îndreptată spre uşă.

Un suspin de fericire îi umplu pieptul când o văzu intrând pe Sonia. Îi ieşi repede în întâmpinare şi-şi dădu frâu liber bucuriei, rostind cuvinte fără şir. Veni şi prinţesa, care-i zâmbi drăgăstos frumoasei comuniste, căci ştia că aceasta este o atracţie pentru salonul ei.

— Mai slăbeşte-mă! zise Sonia lui Mencikovski, care voia s-o conducă la măsuţa sa.

— Ce ai? întrebă burtosul, mâhnit. Ţi-am făcut ceva oare?

— Tu fireşte că nu, răspunse ea. Dar n-am timp de pierdut. Am venit să-ţi vorbesc. Trebuie să părăsim îndată casa, căci e ceva urgent.

Mencikovski nu cuteză să se împotrivească, deşi el ar fi vrut să-şi petreacă vremea altfel.

„Ce şi-o fi pus iarăşi în gând? se întrebă el, îngrijorat.

Fără să mai şovăie îşi îmbrăcă blana, îşi înfundă căciula pe cap şi o urmă. Ieşind în stradă urcară amândoi în trăsura cu care venise Sonia.

— Spre gară! zise ea.

— Ce vrei să faci la gară? o întrebă Mencikovski. Acolo e doar primejdios... împuşcăturile pot începe dintr-un moment într-altul.

— Nu mi-e teamă de asta! Ascultă mai bine ce am să-ţi spun! Boris Verodin a primit o misiune importantă – trebuie să împiedece o însărcinare a lui Potcikev. Prinţul însă a aflat de asta astfel că fostul luntraş pluteşte în mare primejdie.

— Şi ce-ţi pasă dumitale? făcu burtosul.

— Mai întrebi? răcni ea. Îţi închipui oare că pot îngădui să se întâmple aşa ceva?

Mencikovski plecă capul, ca un acuzat, şi zise:

— Nu... dar cum putem să-l ajutăm noi?

Sonia îi povesti totul şi încheie astfel:

— Nu ştiu ce trebuie făcut pentru salvarea sa, dar un lucru e sigur: trebuie să facem ceva. Mă bizui pe înţelepciunea ta şi aştept să-mi dai un sfat.

Mencikovski rămase pe gânduri, apoi zise:

— Părerea mea este să vorbim în gară cu cei din sfatul muncitorilor şi să trimitem o drezină după tren. Omul care va face asta va primi o răsplată bună de la mine.

— Zadarnic. De asta mă voi îngriji eu, răspunse Sonia, cu hotărâre.

— Dumneata? Dumneata? făcu burtosul, aproape îngrozit.

— Da, răspunse ea, calm. Voi încerca să ajung trenul. Dar pentru dumneata am altă însărcinare dragul meu... Te vei duce la locuinţa mea şi vei face să dispară un bărbat de acolo.

— Să fac să dispară un bărbat? repetă el uimit. Cine e acela? De ce nu-l alungi? Nu vrea să plece?

— Nu, căci nu poate.

Mencikovski tot nu pricepea. Atunci ea îi prinse capul între mâini şi-i şopti în ureche:

— Bărbatul e mort, de aceea nu poate pleca.

Burtosul o privi îngrozit şi rămase cu gura căscată.

130. Cursa morţii

Sonia îşi pierdu răbdarea.

— Tot nu pricepi, Mencikovski? se răsti ea la burtos. În locuinţa mea se află un bărbat mort, care trebuie dus de acolo. Şi asta trebuie s-o faci dumneata.

— A murit individul? întrebă misitul, cu glas slab.

Ţiganca izbucni în râs şi răspunse:

— Întreabă-l pe prinţul Potcikev, el îţi va spune.

— Nu prea înţeleg, murmură celălalt, cu sufletul la buze.

— Nici eu nu prea pricep, dar ceea ce ştiu, îţi voi istorisi. Ascultă deci: Astă-seară când am venit acasă, mă aşteptam să-l găsesc acolo pe Narickin. L-am căutat pretutindeni, însă nu l-am găsit; în schimb… se ivi deodată în faţa mea prinţul Potcikev. Cum ajunsese în casă, nu ştiu – probabil, însă, cu ajutorul unor chei false. Dumneata cunoşti întâlnirea mea cu dânsul, din trecut. El nu putuse să uite ce-a păţit atunci şi când mă văzu acum, mă ameninţă cu moartea. Sunt încredinţată că n-ar fi şovăit o clipă să-şi pună ameninţarea în practică, dacă… dacă nu i-aş fi trădat ceva.

Tăcu o clipă, apoi urmă:

— Îmi dărui viaţa, aşadar, şi părăsi palatul. După plecarea lui am început să-l caut pe Narickin şi… i-am găsit cadavrul, în patul meu. Bănuiesc că…

Burtosul o întrerupse şi o apucă de braţ.

— Narickin omorât? îngână el, înspăimântat. Narickin? O! asta e rău de tot! Cum a ajuns el la tine în casă? Ce căuta el singur acolo?

— …A fost împuşcat de prinţul Potcikev, căruia i-a ieşit înainte, îşi sfârşi Sonia fraza întreruptă. Am încercat să-i sap o groapă în grădină, dar n-am izbutit, din pricină că pământul e prea îngheţat. Cadavrul trebuie, însă, să dispară din casa mea, – cred că pricepi asta?

— Da, pricep, murmură misitul.

— Te socot destul de inteligent, ca să ştii ce-ai de făcut,

urmă frumoasa femeie. Ce-ar fi să treci cu maşina pe acolo, să-l încarci şi să-l arunci apoi în Neva?

Mencikovski dădu din cap. Nu era în stare să rostească niciun cuvânt, atât de mult îl cutremurase vestea aceasta. Ştia de câtă trecere se bucura Narickin şi că dispariţia lui va fi observată repede. Dar de ce să-l fi ucis prinţul? Deveni deodată bănuitor.

Oare crima nu fusese săvârşită chiar de Sonia, care iscodise apoi povestea cu vizita prinţului?

Frumoasa ţigancă păru să-i ghicească gândurile, căci zâmbi dispreţuitor şi zise:

— Să nu te preocupe faptul dacă am minţit sau am spus adevărul. Aş putea să-ţi dovedesc că n-am spus o minciună, dar nu găsesc de trebuinţă asta. Aş putea şi să fac plângere împotriva prinţului, dar socot că e mai bine să tac şi să înlătur cadavrul, – căci altminteri ar fi cu putinţă să fiu bănuită şi vârâtă la închisoare.

— Nu… nu, la închisoare nu trebuie să intri! murmură Mencikovski, ameţit de dragoste. Voi înlătura în taină cadavrul lui Narickin, aşa cum îmi ceri.

— Atunci suntem înţeleşi, zise Sonia mulţumită. A! după cum văd, am ajuns. Hai să ne grăbim, ca să n-ajung prea târziu!

Mencikovski intră cu ea la un consilier al sindicatului lucrătorilor cu care se înţeleseră foarte repede. El vru să-i mai dea un om Soniei, dar dânsa refuză, vrând să guste singură triumful.

Toţi trei merseră împreună o bucată de drum până la o rampă lângă care se aflau mai multe vagoane. O drezină fu adusă pe linia de unde pornise trenul în care se afla Boris Verodin.

Consilierul dădu câteva instrucţiuni Soniei, apoi împinse drezina, care porni în bezna nopţii.

Mencikovski se înapoie în faţa gării, se urcă în maşina sa şi porni spre oraş. Era stăpânit de un simţământ de nespusă groază şi fiori reci îi treceau prin trup când se gândea ce s-ar putea întâmpla dac-ar fi prins cu cadavrul în maşină. Cine l-ar

crede dacă ar spune adevărul, şi, pe de altă parte, îi era îngăduit să-l spună?

Maşina opri în faţa palatului Gogineff. Strada era pustie. Burtosul deschise uşa principală, intră şi, în vreme ce urca scările, îşi ştergea fruntea acoperită de sudoare. Ajunse în salon şi privi cu teamă spre dormitor; apoi intră în el îşi adună toate puterile şi cu mâini tremurânde dădu la o parte plapuma de pe pat.

— O! sărman de tine! se văicări burtosul, privind în ochii sticloşi ai fostului rabin. Cine şi-ar fi închipuit să te întâlnesc în halul ăsta? Te vor căuta pretutindeni şi nimeni nu va bănui în ce chip ai dispărut.

Apoi începu să dezbrace cadavrul şi cu timpul dispăru groaza de care fusese năpădit. Când mortul fu complet gol, îl înveli într-o pătură de culoare închisă.

Gemând şi răsuflând anevoie, Mencikovski coborî treptele cu povara sa şi când ajunse în vestibul o lăsă jos, lângă perete, şi deschise uşa. Privi afară în noapte şi văzu câţiva bărbaţi care se opriseră lângă automobil.

Bietului misit i se înmuiară picioarele când auzi vorbele lor.

— Uite aici o maşină a unui burjui, zise unul. Ia hai să i-o luăm!

Dar celălalt părea să fie de altă părere, căci îl trase cu dânsul pe camaradul său, deşi acesta spunea:

— Alţii să umble cu maşina şi noi să flămânzim!

Burtosul răsuflă uşurat când cei doi porniră mai departe. Mai privi o dată de-a lungul străzii, după care cuteză să iasă afară.

Nu se vedea ţipenie de om, dar spre răsărit mijea de zi. Se aşeză la volan şi porni spre ţărmul Nevei.

Opri într-un loc mai ferit şi luând pe umăr trupul neînsufleţit se târî până la marginea apei, unde îi dădu drumul încetişor.

Cu ochii holbaţi, cu faţa schimonosită de groază, Mencikovski privi la cercurile pe care le făcea apa pe locul unde fusese afundat cadavrul. Apoi, abia ţinându-se pe picioare, se înapoie la maşină, sări într-însa şi ca mânat de duhuri rele porni în goană înapoi pe drumul pe care venise.

În vremea aceasta, Sonia Petrovici gonea în noapte pe drezină. Felinare semnalizatoare fugeau pe dinaintea ei şi deodată auzi înainte-i, dar ceva mai la o parte, lovituri înăbuşite şi pufăituri. Câteva scântei se înălţară în aer, căzând iar jos, unde se stingeau. O pereche de şine sclipeau în noapte.

— Ăsta e trenul cu soldaţii republicii, murmură frumoasa revoluţionară.

Triumfa în sinea ei, căci dacă izbutea să întreacă trenul cu trupele guvernamentale, atunci ajungea îndată din urmă trenul celălalt, în care se aflau revoluţionarii.

Îşi adună toate puterile şi pedală cu toată forţa; era lac de sudoare, deşi gerul îi biciuia faţa.

Dar trenul cu soldaţii guvernamentali nu rămânea în urmă. Dacă o vedeau era pierdută.

Deodată, însă, trenul îşi încetini mersul, până se opri cu totul. Sonia fu nevoită şi ea să se oprească pe acelaşi loc, căci altfel ar fi fost observată.

Din precauţie se piti îndărătul unui vagon de marfă de pe linia alăturată. Cât de bună fusese prevederea aceasta îi fu dat să vadă ceva mai târziu. Din ascunzătoarea ei, Sonia văzu desprinzându-se câteva făpturi de lângă şirul întunecat de vagoane şi păşind spre drezină. Vorbeau încet, dar ea auzea toate cuvintele.

— Pun rămăşag că e drăcia aia care de un sfert de ceas ţine pas cu trenul, zise un soldat.

— Te-ai înşelat, camarade, răspunse alt glas. Vezi doar că nu-i niciun om aici.

— Ai dreptate, mormăi cel dintâi, dar sigur nu sunt. Am văzut căruţa aia alergând mereu pe lângă noi.

— Poate s-o fi ascuns călătorul, zise celălalt soldat şi aruncă o privire spre liniile pe care se aflau vagoane multe.

— Nu cred să fie aşa. Haide, n-avem vreme de pierdut. Căpitanul ne-a ordonat să ne înapoiem îndată dacă nu e nimic.

Sonia îşi auzea bătăile inimii. Tremura de spaima de a nu fi

descoperită în ascunzătoarea ei. Abia când văzu că soldaţii se urcă iar în tren, răsuflă în voie.

Dar acum se simţea deznădăjduită, căci drezina fusese văzută.

Locomotiva pufăi şi se puse în mişcare.

Abia dispăru trenul din vedere, că Sonia se urcă iar în drezină şi porni mai reparte. Auzea trenul celălalt, dar nu-l vedea. Nu putea fi prea departe încă. Deodată se ivi din nou şi un semnal luminos lumină slab şirul de vagoane.

Sonia simţi că drezina începu să alerge din ce în ce mai repede şi cu toate sforţările ce le făcea nu putu s-o oprească. Cobora o pantă.

Dinspre tren auzea zgomot de frâne strânse. Sonia gonea mereu, punându-şi în joc viaţa. Se ivi o curbă şi trenul dispăru iarăşi.

Frumoasa femeie răsuflă uşurată. Privi ţinta înaintea ei şi trebui să-şi încordeze toate puterile ca să nu amorţească. Trenul cu revoluţionari nu mai putea fi departe. Trebuia să-l ajungă înainte ca cel cu soldaţi să fi ajuns la ţintă.

După un sfert de ceas i se păru că vede iar trenul. Atunci auzi înaintea ei un zgomot de roţi ce aleargă pe şine şi din beznă se ivi un vagon care se legăna încetişor încoace şi în colo.

— Slavă Domnului! murmură dânsa. În sfârşit, am ajuns trenul.

Răsuflă în voie şi-şi şterse năduşeala de pe frunte.

Pe platforma din spate a ultimului vagon văzu o făptură nemişcată. Îşi zise că trebuia să se facă observată, dacă omul n-o văzuse încă. Aprinse un chibrit şi strigă o vorbă într-acolo.

În aceeaşi clipă începură să răpăie împuşcături şi gloanţele izbiră pereţii vagoanelor. Se auziră blesteme şi ţipete de răniţi şi muribunzi.

În spaima de care fu cuprinsă, Sonia lăsă în voie drezina, care se ciocni de ultimul vagon al trenului dinaintea ei. Ajutată de omul de pe platformă, ea se săltă pe aceasta. Şi recunoscu imediat pe cel lângă care se afla.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Boris Verodin, în vreme ce o a

doua salvă cutremură văzduhul. De unde şi până unde ai ajuns aici?

Nu aşteptă răspunsul însă, ci exclamă:

— Aşteaptă, mă înapoiez îndată!

Se făcu nevăzut şi în aceeaşi clipă o lumină palidă alunecă de-a lungul trenului. Era un reflector pus în funcţiune din trenul celălalt. Urmă o a treia salvă şi noi strigăte dovediră că gloanţele nu-şi greşiseră ţinta.

Boris Verodin, alergând din vagon în vagon, dădu de Bolşek.

— Suntem trădaţi! îi strigă el. Mecanicul trebuie să dea toată presiunea, căci ne prăpădim cu toţii dacă mergem înainte alături de trenul celălalt.

Bolşek se făcu nevăzut.

Revoluţionarii se ghemuiră jos şi cu o hotărâre dârză se pregătiră pentru lupta pe viaţă şi pe moarte.

La asta nu se aşteptaseră. Li se spusese că într-un anumit loc de pe linie trebuiau să sară din tren şi să ia prizonieri pe soldaţii, din trenul celălalt La o luptă nu se gândiseră.

Şi acum iată că lucrurile se petrecuseră altfel.

Boris Verodin dădu fuga înapoi pe platforma ultimului vagon şi o găsi pe Sonia sprijinindu-se de peretele acestuia, palidă ca un cadavru.

— Ce s-a întâmplat? întrebă dânsul. Haide, povesteşte repede! De ce-ai venit? Cine te-a trimis?

— Aţi fost… trădaţi! izbuti să zică ea. Soldaţii guvernamentali ştiau că vor fi atacaţi. Probabil că prinţul Potcikev se află în trenul lor. A adus mai mulţi oameni decât se stabilise la început.

— La dracu! Cum e cu putinţă asta? scrâşni Boris. Cine poate să fi fost trădătorul?

— Nu… nu ştiu! răspunse Sonia. Salvează-te Boris, de dragul tău am venit încoace. Era cât pe-aci să fiu descoperită în drum şi am scăpat numai, datorită faptului că m-am ascuns îndărătul unui vagon de marfă.

— Ai vrut să mă salvezi, spui? întrebă el, privind-o în chip ciudat.

Dar două salve de împuşcături le întrerupseră conversaţia.

— Ascunde-te în vagon! îi strigă el şi se făcu iar nevăzut.

Locomotiva dăduse toată presiunea şi gonea acum pe şine cu viteză ameţitoare. Celălalt tren rămase însă cu mult în urmă, ceea ce era ciudat. Se defectase oare maşina?

Boris Verodin răsuflă uşurat. Prima primejdie mare trecuse.

Tânărul voia tocmai să se ducă să-i vadă pe răniţi, când o detunătură grozavă sparse văzduhul. Vagoanele se ciocniră unul de altul şi la capătul dinainte al trenului ţâşni un val de foc. O forţă misterioasă ridicase de pe şine locomotiva, care se răsuci ca un şarpe.

Bucăţi grele de fier fură zvârlite cât colo, căzând înapoi la pământ sau găurind pereţii vagoanelor.

Se produse o panică de nedescris. Boris Verodin, care se afla în vagonul al treilea, nu-şi dădea seama care era pricina exploziei. Presiunea aerului fu atât de puternică, încât luntraşul fu apăsat de pereţii vagonului şi-şi pierdu răsuflarea.

— Aici e iadul! răcni cineva. Să scape cine poate!

În aceeaşi clipă o nouă salvă răpăi şi răcnete de groază ieşiră din piepturile revoluţionarilor.

— Afară… în pădure, porcii vor să ne încercuiască! strigă un marinar înalt şi smulse uşa.

Din trenul celălalt săriseră jos mulţi soldaţi. Alergau peste şine, conduşi de un bărbat cu chipul palid. Înfipseseră baionetele în puşti şi răcneau cât îi ţinea gura. Reflectoarele luminau priveliştea. Vreo cinci sute de soldaţi se năpustiră asupra celor câţiva revoluţionari.

Dar aceştia nu se predară fără luptă.

— Aici, la mine! strigă, cu glas puternic, un bărbat spătos.

Era Boris Verodin. Avea răspunderea trupei şi nu voia s-o lase să se prăpădească cu totul. Un sfert din oamenii săi erau deja morţi sau scoşi din luptă.

În vreme ce se retrăgea cu ai săi spre pădure, tot luptând, vreo cincizeci de soldaţi săriră în trenul revoluţionarilor şi-i ciopârţiră pe răniţi.

Răcnetele de durere ale nenorociţilor nu-i mişcau deloc pe aceste fiare, căci ei stăteau sub conducerea căpitanului

Semelov. Prinţul Potcikev dăduse în seama acestuia nimicirea revoluţionarilor, cu ordinul să nu scape decât unul singur: Boris Verodin, pe care voia să-l aibă viu.

131. Un început îndrăzneţ

Sonia Petrovici constată cu groază ce catastrofă adusese trădarea ei, printre revoluţionari. Ea stătea nemişcată pe platforma ultimului vagon, cu sufletul chinuit de groază. Când locomotiva explodă, venind în atingere cu un cartuş de dinamită pus pe şine, frumoasa femeie fu zvârlită de pe vagonul unde stătuse până atunci.

Se piti îndărătul unui morman de fierărie, de unde urmări, cu ochii holbaţi, lupta inegală pe viaţă şi pe moarte.

Vedea totul, căci reflectoarele soldaţilor guvernamentali luminau din plin toate fazele luptei.

Văzu şi cum revoluţionarii de sub conducerea lui Boris Verodin fugeau spre pădure, dar – o! grozăvie! – marginea pădurii se însufleţi deodată şi ca un zid de nepătruns se iviră sute de oameni, care se năpustiră asupra marinarilor.

Aceştia se întoarseră. Se folosiră de tren ca acoperire din spate, căci nu le mai rămânea altceva de făcut.

Soldaţii de pe linia ferată înaintară atunci spre dânşii. Revoluţionarii erau, complet încercuiţi, şi Boris Verodin părea să bănuiască cum că se apropie sfârşitul. Dar, tot aşa precum trăise, voia să şi moară ca un erou. Viu nu-l vor prinde.

Într-o mână ţinea revolverul, în cealaltă o grenadă şi astfel încercă să-şi croiască un drum. Dacă izbutea să străpungă zidul format de soldaţi, atunci era salvat. În pădure nu putea fi prins atât de lesne.

— După mine, tovarăşi! strigă el cu glas tunător.

Granada de mână zbură printre soldaţii din faţa lui. Alţi doi camarazi zvârliră primejdioasele arme.

Efectul fu distrugător. Valul năvălitor se dădu înapoi şi se produse o spărtură.

Boris Verodin îşi întoarse privirea şi-i văzu pa camarazi luptând în spatele său. El stătea lângă tren, împreună cu zece soldaţi şi se apăra vitejeşte. Explozia grenadelor de mână îi

făcu mai precauţi pe soldaţii guvernamentali, care nu mai cutezau să se apropie prea mult.

— Predaţi-vă! răcni un glas.

Boris Verodin ciuli urechile şi i se păru că recunoaşte vocea.

— A! ticălosul acela de Semelov, incendiatorul şi asasinul! scrâşni el.

Fără să şovăie o clipă, se năpusti înainte şi se trezi cu două baionete în piept. El le împinse în lături şi ridică o puşcă de la pământ.

Gloanţele zburau deasupra lui, dar nu-l nimeriră. Doar o zgârietură la braţ îi provoca dureri.

Lovea cu puşca orbeşte, în dreapta şi-n stânga şi deodată văzu că duşmanii se dau în lături din faţa lui. Acum drumul îi era deschis, putea fugi.

Pădurea era la vreo douăzeci de metri depărtare. Tânărul luntraş ajunse la ea, împreună cu încă patru luptători. Pentru moment se aflau la adăpost, căci dindărătul copacilor nu puteau fi loviţi şi pe de altă parte puteau opune împotrivire unui atac. Probabil că soldaţii guvernamentali îşi dădură seama de asta, căci renunţară la urmărire.

— A! dumneata eşti, tovarăşe Bolşek! zise Boris, simţind o mână pe umăr. Am pierdut partida şi probabil c-am fost trădaţi.

Privi printre copaci spre trenul care fusese părăsit de soldaţi şi văzu cum aceştia respingeau tot mai mult pe revoluţionari. Un plan de o îndrăzneală nebunească îi trecu prin minte. Trupa era pierdută şi niciun ajutor nu mai era cu putinţă. Şopti câteva cuvinte lui Bolşek, care-l privii cu ochii holbaţi.

— Ai înnebunit, tovarăşe Verodin? făcu acesta, vrând să-l oprească.

Dar fostul luntraş nu se lăsă. Putea oare să se înapoieze singur la Petrograd şi să raporteze preşedintelui Comitetului Central că tovarăşii săi şi-au găsit moartea şi numai el singur scăpase cu viaţă fără să fi adus la îndeplinire misiunea?

Nu, asta n-o putea face.

Părăsi ascunzătoarea şi, aplecându-se, se furişă de-a lungul brâului pădurii. Întorcându-se o dată, aproape fără voie, zări pe cineva îndărătul lui privindu-l cu doi ochi de foc.

Era Sonia Petrovici, care-l urmase.

— Ce vrei să faci, Boris? întrebă ea, cu spaimă? Vrei să-ţi jertfeşti viaţa? Ce rost ar avea asta? Nu vezi că totul e pierdut? Tu şi oamenii tăi aţi pierdut partida. Te-ai împotrivit ca un leu şi nu s-a putut face nimic. Fugi şi raportează preşedintelui că ţi-ai făcut datoria!

— Lasă-mă în pace! răspunse Boris Verodin. Pleacă şi pune-te la adăpost, – nu vreau să te mai văd p-aici!

— Boris, rămâi! imploră dânsa. Planul tău nebunesc nu va putea izbuti niciodată, – îţi pui în joc viaţa în mod zadarnic.

Dar el n-o mai auzea. Cu sărituri mari alergă peste şine şi izbuti s-ajungă până la locomotiva trenului duşman.

Mecanicul se sperie văzând un bărbat spătos ivindu-se deodată înaintea lui. Abia mai avu vreme să scoală un ţipăt uşor, când Boris Verodin îl izbi cu revolverul în frunte, culcându-l la pământ. Apoi îl zvârli cât colo şi îşi încordă auzul în noapte. Împuşcături răzleţe răsunau. Se părea că soldaţii se aflau în urmărirea revoluţionarilor.

Trenul făcea impresia că e pustiu. Boris o luă de-a lungul lui şi văzu patru vagoane plumbuite în urma locomotivei. În acestea trebuiau să fie banii. După ele veneau alte cincisprezece sau douăzeci de vagoane.

Tânărul erou se vârî între al patrulea şi al cincilea vagon, încercând să desfacă cuplajele. După câteva minute treaba se făcu. Din câteva sărituri ajunse înapoi la locomotivă şi îşi făcu vânt pe dânsa. Atunci, însă, se iviră câteva făpturi întunecate.

Fostul luntraş ridică revolverul, dar în aceeaşi clipă auzi un glas:

— Nu ne recunoşti, Boris?

Era iarăşi Sonia Petrovici.

După ce tânărul se făcuse nevăzut, ea îi lămuri repede pe bărbaţii care până atunci fuseseră împreună cu el.

— Nu trebuie să-l lăsaţi singur! zise ea, implorator. Gândiţi-vă că asta poate însemna moartea lui.

— Haideţi! spuse Bolşek, care se afla şi dânsul acolo. Dacă nu se poate altfel, atunci să murim împreună cu el.

Ajunseseră la tren tocmai când Boris voia să pornească locomotiva.

— Urcaţi! le strigă dânsul. Ei se întorc. Împuşcaţi-i, dacă ne urmăresc.

— De asta să n-ai grijă! răspunse Bolşek şi îşi încărcă revolverul.

Ceilalţi doi camarazi ai săi făcură la fel.

Boris umblă la manivelele locomotivei, care se puse în mişcare, trăgând după ea cele patru vagoane alăturate.

Locul luptei rămase tot mai în urmă. Răcnete din ce în ce mai îndepărtate, dovedeau că soldaţii guvernamentali se înapoiaseră.

Boris Verodin oftă îndurerat. O tristeţe adânc era întipărită pe chipul său. Mâinile i se încleştară pe bara de fier dinaintea lui.

Privi afară de-a lungul şinelor… În cele patru vagoane se afla o sumă enormă. Va izbuti el oare să aducă înapoi transportul la Petrograd şi să-l pună la dispoziţia Comitetului?

Înaintea locomotivei se zăreau bolovanii pe care îi îngrămădiseră ei pe şine, ca să oprească trenul cu soldaţii guvernamentali. Acum trebuia să oprească şi să înlăture pietrele. Treaba fu îndeplinită în cinci minute, apoi locomotiva porni iarăşi. Boris îi predă lui Bolşek conducerea acesteia, iar el se aşeză pe scăunaşul de lângă tender şi-şi îngropă faţa în mâini.

Simţi deodată o mână pe cap şi ridicând privirea o văzu pe Sonia, care se uita la el cu priviri aprinse.

Fostul luntraş îi întinse mâna şi zise:

— Eşti o femeie vitează. Cum s-a făcut de-ai venit încoace? Cine ţi-a vorbit despre misiunea mea?

Sonia îşi pregătise o poveste, pe care o spuse acum:

— Am fost informată de Narickin, pe care l-am întâlnit pe stradă. M-a rugat să mă duc la gară şi să pornesc cu o locomotivă în urma trenului vostru. Spunea că auzise cum că guvernul aflase de planul vostru de a pune mâna pe muniţii.

Trebuie să fi fost vreun trădător la mijloc. Ajungând la gară n-am găsit însă nicio locomotivă, astfel ca m-am urcat pe o drezină şi am pornit în urma voastră. Ceea ce s-a petrecut apoi, ştii.

Bolşek opri locomotiva. Afară de dânsul se mai aflau acolo trei camarazi şi Boris Verodin.

— Avem două drumuri pe care putem apuca, tovarăşi, zise el. Ne stă în putinţă să plecăm până la oraşul apropiat şi să schimbăm macazul, dar riscăm să fim opriţi, acolo, căci nu ştiu dacă staţia aceea e de partea guvernului, sau ţine cu noi.

A doua posibilitate e să dăm drumul trenului în fluviu, ceea ce va aduce cu sine, fireşte, pierderea muniţiilor.

Boris Verodin chibzui, apoi întrebă:

— În drum nu putem schimba macazul?

— E greu, răspunse Bolşek. Sunt aproape sigur că soldaţii ne urmăresc pe linie. N-au alt drum decât acesta. Mă tem că vor presupune că ne înapoiem cu trenul şi ne vor opri atunci.

Boris Verodin se uită la ceasornic.

— Avem un avans de vreo trei ceasuri, zise el. Vom merge înainte, poate găsim altă cale de scăpare. Ce-ar fi, de pildă, dac-am goli vagoanele în mijlocul pădurii şi am duce lăzile la un loc sigur, unde să nu poată fi găsite de soldaţi?

— Propunerea nu e rea, răspunse Bolşek, dar eu nu cunosc un astfel de loc. Casa pădurarului e cu mult în urma noastră.

— Dacă nu mă înşel, se află o mănăstire aproape de localitatea Oltşarskoi, pe lângă care trebuie să trecem, îşi dădu cu părerea unul din marinarii aflaţi pe locomotivă. Oprind acolo putem descărca lăzile şi să le ducem la mănăstire. Mai locuiesc doar câţiva călugări bătrâni într-însa.

— Nu ne vor trăda, oare? întrebă Boris.

— Se vor feri să facă asta, răspunse marinarul. Propun să-i punem să jure, căci oamenii aceştia mai curând vor lăsa să li se smulgă limba decât să-şi calce jurământul.

După o scurtă consfătuire se luă hotărârea de a se duce la îndeplinire propunerea aceasta.

Trenul goni mai departe, trecând prin câteva sate şi după câtva timp se ivi şi mănăstirea, care se afla în pădure.

Zidurile-i cenuşii se înălţau deasupra vârfurilor copacilor.

Locomotiva opri. Boris Verodin voia să se ducă singur la mănăstire, dar Sonia îl apucă de braţ şi-l rugă fierbinte:

— Lasă-mă să merg cu tine, Boris!

El rămase o clipă nehotărât. Femeia aceasta îi făcea milă. Pentru a doua oară îi făcuse un mare serviciu şi el nu putea să-i mulţumească în felul cum voia dânsa.

Încuviinţă cererea Soniei şi ea porni alături de el.

La jumătatea drumului, Boris se opri şi întorcându-se spre tovarăşa sa îi zise cu imputare:

— De ce ţi-ai pus în gând să vii cu mine?

— Pentru că te iubesc, Boris, răspunse ea, cu înflăcărare, pentru că nu pot trăi fără tine – te iubesc la nebunie.

El îi luă mâna şi o ţinu strânsă într-a lui, pentru ca ea să nu se poată apropia prea mult.

— Nu pot împiedeca asta! zise el compătimitor. Dar trebuie să pricepi că iubirea nu poate fi silită, Sonia. Ştii doar că sunt legat, că iubesc o altă femeie.

— Ştiu numai că tu îmi aparţii, răspunse ea, tremurând de patimă. Şi mai ştiu că m-ai iubit cândva. De ce te-ai îndepărtat de mine? Ţi-am salvat viaţa şi am pretenţii asupra ta. Ţi-am mai spus o dată că prin mine poţi câştiga un mare ducat. Nu fi prost, Boris. Lasă totul şi distruge podurile în urma ta, Boris!

El dădu din cap cu hotărâre şi răspunse:

— Ai mai făcut o dată astfel de aluzii, Sonia. În ce chip vrei s-ajungi în stăpânirea unui mare ducat? Nu-mi închipui că vorbeşti serios. Şi, pe de altă parte, crezi că bogăţiile m-ar putea ispiti pe mine – că m-ar putea îndemna să devin trădătorul poporului meu? Nu, vreau să lupt alături de el, ca să ne câştigăm libertatea. Pe mine nu mă interesează banii şi bunurile, dispreţuiesc bogăţiile, căci ele nu fac fericit pe om.

— Îţi vei schimba o dată părerile, răspunse ea, mohorâtă. Gândeşte-te, Boris, ce ţi s-a întâmplat astăzi! O simplă întâmplare te-a scăpat de la moarte. Nu e asta un semn al soartei? Vino cu mine, Boris, rupe legăturile pe care le ai, până nu e prea târziu!

— Nu! răspunse el cu hotărâre. Nu te osteni, Sonia, căci nu vei izbuti să-mi schimbi părerile! Sunt un luptător pentru libertate şi astfel vreau să trăiesc şi să mor. Şi acum îţi voi mai spune ceva.

O privi cu seriozitate şi urmă:

— M-am legat – nu mai sunt liber – am o soţie pe care o iubesc, pentru care îmi jertfesc viaţa.

Sonia îşi muşcă buzele. Simţea un fior rece înfigându-i-se în inimă.

Se prefăcu speriată, de parcă n-ar fi ştiut nimic de căsătoria lui.

Cu capul în pământ păşi mai departe alături de el. Şi din nou se trezi ura în sufletul ei şi se gândi: „Vai de tine, prinţesă Nataşa, dacă îmi mai încrucişezi o dată drumul vieţii! Voi împiedeca ca să te mai întâlneşti cu dânsul”.

Boris crezu că ea se declarase mulţumită cu lămurirea lui şi se bucură de aceasta. Îi luă mâna şi zise cu căldură:

— Vei găsi cândva un bărbat care ţi se va potrivi mai bine, Sonia, şi atunci mă vei uita. Nu fi copilă şi scoate-ţi din cap gândul de la mine!

Frumoasa femeie suspină, strânse buzele cu furie şi ochii-i scânteiau; dar el nu văzu nimic.

Ajunseră la poarta mănăstirii şi Boris Verodin bătu cu patul revolverului într-însa. Dură mult până se ivi cineva. Era un bărbat cu barbă căruntă şi ochi inteligenţi, care priveau dindărătul unei perechi de ochelari. Purta o rasă cafenie, legată cu un şnur la mijloc.

— Am de vorbit ceva cu dumneata, părinte, zise Boris Verodin, şi intră.

— V-aţi rătăcit cumva şi căutaţi adăpost? întrebă călugărul, privind cercetător de la unul la altul.

— Nu, altceva mă aduce aici, răspunse tânărul. Cheamă-l pe stareţ, căci trebuie să vorbesc cu el!

Omul zâmbi trist şi răspunse:

— Nu-ţi pot îndeplini dorinţa, căci sunt singur aici. Fraţii mei au pornit spre Răsărit de când vremurile şi oamenii au devenit atât de neliniştiţi, îngrijesc de mănăstirea asta, atât

cât îmi stă în putinţă.

Boris îl străpunse cu privirea şi zise poruncitor:

— Condu-mă în pivniţa mănăstirii!

— În pivniţă? Ce vreţi să faceţi acolo? întrebă celălalt, mirat peste măsură.

— Trebuie să caut o ascunzătoare.

Călugărul nu răspunse, ci făcu doar un semn cu mâna şi porniră cu toţii înainte, pe un gang lung. Cu o cheie, bătrânul deschise o uşă, îndărătul căreia se ivi o deschizătură întunecoasă. El păşi înainte, ţinând în mâna dreaptă, ridicată, o torţă.

Coborâră multe trepte şi când ajunseră jos, călugărul zise:

— Aici este pivniţa care, după cum vedeţi, nu e prea mare.

Boris Verodin cercetă totul şi dădu şi de o încăpere fără uşă, un soi de gaură, pe care o examină mai cu luare-aminte.

— Ştii să taci, părinte? întrebă el pe călugăr, măsurându-l cu privirea.

— Meseria noastră e să păstrăm tăcerea, răspunse celălalt.

— Atunci jură-mi că nu vei trăda ceea ce se va petrece în noaptea aceasta în mănăstire. Suntem trimişii eliberatorilor poporului rus! adăuga el, ameninţător. Cred că ştii ce înseamnă asta?

Călugărul încuviinţă, fără să spună un cuvânt. Apoi ridică mâna şi rosti cu solemnitate un jurământ, cu care Boris Verodin se declară mulţumit.

— N-am timp de pierdut, zise luntraşul. Ai vreo targă, sau un cărucior să-mi împrumuţi?

— Avem şi una, şi alta. E vorba de vreun bolnav?

— Nu, părinte. Aducem un număr mare de lăzi. Vei fi păzitorul acestora, căci au un conţinut preţios pentru noul regim.

Boris se apropie de urechea bătrânului şi-l şopti:

— Sunt lăzi cu muniţii.

Călugărul se sperie, apoi oftă:

— Nu mă pot împotrivi. Dacă vrea Domnul, facă-se voia Lui!

Sonia rămase acolo, în vreme ce Boris se îndepărtă repede. Aşeză targa pe cărucior şi porni înapoi spre linia ferată.

Când ajunse acolo se deschiseră vagoanele, şi lăzile fură descărcate. Abia când se crăpă de ziuă isprăviră treaba şi trenul golit stătea gata da plecare.

Bolşek se uită la ceas şi făcu o mutră îngrijorată.

— Peste un ceas se face ziuă de-a binelea, zise el, şi atunci vom fi văzuţi. Propun să dăm drumul locomotivei cu vagoanele să meargă în voia soartei. La câţiva kilometri de aici se va sfărâma izbindu-se de tampoanele de pe vreo linie moartă.

Boris încuviinţă propunerea, căci dacă veneau soldaţii înainte de a se fi transportat toate lăzile, întreprinderea lor dădea greş.

Bolşek dădu drumul locomotivei care porni cu viteză mare, dispărând la orizont.

După multă trudă veni şi rândul ultimului cărucior, pe care cei câţiva bărbaţi îl împinseră în pădure. Hotărâră să rămână peste zi la mănăstire, ca să se odihnească.

După ce aduseră totul în pivniţă, Boris Verodin rămase singur acolo şi-l chemă pe călugăr, căruia i se adresă:

— Ai făcut un jurământ, părinte. Acum te rog să zideşti gaura aceasta. Afară de dumneata şi noi, nimeni nu ştie că lăzile se află în pivniţă. Ştiu că vei tăcea.

Scoase o foaie de hârtie din carnetul cu notiţe şi continuă:

— Îţi voi da jumătate din foaia asta! Numai acela care îţi va aduce jumătatea cealaltă e în drept să ia în primire lăzile.

Călugărul luă hârtia, o vârî în buzunar şi urcând înapoi scara, împreună cu Boris, zise:

— Vă voi da acum mâncare şi băutură, atâta cât se găseşte în vremurile astea grele.

— Puţin lapte şi pâine ne ajunge, zise fostul luntraş. Dar ia spune, cât timp va dura până va fi zidită gaura?

— Am învăţat meşteşugul zidăriei, astfel că în câteva ceasuri treaba va fi gata.

Cei patru bărbaţi se aşezară la masă. Lumina cenuşie a zorilor pătrundea prin fereastră. Călugărul se ivi din nou şi arătă, revoluţionarilor câteva odăiţe în care se puteau odihni.

Bătrânul tocmai voia să se înapoieze în pivniţă, când se

auzi un zgomot înăbuşit afară.

— Ce-a fost asta? întrebă Boris şi-l privi pe călugăr.

— Cineva cere să intre, răspunse acesta.

— Te voi însoţi eu, zise fostul luntraş. Trebuie să-i văd pe aceia care vor să intre în mănăstire.

Merseră împreună până la poartă, dar abia privi prin ferestruica de acolo, că se dădu repede înapoi, cu o exclamaţie de surprindere.

132. Lupta până la nimicire

Părăsind palatul Gogineff, prinţul Potcikev porni repede la drum. Nu era de pierdut nicio clipă, căci era vorba să se împiedece atacul plănuit de bolşevici împotriva transportului de bani.

Prinţul se duse la gară şi izbuti să expedieze o telegramă la cartierul general, ordonând să se trimită de patru ori mai multe trupe decât fusese vorba la început.

Cu aceste pregătiri izbuti atacul. În locul unde sărise în aer locomotiva revoluţionarilor, prinţul lăsase un detaşament mic de soldaţi, care se ascunseră în pădure. Aceştia puseseră dinamită pe linie.

În cursul luptei îndârjite revoluţionarii fură încercuiţi şi ucişi. Numai Boris Verodin şi cei patru marinari care erau cu el, scăpaseră.

Când Semelov vizită locul luptei rânji fioros. Dădu ordin soldaţilor să sape în pădure o groapă comună, în care să fie îngrămădiţi bolşevicii.

Cea mai mare parte a oamenilor se înapoiară la tren, când, deodată, se produse larma.

— Ce-i asta? întrebă Potcikev, care mergea alături de Semelov, în spatele soldaţilor.

— Mii de bombe! Trenul a dispărut, Excelenţă! exclamă căpitanul.

Prinţul scoase o înjurătură zdravănă şi îşi iuţi paşii.

— Dar văd că trenul meu e acolo, zise el îndată răsuflând uşurat.

Curând însă avea să se încredinţeze că se înşelase amarnic. I se raportă că primele patru vagoane cu locomotiva fuseseră decuplate.

Prinţul păli de moarte când află vestea aceasta.

— Cine să fi făcut asta, căpitane Semelov? întrebă el, iritat peste măsură.

Chestiunea se lămuri repede, căci în vremea asta mecanicul îşi revenise în simţiri şi povesti ce se întâmplase.

— A fost Boris Verodin, duşmanul meu de moarte, murmură Potcikev. Din nou omul acesta îmi năruieşte planurile. Trebuie să-l urmărim, căpitane Semelov.

— Ne vom lua după fugari în marş forţat, răspunse „Tiranul”. La prima cabină de acar vom telefona ca trenul să fie oprit în gara apropiată.

— Da, da, fă cum e mai bine! Îţi făgăduiesc zece mii de ruble dacă readuci conţinutul celor patru vagoane. Şi, încă zece mii de ruble în plus dacă mi-l aduci pe Boris Verodin acela, viu sau mort.

Semelov îşi mângâie barba şi râse drăceşte.

— Veţi fi mulţumit cu mine, Excelenţă, zise el.

Apoi îşi instrui repede oamenii şi trupa se puse în mişcare.

După câteva ceasuri, Semelov ajunse la cantonul de cale ferată. Un bărbat îmbătrânit în slujbă îi ieşi în întâmpinare. Era foarte tulburat, căci tremura din tot trupul, astfel că Semelov îl întrebă ameninţător:

— Ce s-a întâmplat? Ai ceva pe cuget? Dacă eşti şi tu unul din blestemăţii de trădători, atunci uită-te la copacul de colo şi alege-ţi craca de care vrei să fii spânzurat.

— Mă bănuiţi pe nedrept, domnule căpitan, răspunse cantonierul. Cât despre mine, puţin îmi pasă ce se întâmplă la Petrograd sau în lume. Îmi văd aici de slujba mea şi nici n-am timp să mă ocup de politică. Am avut doi feciori, care au murit pe câmpul de luptă.

— Atunci, de ce te-ai tulburat când ne-ai văzut? se răsti căpitanul.

— Pentru că tocmai acum am primit din oraş o veste grozavă. Mi s-a telefonat, întrebându-mă dacă nu cumva am

văzut un tren trecând pe aici. La o depărtare de patru verste de oraş a deraiat un tren care s-a sfărâmat în bucăţi. Vestea a fost dată de cantonierul de la numărul treisprezece. Din fericire, trenul era gol, aşa că nu sunt victime omeneşti.

Semelov tresări.

— Cum, nu sunt victime omeneşti? făcu el.

— Nu, niciuna, răspunse bătrânul.

— Câte vagoane avea trenul?

— Patru.

Căpitanul scoase o înjurătură.

— Atunci, lucrurile s-au lămurit, strigă el. Ticălosul ne-a tras pe sfoară. Dar unde o fi dus lăzile?

Rămase câtva timp cu privirile aţintite în gol, apoi zise:

— Pune-mă în legătură cu cantonul care a dat de veste nenorocirea.

Bătrânul îi împlini cererea şi Semelov vorbi cu cantonierul respectiv, care întări spusele celuilalt.

— N-ai văzut trenul trecând pe aici? întrebă el.

— Nu, domnule căpitan. Ce-i drept, am auzit pufăitul unei locomotive, dar asta nu m-a mirat.

Semelov se sfătui cu un tânăr ofiţer. Nu exista decât o singură explicaţie: dacă lăzile nu mai erau în tren, atunci trebuie să fi fost descărcate mai înainte. Aşadar, nu putea fi vorba decât de un loc pe unde trecuse trenul.

— Domnule locotenent, vei porni spre locul nenorocirii, însoţit de patruzeci de oameni, porunci Semelov. În drum vei cerceta toate aşezările omeneşti, în căutarea lăzilor. Dacă îţi vei împlini datoria, Excelenţa Sa va şti să te răsplătească.

— Am înţeles, domnule căpitan! răspunse tânărul. Unde să vă dau raportul?

— Ai să te înapoiezi aici, după ce vei fi lăsat jumătate din oameni să păzească lăzile – dacă le vei găsi, fireşte.

— Prea bine, domnule căpitan!

Cei patruzeci de oameni porniră înainte, sub conducerea locotenentului, în timp ce restul trupei, împreună cu Semelov, se înapoie în tabără.

După ce străbătură două sate, oamenii căpitanului

ajunseră, a doua zi dimineaţa, aproape de mănăstire. Dar nimic nu trăda că lăzile fuseseră descărcate acolo. Totuşi, căpitanul luase hotărârea să cerceteze totul cu băgare de seamă; astfel că porni spre mănăstire pe acelaşi drum de care se folosiseră revoluţionarii, pentru a duce lăzile la adăpost.

133. O nouă crimă a lui Semelov

Călugărul privi grav spre Boris Verodin, când, acesta se îndepărtă de uşă. După cât se părea, cei de afară erau oameni de care se temeau oaspeţii mănăstirii.

Privi şi el prin deschizătură şi zări chipul „Tiranului” îndărătul căruia se aflau soldaţi.

În acelaşi timp bătăile în poartă se repetară.

— Să deschid? întrebă în şoaptă călugărul, adresându-se lui Boris Verodin.

Acesta scoase revolverul şi, plecându-se spre urechea gazdei sale, zise:

— Fereşte-te să faci asta, părinte! Ofiţerul de dincolo este unul din cei mai mari ticăloşi de pe lume. Nu ştiu dacă eşti la curent cu ultimele întâmplări petrecute în ţară şi dacă ai auzit despre prinţul Potcikev. Acesta e cel mai înverşunat vrăjmaş al poporului, iar căpitanul din faţa porţii e mâna lui dreaptă. Depărtează-te şi lasă totul în seama mea! Cred că ne-a sosit sfârşitul... Nu uita jurământul pe care l-ai făcut... dacă murim în lupta care se va porni peste câteva minute. Atunci datoria dumitale va fi să destăinui Comitetului Central revoluţionar ascunzătoarea lăzilor.

Călugărul încuviinţă din cap şi după privirea lui gravă se putea cunoaşte că-şi va respecta jurământul.

Cei de afară deveniră tot mai stăruitori.

— Dacă nu deschideţi, vom pătrunde cu forţa! strigă Semelov.

În acelaşi timp, scoase revolverul şi slobozi în poartă un glonţ, care, din fericire, nu răni pe niciunul din cei doi bărbaţi.

Tovarăşii lui Boris Verodin se apropiară de el cu armele în

mâini.

— Nu puteţi evita lupta, care va avea un sfârşit tragic pentru voi? murmură călugărul.

Boris zâmbi cu tristeţe.

— Vrei să ne predăm, Sfinţia ta? zise el. Doar ştim prea bine că vom fi puşi la zid. Aşadar, nu ne rămâne decât să luptăm până la ultima suflare.

Apoi, adresându-se Soniei, urmă:

— Păcat de tine, tovarăşă Petrovici… N-ai vrea să încerci să scapi?

Revoluţionara îl străfulgeră cu privirea.

— Viaţa mea îţi aparţine ţie, Boris… şi, apoi, să nu-ţi închipui că cei de afară mă vor cruţa. Acelaşi sfârşit mă aşteaptă şi pe mine dacă voi cădea în mâinile lor.

— Fie cum vrei tu! răspunse Boris, cu tristeţe. Eu nu ţi-am vrut decât binele.

Un gând salvator păru că fulgerase prin mintea călugărului. El făcu semn luntraşului să-l urmeze într-un colţ al coridorului şi-i şopti:

— Există un singur mijloc de scăpare. Mănăstirea are un cavou tăinuit, a cărui intrare nu poate fi descoperită. Ascundeţi-vă acolo şi, în timpul ăsta, voi deschide poarta şi voi răspunde la întrebările soldaţilor.

— Şi n-ai să ne trădezi? întrebă luntraşul, aţintind asupra călugărului o privire sfredelitoare.

Acesta zâmbi cu tristeţe.

— Faceţi cum credeţi! răspunse el. Dacă nu aveţi încredere în mine, mă retrag spre a mă ruga pentru voi.

Tânărul nu mai şovăi, ci primi ajutorul oferit. Bătrânul porni înainte, în vreme ce loviturile şi împuşcăturile de afară deveneau tot mai dese.

După ce urcară o scară îngustă, revoluţionarii se văzură într-o încăpere luminată de o candelă, care se afla deasupra unui altar mic. Frigul pătrundea printr-o ferestruică de sus.

Călugărul se apropie de altar şi, după câteva clipe, acesta se dădu într-o parte, lăsând să se vadă o scară ce ducea în adâncime.

Revoluţionarii coborâră, în timp ce altarul reveni la locul său.

— Aşteptaţi puţin! zise Boris, când ajunseră jos. Vreau să mă încredinţez dacă altarul poate fi mişcat şi de aici, altminteri suntem cu toţii la cheremul călugărului.

În vreme ce luntraşul urcă treptele, ceilalţi rămaseră locului.

O lespede grea, care, după cât se părea, era soclul altarului, astupa deschiderea. Toate încercările sale de a mişca piatra, rămaseră zadarnice. În cele din urmă, Boris coborî iarăşi lângă tovarăşii săi, care aprinseseră lămpile de buzunar şi se încredinţaseră că erau în catacombele mănăstirii. La dreapta şi la stânga stăteau înşirate cosciuge, din care cea mai mare parte putreziseră. Unele se desfăcuseră, lăsând să se vadă osemintele dinăuntru.

— Dacă părintele nu se mai arată, să ştiţi că rămânem aici ca nişte şobolani prinşi în capcană, făcu Bolşek.

— Asta încă n-ar fi nimic, interveni unul din marinari. Dacă se arată însoţit de soldaţi, chestia devine mult mai complicată. Semelov ăsta are metode să dezlege limbile celor mai încăpăţânaţi oameni. Am auzit multe despre el. Dacă e adevărat, nu ştiu nici eu.

— N-are niciun rost să ne batem capul ca să ghicim ce gânduri are călugărul cu noi, zise Boris. Mai bine hai să cercetăm locul, poate găsim vreo altă intrare în cavou.

Deodată, luntraşul simţi un trup moale lângă el şi două braţe îi înlănţuiră gâtul.

— Boris, dacă aş muri împreună cu tine, mi s-ar părea că moartea e o fericire! murmură Sonia Petrovici.

Tânărul încercă să se elibereze, dar nu izbuti. Rămase deci liniştit, compătimind din inimă pe această femeie frumoasă, care nu voia să înţeleagă că el aparţine alteia.

În acest timp călugărul se îndreptă spre poartă, punându-şi îmbrăcămintea în neorânduială, ca să dea impresia că abia atunci se trezise din somn.

Deodată, însă, poarta cedă sub apăsarea soldaţilor.

Călugărul se opri, înnodându-şi şnurul în jurul rasei, apoi privi cu îndrăzneală spre cei care pătrunseseră în mănăstire.

Căpitanul şovăi o clipă; după aceea ridică revolverul, strigând:

— De ce n-ai deschis imediat?

— Eram tocmai la utrenie, răspunse călugărul, liniştit. De unde puteam să ştiu că soldaţii vor să intre în singuratica noastră mânăstire? De la izbucnirea războiului, niciun om n-a mai călcat pragul acestui lăcaş, unde locuiesc singur.

— Găsesc că te-ai rugat cam mult, zise Semelov, apropiindu-se şi rotind ochii prin bolta pe jumătate cufundată în întuneric. Spuneai că nimeni n-a călcat pe aici de multă vreme? Hm, asta nu prea cred să fie adevărat, căci ştiu bine că acum câteva ceasuri au intrat aici nişte oameni, pe care îi urmărim. Aşadar, spune-mi unde se află ei şi nu ţi se va întâmpla nimic.

Călugărul se cam tulbură la aceste cuvinte, însă Semelov nu băgă de seamă.

— Nu pot decât să repet ceea ce am zis mai înainte, răspunse bătrânul. Am petrecut iarna singur în mănăstire şi tot singur voi rămâne până la sfârşitul războiului.

„Tiranul” bătu din picior.

— Cercetaţi mănăstirea! porunci el oamenilor săi. Dacă izbutiţi să daţi de ticăloşi, ştiţi ce aveţi de făcut. Numai unul singur va fi cruţat, căci acela trebuie să ne destăinuie unde a ascuns lăzile.

Soldaţii se împrăştiară prin sfântul lăcaş. Călugărul deschise toate chiliile, care fură cercate, cu amănunţime.

Semelov spumega de mânie, apropia mereu revolverul de tâmpla călugărului, încercând să-i smulgă vreo mărturisire. Dar acesta nu se sinchisi de ameninţări, căci renunţase demult la viaţa pământească şi, apoi îşi dădea seama că Semelov era un ticălos, astfel că era şi mai hotărât să nu-i trădeze pe oaspeţii săi.

— Locotenent Osiri! strigă deodată căpitanul, unuia din oamenii săi. Cpntinuă dumneata cercetările, căci eu vreau să stau niţeluş de vorbă cu Sfinţia Sa.

— La ordinele dumneavoastră, domnule căpitan! se auzi răspunsul.

— Să intrăm aici! se adresă Semelov călugărului, cu un glas care nu prevestea nimic bun.

Patru soldaţi se postară la uşă, cu armele pregătite, iar cei doi intrară într-o chilie întunecoasă.

— Mănăstirile astea au şi încăperi tăinuite, începu „Tiranul” aşezându-se pe marginea patului de lemn. N-ai vrea să mi le arăţi şi mie?

Călugărul clătină capul şi zise:

— Vă înşelaţi, domnule căpitan. Cel puţin eu nu ştiu nimic despre existenţa vreunei încăperi tăinuite. N-avem decât o capelă, unde ne închinăm lui Dumnezeu, şi odăiţele pe care le-aţi văzut.

Semelov se juca cu revolverul.

— Hm, o să fiu nevoit să întorc foaia, căci cu binele n-o scot la capăt, zise el. Ia spune-mi şi mie, cum se face că o ţărancă a văzut mai mulţi soldaţi care se îndreptau spre mănăstire?

Călugărul rămase tăcut, încredinţat că Semelov minţea. În împrejurimi nu se afla nicio aşezare omenească, astfel că era cu neputinţă să fi întâlnit o femeie pe aici, şi încă noaptea.

— Ei, ce s-aude? stărui căpitanul, luând drept o mărturisire tăcerea călugărului.

— Nu pot să adaug nimic la ceea ce am spus, replică celălalt, cu toate că bănuia soarta care îl aştepta.

Semelov chemă soldaţii înăuntru şi le porunci să ducă armele la ochi.

Unul din aceştia suspină şi o lacrimă se ivi în ochii săi.

În acea clipă, locotenentul se năpusti în chilie, ţinând în mâini o căciulă şi o şubă, pe care se vedea semnul distinctiv al revoluţionarilor.

— Le-am găsit într-una din chilii! raportă el.

— Drace! scrâşni Semelov, recunoscând insigna marinarilor din flota rusească.

El ştia, de asemenea, că trenul urma să fie atacat de marinari.

— Număr până la trei! strigă „Tiranul”. Dacă trădătorul nu

mărturiseşte, descărcaţi armele în el!

„Una… două… trei!

Patru detunături răsunară una după alta.

— Doamne, fii îndurător… cu ei! murmură bietul călugăr, alunecând la pământ.

Nu murise încă, deşi primise trei gloanţe.

Căpitanul făcu un semn poruncitor oamenilor săi, care se îndepărtară.

— Avea în ochi o strălucire dumnezeiască! murmură unul dintre ei.

Semelov încuie uşa, apoi se apropie de călugăr, pe care îl izbi cu piciorul, zicând:

— Mărturiseşte, câine! Unde i-ai ascuns?

Nenorocitul aţinti asupra „Tiranului” o privire rugătoare. Gura i se închise şi un zâmbet se ivi pe chipul său, schimonosit de durere.

— Iartă-i, Doamne, că nu ştiu ce fac! mai îngână el.

De astă dată, furia lui Semelov atinse culmea. Fără să mai stea la gânduri, scoase revolverul şi slobozi câteva gloanţe în trupul muribundului. După ce se încredinţă printr-o privire că acesta îşi dăduse sufletul, înfiorătorul om părăsi chilia şi porni ca un turbat prin încăperile sfântului lăcaş.

Dar în cele din urmă, îşi dădu seama că toate sforţările sunt zadarnice, căci nimeni nu izbutise să găsească vreo urmă a celor căutaţi..

— Aduceţi gaz! Şandramaua asta va fi dată pradă flăcărilor! porunci el oamenilor săi. Bănuiesc că trădătorii se află în mănăstire. Hahaha, ce-o să mai năduşească atunci când flăcările îi vor cuprinde din toate părţile!

„Detaşamentul groazei” se puse pe lucru, sub supravegherea comandantului său.

Cea dintâi flacără ţâşni în ultima chilie. Soldaţii urmăriră cum focul se întindea la celelalte încăperi şi-l alimentară cu tot ce găsiră la îndemână.

În răstimp de jumătate ceas, partea dindărăt a mănăstirii fusese cuprinsă de flăcări şi un fum gălbui se înălţă spre cer.

Soldaţii primiseră întăriri şi formaseră un cerc în fundul

clădirii incendiate spre a împiedeca fuga revoluţionarilor despre care căpitanul Semelov bănuia cu drept cuvânt că se mai află în mănăstire.

El însuşi, împreună cu o mică parte din oamenii săi, se mai afla în mănăstire, urmărind cu o bucurie drăcească, opera distrugătoare a flăcărilor.

Deodată, şovăi, căci în partea dindărăt a clădirii se iviseră câteva făpturi fantomatice, învăluite de fum.

— Foc! strigă Semelov.

Soldaţii duseră armele la ochi, câteva detunături răsunară şi doi revoluţionari se prăbuşiră la pământ.

Apoi, Semelov şi oamenii săi se retraseră până la poarta mănăstirii, căci fumul devenise înăbuşitor.

134. Clipe de groază

Revoluţionarii ţinură sfat în catacombele mănăstirii. Nu puteau rămâne mult timp acolo, căci n-aveau merinde şi afară de asta, domnea un miros nesuferit.

La început încercară să găsească altă ieşire din temniţa lor. Cu ajutorul lămpilor de buzunar, cercetară zidurile şi pardoseala.

Sonia nu se depărta de lângă Boris şi mai mult ca oricând era hotărâtă să facă orice ca să-l prindă iarăşi în mrejele ei. Şi, cu cât creştea patima pentru frumosul tânăr, cu atât se înteţea şi ura împotriva prinţesei Nataşa.

Între timp, Bolşek înlăturase unul din coşciugele ce se aflau într-un colţ.

— Veniţi încoace! strigă el. Dacă nu mă înşel, am descoperit o deschidere acoperită cu o lespede grea.

Ceilalţi se apropiară şi se dovedi că Bolşek avea dreptate. Piatra fu înlăturată, după multe sforţări, şi dedesubtul ei se ivi o deschidere pătrată, de unde porneau în adâncime nişte trepte de lemn. Un miros greu tăia răsuflarea fugarilor care se priviră cu groază.

Sonia Petrovici îşi învinsese spaima, şi încercase să ridice capacul sicriului. Spre uimirea ei, acesta nu era bătut în cuie,

iar înăuntru se aflau doar câteva hârtii îngălbenite de vreme. Boris Verodin le luă în mână şi se încredinţă că erau nişte anunţuri mortuare. Dedesubtul fiecărui nume se afla câte o frază mai lungă.

— Nu cunosc limba asta. Se pare că e latină, zise el, clătinând capul.

Fugarii coborâră în adâncime, sub conducerea luntraşului. Treptele erau umede, astfel că trebuiau să fie cu multă băgare de seamă, ca să nu alunece, căci scara n-avea balustradă.

După ce coborâră vreo zece metri, aerul devenise atât de greu, încât aproape ca nu mai puteau să răsufle. Boris Verodin aprinse lampa, dar în clipa următoare, se dădu înapoi îngrozit, căci chiar în apropierea lui se afla un schelet, care părea că-i rânjeşte.

Totuşi, luntraşul, îşi reveni repede din spaima lui şi apropiindu-se de schelet, băgă de seamă că acesta era ferecat cu lanţuri. Atât, de scurte încât să îngăduie doar nenorocitului să se aşeze pe o lespede lipită de zid… O inscripţie cioplită în perete se afla deasupra lui.

„Părintele Grisento, fost colonel în regimentul de gardă al împăratului Pavel I. A călcat prescripţiile ordinului nostru şi, după ce a lâncezit un an în pivniţa mănăstirii, a plătit cu viaţa greşeala sa.

Laurentianus, stareţul mănăstirii.”

Revoluţionarii se uitară unul la altul, îngroziţi. Înaintea lor se aflau dovezile unei tragedii care se desfăşurase în urmă cu mulţi ani.

Frământată de curiozitate, Sonia pornise mai departe şi dădu de un ai doilea schelet, în aceeaşi poziţie.

De astă dată era vorba de un fost aghiotant al Ţarului Alexandru al II-lea, care se încumetase să-şi ridice ochii spre iubita împăratului.

— Groaznic! murmură frumoasa femeie, scuturată de fiori, strângându-şi blana în jurul trupului.

Revoluţionarii porniră înainte şi după câtva timp, constatară că vreo doisprezece călugări, care ocupaseră în viaţă funcţii însemnate, intraseră în ordinul mănăstirii şi încălcaseră prescripţiile acesteia. Nenorociţii fuseseră ferecaţi în lanţuri şi lânceziseră în înfiorătoarele celule, până ce Domnul se îndurase de ei şi-i chemase în împărăţia veşnică.

— Documentele pe care le-am găsit sus, în sicriu, par să fie privitoare la aceşti nenorociţi, zise Boris Verodin. Fanatismul l-a împins pe stareţ la săvârşirea celor mai groaznice fapte pe care şi le-ar putea închipui mintea omenească.

Catacomba fu cercetată cu amănunţime, în căutarea unei ieşiri, dar pretutindeni dădură de ziduri groase, fără nicio crăpătură.

În cele din urmă, fugarii se înapoiară în ascunzătoarea de dedesubtul altarului. Câteva împuşcături îi făcură să tresară.

— Călugărul ar fi trebuit să ne însoţească, zise Bolşek. Atunci poate că soldaţii s-ar fi retras mai repede.

Se încercă iarăşi să mişte altarul, şi după multe sforţări, acesta se dădu într-o parte. Zgomote puternice ajunseră la urechile fugarilor, iar încăperea era plină de fum.

Fără să stea la gânduri, Boris Verodin se năpusti spre uşă pe care o deschise.

— Ticăloşii au dat foc mănăstirii! strigă el, trântind uşa la loc. Asta e opera lui Semelov.

— Trebuie să ne scăpăm viaţa! zise Bolşek, cu hotărâre. Poate că soldaţii au plecat!

— Nu prea îmi vine să cred, răspunse luntraşul. Totuşi vom încerca să ne strecurăm de aici. Dacă nu izbutim, vom fi nevoiţi să rămânem în ascunzătoarea noastră.

— Şi să murim în chip înfiorător, adăugă un marinar, scrâşnind din dinţi. Dacă aşa stau lucrurile, aş prefera să fiu ucis de un glonte, decât să mor de foame sau ars de viu.

Boris Verodin îşi plimbă privirile în jos.

— Aveţi armele încărcate? întrebă el.

Şi, fără să mai aştepte răspuns, se repezi înainte, hotărât să moară mai bine, decât să se lase prins de urmăritorii săi. Sonia Petrovici îl urmă numaidecât.

Înaintând cu greu prin fum şi flăcări, fugarii izbutiră să străbată coridorul şi ajunseră la poartă. Aici, însă, fură întâmpinaţi de duşmanii lor, în fruntea cărora se afla căpitanul Semelov.

O salvă sfâşie aerul şi două strigăte – unul la dreapta, iar altul la stânga lui Boris – îl încredinţară că soldaţii nu-şi greşiseră ţinta. Doi marinari se prăbuşiseră la pământ. În clipa următoare se auzi o nouă salvă.

— Înapoi, pe aici nu putem străbate! răcni Boris. Veniţi după mine!

Tânărul nu ştia câţi din tovarăşii săi mai rămăseseră în viaţă. Simţea, doar, că cineva îi cuprinsese mâna şi-l urma în goană. Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele sale, când uşa capelei se închise îndărătul lor.

Cu toate că încăperea era plină de fum, aerul mai putea fi respirat.

— Câţi mai suntem? întrebă Boris.

Numai Bolşek îi răspunse. Doi marinari lipseau, iar al treilea se prăbuşise la picioarele Soniei, lovit de un glonte.

Luntraşul se uită deznădăjduit în jurul său. Deodată, privirile-i, se opriră pe fereastra încăperii.

Fără să scoată un cuvânt, se întoarse spre Bolşek, care înţelese şi dădu din cap, în semn de încuviinţare.

— Da, trebuie să încercăm, zise acesta, hotărât.

Se urcă pe umerii tovarăşului său şi deoarece nu reuşi să deschidă fereastra, izbi cu pumnul îl geam. În acea clipă, răsunară iarăşi câteva detunături şi nenorocitul se prăbuşi de pe umerii lui Boris.

Sonia se plecă deasupra trupului său. Rănitul dădu ochii peste cap şi o dâră de sânge se prelinse de pe buzele sale.

— Moare? îngână Sonia, cu groază.

— Da, mor… gâfâi nenorocitul.

Vru să mai spună ceva, dar nu izbuti. Glonţul îl lovise drept în inimă. Peste câteva minute, îşi dădu sufletul.

Afară se auziră strigăte.

Boris Verodin se întoarse. Fumul era acum atât de des, încât abia mai puteau să răsufle. Deodată, se plecă spre

marinarul rănit, vrând să-l transporte în încăperea dedesubtul altarului. Însă, nenorocitul îşi dăduse sufletul.

— Vino, Sonia! zise luntraşul, cu o duioşie nespusă. Vino să murim împreună, aşa cum ai vrut… Ţi-aş fi dorit altă soartă…

Tânăra îl cuprinse de braţ şi amândoi coborâră tăcuţi în bolta cu coşciuge.

Ajungând acolo se aşezară pe ultima treaptă şi priviră îndureraţi în bezna care îi învăluia. Sonia îşi rezemă capul de pieptul tovarăşului ei, şi şopti:

— Mă iubeşti, Boris?

Un zâmbet trist se ivi pe buzele luntraşului. De ce îi punea mereu aceeaşi întrebare, cu toate că ştia prea bine că inima lui aparţinea alteia? Vru să-i răspundă cu asprime, dar nu se încumetă s-o mai supere acum, când erau la un pas de moarte.

— Da, te iubesc, Sonia, răspunse el, mângâind-o cu blândeţe.

Un strigăt de bucurie izbucni de pe buzele pătimaşei femei, care îl îmbrăţişă cu patimă.

Ce-i păsa ei de moarte? Ce însemnătate avea faptul că deasupra lor flăcările îşi urmau opera lor distrugătoare? Boris Verodin îi mărturisise că o iubeşte… Şi el nu minţea niciodată.

— Scumpul meu Boris, soarele vieţii mele! murmură tânăra, plină de fericire.

Boris simţea bătăile inimii ei, simţea tremurul care fremăta într-însa. Numai o statuie ar fi rămas nepăsătoare în faţa acestei iubiri pătimaşe. Ceasurile lor erau numărate; poate că bolta avea să-i îngroape chiar în acea zi sub dărâmăturile ei. De ce să n-o facă fericită pe aceea care îşi primejduise viaţa pentru el? O tristeţe nespusă îl cuprinse, gândindu-se la Nataşa. Nu, ea nu-i va lua în nume de rău dacă va dărui Soniei câteva clipe de fericire.

Luntraşul se plecă spre femeia de lângă el şi o sărută aşa cum o sărutase pe Nataşa… o îmbrăţişă, aşa cum îşi îmbrăţişase iubita… apoi… dânsa i se dărui toată, în catacomba aceea sinistră, în timp ce grinzile trosneau deasupra lor, iar oamenii prinţului Potcikev stăteau la pândă,

aşteptându-şi prada care le scăpase până acum.

Sonia se trezi după câteva ceasuri. În prima clipă nu-şi dădu seama unde se află, căci un întuneric adânc domnea în jurul ei.

Deodată, mintea-i fu străbătută de un fulger, când simţi pe Boris alături de dânsa. Luntraşul adormise şi el pe trepte.

Ea se lipi de dânsul şi răsuflarea ei caldă îl trezi.

— Cât timp am dormit, iubito? întrebă el.

— Ah, Boris dacă ai şti ce fericită sunt! murmură dânsa. Abia acum îmi dau seama ce frumoasă e viaţa şi ce înseamnă să fii iubită.

Luntraşul oftă din adâncul inimii. Gândul la Nataşa începu iarăşi să-l frământe. Sărmana avea să-l aştepte în zadar, căci el nu putea să se mai reîntoarcă. Deznădăjduit, Boris îşi sprijini capul în palme şi rămase tăcut.

În acest timp, Sonia izbutise să se ridice şi îndepărtându-se de lângă el urcă treptele ce duceau spre altar, nădăjduind să găsească vreo scăpare.

Deodată, luntraşul se trezi din visarea lui şi-şi dădu seama de lipsa tovarăşei sale. O strigă pe nume şi Sonia îi răspunse din capul scării, apoi coborî lângă el.

— Ce cauţi acolo sus? întrebă luntraşul.

— Voiam să descopăr mecanismul care mişcă din loc altarul.

— Totul e în zadar, Sonia, zise el, cu tristeţe. Deasupra noastră e o mare de flăcări, care ne-ar învălui pe dată, dacă am părăsi ascunzătoarea.

Sonia se ghemui lângă tovarăşul ei, a cărui linişte o molipsi şi pe ea. Acum nu se mai temea de moarte. După câtva timp, aţipi din nou. Tânărul îşi scoase şuba şi o puse sub capul ei, apoi urcă treptele.

În ultimul timp răsunară trosnituri puternice, care dovedeau că zidurile începuseră să se prăbuşească. Trebuia deci cu orice chip să găsească o scăpare, altminteri erau sortiţi să fie îngropaţi sub dărâmături.

După multe sforţări, tânărul izbuti să mişte altarul. Un nor

negru de fum îi tăie răsuflarea, astfel că împinse lespedea la loc.

Clătinându-se pe picioare, coborî iarăşi în boltă şi povesti Soniei care se trezise, că temerile sale se dovedeau îndreptăţite.

— Dacă încercăm să ieşim pe aici, suntem pierduţi, încheie el, cu tristeţe.

Se scurse încă o noapte. Foamea începu să-i chinuiască. Boris răbda în tăcere, dar îl chinuia gândul că Sonia trebuia să sufere alături de el.

— Mai am două gloanţe, zise dânsul, deodată, luând revolverul în mână. Dacă socoţi că ai ajuns la capătul puterilor, dacă vrei să sfârşeşti cu viaţa, te rog să mi-o spui, draga mea…

O trosnitură înfricoşătoare îi făcu să tresară.

— Cred că ne-a sunat ceasul din urmă… Trebuie să murim! zise Boris.

Sonia se cutremură. Ce moarte îi era hărăzită! Nu, mai bine să piară de glonţul lui! Astfel vor părăsi împreună această lume şi nimeni nu va afla vreodată ce se făcuse cu ei.

Trosnitura se repetă şi ei se lipiră de zid, pregătindu-se de moarte. Boris ridicase arma şi ţinea degetul pe trăgaci.

— Iartă mă… fii gata! şopti el, atrăgând pe Sonia la pieptul lui.

— Sunt gata… scumpul meu! răspunse ea, cu hotărâre.

— Ai mult curaj… Crezi în Dumnezeu?

— Înainte vreme, credeam. Dar când am văzut câte nedreptăţi se petrec în lume, am tăgăduit existenţa Lui… Poate că am procedat greşit..

— Să ne rugăm! zise el.

Îşi împreunară mâinile şi tânărul începu să se închine cu glas tare. Mai ştia încă „Tatăl nostru”, aşa cum îl învăţase mama Anuşca. Deodată, se întrerupse şi-şi trecu braţul pe după umerii Soniei. De sus începuseră să cadă pietre şi moloz. Deasupra lor se formase o deschizătură pricinuită de prăbuşirea altarului.

Un nor gros de fum umplu încăperea unde se adăpostiseră.

Cu toate că îşi dădea seama că totul era zadarnic, Boris vru să mai încerce totuşi să se salveze.

— Vino, Sonia! murmură el, în timp ce fumul îl îneca aproape.

Sonia îi cuprinse mâna şi se lăsă condusă pe trepte, care, din fericire, rămăseseră întregi. Pe la jumătatea scării, ea se opri, nemaiputând să se ţinu pe picioare. Luntraşul o luă în braţe şi ajunse sus, gâfâind.

Căldura era de nesuferit. Uşa capelei fusese mistuită de flăcări, iar dincolo se întindea o mare de foc.

Sonia rămase nemişcată, astfel că fu silit s-o ducă în braţe prin coridor, care, în chip cu totul ciudat, nu fusese astupat de dărâmături.

Ajunsese în apropierea porţii, când o bârnă aprinsă căzu peste ei, trântindu-i la pământ. Tânăra se trezi din leşin, şi începu să ţipe, înnebunită de durere, căci bârna îi pârlise faţa, iar veşmintele-i luaseră foc. Boris sări repede în picioare şi duse mâna la frunte, unde fusese lovit. Nu-şi mai dădea seama ce se petrece cu el, însă un singur lucru ştia bine: tovarăşa lui fusese cuprinsă de flăcări. Cu toate că-şi arse mâinile, încercă să înăbuşe focul şi izbuti.

O cuprinse apoi în braţe pe biata femeie şi porni în goană spre poartă. Deodată, se opri iarăşi.

— Lasă-mă să mor… Boris, se tângui ea. Ah, sufăr îngrozitor… nu… nu mai pot…

Tânărul fu cuprins de milă. Aruncase doar o privire asupra chipului ei şi rămăsese îngrozit văzând rănile pricinuite de arsuri.

Cu sforţarea disperării, Boris se năpusti pe poartă. Ce-i mai păsa dacă soldaţii se aflau acolo? Moartea prin gloanţele lor ar fi însemnat pentru el o uşurare.

Coborî câteva trepte şi abia mai avu putere să depună la pământ trupul Soniei. Gândurile i se încâlciră în minte şi se prăbuşi alături de tovarăşa lui, fără să mai aibă timp să vadă doi bărbaţi care ieşiră din pădure şi se apropiară privind cu teamă în jurul lor. Unul dintre ei, cel mai tânăr, purta haine militare.

— Ah, ia te uită la ei! zise cel mai în vârstă, cuprins de milă. Femeia asta trebuie să fi fost foarte frumoasă, însă arsurile au desfigurat-o. Socot că ar fi fost mai bine de ea, dacă ar fi murit în flăcări.

— Astea sunt victimele prinţului Potcikev, zise celălalt. Cred că ar fi timpul să punem capăt ticăloşiilor sale.

— Despre asta putem vorbi şi mai târziu. Acum trebuie să facem o targă din crengi, ca să-i transportăm în colibă pe nenorociţi.

— N-ar fi mai bine să aduc scara din grajd, întrebă soldatul.

— Da, ai dreptate, răspunse celălalt, repede.

— Dar mai adu şi o saltea de paie sau nişte bulendre.

— Peste zece minute sunt înapoi, zise soldatul şi dispăru printre arborii luminaţi de flăcări.

După scurt timp se înapoie. Bătrânul făcu o mutră îngrijorată.

— După cât se pare, amândoi au fost asfixiaţi de fum, zise el.

Apoi, cu ajutorul celuilalt, depuse trupul Soniei pe targa improvizată şi se adânciră în pădure. Peste un sfert de ceas se înapoiară şi luară şi pe Boris Verodin, care nu dăduse încă niciun semn de viaţă.

135. Fuga preşedintelui

Ultima noapte a guvernului Kerenski fu aceea în care prinţul Potcikev transportase lăzile cu bani.

Preşedintele nu-şi găsea odihnă, căci nu primise încă nicio veste cu privire la atacul plănuit împotriva fruntaşilor revoluţionari. Tremura din tot trupul, gândindu-se la răzbunarea acestora, dacă lovitura ar fi dat greş. În cele din urmă se îmbrăcă, strânse documentele sale cele mai de seamă şi le vârî într-o geantă, iar altele le puse în valiză.

Zorile începuseră să se ivească la răsărit şi o tăcere adâncă domnea pretutindeni.

Kerenski se apropie de fereastră şi privi afară. Ceaţa se întindea deasupra Nevei, la ţărmul căreia erau ancorate

câteva canoniere şi vasul „Aurora”. Ţevile tunurilor se iveau ameninţătoare din negura care se ridica tot mai sus.

Se vor îndrepta ele asupra Palatului de Iarnă, sau obuzele lor vor sluji la înăbuşirea celei de a doua revoluţii? Cine putea să răspundă la această întrebare?

Preşedintele începu să măsoare încăperea ca paşi mari. Deodată se opri şi un surâs apăru pe buzele sale, gândindu-se la întreprinderea prinţului Potcikev. Banii aveau cea mai mare putere, mai ales în acele vremuri; şi, în noaptea aceea, el izbutise să salveze comoara guvernului.

— Dar unde or fi miniştrii? se întrebă deodată Kerenski. Trebuiau doar să se întrunească aici dis-de-dimineaţă! Nu cumva m-au părăsit, fugind fără mine?

Sună servitorul şi-l întrebă dacă membrii guvernului nu se arătaseră încă.

— Nu, Excelenţă, răspunse omul.

— Du-te repede şi caută să afli unde sunt Excelenţele lor!

Deodată o vie agitaţie se stârni în palat şi paşi grei răsunară pretutindeni.

— Ah, bine că nu mai domneşte tăcerea aceea apăsătoare, murmură preşedintele, răsuflând uşurat.

Abia rostise aceste vorbe, că nenumărate împuşcături răsunară în apropiere.

Kerenski păli şi se apropie de fereastră. Canonierele rămăseseră nemişcate şi ferestruicile lor păreau nişte ochi care privesc cu tristeţe în depărtare. Pe punţi nu se zărea ţipenie de om.

Servitorul îi aduse curierul şi ziarele de dimineaţă şi Kerenski întinse mâna spre unul din ele. Dar în aceeaşi clipă scoase o exclamaţie de surprindere. Era „Rabotci Put”, care fusese interzis. Faptul că gazeta apărea din nou era cea mai buni dovadă că guvernul stătea prost.

Plin de nelinişte, preşedintele răsfoi jurnalul şi citi în grabă câteva articole, prin care se aduceau grave învinuiri guvernului şi-l ameninţau să renunţe la putere dacă nu voia să fie alungat.

În cele din urmă deschise o scrisoare, al cărei cuprins spori

şi mai mult tulburarea lui. I se a ducea la cunoştinţă că fusese spionat şi se aflase că el dăduse ordinul ca tezaurul să fie transportat din capitală; preşedintele Comitetului Central îi mai destăinuia în cuvinte batjocoritoare că lăzile cu aur vor cădea în mâinile revoluţionarilor.

— Nu, asta nu e cu putinţă! strigă Kerenski. Prinţul Potcikev trebuie să-şi fi dus la îndeplinire misiunea.

Totuşi, fu cuprins de îndoială. Cum de aflaseră vrăjmaşii săi despre transportul preţioaselor lăzi?

În acest tâmp, împuşcăturile se răriseră. După cât se părea, avusese loc o luptă înverşunată. Dar în curând Kerenski primi lămuririle care îi lipseau.

Un bărbat intră în încăpere. Era un consilier din Ministerul de Interne.

— Ei, domnule Kirenko? întrebă preşedintele, silindu-se să zâmbească. Ce se aude?

— Stăm prost, răspunse noul sosit. Academia militară a fost atacată de revoluţionari, căci aceştia aflaseră că organizaţia „pentru apărarea şi liberarea patriei” îşi are sediul acolo. Pătura de mijloc s-a pus la dispoziţia aliaţilor noştri, însă roşii i-au atacat pe neaşteptate. Ordinul a venit de la Institutul Smolnîi unde s-au stabilit fruntaşii lor. „Organizaţia militară revoluţionară” creşte enorm. Toţi lucrătorii din uzinele Putiloff şi alte fabrici mari s-au înscris în ea.

— Domnule Kirenko, socot că ne-a sunat ceasul din urmă, zise preşedintele. În curând vom fi nevoiţi să renunţăm la tot.

Consilierul înălţă din umeri. În aceste clipe nu mai păstra respect pentru şeful său, care se pregătea să fugă în chip laş.

— Trebuie să aşteptăm desfăşurarea evenimentelor, zise el.

— Nu, atunci va fi prea târziu, răspunse Kerenski, repede.

— Socot că vedeţi toate prea în negru, Excelenţă, răspunse consilierul. Deocamdată s-au plătit pe o lună salariile funcţionarilor noştri. După cum ştiţi, revoluţionarii n-au bani, astfel că toţi slujbaşii de la căile ferate, poştă, telegraf şi telefon vor părăsi posturile lor, dacă guvernul actual ar fi răsturnat. Aşadar, puteţi aştepta în linişte, Excelenţă.

— Du-te şi vezi ce rezultat a avut lupta care s-a dat la Academia militară, zise Kerenski, care nu putea să împărtăşească optimismul consilierului.

Acesta se depărtă tăcut.

Preşedintele primi alte veşti. Partidul social-revoluţionar – din care făcea parte şi el – şi menşevicii, redactaseră un protest împotriva cruzimilor înfăptuite de revoluţionari. Aceştia, însă, nici nu se sinchisiră, ba chiar luară în bătaie de joc pe partizanii guvernului.

Într-un târziu, Kirenko se ivi din nou. Era alb ca varul şi tremura din tot trupul.

— Ei? făcu preşedintele, bănuind ceva rău. Ce se aude? Cum s-a desfăşurat lupta?

— Stăm prost, Excelenţă… mult mai prost decât îmi închipuiam, răspunse celălalt.

— Hai, vorbeşte, stărui Kerenski, cu glas răguşit.

— Oamenii noştri s-au apărat ca vitejie şi au pus în funcţiune cele două mitraliere, care au adus mari pierderi în rândurile duşmanilor; în cele din urmă aceştia nu mai ţinură seamă de ordinele conducătorilor şi o luară la fugă, dispărând în parc. Din nefericire, tocmai atunci se iviră, marinarii de pe Nova, care aveau cu ei două tunuri. Câteva obuze fură slobozite spre Academia militară, apoi ticăloşii dădură năvală…

Consilierul îşi ascunse faţa în mâini.

— Mai departe, stărui Kerenski.

— Am foarte puţin de adăugat, urmă Kirenko. Cât ai clipi din ochi, se sfârşi cu organizaţia „pentru apărarea şi liberarea patriei”. Şi, acum vine ce-i mai rău… Jumătate din cadeţii noştri au fost împuşcaţi. Ceilalţi au fost transportaţi la fortăreaţă Petru şi Pavel. După părerea mea, revoluţia s-a terminat în capitală, aşa că a sosit clipa să fugim.

— Şi crezi că vom izbuti?

— De ce nu? Doar aţi dat de veste generalului Krasnoff, care trebuie să fie pe drum cu trupele sale. Cred că a şi ajuns la Galcina.

— Dacă nu ne-a trădat şi el, murmură preşedintele, cu

amărăciune. Da, ai dreptate, trebuie neapărat să fugim. Unde sunt membrii guvernului?

— Nu vă sinchisiţi de ei, Excelenţă, răspunse Kirenko. În clipele astea fiecare se gândeşte să-şi salveze pielea lui. Cred că şi ei au şters putina…

— Atunci, dă ordin să se pregătească maşina!

Consilierul se depărtă şi coborî treptele în grabă. Kerenski păşi spre fereastră, ca şi cum ar fi vrut să mai privească o dată, înainte de despărţire, oraşul al cărui stăpânitor fusese timp de şase luni.

Trupa formată din femei trecu în marş pe dinaintea clădirii. Deodată această trupă i se păru lui Kerenski foarte caraghioasă. Ea fusese hărăzită să-l apere. Ce-ar fi putut face bietele femei împotriva bărbaţilor cutezători?

Consilierul intră din nou în odaie.

— Acum avem cel mai bun prilej, zise el, tulburat. Membrii guvernului au fugit pesemne, căci maşinile lor nu mai sunt aici.

Preşedintele scoase o înjurătură la adresa colegilor săi, apoi părăsi încăperea, ţinând subsuoară geanta cu acte, iar în cealaltă mână pledul de călătorie. Consilierul luase valiza.

Kerenski urcă în maşină, urmat de consilier. Şoferul trase perdelele.

O poartă dosnică se deschise şi automobilul porni spre gară, în goană.

Imediat după aceea, garda guvernului ocupă palatul. Însă soldaţii citiseră afişele împărţite de revoluţionari şi conţinutul acestora îi înflăcărase. Ei erau hotărâţi să nu mai ocrotească guvernul, care le pricinuise atâtea dezamăgiri şi, înainte de toate, nu voia să încheie pacea. De aceea, când s-au ivit roşii, ea s-a predat, fără nicio împotrivire. Ofiţerii fură luaţi prizonieri şi duşi în fortăreaţa Petru şi Pavel, în timp ce soldaţii, care se puseseră la dispoziţia răzvrătiţilor, fură lăsaţi în libertate.

Kerenski, însă, ajunse cu bine la gară, îşi ridică gulerul paltonului şi păşi pe peron, alături de consilier. Ştiau că, în curând, trebuia să pornească un tren spre Gatcina.

Cele treizeci de minute părură o veşnicie celor doi fugari. În sfârşit, trenul trase pe linie. Pasagerii erau, în cea mai mare parte, soldaţi.

Kerenski şi însoţitorul său ocupară un compartiment de serviciu şi numai şeful trenului ştia că preşedintele republicii ruseşti se află în acest compartiment.

Trenul se puse în mişcare, însă se opri după puţin timp. Pasagerii fură nevoiţi să coboare, căci întâlniseră un tren cu revoluţionari, care aveau ordinul să împiedece pe generalul Krasnoff de a intra în capitală. Linia fu ocupată de trupe şi abia după patru ceasuri, trenul putu să-şi urmeze drumul. Dar nu străbătuse nici douăzeci de kilometri, când se opri iarăşi. Şinele fuseseră scoase.

Trenuri cu soldaţi gălăgioşi care se înapoiau de pe front, se opriră de partea cealaltă.

Kerenski coborî şi trecu peste şine, căci după câte se spunea, peste un ceas trebuia să treacă pe o linie laterală, un tren care era în drum spre Gatcipa.

Tăcut, el păşea alături de consilier, iar îndărătul lor mai veneau vreo treizeci de călători.

Deodată, convoiul se opri, căci răsunaseră câteva detunături, iar flăcări mari se înălţară spre cer din pădurea apropiată.

O trupă de soldaţi se înşirase de-a lungul căii ferate, şi, cu arma la picior, priveau spre arborii deşi.

— Cei asta? întrebă preşedintele, adresându-se însoţitorului său.

Acesta se apropie de un ofiţer şi-i şopti ceva la ureche. Celălalt privi bănuitor spre Kerenski, care coborî puţin gulerul paltonului. Ofiţerul îl recunoscu şi raportă, luând poziţia:

— Câţiva revoluţionari s-au refugiat într-o mânăstire. Deoarece n-au putut fi descoperiţi, s-a pus foc clădirii. După cât se pare, e vorba de un om care a adus mari pagube statului.

Kerenski întrebă cine era comandantul trupei.

— Prinţul Potcikev! fu răspunsul.

— Şi unde este ei?

Cel întrebat arătă spre un grup de ofiţeri care se aflau ceva mai departe.

Preşedintele şi însoţitorul său porniră într-acolo.

— Dumneata aici, Excelenţă? strigă Potcikev, uimit, la vederea lui Kerenski.

Acesta clătină capul.

— Guvernul provizoriu a încetat de a mai exista, zise el, tulburat. Revoluţionarii vor alcătui un sfat al comisarilor poporului. Astăzi acesta urmează să fie ales în al doilea congres al delegaţilor.

— Aşadar aţi fugit? întrebă Potcikev.

— Da, dragul meu.

Prinţul se încruntă. Acum se schimbase şi situaţia sa. Omul acesta josnic se gândea foarte serios dacă n-ar fi mai bine să treacă de partea revoluţionarilor. În acest caz, i-ar fi folosit mult dacă ar fi arestat pe fostul preşedinte al republicii. Kerenski păru să bănuiască ce se petrecea în mintea prinţului, căci zise:

— Aş fi rămas în capitală, dacă m-aş fi putut bizui pe o armată puternică. Totuşi, lucrurile se mai pot îndrepta. Generalul Krasnoff a pornit încoace de pe frontul de nord. Cu ajutorul soldaţilor săi, nădăjduiesc să mă înapoiez la Petrograd.

— V-a spus el asta, Excelenţă? întrebă Potcikev, batjocoritor.

— Ba mi-a făgăduit e în mod solemn, răspunse Kerenski, repede. Şi n-am niciun motiv să mă îndoiesc de spusele sale.

— Hm, atunci e bine, făcu Potcikev.

„Tare mi-e teamă că te înşeli – îşi zise el în sinea lui. Generalul Krasnoff se va feri să-ţi dea ascultare în mod necondiţionat. Socot că şi el va aştepta, ca şi mine, să vadă dincotro bate vântul.”

Împuşcături răsunară din spre pădure. Nori deşi de fum se ridicară deasupra arborilor.

— Ce s-a petrecut acolo? întrebă Kerenski, arătând spre flăcările care se înălţau din mânăstire.

Potcikev făcu o mutră posomorâtă.

— Vă amintiţi de însărcinarea pe care mi-aţi dat-o, Excelenţă? zise el.

Preşedintele încuviinţă din cap.

— A fost o trădare la mijloc – urmă celălalt. Revoluţionarii ştiau despre chestia transportului. Dar am aflat şi eu că o trupă de marinari pornise în întâmpinarea mea, pentru a-mi lua lăzile. S-a încins o luptă, în urma căreia cea mai mare parte a duşmanilor a căzut, iar cei câţiva ticăloşi care au mai rămas în viaţă, au fost nevoiţi să fugă. Din nefericire aceştia au izbutit să desprindă vagoanele în care se aflau preţioasele lăzi. Când am băgat de seamă, era prea târziu, şi nu mai puturăm să-i urmărim, căci aruncaserăm în aer locomotiva trenului care transportase pe duşmanii noştri. Totuşi, ne-am luat după fugari şi, pe drum, găsirăm cele patru vagoane şi locomotiva, care fuseseră sfărâmate. Lăzile, însă, nu mai erau acolo. Ticăloşii sau adăpostit în mănăstire şi, deoarece nu i-am putut găsi, am dat foc clădirii.

— Şi lăzile? întrebă Kerenski, speriat. Ştii doar prea bine ce însemnătate au ele...

— Bănuiesc că sunt în mânăstire. După ce şandramaua va fi mistuită de flăcări, va fi uşor să le descoperim.

Preşedintele oftă, adânc mâhnit.

— E vorba de multe milioane, care ne pot fi foarte folositoare zise el. Nu uita asta, Excelenţă.

În timp ce stăteau de vorbă, se opri un alt tren care se înapoia de pe front. Prinţul păru îngrijorat, văzând mulţimea de soldaţi, care se revărsă din şirul nesfârşit de vagoane. O patrulă condusă de un tânăr ofiţer, se apropie de el.

— Cine e comandantul vostru? întrebă ofiţerul, cu glas ameninţător.

Potcikev făcu un pas înainte, cu ochii scânteietori de mânie.

— Nu ştii cum trebuie să te porţi în faţa unui general? strigă el.

Ofiţerul râse cu dispreţ, şi zise:

— Hm, o să fii nevoit să te împaci cu soarta, dragul meu. Ce-i drept, nu sunt decât fiul unui profesor, dar oamenii aceştia îndrăzneţi, care fac parte din regiment, m-au ales

preşedintele sfatului lor. În numele acestora am venit încoace. Ce faceţi aici? De ce arde mănăstirea?

Prinţul îşi frământă barbişonul, în timp ce chibzuia. Trupa era de două ori mai numeroasă decât a lui şi destul de bine înarmată. Ba, pe fereastra unui vagon se vedea ţeava unei mitraliere.

— În mănăstirea de colo s-au adăpostit duşmanii noştri, răspunse aghiotantul prinţului, căruia acesta îi făcuse un semn din ochi să continue convorbirea.

— Urcaţi-vă în tren! porunci ofiţerul, după ce convorbirea luă sfârşit.

Prinţul văzu cu groază că jumătate din soldaţii lui îi urmară pe revoluţionari. O înjurătură sălbatică scăpă de pe buzele lui. Dar înjosirile nu luaseră încă sfârşit.

— Ascultaţi ce vă spun! strigă ofiţerul, adresându-se oamenilor rămaşi în jurul prinţului. În cinci minute să părăsiţi locul acesta şi să nu vă mai arătaţi. Rămânem încă un ceas aici şi voi primi cu braţele deschise pe toţi aceia care vor să treacă de partea noastră, spre a se pune la dispoziţia noului regim.

— Nemernicii! scrâşni Potcikev, văzând că un alt grup din soldaţii săi se alătură revoluţionarilor.

În cele din urmă îşi dădu seama că trebuia să se depărteze; altminteri risca să rămână fără niciun soldat.

Prinţul dădu ordinul de plecare, după ce trimisese un curier la mănăstire pentru a da de veste lui Semelov să se retragă imediat.

„Tiranul” se supuse şi făcu un ocol, spre a nu se întâlni cu soldaţii înapoiaţi de pe front. Apoi, porni în marş forţat spre Gatcina, unde urma să dea de cazacii generalului Krasnoff.

Comandantul acestora se mai afla pe front şi, după cât se spunea, trimisese numai două regimente, care să ocrotească guvernul.

Potcikev luă comanda supremă. Toate trupele sale fură retrase din zona de luptă, căci prinţul voia să pornească spre capitală. Dacă guvernul provizoriu nu izbutea să mai pună mâna pe putere, atunci Potcikev era hotărât să treacă în

rândurile revoluţionarilor.

136. Mărturisirea lui Mencikovski

O mare nelinişte domnea în sânul Comitetului Central, din pricina lui Boris Verodin şi misiunii lui. Revoluţionarii aveau neapărată nevoie de mari sume de bani, căci băncile particulare îşi închiseseră ghişeele, iar în tezaurul Băncii Naţionale nu se mai afla nicio copeică.

Luntraşul era cunoscut ca un om de încredere. Îşi dusese oare la capăt, misiunea care i se încredinţase? Şi unde erau cei o sută de marinari? De ce nu se arăta niciunul din ei, cu toate că ar fi trebuit să se înapoieze în ziua precedentă?

Ilino se sfătui cu comisarii poporului şi luară hotărârea să mai aştepte.

Preşedintele Comitetului Central mai era îngrijorat şi din pricina lui Narickin, care plecase înainte cu trei zile şi, de atunci, nu se mai arătase nicăieri.

— Mi-e teamă să nu fi căzut în mâinile duşmanilor noştri, zise unul din fruntaşii revoluţionari.

— Dar îl cunosc prea puţini oameni, observă Ilino.

— Adversarii noştri ştiu cine trebuie înlăturat din cale. Eu însumi nu mă simt în siguranţă.

În ziua următoare se prezentă un luntraş, care îşi făcea serviciul pe un bac de pe Neva. Între timp, portretul lui Narickin fusese publicat în toate gazetele revoluţionare.

— Ce-i cu dumneata, tovarăşe? întrebă Ilino.

— Am pescuit cadavrul unui bărbat, care pare să fi fost ucis, răspunse luntraşul.

Şi, scoţând un ziar, îl despături şi arătă fotografia lui Narickin, zicând:

— Ăsta e, tovarăşe preşedinte. Nu e schimbat defel.

— Merg cu dumneata, spuse Ilino, cutremurându-se. Poate că te înşeli, totuşi.

Cei doi bărbaţi se urcară într-o maşină şi după jumătate ceas, ajunseră la casa luntraşului. Cadavrul zăcea pe o bancă din faţa uşii.

Ilino îl recunoscu imediat pe credinciosul său tovarăş. Privirile sale rămaseră câtva timp aţintite asupra trupului neînsufleţit, apoi se îndepărtă, oftând.

În vremea asta, Boris Verodin şi oamenii săi nu dădeau niciun semn de viaţă. O bănuială se trezi în minţile câtorva din fruntaşi. Nu cumva tânărul îşi însuşise banii şi fugise peste graniţă, împreună cu oamenii lui? Ce-i drept, suma era destul de mare ca să-i îmbogăţească pe toţi.

Ilino se puse în legătură cu Reckin, preşedintele consiliului marinarilor, care îi pusese oamenii la dispoziţie.

— Nu-l cunosc pe Boris Verodin decât din auzite, dar nu-l cred în stare să înfăptuiască o asemenea nelegiuire, zise acesta, când Ilino îi împărtăşi bănuiala sa. Şi apoi, îţi închipui că printre marinari nu s-a găsit niciunul care să se împotrivească trădării?

— Ai dreptate, tovarăşe Reckin, zise Ilino. Pe vremurile astea, îţi trece prin minte tot felul de năzbâtii. Tare mi-e teamă să nu se fi întâmplat vreo nenorocire.

— Asta bănuiesc şi eu, încuviinţă celălalt.

— Păcat că drumul a fost ocupat de soldaţii lui Krasnoff. Altminteri am fi putut face cercetări.

Când se înapoie în biroul său, Ilino află că Bolşek, care îl însoţise pe Boris Verodin dispăruse şi el.

Aşadar, nu mai încăpea nicio îndoială că o nenorocire se întâmplase îndrăzneţilor oameni.

Ilino primi o scrisoare anonimă, prin care i se dădeau câteva lămuriri cu privire la moartea lui Narickin. Autorul scrisorii arăta că, în urmă cu cinci zile, un automobil în care se afla un bărbat gras, trecuse în goană pe ţărmul Nevei. La un moment dat, maşina se opri şi omul coborî din ea, ducând pe umeri un obiect lung, pe care îl aruncă în apă. Imediat după aceea, necunoscutul dispăruse cu maşina, al cărei număr era arătat în scrisoare.

Fără să stea mult pe gânduri, Ilino porni cercetări care duseră la rezultatul că automobilul aparţinea lui Mencikovski.

Preşedintele Comitetului trimise după acesta, care era foarte cunoscut în rândurile revoluţionarilor.

Mencikovski veni; avea ochii înroşiţi de plâns şi faţa suptă. Ultimele întâmplări avuseseră o mare înrâurire asupra lui.

El se gândea mereu la Sonia Petrovici, întrebându-se unde se află dânsa.

Ilino îl sfredeli pe misit cu privirea, apoi întrebă cu asprime:

— Ce ai făcut cu Narickin?

Mencikovski se dădu, fără voie, un pas înapoi.

— Nu… nu ştiu… nimic, tovarăşe Ilino, glăsui el.

— Nu ştii nimic?

Preşedintele se apropie de el şi punându-i mâna pe umăr, zise cu glas tăios:

— Ţi-ai rostit sentinţa de moarte, căci s-a stabilit că dumneata l-ai împuşcat pe Narickin, apoi i-ai aruncat cadavrul în Neva.

— Fie-vă milă! strigă burtosul, tremurând. Nu, nu-i adevărat… nu l-am ucis eu…

Ilino izbucni într-un hohot batjocoritor şi, încrucişând mâinile pe piept, începu să se plimbe cu paşi mari pe dinaintea burtosului.

— Spune-mi tot ce ştii! porunci el.

Mencikovski şovăi. Dacă destăinuia că Sonia Petrovici îl însărcinase să arunce cadavrul în Neva, atunci iubita lui era pierdută. Totuşi, n-avu încotro, trebuia să mărturisească totul.

— Da, e adevărat, eu am aruncat în Neva trupul lui Narickin, îngână dânsul, dar nu l-am ucis… ci l-am găsit mort.

— Şi unde l-ai găsit?

— În casa Soniei Petrovici… dar nici ea nu l-a omorât…

Ilino se înfipse înaintea lui.

— Tocmai pe mine vrei să mă înşeli? Nu cumva îţi închipui că sunt atât de prost?

— Ah, e îngrozitor… murmură burtosul.

Apoi, plecându-şi privirile în pământ, povesti tot ce se întâmplase.

— Sunt prieten cu Sonia Petrovici, căreia i-am mijlocit cumpărarea unei case, fostul palat Gogineff.

— Dar de unde are tovarăşa noastră bani ca să-şi poată cumpăra o casă? întrebă Ilino.

— Asta nu ştiu… dar pare să fie foarte bogată.

— Bine, mai departe!

— Tot prin mijlocirea mea, Sonia a făcut cunoştinţă cu tovarăşul Narickin şi s-a împrietenit cu el.

— A iubit-o? întrebă Ilino, cu înfrigurare.

— Nu ştiu care au fost legăturile dintre ei, răspunse misitul, oftând. Acum cinci zile a venit la mine foarte tulburată şi mi-a cerut s-o însoţesc la gară. Pe drum, mi-a destăinuit că Boris Verodin trebuie să îndeplinească o misiune foarte primejdioasă, despre care ştia şi prinţul Potcikev. Acesta îşi pusese în gând să nimicească pe Verodin şi oamenii săi. Sonia pornise în urma tovarăşului nostru, spre a-l preveni de primejdia ce-l ameninţa. Vrui s-o însoţesc, dar ea se împotrivi şi înainte de despărţire îmi destăinui o taină înfiorătoare: Narickin zăcea mort în patul ei. Din păcate, Sonia nu putea să depună o plângere împotriva ucigaşului, care era prinţul Potcikev, căci atunci ar fi fost nevoită să facă o mărturisire neplăcută. De aceea îmi dădu însărcinarea să înlătur cadavrul. M-am dus imediat la casa ei, şi mă încredinţai că ceea ce-mi spusese era adevărat. Îmi dădeam seama că nu era frumos ce tăceam, dar mi-era milă de sărmana Sonia. Şi apoi, Narickin tot mort rămânea. Dezbrăcând cadavrul l-am înfăşurat într-un cearşaf. Aceasta a fost cea mai groaznică clipă din viaţa mea… Iată adevărul, tovarăşe Ilino… Dacă am greşit, sunt gata să-mi ispăşesc vina.

Ilino îl privi cu asprime.

— Ce părere ai dumneata despre toată chestia asta? întrebă el. Cum a aflat Sonia Petrovici că tovarăşul nostru e ameninţat de o primejdie?

Mencikovski făcu o mutră deznădăjduită.

— Asta am să ţi-o spun eu, urmă Ilino cu hotărâre. Narickin a destăinuit Soniei Petrovici însărcinarea pe care o primise Boris Verodin. Femeia, la rândul ei, din gelozie, probabil, a trădat secretul prinţului Potcikev, pe care cine ştie de unde l-o fi cunoscând. După ce şi-a dat seama de nelegiuirea făptuită, Sonia a fost cuprinsă de remuşcări şi a vrut să-l salveze pe Boris Verodin. Tot ea l-o fi împuşcat pe Narickin, ca să n-o

poată trăda. Această femeie e foarte primejdioasă. Abia acum îmi amintesc că dânsa a pus la cale arestarea mătuşii lui Verodin… Ah, stai, n-ai fost dumneata acela care a depus plângerea împotriva bătrânei?

— Da, aşa este, recunoscu burtosul. Sonia mi-a dat această însărcinare.

Ilino măsură încăperea cu paşi mari, apoi sună.

— Duceţi-l în fortăreaţa Petru şi Pavel! porunci el soldatului care intră în odaie, arătând spre Mencikovski. Dar vă pun în vedere că trebuie păzit cu cea mai mare străşnicie.

— Îndurare, tovarăşe Ilino! bâigui misitul, cu lacrimi în ochi. Vreau să repar totul.

— Oameni de teapa dumitale nu merită îndurare, răspunse Ilino cu asprime. Revoluţia are nevoie de tovarăşi credincioşi. Dumneata ţi-ai încălcat îndatoririle şi va trebui să-ţi ispăşeşti greşeala. Tribunalul revoluţionar va hotărî pedeapsa care ţi se cuvine.

— Asta… înseamnă moartea, îngână Mencikovski.

Preşedintele Comitetului Central îi întoarse spatele şi burtosul părăsi încăperea, abia ţinându-se pe picioare.

După puţin timp, membrii Comitetului Central fură chemaţi la o consfătuire de Ilino, care le expuse mărturisirea arestatului.

— Narickin a fost un tovarăş credincios până ce a făcut cunoştinţă cu această femeie. Acum, nenorocitul şi-a ispăşit vina, încheie el.

Ceilalţi încuviinţară spusele preşedintelui.

— Dar ce s-o fi făcut cu lăzile? întrebă unul din ei. Avem neapărată nevoie de bani ca să ne plătim oamenii.

— Poate că Boris Verodin a izbutit totuşi să ducă la capăt misiunea lui, zise Ilino. În orice caz, nu ne rămân decât să aşteptăm desfăşurarea lucrurilor.

137. Spre Siberia

Când Nataşa ieşi în cele din urmă, împreună cu Virubova, din ascunzătoare, ea făgădui fostei doamne de onoare a

Ţarinei să plece imediat în Siberia.

Frumoasa prinţesă se plecă în faţa soartei, căci nu se putea altfel. Boris o va ierta când se va întoarce.

Dar unde se afla el oare? Poate că se înapoiase acasă şi o căuta pe dânsa.

Lacrimile începură să-i şiroiască pe obraji.

— De ce plângi? o întrebă Virubova. Ţi-e teamă, prinţesă? Trebuie să-ţi alungi frica, deoarece eşti în slujba iubitei noastre familii imperiale. Îţi vor purta recunoştinţă pentru ceea ce vei face.

Scrise câteva rânduri pentru împărăteasă şi le înmâna Nataşei, care avea să le predea când va ajunge la ţintă.

— Aş vrea să-mi iau rămas bun de la bătrâna mea cameristă, zise tânăra prinţesă.

— Unde este ea? întrebă Virubova. Ştii că ofiţerii pot sosi din clipă în clipă, aşa că trebuie să fii pregătită. Se zvoneşte că mâine, poimâine, bolşevicii vor pune mâna pe putere şi până atunci trebuie să fii pe drum, căci s-ar putea ca paşapoartele să nu mai fie valabile. Ba nu e exclus să fiţi şi arestaţi.

— Camerista se află aici în casă, a venit cu mine, răspunse Nataşa.

— Atunci grăbeşte-te, prinţesă!

Nataşa ieşi în coridor şi de acolo se duse în odaia unde rămăsese Saşa.

— Bine c-ai venit, prinţesa mea! zise bătrâna, începusem să mă îngrijorez. Unde ai fost? De ce-mi faci supărări? Dacă te-ar fi găsit şi te-ar fi arestat? Ţiganca aia ticăloasă nu ştie ce-i mila. Gelozia a făcut dintr-însa o adevărată fiară.

Nataşa se aruncă la pieptul bătrânei şi zise, mişcată:

— Ah. Saşa, mă simt atât de tristă!

— Dar de ce? Nu sunt eu cu tine? Şi crezi oare că Boris te va părăsi? El este ocrotitorul tău şi le poţi bizui pe dânsul.

— Dar vezi că plănuiesc o călătorie lungă, de care Boris nu trebuie să ştie nimic, dragă Saşa.

— Cum? exclamă bătrâna, făcând ochi mari. Unde vrei să pleci?

— Asta nu pot şi nu trebuie să-ţi spun.

— Mie nu trebuie să-mi spui? Mie, care sunt ca o mamă faţă de tine şi care nu-ţi doresc decât binele?

— Nu se poate, Saşa, nu fi supărată, căci mă leagă un jurământ.

— Ciudat! murmură bătrâna. Dar eu nu mă las dusă, aşa, cu una, cu două. În primul rând să-mi spui unde ai fost în vreme ce oamenii ăia grozavi au pătruns aici cu blestemata de ţigancă?

— Nu mă întreba, căci trebuie să tac.

Saşa o privi cu compătimire. O cuprinse cu braţul şi zise mângâietor:

— Biata copilă! Acum ai un soţ şi vii să-mi spui că pleci în călătorie! S-o înţeleagă alţii, că eu nu te mai pricep!

Dar văzând că nu capătă niciun răspuns, urmă:

— Când pleci? Şi cu cine? Cel puţin eşti bine ocrotită?

— În privinţa asta, poţi fi liniştită, căci mă însoţesc patru bărbaţi. Sunt oameni onorabili care ştiu cum să se poarte cu o femeie.

— Dar ce va spune Boris?

— Îţi voi da câteva rânduri pentru el. Spune-i atât cât ştii! Dar făgăduieşte-mi că-i vei transmite salutări din partea mea şi că-i vei spune că-l iubesc mult şi că aştept cu nerăbdare să-l revăd.

— Fireşte că voi face întocmai, porumbiţa mea, dar ce are el din toate astea?

Nataşa se aşeză la masă şi începu să scrie; după ce sfârşi, întinse Saşei scrisoarea.

— Nu ştiu cât timp voi lipsi, zise ea, reţinându-şi lacrimile. Dar spune-i lui Boris că tot astfel cum trebuie să-şi îndeplinească el misiunea, sunt şi eu nevoită să mi-o îndeplinesc pe a mea. Nu se poate altminteri. Mă bucur de pe acum de revedere şi-l rog să nu-şi primejduiască prea mult viaţa, ca să putem trăi fericiţi împreună.

Bătrânei îi stăteau lacrimile pe gene şi nu putu rosti niciun cuvânt.

În cele din urmă izbuti să îngâne:

— N-aş putea… cel puţin… să te însoţesc până la gară?

— Nu, nici asta nu merge, Saşa, răspunse tânăra cu hotărâre. Rămâi aici şi caută să-l vezi pe Boris! Probabil că te voi aduce la mine când voi simţi nevoia.

— Asta ar fi lucrul cel mai cuminte, răspunse Saşa. Vezi de-mi dă de veste cât mai curând.

Nataşa ieşi afară. Vru să intre iarăşi în odaia Virubovei, când frumoasa ţărancă îi ieşi înainte. Aceasta îi întinse mâna şi întrebă:

— Aş putea să-ţi vorbesc prinţesă?

— Cu plăcere, doamnă, răspunse Nataşa.

Intrară amândouă într-o cameră şi, ţăranca se aşeză pe un scaun, invitând-o şi pe tânăra femeie să ia loc.

— Mai ai ceva să-mi spui înainte de a pleca în călătorie, prinţesă? întrebă cealaltă, după ce rămase tăcută câteva clipe.

— Ştiţi că… plec în Siberia? întrebă Nataşa, mirată.

— Da.

— Nu ştiu ce aş avea să vă zic, afară de cuvintele de rămas bun, răspunse prinţesa.

— Ceva salutări pentru cineva nu vrei să transmit?

Nataşa roşi.

— De asta se va îngriji fosta mea cameristă, răspunse ea, încurcată.

— Ei, atunci îţi doresc drum bun, spuse ţăranca zâmbind. Şi când familia imperială va fi la adăpost, întoarce-te! Îmi făgăduieşti?

— Nimic nu mă va mai reţine atunci în Siberia, răspunse Nataşa. Ah, de n-aş fi deja atât de departe!

— Nu va trece mult, copila mea. Fii curioasă şi totul va ieşi bine. Aduci o jertfă, dar trebuie s-o faci. Vrei să-mi scrii?

— Cu plăcere, doamnă. Pe ce adresă?

Ţăranca chibzui câteva clipe, apoi răspunse:

— Scrie pe adresa doamnei Denise Barobleur, care-mi va preda scrisoarea. Dar să fii cu băgare le seamă! Să nu scrii nimic, sau foarte puţin, despre izbânzile dumitale! Trebuie să ne ferim de bolşevici.

— Dar spune-mi, te rog, prezicătoarea are şi ea de-a face cu monarhiştii? întrebă Nataşa.

— Deloc! răspunse frumoasa femeie, zâmbind. Ea e numai o prietenă a monarhiştilor, şi atâta tot. Înainte vreme avusese mult de-a face cu curtea, căci clienţii ei erau din clasele cele mai înalte.

Nataşa întinse mâna ţărăncii şi zise:

— Trebuie să mă grăbesc, doamnă, căci se apropie timpul plecării. Pornim la drum chiar astă-noapte.

— Atunci călătorie bună şi Cerul să te ocrotească!

Tânăra prinţesă simţi deodată braţele celeilalte cuprinzându-i gâtul şi o sărutare fierbinte pe gură. Când se desprinse din îmbrăţişare i se păru c-o vede plângând.

După câteva clipe Nataşa era pe sală şi se îndreptă spre odaia Virubovei. Intrând, găsi acolo patru bărbaţi şi-şi dădu seama că erau tovarăşii ei de călătorie.

Le fu recomandată şi unul din ei, Gregor Şovaloff, trebuia să treacă drept soţul oi.

El o privi lung pe Nataşa şi aceasta avu un simţământ de teamă. Erau încă doi foşti ofiţeri, precum şi Soloviev, ginerele lui Rasputin, pa care prinţesa îl cunoscuse cu alt prilej.

Ea fu nevoită să-şi mărturisească sincer, că toţi patru îi inspirau prea puţină simpatie. Însă n-ar fi putut să-şi spună de ce.

Virubova le dăduse şi bani, – fiecăruia câte zece mii de ruble. Scrisoarea pentru Ţarina Alexandra, Nataşa o purta în sân.

Afară aştepta o maşină care-i duse la gară. Tânăra prinţesă auzea împuşcături şi ţipete în stradă, însă nu ştia că în noaptea aceasta se hotăra soarta marii împărăţii ruseşti, că regimul provizoriu încetase să existe, că miniştrii dăduseră bir cu fugiţii încă în zorii zilei şi că Kerenski, prietenul Ţarului şi al familiei acestuia, lăsase puterea din mâini.

Nataşa se ghemuise într-un colţ al maşinii şi-şi simţea inima strânsă, ştiindu-se alături de omul care trecea drept soţul ei pentru tot timpul călătoriei. Ochii lui negri, străpungători, nu se dezlipeau de pe chipul ei.

În gara de unde plecau trenurile spre Siberia nu prea era mare însufleţire. Trenul lor zăcea ca un şarpe uriaş pe şine şi din când în când scotea un pufăit zgomotos.

Erau pe drum de patru zile. Adesea trenul se oprea în plină câmpie şi uneori aşteptau ceasuri întregi până pornea înainte. Controlori cu chipurile aspre intrau prin vagoane şi măsurau din cap până în picioare pe fiecare călător. Dar paşapoartele celor cinci persoane erau în ordine, aşa că nu li se făcu nimic.

Într-o localitate mică în care nu se vedea decât un singur coş de fabrică, fură nevoiţi să coboare, la cererea câtorva bărbaţi care purtau bluze albastre. Pe cap aveau căciuli şi arme le atârnau la spate.

Călătorii fură conduşi în faţa comitetului lucrătorilor şi soldaţilor şi cu prilejul acesta se dovedi că Soloviev era un vorbitor dibaci.

— Ce vreţi de la noi? se răsti el. Am plecat la drum din însărcinarea guvernului, pentru ca să căutăm merinde. Ne vom plânge împotriva dumneavoastră.

Şi pentru că ceilalţi nu ştiau ce să facă, Soloviev le smulse din mână paşapoartele pe care le dăduse şi strigă iar:

— Conduceţi-ne la sovietul local, ca să nu mai pierdem vremea pe aici! Trebuie să plecăm mai departe cu acelaşi tren cu care am venit.

Dar ceilalţi cerură să aştepte până dimineaţă, ca să poată fi aduşi în faţa sovietului, şi călătorii, neavând încotro, se supuseră.

Li se dădu o cameră şi o santinelă fu aşezată la uşă.

A doua zi dimineaţă sovietul ţinu şedinţă. Cei patru bărbaţi, şi prinţesa fură aduşi în faţa lui. Un bărbat cărunt, cu înfăţişarea inteligentă, le ceru hârtiile şi le examină cu amănunţime. După aceea, zise prietenos:

— A fost o prostie din partea acelora care v-au arestat. Dar trebuie să ne scuzaţi, căci am primit ordin să nu lăsăm să treacă persoane cât de cât suspecte şi să supunem unei cercetări amănunţite toate trenurile care se îndreaptă spre Ural sau spre Siberia.

— Şi de ce asta, mă rog? întrebă Soloviev. Noi suntem călători paşnici şi mergem la Irkutsk. Lucrăm din însărcinarea guvernului.

— Bine, bine, răspunse bărbatul şi ochii-i cercetători alunecară asupra celor cinci persoane. Vedeţi însă c-a ieşit zvonul cum că în oraşele din apropierea Tobolskului s-au stabilit ofiţeri ţarişti, care şi-au pus în gând să-l elibereze pe Ţar. Am primit ordin strict din Tobolsk să oprim orice persoană care face o impresie suspectă.

— Şi noi facem impresie suspectă? întrebă un bărbat din grupul călătorilor.

— Nu sunt în măsură să apreciez, răspunse preşedintele sovietului. Dar să ştiţi că veţi fi opriţi mai în toate localităţile.

— Frumoasă perspectivă! mormăi Soloviev. În felul acesta vom ajunge la ţintă cam peste trei luni. Nu se poate face nimic?

Preşedintele chibzui câteva clipe, apoi zise:

— Vă voi da o adeverinţă, ca din partea sovietului local, cum că suntem încredinţaţi de nevinovăţia dumneavoastră. În felul acesta nici nu mai aveţi nevoie de paşapoarte.

— Dacă veţi face asta vă vom fi recunoscători, răspunse Soloviev.

Preşedintele luă loc la masă şi ceru din nou paşapoartele, apoi scrise numele pe o foaie de hârtie şi adăugă câteva cuvinte.

După ce li se înmână documentul acesta, călătorii se îndreptară spre gară, unde găsiră un tren cu care îşi continuară drumul.

După alte cinci zile ajunseră la primul orăşel de dincolo de Urali.

Nataşa se simţea grozav de părăsită. Câmpiile pustii, pe care nu se zăreau decât arareori un sătuleţ, o întristau nespus.

Trenul se golea din ce în ce mai mult. Biata prinţesă adormise.

După o oprire de jumătate de ceas într-o staţie pustie, trenul se puse iar în mişcare şi Nataşa tresări speriată. Din cei

patru bărbaţi nu se mai afla lângă ea decât Gregor Şovaloff „soţul” ei.

— Unde e domnul Soloviev, unde sunt ceilalţi domni? întrebă prinţesa, înspăimântată.

Omul dădu din umeri şi răspunse:

— S-au dus în sat de unde nu s-au înapoiat încă. Vor trebui să aştepte trenul următor.

Nataşa păli. Nu izbuti să rostească niciun cuvânt şi i se păru că zăreşte pe chipul bărbatului o bucurie ascunsă. Ce avea de gând el oare?

Dar se linişti oarecum văzându-l că-şi sprijină capul de perna canapelei şi adoarme.

Nataşa începu să chibzuiască cu înfrigurare. Mai aveau de călătorit două zile până vor ajunge la Tjumenj, unde urmau să rămână deocamdată. De acolo trebuiau s-o lase mai încet. Ea, Nataşa, urma să încerce să intre în legătură cu familia imperială prin vreo viclenie.

Tot gândindu-se la cele ce se vor întâmpla, tânăra prinţesă aţipi. Se trezi însă brusc, cu un ţipăt slab, căci Gregor Şovaloff se aplecase asupra ei şi ochii-i întunecaţi zvârleau scântei. Murmură câteva cuvinte de scuză şi înclinându-se – amabil ca totdeauna – adăugă:

— M-a cuprins deodată îngrijorarea pentru dumneavoastră, prinţesă şi voiam să vă controlez respiraţia.

Mai mult nu zise şi Nataşa socoti şi ea că e mai bine să tacă.

În seara zilei următoare ajunseră la ultima staţie înainte de Tjumenj. Era un sat mare cu căsuţe acoperite cu stuf. În timpul nopţii căzuse prima zăpadă şi asta sporea înfăţişarea mohorâtă a ţinutului.

Din nou se urcă un controlor în tren. Gregor Şovaloff scoase din buzunar paşaportul şi-l întinse acestuia.

— Şi doamna e soţia dumneavoastră, domnule Şovaloff? întrebă omul.

— Fireşte, răspunse fostul ofiţer. Confirmă şi tu asta, Nataşa!

Prinţesa surâse, dar se făcuse albă ca varul. Şovaloff

regreta că n-avea la dânsul adeverinţa pe care o căpătase de la preşedintele sovietului din satul în care fuseseră arestaţi. Până atunci documentul acela prevăzut cu ştampilă le fusese de mare folos.

— Trebuie să coborâţi, zise controlorul. Nu-mi pot lua răspunderea de a vă lăsa să vă continuaţi călătoria.

Grigore protestă, dar totul fu în zadar şi fu nevoit să se dea jos din tren, împreună cu „soţia” lui.

Fură duşi la casa primarului comunei, care hotărî să rămână acolo până a doua zi dimineaţă, când, se întrunea sovietul local.

— Vă pun la dispoziţie odaia mea, zise primarul, cu amabilitate. Aveţi răgaz zece ore.

Nataşa se înfioră când ajunse în faţa uşii. Era o încăpere mică, cu un singur pat.

— N-aş putea avea altă…

Gregor Şovaloff o apucă de braţ, făcând-o să-şi întrerupă vorba. Apoi, când primarul ieşi afară, se răsti la tânăra sa tovarăşă de drum:

— Vrei să strici totul prin nechibzuinţa dumitale?

Nataşa tăcu. Se aşeză pe un scaun şi privi cu teamă nespusă la fostul ofiţer.

După câtva timp cuteză să vorbească:

— Ştii că nu pot rămâne cu dumneata într-o cameră, domnule Şovaloff.

— Şi de ce nu, prinţesă? întrebă celălalt, cu îndrăzneală. Sunt atât de respingător încât nu mă poţi suferi?

Şi de astă dată Nataşa socoti mai nimerit să nu răspundă. Şovaloff o mai întrebă dacă nu vrea să se culce în pat şi la refuzul ei se aşeză mai bine în scaun, unde adormi.

Nataşa începu să numere minutele şi ceasurile. Era abia miezul nopţii şi ea nu mai putea sta pe scaun. Pe lângă asta în odaie domnea un frig de gheaţă, şi lampa se stinsese.

Oboseala o doborî în cele din urmă pe biata femeie şi aţipi.

Deodată auzi un zgomot şi, când deschise ochii, simţi două mâini căutând-o pe întuneric. Scoase un ţipăt şi, în acelaşi timp, sări în sus.

— Cum îţi îngădui, mizerabile! strigă ea şi începu să lovească cu mâinile.

Gregor Şovaloff scoase o înjurătură.

Îşi pierduse cumpătul cu desăvârşire. De zece zile, de când călătoreau împreună, patima clocotea în pieptul său. Trebuia s-o aibă pe frumoasa prinţesă. Trebuia să-i murmure la ureche cuvinte de dragoste, să-i sărute guriţa, s-o strângă cu putere la pieptul său. Da, trebuia, chiar de-ar fi fost să se prăpădească.

Dar îşi greşise socotelile. Nataşa era puternică atunci când era vorba să se împotrivească unui om obraznic, care-i înşelase nădejdile şi încrederea ce şi-o pusese în el.

Ea îl împinse înapoi, apucă un obiect, la întâmplare, şi i-l zvârli în faţă. Dânsul îşi duse mâna la ochi şi scoase un răget de durere.

Atât cât îi îngăduia întunericul din odaie, Nataşa văzu că nu putea ajunge la uşă, din pricină că bărbatul acela sălbăticit stătea în drumul ei. Atunci se repezi la fereastră şi o deschise, fără să-şi dea seama bine ce face. Dintr-un salt fu pe pervazul acesteia, apoi sări jos, în necunoscut. Fulgi mari de zăpadă o învăluiră din toate părţile şi când simţi pământ tare sub picioare începu să alerge în neştire.

Gonea necontenit, cu răsuflarea tăiată, mânată de frica de a nu fi ajunsă de omul acela.

Deodată, însă, nu se mai putu ţine pe picioare. Zăpada cădea tot mai deasă, aşternându-se în straturi groase, care în curând îi ajunseră până la genunchi.

O teamă fără margini o cuprinse. Ce făcuse? Cum putuse fi atât de neprevăzătoare? Trebuia să-şi găsească sfârşitul în pustietăţile astea ale Siberiei?

Îşi împreună mâinile în semn de rugăciune şi începu să strige după ajutor. Dar chemările ei rămaseră zadarnice, căci niciun om nu se afla prin apropiere.

Şi în vreme ce se prăbuşi în zăpada moale, în vreme ce fulgii îi mângâiau obrajii şi, se aşezau pe veşmintele ei, – dânsa murmură de câteva ori în şir numele aceluia pe care-l iubea cu toată ardoarea inimii ei tinere.

138. Arestaţi

Înfrigurarea atinsese culmea la Petrograd.

Irina, sora lui Boris Verodin, se prăpădea de grijă pentru fratele ei. De câteva zile nu-l mai văzuse şi nici nu auzise nimic despre el şi se întreba cu groază unde putea să se afle, şi unde era Nataşa, soţia lui iubită?

Se simţea atât de stingherită şi părăsită biata iată! Iesta Ulkitzki – şi el – era aproape tot timpul pe drum. Evenimentele îl însufleţeau atât de mult încât nu se mai preocupa aproape de nimic altceva.

În zilele acestea Iesta Ulkitzki uită până şi de dragostea lui nenorocită, pentru frumoasa Irina. Simţea cel puţin o mângâiere în felul acesta.

În ultimele zile se auzeau despre tot soiul de atacuri împotriva celor ce voiau să ia puterea. Dar revoluţionarii nu erau deloc dispuşi să lase sceptrul din mână. Luau contra-măsuri şi se întocmi o listă conţinând un mare număr de monarhişti şi prieteni ai guvernului Kerenski. Se zvonea că „Kerenskinii” – adică generalul Krasnoff, generalul Potcikev şi alţi câţiva, aşteptau cu douăzeci de mii de oameni la Gatcina şi organizau de acolo marşul asupra capitalei.

Dacă erau numai zvonuri sau ba, nimeni nu putea să controleze. În orice caz, Comitelui militar revoluţionar – constituit din lucrătorii fabricilor din Petrograd şi alte oraşe mari – se sileau să formeze, în scopul apărării capitalei, o armată mare, care să fie în măsură să opună împotrivire contrarevoluţionarilor.

Pe lista amintită se aflau şi Vasilieff, precum şi soţii Ulkitzki.

Locuitorii căsuţei mici de la marginea oraşului nu fură, deci, prea miraţi când într-o bună zi se ivi o patrulă puternică şi declară arestaţi pe cei doi bătrâni.

În casă nu se aflau decât soţii Ulkitzki şi Irina. Vera se dusese iarăşi în cartierul generalului Aratcin, deoarece luptele reîncepuseră. Cât despre Iesta, cine ştie pe unde se afla.

Irina se închise în odaia ei şi începu să se roage fierbinte,

implorând Cerul, să i-i trimită pe fratele ei, care să le vină în ajutor.

Prinţul Ulkitzki era prea mândru ca să cerşească milă. Se declară gata să-i urmeze pe oamenii care formau patrula şi zise batjocoritor:

— Dacă e o vină să fii om cinstit şi să fi servit cândva cu credinţă pe împărat, atunci sunt într-adevăr vinovat.

— Taci! se răsti la el şeful patrulei, care avea sub comanda sa şase oameni.

Apoi, încercând să deschidă uşa de la camera Irinei, întrebă:

— Cine se află în odaia asta?

— Sora unui revoluţionar, răspunse prinţul. La arestarea noastră nu mă pot împotrivi, dar pe fata aceea v-aş sfătui s-o lăsaţi în pace, altminteri s-ar putea s-aveţi de îndurat urmări proaste. Fratele ei se numeşte Verodin, şi probabil că va face parte din cârmuirea viitoare.

— Verodin? Nici nu-l cunosc, răspunse şeful patrulei.

Apoi, întorcându-se spre oamenii săi, întrebă:

— A auzit careva din voi despre unul Verodin?

Ceilalţi dădură din cap, în semn de negare.

Era şi lesne de înţeles, căci toţi oamenii aceştia veniseră abia de câteva zile din Moscova.

Irina deschise uşa şi rămase în prag, cu ochii înroşiţi de plâns, dar de o frumuseţe răpitoare.

Şeful îşi linse buzele şi ochii-i scânteiară. Luându-şi poziţie de cuceritor, întrebă ritos:

— Cine eşti dumneata?

— Mă numesc Irina Verodin.

— Vii cu noi!

— Eu?… Dar de ce? făcu biata fată, plângând. Ce-am făcut? Cine sunteţi dumneavoastră şi cu ce drept aţi pătruns aici?

— Asta o vei afla în fortăreaţa Petru şi Pavel, răspunse şeful. Dacă n-ai făptuit nimic rău vei fi liberă.

Irina îşi dădu seama că zadarnic s-ar împotrivi, aşa că se hotărî să meargă.

Casa fu scotocită mai departe pentru a se da de Vasilieff,

care nu fu găsit însă.

Afară se mai aflau şi alţi prizonieri, care împreună cu Irina fură conduşi la vestita fortăreaţă Petru şi Pavel, unde li se dădu o singură celulă la toţi.

Tânăra fată se reculese repede. Când i se aduse mâncarea ceru să fie dusă în faţa judecătorului de instrucţie.

Gardianul se îndepărtă, făgăduind să-i îndeplinească cererea.

Cam pe la două noaptea el se înapoie şi-i ceru să-l urmeze. Fu introdusă într-o odaie în care se afla un bărbat la o masă. Era acelaşi care o arestase şi care acum se prezentă drept comisar de instrucţie Vossillaski.

— Eşti bănuită de a fi simpatizat cu monarhiştii, îi zise el, înmuind tocul în cerneală şi măsurând-o pe Irina de sus până jos, cu o privire ce o făcu se înfioare.

Dânsa băgă de seamă că omul era acum foarte bine îmbrăcat, că-şi pieptănase părul şi se bărbierise. Zâmbi cu un aer de cuceritor şi-şi potrivi cravata.

— N-am nimic de-a face cu monarhiştii, zise Irina.

— Asta poate spune oricine. Cu ce dovedeşti?

— Nu mă sinchisesc de niciun fel de partid, fie el monarhist, sau revoluţionar. Atât ştiu doar, că Boris Verodin este unul din cei mai înflăcăraţi revoluţionari. Interesează-te la Comitetul Central şi acolo vei afla cine e el.

Vossillaski clătină capul încărcat de păr, în semn că se îndoieşte de spusele fetei.

De fapt, însă, între timp luase informaţii şi aflase că Boris Verodin e, într-adevăr, unul din cei mai cunoscuţi revoluţionari şi că arestarea surorii sale constituia un abuz.

Dar nu lăsă să se observe asta, şi procedă la un interogatoriu, punând felurite întrebări, la care Irina răspunse cât se pricepea.

Deodată se ridică de pe scaun şi zise cu demnitate:

— Eşti liberă, voi da ordin să ţi se dea drumul îndată.

Tânăra răsuflă uşurată şi părerile ei se schimbară în bine cu privire la omul care o arestase.

Un gardian o conduse prin coridoarele întunecate, apoi coborî nişte scări şi se trezi în faţa porţii, neştiind încotro să apuce.

Era noapte rece şi întunecoasă. Cum să ajungă acasă la ora aceasta înaintată? Şi ce să facă acasă, unde nu mai era nimeni?

Deodată o cuprinse frica şi începu să alerge. Cineva venea în spatele ei. Se întoarse, dar nu văzu pe nimeni – totuşi auzi paşi omeneşti şi când şi-i iuţea pe-ai ei, celălalt făcea la fel.

În cele din urmă ajunse la podul de peste Neva din faţa Palatului de Iarnă. De cealaltă parte stăteau făpturi care se încălzeau în jurul unui foc. Erau marinari, lucrători cu brasiere roşii şi ţărani cu cuşme în cap.

Trebuia să treacă pe lângă dânşii, căci nu se putea altfel. Porni înainte şi deodată auzi iar paşi îndărătul ei. Irina începu s-alerge cât o ţineau picioarele, dar şi urmăritorul n-o slăbea. Întorcând capul, cu frică, văzu un om care arunca o umbră lungă pe pământ. Ea coti într-o stradă, la întâmplare şi teama din sufletul ei creştea necontenit.

O trăsură trecu pe dinaintea ei şi i se păru că zăreşte înăuntru o figură cunoscută.

Alergă înainte, abia ţinându-se pe picioare şi din nou coti într-o stradă întunecoasă. Atunci trecu iar o trăsură pe lângă ea. Nu era aceeaşi?

În cele din urmă se ivi strada în care se afla casa locuită de familia Ulkitzki.

— Slavă Domnului! murmură biata fată.

Deodată, un bărbat înalt şi slab i se puse în drum. Ea scoase un strigăt uşor şi vru s-o ia înainte, dar atunci o voce liniştitoare îi atinse auzul.

Irina se opri. Bărbatul o privi cu ochi blânzi şi întrebă:

— Nu mă mai cunoşti?

Fata simţi că roşeşte şi răspunse cu sfială:

— Ba da… vă cunosc. M-aţi ocrotit acum câteva săptămâni, pe când… pe când mă duceam în casa unei prezicătoare.

Agitatorul Urez – căci el era – încuviinţă din cap.

— De unde vii la o oră atât de înaintată? întrebă el, mirat.

— Locuitorilor din casa aceasta li s-a întâmplat o nenorocire, răspunse Irina. Revoluţionarii au fost aici şi au făcut arestări. Căutau monarhişti şi atunci au luat cu ei pe soţii Ulkitzki şi pe mine. Altcineva nu se mai afla în casă.

Chipul lui Urez se posomorî.

— Unde e fratele dumitale, Boris Verodin? întrebă el. Îl caut de mult timp, căci trebuie să stau de vorbă cu el.

Irina oftă şi lacrimi i se iviră în ochi.

— Dac-aş putea răspunde la întrebarea asta! zise ea cu tristeţe. Şi eu îl caut de câteva zile. A plecat fără să spună încotro se duce.

Urez stătu pe gânduri câteva clipe, apoi zise:

— Voi veni mâine pe aici. Dacă nu se va fi înapoiat până atunci, voi porni, cercetări. Dacă a primit vreo sarcină de îndeplinit, atunci trebuie să ştie cei în drept când se întoarce.

Irina se însenină la faţă şi suspină uşurată.

— Ah! îmi veţi face un mare serviciu dacă vă veţi interesa de fratele meu, zise ea.

Urez îi întinse mâna şi se îndepărtă, în vreme ce ea intră în casă.

Când păşi pragul avu un simţământ de nelinişte. Urcă scara şi deschise uşa de la odaia ei. În aceeaşi clipă se simţi înhăţată şi uşa fu trântită cu zgomot. Rămase atât de înspăimântată încât nici măcar să ţipe nu fu în stare.

Privi înmărmurită la omul din faţa ei, al cărui chip era luminat de lampa de pe masă. Cum intrase el aici? Îşi duse mâna la frunte, ca pentru a se încredinţa că nu visează, apoi zise, cu glas tremurător:

— Ce cauţi dumneata în casa asta? Cum ai îndrăznit să pătrunzi aici în toiul nopţii?

Comisarul de instrucţie Vossillaski – căci el era – râse batjocoritor, apoi zise:

— Crezi oare că degeaba te-am salvat de la închisoare? Am venit ca să-mi cer răsplata. Dacă nu ţi-aş fi luat apărarea ai fi putut sta mult şi bine în fortăreaţa Petru şi Pavel şi nimeni nu s-ar fi sinchisit de dumneata..

Irina se reculese. Îşi dădu seama că se află în mare

primejdie. În mijlocul nopţii se afla singură în casă şi nimeni n-ar fi putut-o auzi dacă striga după ajutor.

Chibzui cu înfrigurare ce e de făcut şi nu-l scăpă din ochi pe bărbatul din faţa ei.

— Nu e adevărat ce spui dumneata, strigă ea. Nu s-ar fi putut să mă ţină mai mult acolo, căci n-am făcut nimic rău. Şi când se va înapoia fratele meu, nu vei scăpa de pedeapsa cuvenită.

— Oho, porumbiţe, ai început să mă ameninţi? Pe mine, comisar de instrucţie la Ceka? Asta ar putea să te coste scump. Dar de ce nu vrei să te porţi frumos cu mine? Ne vom înţelege de minune noi amândoi.

— Pleacă de aici, sau strig după ajutor! exclamă Irina, când celălalt vru s-o cuprindă în braţe.

El izbucni într-un hohot de râs.

— Poţi să ţipi cât pofteşti, copila mea, dar de auzit nu te va auzi nimeni, căci mi-am luat eu măsurile mele de apărare. Crezi oare că mi-aş fi dat oboseala să te urmăresc prin tot oraşul dacă n-aş fi ştiut că voi putea fi singur cu tine în casa aceasta?

— Mizerabile! scrâşni Irina.

Acum ştia cine a fost acela ai cărui paşi îi auzise în urma ei. Ticălosul acesta se luase, după dânsa şi văzând că n-o ajunge se urcase într-o trăsură.

Şi acum, ea nu găsea cum să-l alunge de acolo şi se părea că va trebui să i se supună… El o urmări până în colţul unde se refugiase dânsa, o cuprinse în braţele-i puternice şi o strânse la piept…

Irina scoase un ţipăt care răsună în toată casa dar totul rămase tăcut ca mai înainte. Biata fată se văzu pierdută.

139. Grijile Virubovei

Frumoasa ţărancă, sau doamna care îşi luase rolul de soră de caritate, avea griji mari. Ţinea în mână o scrisoare prin care era prevenită, să dispară cât mai repede cu putinţă, căci casa era păzită cu străşnicie.

Misterioasa femeie alergă cu scrisoarea la Virubova.

— Ce s-a întâmplat? întrebă aceasta.

Cealaltă îi întinse scrisoarea şi fosta doamnă de onoare a Ţarinei păli. După ce citi, înapoie scrisoarea ţărăncii şi întrebă:

— Cine ţi-a trimis-o?

— Habar n-am. Dar am atât de mulţi prieteni încât nu mă prinde mirarea.

Virubova o străpunse cu privirea, apoi întrebă iar:

— Şi în cercurile fioroşilor bolşevici?

— Da, răspunse frumoasa femeie, zâmbind misterios.

— Găsesc asta foarte ciudat, răspunse fosta doamnă de onoare şi încruntă fruntea. N-ai vrea, în sfârşit, să lepezi masca pe care o porţi? Cine eşti, la drept vorbind? Nu-mi pot alunga neliniştea că într-o bună zi ne-ai putea trăda.

— Ceasul meu n-a sunat încă, doamnă Virubova, răspunse cealaltă. Taina mea n-are ce să-ţi folosească şi cât priveşte de încredere, poţi avea oricâtă în mine. Trebuie să-ţi reamintesc de acel domn Vasilieff, al cărui trecut e cu mult mai misterios decât al meu, şi el simpatizează cu bolşevicii, deşi nu face parte din rândurile lor.

— Da, însă domnul Vasilieff a dovedit că e un partizan serios al cauzei noastre.

— Şi eu nu?

— Cu dumneata nu ştim ce să mai credem. Dar ia spune, cum îi mai merge doamnei Denise Barobleur?

— Pentru dânsa am venit încoace. A plecat din nou şi m-a însărcinat să-ţi spun c-ar fi bine să părăseşti casa aceasta. Dacă nu ştii încotro, atunci să pleci la Moscova, unde vei găsi o primire bună.

— Ce să fac la Moscova? întrebă Virubova.

Ţăranca zâmbi şi răspunse:

— Nu va dura prea mult şi guvernul va fi la Moscova. Se bat cu gândul să facă iarăşi capitală din fostul oraş al Ţarilor. Bolşevicii vor să se instaleze în Kremlin.

— Când se înapoiază doamna Barobleur?

— Poate nu se mai înapoiază deloc.

— Ah… ţi-a spus ea dumitale asta?

— Cam aşa. Dar m-a rugat să nu ţi-o destăinui dintr-odată. Nu-ţi mai poate oferi adăpost în casa asta pentru bunul motiv că nu mai eşti în siguranţă aici.

— Asta nu e atât de lesne de făcut, zise fosta favorită a Ţarinei. Monarhiştii ştiu că aici se împreună iţele conspiraţiei şi în altă parte le va fi greu să mă găsească. Se poate întâmpla să se ia hotărâri însemnate peste noapte şi atunci nu mai ştie nimeni unde să dea de mine. Mai bine să rămân până se înapoiază doamna Barobleur.

— Asta nu merge, răspunse ţăranca, cu hotărâre.

— Dar dumneata unde te vei duce când voi părăsi eu casa? întrebă Virubova.

— Asta n-o pot spune. Probabil, însă, că voi pleca în străinătate, la Londra, de pildă. Poate, că de acolo voi putea întreprinde ceva pentru sărmana noastră familie imperială, dacă n-o fi la adăpost până atunci.

— Ai ceva relaţii la Curtea engleză? întrebă Virubova, mirată.

— Asta nu vă pot spune, doamnă. Pot face însă foarte mult pentru familia Ţarului.

— Eşti o femeie ciudată, zise fosta doamnă de onoare, necăjită. Şi la cine să mă duc când voi ajunse în Moscova?

— La mănăstirea „Surorilor cenuşii”. Acolo vei fi la adăpost bun. Surorile sunt cu trup şi suflet pentru familia imperială şi printre ele se află chiar câteva mari ducese.

— La mănăstirea „Surorilor cenuşii”? murmură Virubova. Să găsesc acolo adăpost pe baza poruncii unei alte persoane… adăugă ea, pierdută în gânduri.

Şi după câteva clipe:

— Bine, voi face pregătirile trebuitoare şi voi dispărea de aici, dacă aşa vrea doamna Barobleur. Dar aş fi dorit mult să mai stau o dată de vorbă cu ea. De ce venea atât de rar la mine în ultimul timp? Înainte vreme, când dumneata nu erai încă în această casă, stăteam adesea de vorbă, împreună.

— A îmbătrânit, răspunse ţăranca. Simte nevoia să se odihnească. Clientela din vremea Ţarismului nu se va mai întoarce şi ea vrea să-şi trăiască ultimele zile în cercul

rudelor. Şi-a cumpărat un castel mic în Franţa şi acolo vrea să trăiască şi să moară.

Virubova mai puse câteva întrebări, apoi zise că peste câteva zile va fi gata să părăsească locuinţa.

— N-ai auzit nimic de domnul Vasilieff? întrebă misterioasa ţărancă.

— Nu, a dispărut fără urmă. Şi eu îl aştept, căci nu ştie nimic despre ultimele noastre hotărâri, şi nici că prinţesa Nataşa a pornit spre Siberia.

— Numai de nu i s-o fi întâmplat ceva rău! zise cealaltă, plină de grijă.

— Nu cred. Dar ce interes ai dumneata în lucrul acesta?

— Tot atâta cât dumneata şi ceilalţi.

Virubova nu răspunse, iar ţăranca se îndepărtă.

— Ciudată femeie! murmură fosta favorită. Fără îndoială că face parte din cercurile înalte. Nu înţeleg însă de ce nu vrea să se dea pe faţă. Cine-o fi? Ce interese o leagă de familia imperială?

În vremea asta ţăranca se închise în camera ei şi începu să scrie scrisori.

Deodată, auzi bătăi în uşă, se duse de deschise şi Saşa se ivi în prag.

Fosta cameristă nu se liniştise încă. Pe de o parte era tulburată din pricina întâmplărilor de peste noapte, pe de altă parte o chinuia îngrijorarea pentru soarta Nataşei, care o părăsise atât de brusc, fără să-i spună încotro se duce.

— Ce s-a întâmplat, Saşa? întrebă ţăranca, prietenos.

— Dar de unde ştii că sunt aici? Nu te văd deloc mirată, zise Saşa. Astă-noapte doar n-ai fost în locuinţă…

— Doamna Barobleur mi-a spus.

— Aşa… atunci se schimbă lucrurile. Fii mulţumită că n-ai fost aici! Sonia Petrovici aia – ştii dumneata, comunista care a furat caseta – a fost aici şi a orânduit să se scotocească peste tot. Era grozav de înciudată. O căuta probabil pe prinţesă ca s-o aresteze, desigur.

— De ce? întrebă ţăranca.

— Pentru că e geloasă, nespus de geloasa. Aleargă zi şi

noapte după nepotu-meu. El nici nu se sinchiseşte de dânsa şi a alungat-o în câteva rânduri, dar ea nu vrea să ţină seamă de asta.

— Crezi cumva că femeia aceasta ar vrea s-o ucidă pe prinţesă?

Ochii Saşei scânteiară.

— De asta sunt încredinţată, zise ea, şi am şi dovezi. Prinţesa a fost astă-noapte aici în casă. A început să aibă iarăşi taine faţă de mine, ceea ce mă face foarte nefericită. Susţinea că are de făcut o călătorie importantă şi a plecat chiar în cursul nopţii. Nu voiajează singură, ci însoţită de câţiva bărbaţi. Nu e ciudat asta?

— Linişteşte-te, căci se va înapoia teafără şi nevătămată.

— De unde ştii dumneata asta? Ai aflat cumva de călătoria ei?

Frumoasa ţărancă zâmbi iar misterios.

— Da, am aflat, dar sunt silită să tac asupra acestui lucru, ca şi prinţesa. Niciun om nu trebuie să afle ceva.

— Dumnezeule mare! Copila asta nevinovată să aibă astfel de taine! făcu bătrâna.

Apoi întrebă:

— Dar cel puţin n-aş putea vorbi cu doamna Barobleur?

— Ce vrei de la ea?

— Am să i fac o rugăminte.

— Poţi să mi-o încredinţezi mie fără teamă, dragă Saşa. Doamna Barobleur a plecat în călătorie, dar eu stau în legătură cu ea. Îi scriu aproape în fiecare zi.

— Atunci aş vrea să vă rog ca cei doi bătrâni, Ipanoff şi soţia sa, să nu fie zvârliţi în stradă. Unde să se ducă bieţii oameni, dacă nu mai pot rămâne aici în casă?

— Asta se poate, răspunse frumoasa femeie. Nici eu nu voi mai rămâne aici multă vreme, aşa că după plecarea mea bătrânul Ipanoff va lua slujba de intendent.

— Atunci le voi aduce o veste îmbucurătoare, zise fosta cameristă. Cât de îngrijoraţi erau, sărmanii bătrâni!

— Şi dumneata unde vrei să te duci, Saşa?

— Voi locui împreună cu nepoţelul meu. El are nevoie de

cineva care să-i îngrijească de gospodărie.

— Unde se află el acum? întrebă ţăranca.

— Cine – Boris? Mă întrebi cam mult. În vremurile astea grozave, fiecare dispare pentru un timp mai lung sau mai scurt şi nu se află nimic de soarta lor. Dar ia spune-mi, te rog, stimată doamnă, unde s-a ascuns prinţesa mea când au venit bolşevicii şi au căutat-o? Nu pot pricepe deloc. Trebuie să fie prin casa asta ascunzători care nu se pot găsi atât de lesne, căci altminteri prinţesa ar fi fost pierdută.

— Nu trebuie să-ţi baţi capul cu asta, căci nu e bine să ştii prea mult, răspunse frumoasa ţărancă.

Negrul intră în odaie şi le întrerupse convorbirea. Făcu o plecăciune în faţa femeii şi-i şopti ceva într-o limbă pe care Saşa n-o pricepu.

Ţăranca încuviinţă din cap.

Fosta cameristă îşi dădu seama că nu mai are ce căuta acolo, aşa că salută şi se retrase.

Se duse apoi la cei doi bătrâni şi le aduse vestea plăcută că pot rămâne în casa prezicătoarei. Ipanoff îi sărută mâna şi nevastă-sa vărsă lacrimi de bucurie.

— Cel puţin nu mai rămânem pe drumuri! zise bătrâna! Mai sunt încă oameni buni pe lumea asta!

Saşa plecă apoi la căsuţa unde se mutase Boris Verodin, vrând să afle dacă acesta se înapoiase.

Deschise uşa şi urcă scara, dar cu toate că strigă în repetate rânduri numele nepotului ei, nu căpătă niciun răspuns. O cuprinse teama şi se închise într-o odaie, hotărâtă să rămână acolo până îl va auzi pe Boris venind.

Trecu însă o noapte şi o zi întreagă şi tânărul tot nu se înapoiase. Atunci bătrâna îşi pierdu răbdarea şi se hotărî să pornească cercetări.

Se duse mai întâi la locuinţa familiei Ulkitzki, unde nădăjduise să afle unde se găseşte nepotul ei.

140. În coliba cărbunarului

Cărbunarul Oblanoff, care locuia la un sfert de ceas

depărtare de mănăstirea unde fugarii îşi găsiseră un sfârşit atât de tragic, adusese în odăiţă lui pe cei doi grav răniţi.

Oblanoff era un om foarte cumsecade şi nu prea se sinchisea de revoluţie sau de războaie. De altfel, venea foarte puţin în contact cu oamenii, căci avea de-a face ziua şi noaptea cu cărbunii săi. Doar când se ducea la oraş ca să-şi cumpere merinde, bătrânul afla, de la impiegaţii de cale ferată, câte ceva asupra ultimelor întâmplări.

Fiul său, Osip, un flăcău chipeş, de care era foarte mândru, fusese doi ani pe câmpul de luptă. Bătrânul Oblanoff urmărire cu înfrigurare numai faptele care se petreceau în zona unde era fiul său şi se bucură din inimă când acesta se înapoie acasă nevătămat. Osip era în trecere spre capitală, căci făcea parte din trupele lui Potcikev, care porniseră în marş spre Petrograd.

În noaptea aceea, când mănăstirea fusese dată predă flăcărilor, bătrânul cărbunar nu-şi găsise odihnă. Auzind detunăturile şi văzând limbile de foc care se înălţau în depărtare, Oblanoff se simţi cuprins de îngrijorare pentru soarta călugărului care locuia singur de multă vreme în mănăstire. O dată la două săptămâni, cărbunarul ducea cărbuni pustnicului, astfel că se împrietenise cu el.

— Dar ce-o fi făcut bietul om? De ce s-a dat foc sfântului lăcaş? se întrebă Oblanoff.

Desigur, nu puteau fi decât revoluţionarii, căci un creştin cumsecade n-ar fi înfăptuit o asemenea nelegiuire. Pentru el, aceştia nu erau decât nişte ticăloşi care urmăreau nimicirea semenilor lor. Nu cutezaseră ei oare să ridice mâna împotriva persoanei sfinte a Ţarului? Nu-l duseseră ei, împreună cu familia, în ţinutul acela îndepărtat, unde nu trăiau decât criminalii, unde zăpada nu se topea niciodată şi lupii dădeau târcoale adăposturilor singuratice, spre a se năpusti asupra prăzii?

Deodată răsunară bătăi în uşa colibei şi, câteva clipe după aceea, cărbunarul se trezi faţă-n faţă cu un tânăr al cărui chip era luminat de flăcările clădirii incendiate.

Oblanoff, care la început se cam înspăimântă, se frecă la

ochi, apoi privi ţintă spre soldatul care, din pricina gerului, îşi ridicase până la urechi gulerul mantalei.

— Sfinte Serafim din Sarrov! murmură el. Tu nu eşti… Osip… fiul meu?

Lacrimi de bucurie se iviră în ochii bătrânului, care îşi îmbrăţişă fiul înapoiat acasă după o lipsă de doi ani. Acesta intră în colibă, îşi scoase raniţa şi mantaua, puse arma într-un colţ, apoi căzu istovit pe singurul scaun care se afla în sărăcăcioasa încăpere.

— Cât timp ai concediu, dragul meu? întrebă Oblanoff, privind cu admiraţie spre tânăr, al cărui chip se făcuse mai oacheş, iar ochii mai scânteietori.

Osip izbucni într-un hohot de râs.

— Concediu? Mi l-am luat singur, zise el. Astăzi nu mai aştepţi să ţi se dea concedii, ci le iei când ai poftă.

Bătrânul îl privi năuc.

— Ce tot vorbeşti? îngână el. Nu cumva ai dezertat?

— Ei, tată, se pare că habar n-ai de ceea ce se petrece în lume.

Şi tânărul soldat povesti tot ce se întâmplase în ultimul timp.

În acea noapte, bătrânul cărbunar îşi schimbă vederile sale asupra revoluţiei şi fruntaşilor ei.

— Aşadar, regimentul tău s-a înapoiat de pe front şi oamenii au fost lăsaţi la vatră? întrebă Oblanoff, apoi.

— Nu, tată, nici asta, răspunse băiatul. Trebuie să ştii că armata prinţului Potcikev trece drept singura care a mai rămas credincioasă guvernului. Comandantul nostru a primit o însărcinare foarte însemnată. Era vorba de un transport de muniţii. Compania mea a primit ordinul să plece la Petrograd, unde a ajuns în timpul nopţii.

Lăzile cu muniţii au fost repede încărcate, apoi am pornit iarăşi spre lagăr. Pe drum a avut loc o luptă cu revoluţionarii. A fost îngrozitor… îmi crapă obrazul de ruşine, când mă gândesc că fac şi eu parte din soldaţii care i-au măcelărit pe curajoşii oameni. Erau vreo sută, şi acum trupurile lor zac într-o groapă comună. Cei câţiva care au izbutit să scape, au

desprins vagoanele cu muniţii şi au fugit cu ele. Pornind în urmărirea lor, am constatat că fugarii s-au adăpostit în mănăstire. Nu se ştie dacă lăzile cu muniţii au fost duse acolo. În orice caz, nu le-am găsit. Aghiotantul prinţului Potcikev, căpitanul Semelov, a ucis pe călugărul care păzea mănăstirea şi a dat foc sfântului lăcaş. Între timp, trecură pe acolo şi alţi soldaţi, care se înapoiau de pe front. Aceştia izbutiră să ne încredinţeze că luptăm pentru o cauză nedreaptă şi ar trebui să ne întoarcem la casele noastre. Urmarea a fost că o bună parte din oamenii lui Potcikev au dezertat, iar ceilalţi au fost nevoiţi să se retragă – altminteri nu le-ar fi mers tocmai bine. Mănăstirea, însă, n-a mai putut fi salvată.

— Şi revoluţionarii? întrebă cărbunarul. Ce s-a făcut cu ei?

— Or fi fost mistuiţi de flăcări.

— Groaznic! murmură bătrânul. Criminalii au să-şi ia pedeapsa de la Cel de Sus.

— La început voisem să plec şi eu cu ceilalţi, dar apoi m-am răzgândit, urmă Osip. Am izbutit să mă depărtez neobservat şi acum iată-mă aici.

— Ce-ar fi dacă am încerca să salvăm pe vreunul din nenorociţii care se află în mânăstire? propuse cărbunarul.

— N-ar avea niciun rost, răspunse fiul său, căci clădirea e o mare de flăcări. Căpitanul Semelov se pricepe bine în meseria lui.

Oblanoff oftă şi rămase tăcut compătimind din adâncul inimii pe bieţii oameni care fuseseră sortiţi unui sfârşit atât de groaznic.

Tatăl şi fiul se culcară.

A doua zi se duseră la mănăstire şi priviră de după copaci, spre lăcaşul mistuit de flăcări.

Apoi, se retraseră. Nicăieri nu se zărea vreun om, căci nimeni nu se încumeta să se avânte într-acolo, spre a stinge focul.

În timpul nopţii următoare, Oblanoff şi fiul său nu-şi găsiră odihnă, mai ales că bătrânul se temea că pădurea ar putea lua foc.

Cei doi bărbaţi se îndreptară iarăşi spre sfântul lăcaş; din

fericire, temerile cărbunarului se dovediră neîntemeiate. Deodată, acesta cuprinse braţul fiului său şi-şi aţinti privirile spre intrarea mănăstirii a cărei uşă fusese demult mistuită de foc.

— Ce-i asta? murmură bătrânul.

Un bărbat, ducând în braţe o femeie, se desprinsese din mijlocul flăcărilor, apoi se prăbuşi la pământ.

Tatăl şi fiul alergară într-acolo şi, după cum ştim, aduseră în căsuţa lor pe Sonia şi Boris.

Oblanoff şi băiatul său ţinură sfat spre a lua o hotărâre. Atât bărbatul, cât şi femeia erau fără cunoştinţă. Aceasta din urmă însă, spre deosebire de tovarăşul ei, avea răni grave pe faţă. Părul îi era ars, numai ici-colo mai rămăseseră câteva şuviţe.

Bătrânul cunoştea leacuri împotriva arsurilor; frecă cu untdelemn părţile arse, presără făină deasupra, apoi înfăşură în basmale de lână capul nenorocitei Sonia.

— Asta e tot ce putem face, zise el. Dacă sărmana femeie îşi dă sufletul, înseamnă că aşa a vrut Dumnezeu.

Cuprins de milă, Osip privi în tăcere trupul nemişcat al femeii. Acum războiul i se părea şi mai înfiorător ca înainte.

— Ar fi păcat de el, urmă cărbunarul, privind spre Boris. Rar mi-a fost dat să văd un bărbat atât de voinic.

— Şi ia te uită ce trăsături distinse are, interveni Osip. Acesta trebuie să fie omul pe care îl căutau mai cu deosebire. Numele lui l-am auzit adeseori.

— Cum îl cheamă? întrebă cărbunarul.

— Dacă nu mă-nşel, ăsta e Boris Verodin, un revoluţionar de seamă, care are foarte mulţi prieteni.

— Ia stai, poate că găsim la el ceva acte, din care să vedem cu cine avem de-a face.

Zicând acestea, bătrânul scotoci în buzunarele luntraşului şi scoase la iveală nişte hârtii, pe care le întinse fiului său.

— Da, aşa e, făcu acesta, după ce le citi. Bietul băiat! Numai de-ar scăpa cu viaţă, căci asfixierile astea sunt foarte primejdioase.

Acum începu, pentru Oblanoff şi fiul său, munca cea grea.

Deoarece nu era niciun doctor prin apropiere, cei doi oameni se văzură nevoiţi să ia asupra lor îngrijirea bolnavilor.

Gemetele Soniei şi ţipetele luntraşului erau sfâşietoare. În delirul lor, nenorociţii aveau vedenii, care îi făceau să se zvârcolească în culcuş.

Această stare ţinu câtva timp. Din când în când, Sonia îşi venea în fire şi, înnebunită de dureri, încerca să-şi smulgă bandajul de pe faţă, dar era împiedecată de cel care se afla la căpătâiul ei.

Boris Verodin slăbea din zi în zi. Nu mai rămăsese decât o umbră din chipeşul luntraş de odinioară. Oasele îi ieşiseră în afară, ochii i se înfundaseră în orbite, iar buzele-i palide îngânau vorbe neînţelese.

— Tare mă tem că n-o să mai trăiască multă vreme! zise cărbunarul, într-una din zile. Noi ne-am făcut datoria şi ne-o vom face şi de acum încolo; totuşi, nu ştiu dacă nenorocitul va scăpa, căci prea e slăbit. De când e aici, n-a mâncat nici atât cât mănâncă un om sănătos într-o zi.

Osip încuviinţă din cap.

— Dacă am putea cel puţin, să-i ducem la spital, zise el. Dar cum să facem asta, când liniile ferate sunt veşnic sub ploaia gloanţelor? Şi nici măcar n-avem bani ca să aducem un doctor aici.

Zilele se scurgeau una după altei. Într-o zi tânărul rămăsese singur cu cei doi bolnavi. Luntraşul fusese aşezat în odaia din faţă, lângă sobă, căci frigurile îl scuturau într-una.

Osip stătea la căpătâiul Soniei şi citea o carte. Deodată, nenorocita se ridică în capul oaselor şi ochii ei negri, care îşi păstraseră strălucirea de odinioară, se aţintiră asupra lui.

— Ah, eşti aici, Boris? murmură ea. Iubitule, ce fericită eram în braţele tale… acolo, în catacomba dedesubtul capelei… Ai fost al meu… şi vei rămâne veşnic al meu… căci focul a întărit dragostea noastră… Da, mi-ai jurat credinţă, iubitule… şi niciodată nu-ţi vei călca jurământul… Hai, dă-mi mâna şi spune că aşa e… Sonia întinse braţul.

Osip se cutremură. Îi cuprinse mâna şi şopti câteva vorbe liniştitoare.

— Totuşi, am izbutit să-i tragem pe sfoară, urmă Sonia. Ha-ha, o să ne mai întâlnim noi cu Semelov ăla şi atunci va trece şi el prin chinurile iadului, aşa cum am trecut şi noi. Boris… vei fi prinţ… vei avea bogăţii nenumărate… vei străluci alături de mine… Cum, ce spui? Prinţesa e pe drum? Tu eşti soţul ei legitim?… Nu, asta nu-i adevărat… nimeni nu poate să mi te răpească… o ucid, Boris… nu pot îngădui să te întâlneşti cu ea…

Ultimele vorbe izbucniseră ca un strigăt de pe buzele palide ale bolnavei, care îşi retrase braţul, apoi începu să geamă.

— Caută în veşmintele mele, Boris, urmă ea, în delir. Ai să rămâi uimit, văzând că fiica de ţigan are atâţia bani… Da, sunt foarte bogată… Bătrâna Saşa susţine că aş fi furat banii… Las-o să spună ce-o vrea… voi şti eu să-mi apăr avutul.

Tânărul soldat aruncă o privire speriată spre rochia care atârna lângă pat.

Ce-or fi însemnând aceste cuvinte? Erau adevărate oare?

Osip întoarse iarăşi capul spre femeia care răsufla din greu. Ea era cu faţa la perete şi părea că doarme. Din când în când, o vorbă neînţeleasă scăpa de pe buzele ei.

Ochii tânărului se îndreptară iarăşi spre rochie. Fără să-şi dea seama, întinse braţul şi pipăi cutele acesteia. O roşeaţă vie îi acoperi obrajii, căci el rămăsese un om cinstit.

Dar voia oare să fure? Nu nici nu-i trecea prin minte una ca asta. Voia doar să se încredinţeze ce era adevărat din cele ce spusese bolnava.

Degetele sale tremurătoare simţiră nişte hârtii, cusute în buzunar. Cu privirea aţintită asupra Sonici, soldatul desfăcu aţa şi vârî mâna în buzunar.

În clipa următoare fu cuprins de o mare tulburare. Nenorocita părea să fi spus adevărul, căci avea într-adevăr, o mare sumă de bani la dânsa. Era acolo o avere întreagă, cu care el ar fi putut trăi liniştit toată viaţa.

Bancnotele erau, în cea mai mare parte, lire sterline şi dolari. În schimbul uneia din ele, ar fi primit saci întregi de ruble.

Cărbunarul intră în odaie şi tânărul abia avu timpul să pună la loc comoara şi să-şi ascundă tulburarea.

După ce se scutură de zăpadă, bătrânul aruncă o privire ciudată asupra fiului său.

— Ce-i cu tine, tată? întrebă Osip, temându-se că celălalt observase ceva.

— Ghici ce ţi-am adus? fădu Oblanoff cu un aer misterios.

— Hai, spune! făcu soldatul, răsuflând uşurat că bănuiala lui era neîndreptăţită.

— O păpuşă minunată, care tânjea după tine.

Osip clătină capul, nedumerit.

— O păpuşă… care tânjea după mine? repetă el.

Cărbunarul se îndreptă spre uşă şi o deschise repede. O fată tânără, cu obrajii rumeni, trecu pragul.

— Tu, Pavlovna! strigă Osip, cu bucurie şi se înroşi, când fata îl sărută.

— Da, eu sunt, răspunse ea, zâmbind. Nu te-ai mai gândit la mine?

— Ba m-am gândit întotdeauna, răspunse soldatul, suspinând fericit.

Deodată, el îşi aminti că înaintea plecării sale jurase credinţă nestrămutată frumoasei Pavlovna. Dar cine se mai gândea acum la căsătorie? Pentru întemeierea unui cămin era nevoie de bani; şi oamenii sărăciseră aproape complet.

Privirile tânărului alunecară pe rochia rănitei. Doar a suta parte din banii care se aflau acolo ar fi de ajuns ca să poată fi fericit.

Osip nu era un om rău din fire. Dar în vremurile acelea, împrejurările înăbuşeau simţămintele nobile. Guvernul făgăduise pământ ţăranilor, pentru ca fiecare să-şi poată clădi o căsuţă. Dar aceste făgăduieli nu se împliniseră. Soldaţii se înapoiaseră de pe front şi se zvârcoleau în mizerie.

Iar colo, în rochia care atârna de perete, se afla o sumă de bani, aparţinând unei femei care nu mai avea mult de trăit.

141. Deznădejdea Irinei.

Agitatorul Urez nu se depărtase nici cu o sută de metri de casa prinţului Ulkitzki, când se opri deodată locului.

— N-ar fi trebuit s-o las singură, îşi zise el. Sărmana e o fată neştiutoare... poate că va fi cuprinsă de teamă, văzându-se singură în casa părăsită.

Abia îi trecuse prin minte aceste gânduri, când un ţipăt deznădăjduit ajunse la urechile sale.

Strada era pustie şi nicăieri nu se zărea vreun om.

Deodată, o bănuială se trezi în mintea lui Urez, care o luă la goană spre casa prinţului Ulkitzki. Cu puţin timp înainte, văzuse trecând o trăsură care se oprise pentru o clipă înaintea clădirii, apoi îşi urmase mersul.

Uşa era închisă. Agitatorul trase cu urechea câteva momente, după aceea urcă treptele câte trei. Ajungând la încăperea Irinei, smulse uşa şi văzu pe tânăra fată luptându-se din răsputeri cu un bărbat.

Ochii agitatorului se deschiseră mari. Nimeni nu şi-ar fi închipuit că omul acesta ar putea privi cu atâta cruzime. Fără să mai stea la gânduri, Urez se năpusti spre cei doi şi, cu o lovitură de pumn, îmbrânci cât colo pe agresor.

Acesta se întoarse cu iuţeala fulgerului şi vru să se repeadă spre noul sosit, dar o ţeavă de revolver îl ţinu în loc.

— Pleacă, altminteri trag! se răsti Urez, arătând spre uşă.

Comisarul de instrucţie Vossilaski aţinti asupra lui o privire plină de spaimă.

— Pleacă! repetă agitatorul. Altminteri te împuşc ca pe un câine, după cum şi meriţi!

Celălalt îl măsură din creştet până-n tălpi, apoi porni spre uşă de-a-ndăratelea. După cât se părea, nu prea avea chef să lase prada din mâini. Dar Urez stătea la pândă şi-l urmări pas cu pas.

— Dacă încerci să scoţi vreo armă, s-a sfârşit cu tine! zise el. Să nu-ţi închipui că voi fi îndurător. Acela care pătrunde noaptea în casa unor oameni cumsecade şi are gândurile pe care le-ai avut tu, nu merită nicio îndurare, căci e un ticălos.

Fără să scoată un cuvânt, comisarul de instrucţie coborî treptele, privind cu coada ochiului spre acela care se ivise pe neaşteptate şi-i smulsese victima din gheare. Când ajunse la uşă, se opri o clipă.

— Las' că mai vorbim noi! scrâşni el. Precum e adevărat că sunt comisarul de instrucţie al sectorului, tot atât de adevărat este că voi şti să te găsesc, spre a-ţi plăti cum se cuvine.

— Cară-te, nemernicule! replică Urez cu dispreţ, ridicând arma. Altminteri, poate că mă răzgândesc şi-ţi dau pedeapsa pe care o meriţi.

Vossilaski deschise uşa, pe care o trânti cu putere. Cât ai clipi din ochi, Urez răsucise cheia în broască şi sărise repede în lături, lipind-se de zid.

Cât de bună fusese prevederea lui se dovedi numaidecât, căci o detunătură răsună în noapte, urmată de altele, una după alta.

După a şasea împuşcătură, Urez descuie uşa şi văzu pe ticălos la vreo douăzeci de paşi depărtare, îndreptând arma spre agitator; dar acesta ştia prea bine că încărcătorul nu mai avea gloanţe astfel că, la rândul lui, ridică revolverul şi trase. Un ţipăt sălbatic îi dovedi că-şi nimerise ţinta. Clătinându-se pe picioare, comisarul de instrucţie dispăru în beznă.

Urez vârî arma în buzunar, apoi încuie uşa din nou.

— Omul ăsta a căutat pe dracu' şi l-a găsit, zise el. Să sperăm că amintirea pe cane i-am dat-o, îi va tăia pofta să mai încerce să vină aici.

Apoi urcă treptele care duceau la încăperea Irinei. Îndărătul uşii se auzeau suspine.

— Se poate intra? întrebă el, bătând la uşă.

Irina se ivi în prag, cu fata scăldată în lacrimi.

— Cum aş putea să vă mulţumesc? M-aţi scăpat din mare primejdie, zise ea, întinzând mâna salvatorului ei.

Urez îi strânse mâna şi o privi cu blândeţe.

— Fii liniştită, copila mea, ticălosul şi-a luat pedeapsa, zise el.

— L-aţi omorât? întrebă Irina cu teamă.

— Nu, cred că l-am rănit numai.

— Ah, e atât de îngrozitor! se tângui fata, cutremurându-se. Să nădăjduim că n-a fost rănit prea grav…

— Dar cine e omul ăsta? întrebă Urez. Îl cunoşti?

Irina încuviinţă din cap şi privi cu tristeţe în gol.

— V-am spus că o mare nenorocire s-a întâmplat în casa asta, răspunse ea. Ticălosul ne-a arestat şi, ajutat de oamenii săi, ne-a dus în fortăreaţa Petru şi Pavel. Acolo, mi-a luat un interogatoriu în miezul nopţii, în cabinetul lui. Mi-a spus că e comisar de instrucţie şi se numeşte Vossilaski. După ce mi se dădu drumul din închisoare, mi se păru că sunt urmărită. Şi, într-adevăr, nu mă înşelasem. Ticălosul s-a urcat într-o trăsură, a trecut pe dinaintea mea şi m-a pândit acasă.

Tânăra îşi ascunse iarăşi faţa în mâini şi izbucni în plâns.

— Ah, de ce nu-i Boris sau Vasilieff ca să mă ia sub ocrotirea lor? se tângui ea.

Chipul agitatorului se posomorî.

— Da, unde o fi Boris Verodin? întrebă şi el mâhnit. Trebuie să capăt cu orice preţ lămuriri asupra lui.

— Ah, vă rog din suflet domnule, stărui Irina.

— Spune-mi „tovarăşe Urez”, zise agitatorul.

— Dar cum aş putea îndrăzni…

— Totuşi, aşa vreau eu, căci sub numele ăsta sunt cunoscut pretutindeni.

— Bine, fie, încuviinţă tânăra, cu glas slab.

— Dar pe unde s-o fi aflând domnul Vasilieff? urmă agitatorul, dus pe gânduri.

— Îl cunoşti? făcu Irina uimită.

— Da, îl cunosc şi încă de multă vreme, răspunse Urez pe un ton care vădea respectul ce-l purta acestui om.

Irina rămase foarte nedumerită. Fiecare om care avea de-a face cu Vasilieff, vorbea cu respect despre dânsul. După cât se părea, moşierul, avea o putere foarte mare. Chiar temutul prinţ Potcikev nu cutezase să se apropie de el, atunci, în castelul de pe ţărmul Volgăi.

Urez păru să ghicească ce se petrecea în mintea fetei, căci ridică mâna şi zise, cu glas obosit:

— Nu te mai gândi la asta, copila mea. Într-o bună zi vei

afla cine e acest om şi atunci vei înţelege de ce se bucură de atât respect.

— E ciudat că domnul Vasilieff a dispărut dintr-odată, fără să-şi fi luat măcar rămas bun, urmă Irina. După cum spunea el, în curând trebuia să plecăm spre Franţa. Lipsa lui de acasă o fi, oare, în legătură cu această călătorie? Poate că pregătirile de plecare merg greu… Cu toate astea, nu înţeleg de ce lucrează în taină…

— Da, e un om foarte ciudat! încuviinţă Urez. Totuşi, fii încredinţată că ştie el ce face! Poate că a terminat treburile şi e în drum spre casă!

Irina rămase tăcută.

— Voi veghea lângă dumneata până ce va veni cineva acasă, zise Urez. Aşadar, nu trebuie să-ţi fie teamă, căci eşti sub ocrotirea mea.

— O, dar e prea mult din partea dumneavoastră, bâigui fata, roşindu-se.

— Ai nevoie de ocrotire, copila mea… Noapte bună!

Urez îi întinse mâna şi, înainte de a o fi putut împiedeca, Irina se plecase şi i-o sărutase.

Agitatorul îi zâmbi, apoi se depărtă.

Fata se culcă liniştită, căci avea încredere deplină în omul acesta, deşi nu ştia cum avea el s-o ocrotească. Trase câtva timp cu urechea, dar nu auzi niciun zgomot. Părăsise Urez casa, sau se mai afla înăuntru?

Abia a doua zi dimineaţă, după un somn odihnitor, când ieşi din odaia ei, Irina găsi răspunsul la întrebarea pe care şi-o pusese în ajun. O făptură uscăţivă se ivi dedesubtul scării. Era agitatorul, care îşi îmbrăcă vestonul său jerpelit şi îşi dezmorţea membrele.

— Dumnezeule, aici ai dormit? strigă Irina speriată. De ce nu mi-ai spus că vrei să rămâi în casă? Aş fi putut să-ţi pun la dispoziţie odaia lui Boris sau a lui Vasilieff.

Urez îi zâmbi cu blândeţe.

— Eu n-am nevoie de pat, copila mea. Nu te îngriji de mine. Arată-mi doar unde aş putea să mă spăl şi fă-mi rost de o bucăţică de pâine.

Irina se duse în bucătărie şi pregăti un dejun alcătuit din tot ce se găsea în casă de-ale mâncării. Îl lăsă singur, dar agitatorul îşi tăie doar o felie de pâine şi nici nu se atinse de celelalte merinde. Când se întoarse, Irina nu-l mai găsi acolo, în schimb, pe masă, se afla un bilet:

„Copilă dragă, îţi mulţumesc pentru bunătatea ta. Nu-ţi fie teamă, căci veghez asupră-ţi, chiar dacă nu mă vezi.”

Şi, lucru ciudat Irina se simţi liniştită, cu toate că o tăcere de moarte domnea în casă.

După câteva ceasuri se auziră bătăi în uşă, şi un glas de femeie cerea să i se deschidă. Irina trase cu urechea.

— Asta e Saşa, murmură ea, cuprinsă de bucurie. Ah, bine că s-a mai găsit un om care să se intereseze de soarta mea!

Bătrâna se năpusti în odaie, aşa cum îi era obiceiul, apoi îşi îmbrăţişă nepoata şi o privi cu dragoste.

— Uf, cel puţin aici, tot am mai dat de cineva! făcu dânsa.

— Ce vrei să spui cu asta, matuşca? întrebă Irina.

— Ei... Boris a plecat, prinţesa a plecat... şi...

Saşa se întrerupse, căci îşi aminti de făgăduiala dată lui Boris că nu va pomeni nimic despre căsătoria sa cu Nataşa.

— De ce te-ai oprit, matuşca? întrebă Irina. Nu înţeleg deloc purtarea ta. Ce ştii despre Boris şi Nataşa?

— Nu ştiu nimic! răspunse bătrâna furioasă. El a plecat... a dispărut fără urmă. Prinţesa a plecat şi dânsa.

— Aşadar... sunt împreună? bâigui fata, cu inima săgetată de durere, la auzul acestei veşti..

— Nu, nu, te înşeli, răspunse fosta cameristă. Tocmai de aceea sunt îngrijorată. Boris trebuie să ducă la îndeplinire o misiune însemnată. Prinţesa a plecat abia ieri, fără să-mi destăinuie ceva din ceea ce pune la cale. Nu mai înţeleg nimic din toate astea. Ah, de-ar ieşi o dată la iveală şi Boris ăla!

Bătrâna oftă şi o cuprinse de mijloc pe Irina, ai cărei ochi se umeziseră.

— Unde locuieşti acum, matuşca? întrebă tânăra după un răstimp. N-ai putea să rămâi lângă mine?

— Da, fireşte că rămân lângă tine, răspunse Saşa. Ce să fac singură într-o casă goală?… Domnul Vasilieff mai e aici?

— Nu, de câteva zile n-a mai dat niciun semn, de viaţă.

— Blestemate vremuri! Dar cine se mai află în casă?

— Nimeni, afară de mine.

— Cum, stai singură aici? Dar unde e bătrânul prinţ şi soţia lui? Unde e fiul lor?

Irina oftă din adânc, căci spaima prin care trecuse în ultimele zile îi reveni în minte.

Fosta cameristă clătină capul.

— Am văzut afară un lungan, care tot dădea târcoale casei, zise dânsa. La început, individul mi s-a părut foarte suspect, dar când m-am uitat mai bine la el, bănuiala mea a dispărut cu totul, căci necunoscutul avea o privire foarte blândă.

Irina se îmbujoră la faţă şi-şi şterse lacrimile.

— E ocrotitorul meu, zise ea şi povesti mătuşii sale tot ce i se întâmplase.

Bătrâna ascultă cu luare-aminte, apoi izbi cu pumnul în masă şi strigă:

— Când o veni Boris, are să-l înveţe el minte pe comisarul ăla. Indivizi de teapa lui au curajul să se numească tovarăşi cu noi! Zău că-ţi vine să-ţi iei lumea în cap, când auzi aşa ceva!

Irina îi cuprinse braţul.

— Vrei să-mi împlineşti o rugăminte, matuşca? zise ea.

— Ce rugăminte? Hai, spune, inimioara mea.

— Să nu spui nimic lui Boris despre ceea ce mi s-a întâmplat. Individul ăla şi-a luat pedeapsa.

Saşa izbucni într-un hohot de râs.

— Mereu acelaşi cântec. Dacă toate fetele cumsecade ar face aşa ca tine, atunci nemernicii ăştia n-au să fie stârpiţi niciodată.

Totuşi, la stăruinţele nepoatei sale, bătrâna făgădui că va păstra tăcere asupra celor întâmplate.

142. Urez la lucru

În primele zile care urmară după răsturnarea guvernului, situaţia nu prea se arăta favorabilă pentru revoluţionari, căci nici în rândurile lor nu domnea unitate. Grupuri singuratice îşi aleseseră câte un comandant, care îşi închipuia că poate lucra de capul lui. Astfel, muncitorii alcătuiseră o armată, soldaţii şi marinarii alta; acelaşi lucru îl făcură şi ţăranii care se aflau în capitală.

În acest timp, partizanii lui Kerenski aţâţau mulţimea împotriva noului regim, afirmând că peste scurtă vreme acesta va fi răsturnat de regimentele care erau în drum spre Petrograd.

Fruntaşii revoluţionarilor nu-şi pierdură capul şi după ce opriră apariţia gazetelor potrivnice, răspândiră în popor nenumărate broşuri, cerând să fie lăsaţi să arate ce pot face.

Succesul se văzu numaidecât. Mulţimea rămase nehotărâtă, aşteptând desfăşurarea evenimentelor.

Acum, grija cea mai mare a guvernului era să-şi facă rost de bani, spre a putea alcătui o armată, care să zădărnicească atacul plănuit de generalul. Krasnoff. După multe sforţări, se formă o trupă de soldaţi, care porni în întâmpinarea contra-revoluţionarilor.

Pentru a se zădărnici uneltirile conspiratorilor, toate persoanele suspecte fără întemniţate, astfel că închisorile erau pline, întocmai ca pe vremea Ţarului şi a guvernului provizoriu.

Într-una din zile, Comitetul Central ţinu o şedinţă furtunoasă într-o sală din Institutul Smolnîi. După ce oratorii protestară cu înverşunare împotriva intervenţiilor diplomaţilor străini în treburile republicii ruseşti, Ilino vorbi adunării despre misiunea tovarăşului Boris Verodin şi împărtăşi temerile sale cu privire la soarta acestuia.

Chipurile celor de faţă se posomorâră, aflând că niciunul din soldaţii care luaseră parte la expediţie nu se înapoiase încă.

Cercetări mai amănunţite nu se puteau face, deoarece

drumurile erau ocupate de trupele credincioase fostului guvern.

Ilino trecu sub tăcere ceea ce aflase de la Mencikovski, căci nu voia să pângărească amintirea tovarăşului Narickin, care până în ultimul timp fusese un revoluţionar credincios. Totuşi, preşedintele Comitetului Central luase hotărârea să întreprindă, în taină, cercetări, pentru a descoperi misterul dispariţiei lui Boris Verodin şi a oamenilor săi.

Agitatorul Urez era şi el de faţă la această şedinţă. În ochii săi negri, mari, sclipea o flacără sfântă. Deodată el se ridică şi ceru cuvântul care îi fu acordat.

— Oare un slujbaş al noului regim are dreptul să se năpustească asupra fetelor fără apărare? îşi începu el cuvântarea. Sau această nelegiuire este pedepsită întocmai ca pe vremea monarhiei?

Ceilalţi ciuliră urechile.

— Mai departe… mai departe… dă-ne lămuriri! se auzi din toate părţile.

Urez aşteptă câteva clipe până se făcu din nou tăcere, apoi îşi urmă cuvântarea, arătând că sora lui Boris Verodin fusese atacată, noaptea, chiar în casa ei de către comisarul de instrucţie Vossilaski, după ce acesta o întemniţase în fortăreaţa Petru şi Pavel, de unde îi dăduse apoi drumul.

— Ai putea să repeţi în faţa lui Vossilaski, ceea ce ai spus acum, tovarăşe Urez? întrebă Ilino încruntat.

— Nu numai o dată, ci de o sută de ori, răspunse agitatorul.

— În cazul acesta vom hotărî un termen, înăuntrul căruia sora lui Boris Verodin va trebui să se înfăţişeze înaintea noastră. Dacă ea va întări afirmaţiile tale, atunci tovarăşul Vossilaski, recomandat de sovietul din Moscova, îşi va lua pedeapsa pe care o merită.

După aceea, şedinţa fu ridicată. Urez era foarte mulţumit de rezultatul obţinut El ştia că mulţi slujbaşi ai noului regim îşi vor îngădui asemenea fărădelegi; prin învinuirea adusă, agitatorul urmărise să înfricoşeze pe cei care ar fi avut de gând să procedeze la fel şi aceasta îi izbutise.

Frământat de îngrijorare pentru soarta lui Boris Verodin,

agitatorul porni spre locuinţa prezicătoarei Denise Barobleur.

Negrul îi deschise uşa şi îl primi cu bunăvoinţă; după cât se părea, îl cunoştea.

— Pot să vorbesc cu doamna contesă? întrebă Urez, adresându-se servitorului.

— Urmaţi-mă, domnule Urez! răspunse acesta, pornind spre încăperile din fundul coridorului.

Agitatorul fu condus într-o odaie elegant mobilată, unde se aşeză într-un fotoliu. După câteva clipe, se deschise o uşă şi în pragul ei apăru misterioasa femeie, care se îmbrăca uneori ca ţărancă, alteori ca doamnă din înalta societate, sau, în fine, ca soră de caritate din ordinul „Maicilor cenuşii”.

Urez se ridică şi făcu o plecăciune adâncă înaintea femeii, care îi întinse mâna.

— Doamna Denise Barobleur a plecat iarăşi în călătorie? întrebă agitatorul.

— Da, probabil că nici nu se va mai înapoia.

— Atunci de ce mai joacă domnul Petroneff, rolul negrului? cercetă agitatorul. Socot că toată păpuşăria asta nu mai are niciun rost, dacă prezicătoarea a plecat.

— Ai dreptate, Urez, răspunse femeia. Petroneff, vino înăuntru! strigă ea, apoi spre uşă.

Negrul trecu pragul.

— Urez găseşte că n-are niciun rost să-ţi mai păstrezi travestirea, i se adresă ciudata femeie. Şi aşa şi e. Dacă doamna Barobleur nu se află aici, nu-i nevoie de toată comedia asta. Hai, ia-ţi din nou înfăţişarea dumitale obişnuită.

Presupusul negru se apucă de chică şi, dintr-o singură smucitură, îşi scoase pieliţa care îi acoperea faţa şi capul. Şi atunci se ivi acel Petroneff care fusese menit de Vasilieff să ducă peste graniţă pe Irina şi prinţesa Nataşa.

— Te compătimesc din inimă, domnule Petroneff, făcu Urez. Trebuie să fi asudat cam multişor sub mască.

Celălalt înălţă din umeri.

— Fiecare cu meseria lui, răspunse el, zâmbind. Şi dumneata vei fi asudat destul, colindând de colo până colo… Tare mi-e teamă că a trecut multă vreme de când nu te-ai

mai folosit de pieptene şi săpun…

— Ei şi, făcu agitatorul cu nepăsare. Trebuie să dau o pildă oamenilor sărmani… astfel, mai uită şi ei de nenorocirea lor…

— N-ai dreptate, domnule Urez, interveni frumoasa femeie. De câte ori nu te-am rugat să renunţi la acest fel de viaţă? Oare n-ai putea să lupţi pentru idealul dumitale, dacă ai trăi ca un om civilizat, aşa cum ai fost deprins de-acasă?

Agitatorul clătină capul în semn de negare.

— Nu, nu, doamnă contesă, nu se poate altfel. Dar să lăsam asta… Am venit încoace din mai multe motive. Întâi, trebuie să vă spun că domnul Vasilieff n-a dat încă niciun semn de viaţă.

— Să sperăm că nu i s-a întâmplat nimic rău, zise contesa, aruncând spre Petroneff o privire plină de teamă.

— Socot că nu trebuie să fim îngrijoraţi din pricina lui, stimată doamnă, răspunse acesta. Nu trebuia oare, să plece la Moscova, în căutarea călugăriţei care l-a îngrijit în timpul când era bolnav?

— Dacă ar fi numai asta, atunci aş fi mulţumită. Dar mă tem să nu i se fi întâmplat vreo nenorocire. Poate că l-au arestat, căci nu-mi închipui să fi rămas acolo atâta vreme, fără să fi pomenit cuiva despre călătoria lui.

— În al doilea rând, am venit să vă dau de veste că prinţul Ulkitzki şi soţia sa au fost arestaţi şi duşi în fortăreaţa Petru şi Pavel, urmă Urez.

— Vor fi puşi în libertate, răspunse contesa.

— Dar cum a fost cu putinţă una ca asta? După câte ştiu, au doi copii care sunt revoluţionari…

Urez înălţă din umeri.

— Cu toate astea, au fost întemniţaţi şi, odată cu ei şi sora lui Boris Verodin.

Frumoasa femeie scoase un ţipăt de spaimă.

— Cum se poate una ca asta, domnule Urez? întrebă ea. Nu era de faţă nimeni, care să-i ia apărarea?

— Cine să fi fost? Nimeni nu s-a sinchisit de soarta bietei fete.

Şi agitatorul istorisi toate prin câte trecuse Irina în ultimele

două zile.

Contesa abia putea să-şi stăpânească tulburarea.

— Dacă domnul Vasilieff ar fi aici, am putea porni la drum, zise Petroneff. Aşa, însă, nu mă încumet s-o fac, căci urma să mai primesc instrucţiuni din partea lui.

— Nici Boris Verodin nu s-a înapoiat încă, urmă agitatorul, cu tristeţe. Am impresia că…

— Spune, domnule Urez… spune ce ştii! exclamă frumoasa femeie, în culmea tulburării. Ai aflat ceva despre Boris Verodin?

— Doamnă contesă, mi-aş fi dorit din inimă să vă dau veşti mai bune, răspunse Urez, mâhnit. Boris Verodin a primit din partea Comitetului Central o misiune foarte grea, care poate să-l fi costat viaţa.

Contesa stărui să-i dea lămuriri.

— Vă atrag atenţia că ceea ce vă voi spune, trebuie să rămână între noi, doamnă contesă, zise agitatorul. Boris Verodin urma să pună mâna pe o mare sumă de bani, pe care partizanii lui Kerenski voiau s-o ducă la adăpost.

Contesa îşi ascunse faţa în mâini şi începu să plângă, în timp ce Petroneff şi Urez o priveau cu compătimire.

— Nu, nu-i va fi cu putinţă să ducă la capăt o misiune atât de primejdioasă, îngână ea. Va plăti cu viaţa îndrăzneala lui… Domnule Urez, vrei să-mi împlineşti o rugăminte, vrei să-mi alini durerea?

Agitatorul făcu o plecăciune şi zise:

— Ar fi pentru mine cea mai mare onoare să vă pot sluji, doamnă contesă.

— Îţi mulţumesc. Vrei să-mi făgăduieşti că vei face tot ce-ţi va sta în putinţă că să afli, cât mai curând, ceva despre Boris Verodin?

— Dacă asta vă linişteşte, aveţi făgăduiala mea, doamnă contesă, răspunse Urez. Dar nu părăsiţi Rusia? Parcă eraţi hotărâtă să plecaţi în Franţa sau Anglia?

Ea dădu din cap în semn de confirmare şi o cută adâncă îi brăzdă chipul.

— Dar în împrejurările de faţă, sunt nevoită să mai rămân

aici… altminteri n-aş avea nicio clipă de odihnă. Înainte de a părăsi Rusia, trebuie să ştiu ce s-a întâmplat cu Boris Verodin.

— Şi veţi locui tot în casa asta? întrebă Urez.

— Da, căci n-am alt adăpost.

Agitatorul îşi luă rămas bun de la misterioasa femeie, căci mai avea de îndeplinit şi altă îndatorire. El veghease asupra, Irinei şi ştia că mătuşa acesteia se afla la dânsa. Tânăra fată, însă, avea nevoie de ocrotirea unui bărbat. Ce-i drept, camerista era foarte curajoasă, dar nu putea să-şi apere nepoata împotriva atacurilor mişeleşti.

Agitatorul mai ştia că Iesta Ulkitzki avea alt adăpost. Tânărul acesta trebuia să ia apărarea Irinei.

De câtva timp, prinţul locuia într-o clădire unde se afla un birou de înrolare al tinerilor în armata roşie. Urez aflase asta printr-o simplă întâmplare.

Iesta se făcu galben ca ceara când agitatorul îi povesti ce se petrecuse cu Irina. Apoi, cuprinse mâna celuilalt şi zise cu însufleţire:

— Îţi mulţumesc din suflet, tovarăşe Urez, că ai zădărnicit o nenorocire. Fireşte că mă voi îngriji de soarta bietei fete. Cât despre părinţii mei, până acum nu ştiam că au fost arestaţi. Am să mă adresez la locul cuvenit, spre a obţine punerea lor în libertate.

Iesta părăsi biroul şi alergă spre casă. O mare bucurie se zugrăvi pe chipul său, când o zări pe Irina, care roşi uşor.

Tânărul îi întinse mâinile şi o privi ţintă în ochii-i mari. Inima fetei începu să zvâcnească cu putere, căci aruncase o ochire în sufletul lui şi această ochire îi trădă totul.

143. Atras în cursă

Iesta nu se mai încumeta să iasă din casă, după ce Irina pătimise atâta din partea ticăloşilor care se năpusteau fără milă asupra bietelor fete. Totuşi, trebuia neapărat să îngrijească de soarta părinţilor săi care zăceau în fortăreaţa Petru şi Pavel. Datorită legăturilor sale, tânărul nădăjduia că va obţine eliberarea arestaţilor.

Din păcate, chiar în acea zi avea să se încredinţeze că lucrul nu era atât de uşor precum şi-l închipuise.

Iesta porni spre vestita închisoare, unde în calitatea sa de membru al partidului revoluţionar, ceru să fie dus înaintea comandantului. Acesta, un anume Sericleff, era un om care îşi pierduse capul în urma nenumăratelor arestări făcute în ultimele zile. Mii de prizonieri lâncezeau în celulele fortăreţei şi porţiile de mâncare erau atât de mici încât nenorociri urmau, fără voie, o cură de slăbire.

Comandantul telefonase celor în drept, cerând ca arestaţii să fie transportaţi în altă parte, căci n-avea cu ce să-i hrănească. Dar toate cererile sale rămaseră zadarnice. În timpul acesta, listele de arestaţi formau teancuri pe biroul său şi bietul Sericleff nu mai ştia nici el, unde fuseseră transportaţi nenorociţii. Rudele acestora erau alungate cu asprime, când veneau să se intereseze de soarta a lor.

Judecătorii de instrucţie lucrau zi şi noapte; deoarece tot n-o scoteau la capăt cu cercetarea preveniţilor, începură să-i trimită în alte oraşe, spre a fi interogaţi acolo.

Vossilaski mai era în slujba lui, căci cei de la Comitetul Central n-aveau vreme să se ocupe de el. Şi, afară de asta, era foarte bine văzut în mişcarea revoluţionară din Moscova, astfel că nimeni nu s-ar fi încumetat să pornească ceva împotriva lui. Noul guvern era foarte recunoscător celor din Moscova, căci şi acolo, ca şi în Petrograd, revoluţionarii hotărâseră, fără multă şovăire, alungarea partizanilor lui Kerenski.

Totuşi, Ilino nu-şi uită făgăduiala făcută în şedinţa Comitetului Central şi, după ce se sfătui cu ceilalţi fruntaşi, chemă, la el pe Vossilaski, spre a-l supune unui interogatoriu secret.

Acesta veni. Ca şi cum n-ar fi ştiut nimic din ceea ce se pusese la cale, comisarul de instrucţie salută prietenos pe Ilino, deşi fusese informat asupra învinuirii adusă de agitatorul Urez.

— Proastă afacere, tovarăşe Vossilaski, zise preşedintele Comitetului Central, răsfoind printre actele care se aflau

înaintea lui.

— Dar despre ce este vorba? întrebă celălalt.

— Oare nu ştii încă? făcu Ilino, ridicând deodată privirile spre el.

— De unde vrei să ştiu? se miră comisarul.

— Ascultă-mă, n-am de gând să-mi pierd vremea cu vorbe… Trebuie să-mi dai socoteală asupra unei fărădelegi de care te-ai făcut vinovat.

— Eu? exclamă Vossilaski, nedumerit.

Şi adăugă, pe un ton batjocoritor:

— Aha, se vede că de aia am alungat noi din Moscova pe reprezentanţii guvernului şi am luptat împotriva asupritorilor, pentru ca acum să ni se aducă învinuiri…

Ilino bătea, nerăbdător, cu degetele, în tăblia mesei.

— Asta n-are nimic de-a face cu chestia noastră, zise el. Ai pus la cale mai multe arestări, nu-i aşa?

— Fireşte, doar de aceea sunt comisar de instrucţie. În ultimele trei zile am ridicat de la casele lor, cel puţin o mie de persoane.

— Bine, văd că o s-o scoatem la capăt. Ai ordonat arestarea familiei Ulkitzki, din strada B?

Comisarul de instrucţie duse mâna la frunte şi rămase pe gânduri. Ilino ştia prea bine că omul acesta se prefăcea.

— Tot ce se poate, răspunse Vossilaski, în cele din urmă. Dar ce-i cu oamenii ăştia?

— Cu ei nu e nimic, dar în aceeaşi casă locuia şi sora unui cunoscut tovarăş al nostru, care e unul din cei mai credincioşi luptători pentru libertate. Tânăra se numeşte Irina Verodin şi după cât se spune, e foarte frumoasă.

Vossilaski încuviinţă din cap.

— Aha, acum îmi aduc aminte. Într-adevăr, a fost arestată o fată cu acest nume, dar după ce am constatat că era o greşeală la mijloc, am dat ordin să fie pusă în libertate.

— Pentru ca imediat după aceea să încerci un atac asupra ei? adăugă Ilino.

— Cine… eu? exclamă celălalt, cu ochii scânteietori. A cutezat cineva să-mi aducă această învinuire?

Ilino îi repetă spusele agitatorului şi adăugă că se va hotărî o dată când pârâtul va fi pus în faţa tinerei fete.

Vossilaski spumega de furie, dar preşedintele Comitetului Central nu-i dădu răgaz să-şi descarce mânia, ci urmă:

— Te-am chemat aici ca să te ocrotesc, tovarăşe Vossilaski, şi ai fi putut foarte bine să-ţi mărturiseşti greşeala. N-ai vrut însă, aşa că nu-mi rămâne decât să te citez înaintea tribunalului revoluţionar, unde vei fi pus în faţa Irinei Verodin.

Celălalt se făcuse alb ca varul.

— Vasăzică asta e răsplata! strigă el, apoi. După ce m-am jertfit pentru partidul nostru şi mi-am pus capul în joc de nenumărate ori, mă văd acum dat în judecată din pricina unei femei mincinoase, care a născocit ceva pe seama mea.

Ilino şovăi, dar numai o clipă.

— Nu e vorba numai de această fată, ci şi de un oarecare Urez, ale cărui afirmaţii nu pot fi puse la îndoială, zise el.

— Eu, însă, mint, nu-i aşa? se răsti comisarul. Vasăzică astfel vă purtaţi cu tovărăşii noştri din Moscova? Am să mă plâng sovietului de acolo, care m-a trimis în capitală. Veţi fi siliţi, să daţi socoteală de fapta voastră.

Ilino ridică braţul.

— De ce te enervezi? făcu el, împăciuitor. Dacă eşti încredinţat de nevinovăţia dumitale, n-ai de ce să te temi.

— Şi dacă femeia aia mincinoasă va susţine în faţa mea că nu renunţă la învinuirea pe care a făcut-o?

— Nu, asta e cu neputinţă, căci am încredere în vorbele dumitale, răspunse Ilino, cu diplomaţie.

Vossilaski mai rămase vreun sfert de ceas, apoi părăsi încăperea, trântind uşa. În calitatea lui de trimis al sovietului din Moscova, putea să-şi îngăduie aceasta.

„Aşteaptă până ce ne vom întări situaţia, apoi ne vom folosi de alte mijloace faţă de voi” – scrâşni Ilino.

Chiar în aceeaşi zi, preşedintele Comitetului Central semnă citaţiile pentru Irina Verodin şi Urez, care trebuiau să se prezinte în faţa tribunalului peste patru zile.

Vossilaski însă, se simţi cuprins de deznădejde dându-şi seama că făcuse o maro prostie. Porni mai departe pe stradă

şi deodată, izbucni într-un hohot de râs, părând că o idee minunată se trezise în mintea lui.

Când Iesta izbuti, în cele din urmă, să fie primit de Sericleff, acesta îl trimise la Vossilaski.

Comisarul instructor, însă, refuză să-l primească şi-i trimise vorbă să vină peste două zile.

Tânărul prinţ se înapoie acasă, cuprins da mâhnire.

În acest timp, Vossilaski îşi ticlui planul bizuindu-se pe ajutorul unui bun prieten, anume Bugilov, care primise, înainte cu două zile, misiunea să lămurească misterul cu privire la Boris Verodin. Acest om era în stare de orice şi făcea parte din rândurile revoluţionarilor, numai pentru că nădăjduia că aceştia îi vor oferi o slujbă însemnată. El îl adusese pe Vossilaski din Moscova şi luase parte la arestarea Irinei.

Comisarul instructor se duse la prietenul său şi-i povesti cele întâmplate. Acesta încruntă sprâncenele-i stufoase, care păreau două mustăţi pe chipul său aspru.

— Şi, acum, ce vrei să facem? întrebă el, dus pe gânduri.

— Trebuie, cu orice preţ să jucăm o festă flecarilor de la Comitetul Central, răspunse Vossilaski.

— Da, trebuie, încuviinţă celălalt.

Cei doi prieteni se apropiară şi vorbiră câtva timp în şoaptă.

— Aşadar, interesează-te şi dă-mi de veste cât mai curând care era misiunea lui Boris Verodin, încheie Vossilaski.

A doua zi, Bugilov îi aduse lămuririle cerute.

— Se crede că Verodin n-o să se mai înapoieze niciodată, zise el. După cât se pare, tânărul a căzut victimă soldaţilor guvernului.

— Minunat! exclamă Vossilaski, frecându-şi mâinile de bucurie.

După vreun sfert de ceas, el ticlui o scrisoare, adresată lui Iesta Ulkitzki, prin care îi aducea la cunoştinţă, în termeni foarte prietenoşi, că a doua zi la ora şase părinţii săi vor fi puşi în libertate şi-l ruga să se prezinte la fortăreaţa Petru şi Pavel înainte cu un ceas, adică la ora cinci.

A doua zi, la ora hotărâtă, Iesta se afla în anticamera lui Vossilaski, însă fu nevoit să aştepte până la ora opt, când fu primit de acesta.

Iesta nu ştia că Vossilaski fusese acela care-i arestase pe părinţii săi şi săvârşise atacul împotriva Irinei, astfel că păşi înaintea lui plin de încredere.

— Aşadar, dumneata eşti tovarăşul Ulkitzki? zise comisarul, cu blândeţe, întinzând mâna tânărului revoluţionar. Ah, iartă-mă, dragul meu, că te-am făcut să aştepţi atâta, dar n-aveam încotro, căci erau mulţi înaintea dumitale.

— Cel puţin, vreau să sper că-mi voi revedea părinţii? zise Iesta.

— La drept vorbind, nimic nu stă în calea eliberării lor. Numai că va trebui să te adresezi în altă parte căci, fără ştirea mea, părinţii dumitale au fost transportaţi azi dimineaţă într-o altă închisoare, fiindcă aici erau prea mulţi arestaţi. Am să-ţi dau un ordin de punere în libertate, pe baza căruia li se va da drumul numaidecât.

Tânărul părăsi fortăreaţa şi, cu ordinul în buzunar, se îndreptă spre arestul preventiv.

Aici fu iar nevoit să aştepte şi abia la miezul nopţii izbuti să-şi vadă părinţii.

Cei doi bătrâni erau foarte tăcuţi şi-şi îmbrăţişară fiul, cu dragoste.

— Cel puţin sau purtat omeneşte cu voi? întrebă Iesta, în timp ce coborau treptele.

— Trebuie să te împaci cu soarta, răspunse, tatăl său, oftând. Odinioară arestaţii au dus-o şi mai rău…

În drum spre casă, văzură însufleţirea care domnea pe străzi şi care oglindea starea de lucruri ce domnea pe întinsul Rusiei.

— Ce va deveni sărmana noastră patrie? oftă bătrânul, copleşit de mâhnire.

— Nădăjduiesc că în curând vor răsări zorile, fericirii poporului nostru, răspunse Iesta, cu însufleţire.

— Ce bine ar fi dacă ai avea dreptate! urmă venerabilul

bătrân. Nu mai am mult de trăit, însă dacă îmi este hărăzit să văd prăbuşirea sfintei noastre patrii, atunci aş vrea mai bine să mor chiar acum.

— Ce ai de gând să faci, tată? întrebă Iesta, schimbând vorba. Vrei să rămâi în ţară, sau?…

— Cred că ar fi mai bine să părăsesc Rusia, căci actualii ei stăpânitori ne vor privi întotdeauna ca pe nişte duşmani.

Tânărul nu răspunse nimic, deoarece îşi dădea seama că aşa era, într-adevăr.

— Domnul Vasilieff s-a înapoiat? întrebă bătrânul.

— Nu, răspunse Iesta. Suntem foarte îngrijoraţi de soarta lui… Dar, ia spune-mi ştii ceva despre trecutul acestui om? Am băgat de seamă că stăteai adeseori de vorbă cu el şi te fereai de ceilalţi… Îl cunoşti mai demult?

— Nu pot să-ţi dau nicio lămurire, fiule, răspunse prinţul. Am făgăduit domnului Vasilieff că nu voi vorbi nimic despre dânsul.

Iesta nu mai stărui.

— Dumnezeule, nici nu ne-am gândit încă la Irina, care a fost arestată odată cu noi! exclamă bătrâna, speriată.

— Fiţi liniştiţi, Irina e liberă, zise Iesta.

— Slavă Domnului!… Mi-era atât de milă de sărmana fată!

Tânărul socoti că e mai bine să treacă sub tăcere aventura Irinei, astfel că nu pomeni nimic despre asta.

În cele din urmă, după vreo două ceasuri, ajunseră aproape de casă. Spre uimirea lor, văzură lumină la una din ferestre.

Ziua şi noaptea Irina nu se gândea decât la fratele ei. Unde se afla, oare, Boris? Poate că avea nevoie de ajutorul ei?

La plecarea lui de acasă, Iesta şopti bătrânei cameriste:

— Nu laşi pe nimeni înăuntru, Saşa! Eşti răspunzătoare de siguranţa Irinei!

— Fii liniştit, domnule Iesta, răspunse camerista. Voi şti să veghez asupra ei.

În acea zi, întunericul se lăsase mai devreme. Cerul era acoperit de nori, iar un strat de zăpadă îngheţată acoperea străzile ca un linţoliu nesfârşit. Deoarece nu mai aveau

lemne, Saşa tăie un copac din grădină ca să poată face focul în camera bătrânilor, care trebuia să fie încălzită când aceştia se vor înapoia acasă, însoţiţi de fiul lor. Loviturile, toporului se auzeau până în odaia Irinei, care căzuse iarăşi pe gânduri.

Deodată, răsună o bătaie puternică în uşa de la intrare.

— Pesemne că Iesta s-a şi înapoiat, murmură tânăra, coborând treptele în grabă.

Spre uimirea ei, văzu o scrisoare dedesubtul uşii. Tânăra se aplecă şi o ridică. Scrisoarea îi era adresată ei.

Ochii tinerei fete străbătură în grabă puţinele rânduri cuprinse înăuntru.

Şovăi câteva clipe, apoi deschise uşa cu băgare de seamă. În prag se afla un bărbat, care îşi trăsese până peste urechi gulerul şubei.

— Cine eşti dumneata? întrebă ea.

— Cred că asta aţi aflat din scrisoare, răspunse necunoscutul. Am onoarea să stau de vorbă cu domnişoara Verodin, nu-i aşa?

— Da.

— Dacă nu mă însoţiţi, voi fi nevoit să plec singur.

Irina chibzui câtva timp.

— Bine, vin, zise ea, apoi. Aşteaptă-mă o clipă!

Încuie uşa şi se duse în camera iei, unde îşi îmbrăcă paltonul. După ce puse pe masă un bileţel adresat mătuşii sale şi se încredinţă că aceasta mai despica lemne în grădină, ea coborî treptele din nou şi ieşi afară.

Un automobil mare se afla înaintea casei. Necunoscutul, care luase loc la volan, aşteptă până ce Irina se urcă în maşină, apoi dădu drumul acesteia, în timp ce un zâmbet diabolic încolţi pe buzele lui.

După jumătate de ceas, bătrâna cameristă aduse lemnele în casă, aprinse focul în odaia bătrânilor apoi se îndreptă spre încăperea Irinei.

— Aşa, destul pentru astăzi! murmură ea. Unde eşti, copila mea? exclamă deodată, văzând că nimeni nu se afla în odaie.

Strigă de câteva ori numele nepoatei sale, cercetă toată casa, dar nu găsi nici urmă de Irina.

În sfârşit, descoperi bileţelul de pe masă, care cuprindea următoarele:

„Nu fi îngrijorată, căci mă înapoiez foarte repede. Am fost nevoită să plec, căci era vorba de Boris.
Irina”.

— Ce-o mai fi însemnând şi asta? murmură Saşa, cuprinsă de presimţiri negre.
Trecură câteva ceasuri, fără ca Irina să dea vreun semn de viaţă. Într-un târziu, după miezul nopţii, Saşa auzi paşi apropiindu-se şi, curând după aceea, uşa se deschise. Dar nu era Irina, ci Iesta şi părinţii săi.
Bătrâna cameristă îi întâmpină cu bucurie, totuşi pe chipul ei se putea citi îngrijorarea care o frământa.
— De ce mai e lumină în camera Irinei? întrebă Iesta, îndreptându-se într-acolo. Dar… unde… unde e Irina?
Saşa îi întinse bileţelul acesteia.
— Când a plecat? zise tânărul, cuprins de tulburare.
Camerista îi povesti ceea ce ştia.
— Saşa, mi-e teamă că sărmana fată a căzut într-o cursă, murmură prinţul. Dar cine o fi ademenit-o din casă?
În acea noapte, Iesta nu-şi găsi odihnă.
Când văzu că tânăra nu se înapoiase nici a doua zi, îşi dădu seama că temerile sale erau îndreptăţite. Aşadar, Irina fusese răpită. Dar cinei făptuise această ticăloşie?
Peste două zile urma să se lămurească învinuirea adusă lui Vossilaski.
Acesta şi Urez se înfăţişară înaintea tribunalului revoluţionar. În zadar aşteptară, însă, pe Irina Verodin. Procesul fu amânat, din pricina lipsei acesteia.
Agitatorul păşi în stradă, adâncit în gânduri. De ce nu venise tânăra fată? se-ntreba el.
În cele din urmă se duse la locuinţa prinţului Ulkitzki, unde află de la Saşa că nepoata ei dispăruse fără urmă.
Urez făcu o mutră întunecată. Nu mai încăpea nicio îndoială că se înfăptuise o nelegiuire împotriva sărmanei copile.

— Ah, numai de n-ar fi amestecat aici ticălosul ăla de Vossilaski! zise el.

— Cine? exclamă, surprins, Iesta, care se afla şi el în odaie.

— Vossilaski, comisarul de instrucţie al fortăreţei Petru şi Pavel, răspunse agitatorul. El a fost acela care a atacat-o aici, în casă.

Iesta rămase pe gânduri, apoi zise:

— Nu, nu e cu putinţă s-o fi răpit, căci în timpul când Irina a plecat de acasă, eu mă aflam în cabinetul lui, pentru a-i cere eliberarea părinţilor mei.

— Atunci, nu ştiu ce mai cred! făcu agitatorul, deznădăjduit.

Mai vorbiră câtva timp despre cea dispărută, însă nu ajunseră la niciun rezultat.

144. Amintiri din trecut

Presupunerile celor interesaţi cu privire la dispariţia misterioasă a lui Vasilieff, se dovediră îndreptăţite în cea mai mare parte. Moşierul se hotărâse într-adevăr să întreprindă o călătorie, dar nădăjduise să se înapoieze curând, altfel că nu împărtăşi nimănui proiectul său.

Se duse la gară şi luă un bilet pentru Moscova.

După o călătorie anevoioasă ajunse în fosta capitală a Ţarilor şi când trenul se opri în staţie, un număr de „Cekişti” năvăliră în vagonul unde se afla el. Nimeni n-avea voie să coboare, căci trebuiau cercetaţi întâi călătorii şi hârtiile lor.

Vasilieff ştia că cei mai mulţi din aceşti slujbaşi ai noului regim erau oameni cu lipsă de carte, de aceea căută din ochi pe unul care i se părea analfabet – un tătar cât un munte – şi-i dădu actele ce le avea asupră-şi.

Omul se uită puţin la hârtii, ca pisica în calendar, apoi le înapoie moşierului şi se-ndreptă spre alt călător.

Vasilieff îşi văzu de drum şi răsuflă uşurat când ajunse afară din gară. Ştia unde vrea să meargă şi porni cu paşi repezi înainte, până ajunse în apropierea Kremlinului. Aici erau câteva clădiri înnegrite de vreme, – în cea mai mare

parte biserici şi mănăstiri.

Moşierul trase clopotul la una din aceste case şi aşteptă mult până să i se răspundă. Apoi se ivi la o ferestruică a casei capul unei călugăriţe, care întrebă:

— Cine doreşte să intre în lăcaşul „Maicilor Cenuşii”?

— Anunţă-mă stareţei, căci trebuie să-i vorbesc într-o chestie importantă! răspunse moşierul.

— Pe cine să anunţ?

— Spune-i că un domn cu numele de Vasilieff e aici.

Ferestruica fu închisă şi călugăriţa dispăru. Se întoarse în curând, însă, şi deschise poarta, apoi, dându-se în lături, făcu loc moşierului să intre.

După ce străbătură ganguri lungi şi întunecate, se opriră în faţa unei uşi, la care călugăriţa portărească, bătu. Un glas femeiesc dinăuntru, răspunse:

— Intră!

Moşierul trecu pragul. Era o încăpere mare, foarte simplu mobilată. În mijloc se afla o masă de scris mare. Pe pereţi atârnau câteva icoane, precum şi portretele membrilor familiei imperiale.

Îndărătul mesei de scris, stătea o femeie bătrână, în portul „Maicilor Cenuşii”.

Avea ochi mari, cu care urmări privirile moşierului. Acesta se uita la un portret al lui Rasputin, – omul despre care auzise atâtea, dar pe care nu-l cunoscuse în persoană.

— Ce doriţi? întrebă stareţa, după o pauză.

Vasilieff tresări şi ochii-i se holbară.

— Văd bine oare? murmură el. Dumneavoastră sunteţi… prinţesa Dolgurov?

— Da, răspunse bătrâna şi pe chipul ei se ivi un zâmbet trist. De unde mă cunoaşteţi, şi ce doriţi?

— N-aţi vrea să mă priviţi cu mai multă atenţie? întrebă Vasilieff. Poate că mă veţi recunoaşte şi dumneavoastră. Sau să mă fi schimbat oare atât de mult?

Stareţa făcu o mutră nedumirită. Deodată păru că se luminează. Întinse vizitatorului mâna şi zise, aproape cu sfială:

— Dumneavoastră, Alteţă imp…

— Stai, prinţesă Dolgurov! o întrerupse moşierul. Asta a fost demult şi v-aş ruga să mă numiţi pe numele pe care-l port acum. Pretutindeni sunt cunoscut drept moşierul Vasilieff, şi aşa vreau să rămân.

— Întemniţatul din celula No. 18 a fortăreţei Petru şi Pavel, murmură stareţa.

Apoi cu glas tare:

— Aveţi dreptate, domnule Vasilieff, sunt vremuri apuse, pe care nu trebuie să le scormonim, căci lumea arată altfel acum. De aceea trebuie să vă rog, la rândul meu, să mă numiţi numai Maica stareţă, – căci prinţesa care am fost a dispărut demult.

— Cum doriţi, Maică stareţă, răspunse Vasilieff, mişcat şi, aplecându-se, sărută mâna uscată a bătrânei.

— Şi la asta trebuie să renunţi, zise fosta prinţesă Dolgurov, cu un zâmbet fin. Aici nu suntem la curte. Şi acum ia loc, te rog, domnule Vasilieff! Vrei să vorbim despre vremurile trecute?

— Da, asta vreau, răspunse moşierul, oftând.

— De aceea ai venit aici? întrebă stareţa. După cât se pare nici nu ştiai doar că eu sunt superioara acestui lăcaş…

— N-are a face. Trebuie totuşi să vorbesc cu dumneata despre trecut, Maică stareţă.

— Unde ai fost până acum, domnule Vasilieff?

— Pretutindeni şi nicăieri, răspunse distinsul bărbat. Am colindat prin străinătate, dar cea mai mare parte a timpului am petrecut-o în singurătate, în Rusia. Am fost martorul întâmplărilor din ultimii ani şi am urmărit soarta sărmanei mele patrii.

— Şi ce părere ai despre răsturnările de acum?

— Trebuie să aşteptăm – atâta tot! răspunse Vasilieff, dând din umeri.

— Da, trebuie să aşteptăm repetă bătrâna, oftând. Din nenorocire, cei care cârmuiesc acum ţara, sunt oameni fără credinţă şi asta e o mare pagubă pentru poporul rus. Ce părere ai cu privire la soarta familiei imperiale?

— Voiam şi puteam s-o salvez…

— Crezi că…

Bătrâna nu mai putu urma, căci era prea mişcată.

— Trebuie s-o lăsăm în ocrotirea lui Dumnezeu, zise Vasilieff. Ţarul Nicolai al II-lea nu e un om rău. Nu şi-a meritat defel soarta.

— Să nu spui însă asta în gura mare! îl sfătui bătrâna. Poporul, masele largi, îl urăsc.

— Mă voi feri, Maică stareţă, răspunse Vasilieff. Spre liniştirea dumitale, îţi mai pot spune de altfel, că în anul din urmă am făcut şi eu parte din rândurile celor care pregăteau regimul nou. Cunosc curentele diferite din sânul poporului rus şi le pot pricepe.

Se aplecă spre urechea ei şi adăugă, în şoaptă;

— În vremea asta noi am lucrat – monarhiştii vor să-l elibereze pe Ţar. Ei veghează asupra lui şi a familiei sale.

Stareţa dădu din cap, dusă pe gânduri. Aruncă o privire spre portretul călugărului siberian care o privea din rama lui şi zise:

— Dea Domnul să izbândiţi! Noi astea din mănăstire nu putem face altceva decât să ne rugăm lui Dumnezeu să aibă în paza sa familia imperială!

Vasilieff privi în gol, cu ochii-i mari albaştri. Părea cufundat în trecut.

— Maică stareţă, zise el deodată, e o împrejurare fericită că dumneata eşti superioara acestui lăcaş. Pentru mine asta e de bun augur. Am venit la Moscova ca să pornesc cercetări în privinţa unei doamne pe care ai cunoscut-o şi dumneata, prinţesă. Îţi vei aduce aminte de ea când îţi voi spume numele. E vorba de Lady Gloria Tatiana Worchester.

La auzul acestui nume stareţa tresări.

— Da… Îmi amintesc, zise ea.

— Ştii dumneata că femeia asta însemnase foarte mult pentru mine, pe vremuri? întrebă Vasilieff, oftând.

— Am auzit parcă despre asta, răspunse stareţa. Ai dispărut atunci de la Curtea Ţarului decedat şi se spunea că ai fi plecat spre Livadia. Mai mult nu ştiu.

— Aşadar nu ştii nici că puţin timp după întemniţarea mea, şi-a pierdut viaţa într-un accident?

— Nu-mi amintesc să fi auzit de asta.

— Da, aşa se spunea. Voi pleca în curând spre Crimeea, căci vreau să lămuresc chestia asta. Îndoielile mă chinuiesc şi fac un ipohondru din mine. Fireşte că e primejdios de plecat acum într-acolo, căci cred că nemţii au ocupat ţinutul.

Moşierul scoase din buzunar o casetă şi deschizând-o, luă dintr-însa juvaierul pe care-l cumpărase de la Sonia Petrovici şi care îi fusese furat, apoi dat înapoi pe cale tainică.

Deschise medalionul şi, fără să spună nimic, arătă superioarei fotografia Maicii cenuşii.

Stareţa aruncă o privire pe portret, apoi tresări puternic.

— Cunoşti uniforma acestei călugăriţe? întrebă Vasilieff.

— Da.

— Recunoşti şi persoana?

Bătrâna clătină încetişor capul, negativ.

— Nu-ţi poţi aminti să fi văzut cândva pe femeia aceasta, Maică stareţă? întrebă iar moşierul. Priveşte bine chipul ei! Nu ştiu dacă ai studiat atât de bine figura lui Lady Gloria Tatiana Worchester, ca să poţi recunoaşte în persoana aceasta o asemănare desăvârşită cu ea.

— Aşa e, ai dreptate! exclamă stareţa, surprinsă şi privind mai de aproape medalionul. Aşa ar arăta Lady Gloria în vremea asta. Dar dacă a murit de tânără, atunci nu poate fi dânsa.

— Asta e tocmai ceea ce-mi răpeşte liniştea zi şi noapte! făcu moşierul. Am plâns pe mormântul ei din Livadia, am sărutat piatra sub care odihneşte. Şi totuşi, îndoielile mă copleşesc. Ba femeia asta din fotografie am cunoscut-o de curând, în împrejurări ciudate. A dispărut însă, înainte să-i fi putut lua bine urma.

— Asta nu mai pricep! zise stareţa.

— Dă-mi voie să-ţi povestesc, Maică. Într-o zi am văzut juvaierul acesta la gâtul unei femei foarte frumoasă, o comunistă care venise la Petrograd, ca delegată a unui sat de luntraşi de pe Volga. Fusei cuprins de o agitaţie nespusă, căci

am recunoscut bijuteria ca fiind proprietatea lui Lady Gloria Tatiana Worchester. Provocând-o la vorbă, comunista susţinea că a cumpărat-o de la un soldat. N-aveam încotro, trebuia s-o cred. I-am cumpărat juvaierul, la rândul meu, căci pentru mine constituia o amintire foarte scumpă. Apoi am fost victima unui atac mişelesc şi întâmplarea făcuse ca acest atac să se producă în casa frumoasei comuniste. Fiind rănit grav, am zăcut săptămâni întregi, fără cunoştinţă şi când m-am însănătoşit, văzut ca printr-un văl o maică cenuşie la căpătâiul meu. Dacă nu mă-nşel, îşi spunea „sora Venonica”… Dar în ziua când mi-am recăpătat pe deplin cunoştinţa, maica aceasta se făcu nevăzută. Prin asta, totul devenea pentru mine şi mai misterios. Îmi amintesc numai că mă îngrijise o doamnă care semăna aidoma cu Lady Tatiana. Am pornit cercetări, dar în tot Petrogradul n-am putut da de vreo călugăriţă din „Ordinul Maicilor cenuşii”. Şi atunci, părăsind casa comunistei, unde zăcusem atâtea săptămâni, făcui descoperirea că bijuteria îmi dispăruse. Asta mă făcu nefericit şi nu ştiam pe cine să învinovăţesc. În vremea asta mai făcui o constatare. În casa unei cunoscute prezicătoare, de origine franceză, văzui portretul din tinereţe al lui Lady Gloria Tatiana. Doamna Virubova, de dragul căreia intrasem în casa aceea şi care îşi ţinea acolo întrunirile cu cei ce urmăreau eliberarea familiei Ţarului, purtă de grijă ca portretul să-mi fie dăruit. Prezicătoarea susţinea că decedata ei fiică fusese o prietenă a doamnei în chestie. De atunci, nu mai izbutii să dau ochi cu prezicătoarea şi ţineam mult s-o văd, ca s-o descos, dar în zadar. Nici Virubova nu-mi putu mijloci o întâlnire cu ea. O nouă surpriză mă aştepta într-o zi: bijuteria îmi fu înapoiată pe cale misterioasă. Bucuria mea fu nespus de mare pe moment dar apoi chestia îmi dădu de gândit şi nu-mi mai găsii liniştea zi şi noapte. Şi agitaţia mea spori, când, deschizând medalionul, dădui peste fotografia asta. Fusese schimbată cu cealaltă, care o înfăţişa pe Lady în tinereţea ei. Acum ştii de ce am venit încoace, în mănăstirea asta. O caut pe călugăriţa aceea şi n-o pot găsi.

Stareţa lăsă capul în jos.

— Din păcate, nu-ţi pot veni în ajutor, domnule Vasilieff, zise ea. Nu cunosc pe femeia care îşi zice „sora Veronica”. Poate să ai mai mult noroc dacă te vei înapoia la Petrograd.

Moşierul se ridică.

— Dacă Lady Worchester, zise el, a avut o soră, atunci aşa trebuie să fi arătat ea. Asemănarea e într-adevăr izbitoare.

— Aşa e, încuviinţă stareţa.

Apoi îl conduse pe vizitator la uşă, unde portăreasa îl luă în primire şi-l călăuzi iarăşi până în stradă.

Acolo, fu luat de curentul mulţimii, care, în beţia unui triumf pe care-l credea definitiv, urla agitând steaguri roşii.

145. Călătoria spre Moscova

În zilele acestea, stareţa Mănăstirii Maicilor Cenuşii scria o scrisoare adresată doamnei Denise Barobleur, la Petrograd. Conţinutul ei era următorul:

„Scumpa mea Tatiana,

Ceea ce ai profeţit dumneata s-a îndeplinit. Ieri a fost aici „el”. S-a interesat de Maica cenuşie şi şi-a descărcat sufletul plin de durere. Se află într-o stare de plâns şi-mi face milă cu adevărat. Dar, îl pot oare ajuta? L-am mângâiat cât mi-a stat în putere şi părăsind mânăstirea mi-a spus că va pleca în curând la Livadia. Ceea ce mi-ai scris despre doamna Virubova mă interesează. E drept că n-aş vrea să transform Mănăstirea Maicilor Cenuşii într-un club politic, dar dragostea şi ataşamentul meu faţă de familia imperială mă sileşte s-o primesc pe doamna cu pricina. Aşadar spune-i că poate veni când doreşte. Dar dumneata? Când te vei arăta pe aici? Am început să mă cam tem, căci prea am trăit multă vreme în linişte. Kremlinul va adăposti în curând alţi oameni între zidurile sale. Ştii că chestiunile dumitale mă interesează şi de aceea te rog să-mi dai de veste oricând se întâmplă ceva de seamă. Voiai parcă să pleci în Anglia şi Franţa? Ce-ai hotărât în privinţa asta? Pleci curând?

Pentru astăzi socot că e de-ajuns. Şi deoarece nădăjduiesc

să te văd în curând, scumpă Tatiana, nu cred să-ţi mai scriu.

Ca întotdeauna, te sărută a dumitale.

Olga Dolgurov”.

Scrisoarea aceasta ajunse la destinaţie cu întârziere de trei săptămâni, astfel că frumoasa ţărancă află foarte târziu despre vizita lui Vasilieff la Moscova. Şi deoarece în tot timpul acesta el nu dăduse niciun semn de viaţă, era de presupus că i se întâmplase ceva.

După primirea scrisorii, frumoasa ţărancă sau – cum o numeau diferiţi alţi oameni: doamna Tatiana – avu o convorbire lungă cu omul ei de încredere, negrul Ali Mehmed, care nu era altul decât Petroneff şi care – din însărcinarea lui Vasilieff – urma să le conducă în străinătate pe Irina şi Nataşa.

Ea îi dădu scrisoarea şi „Negrul” – care se purta faţă de frumoasa ţărancă tot atât de respectuos ca şi faţă de Vasilieff – o citi şi făcu o mutră tristă.

— Ce spui de asta, domnule Petroneff? întrebă femeia.

— E rău, răspunse el. Sunt trei săptămâni de când a fost trimisă scrisoarea şi în tot timpul acesta domnul Vasilieff n-a dat semn de viaţă. Spre Livadia cu siguranţă că n-a plecat, dar nici n-ar putea ajunge, căci acolo se spune că situaţia e mult mai proastă ca aici. Şi, în definitiv, ce să caute acolo?

— Nu ghiceşti, domnule Petroneff? întrebă frumoasa femeie, cu un zâmbet îndurerat. Vrea să se roage pe mormântul lui Lady Worchester, ba mai vrea poate… să cerceteze groapa ei.

— Se poate s-aveţi dreptate, doamnă contesă. Dar eu unul bănuiesc că se mai află încă în Moscova. Probabil că e împiedecat să plece. S-ar fi petrecând acolo aceleaşi lucruri ca şi aici. Orice om mai bine îmbrăcat e tratat ca un „burjui” şi asta i s-o fi întâmplat şi domnului Vasilieff. Dacă ar fi plecat la Livadia, sau ar fi avut de gând să se-ndrepte spre Sud, atunci cu siguranţă că s-ar fi întors mai întâi la Petrograd şi ar fi dat de ştire alor săi.

Cuvintele acestea avură darul s-o convingă pe contesă, care zise:

— Nu ne mai rămâne altceva de făcut decât să încuiem casa şi să plecăm la Moscova.

— Dar dacă în vremea asta domnul Vasilieff s-ar înapoia şi ar avea nevoie de mine? întrebă Petroneff.

Frumoasa femeie rămase pe gânduri câteva clipe, apoi răspunse:

— Atunci va trebui să plec singură.

— Nici asta nu se poate, zise „Negrul”. Nu te gândeşti, doamnă contesă, pe vremurile astea tulburi! Eu nu pot răspunde de aşa ceva.

— Prea îţi este frică pentru mine, domnule Petroneff.

— Şi pe drept cuvânt. Am citit doar ce scria stareţa mănăstirii. Într-acestea a trecut aproape o lună. Credeţi-mă că şi la Moscova curge în valuri sângele omenesc, la fel ca aici. Trebuie să găsim altă soluţie.

Se auziră bătăi în uşă. Cei doi se priviră. Contesa arătă cu un gest spre draperia care despărţea odaia de cea alăturată, şi Petroneff dispăru repede îndărătul acesteia. Apoi frumoasa femeie se îndreptă spre uşă şi trase zăvorul.

Virubova intră în cameră şi privi bănuitoare în jurul ei.

— Mi s-a părut că n-ai fi fost singură, zise ea privind-o ţintă pe contesă.

Dar aceasta susţinu privirea cu un zâmbet prietenos şi răspunse:

— Te înşeli, doamnă Virubova. Singură eram. Dar am năravul să vorbesc cu mine însămi.

Cealaltă se mulţumi cu răspunsul şi urmă.

— Voiam să te întreb dacă doamna Barobleur tot n-a dat vreun semn de viaţă?

— Până acum încă nu, doamnă. Dar de ea întrebaţi? Vă spuneam doar că e cu putinţă să nici nu mai vină pe aici. De altfel, mâine sau poimâine va trebui să părăsesc casa şi eu, şi...

— O! atunci trebuie să plec? o întrerupse Virubova.

Contesa o linişti cu un gest.

— Ţi-am oferit doar adăpost la Moscova, zise ea. Va fi de ajuns dacă te vei prezenta la Mănăstirea Maicilor Cenuşii. E

pregătit totul pentru primirea dumitale.

Virubova făcu o mişcare cu mâna.

— Asta ar mai merge dacă aş avea veşti de la trimişii noştri la Tobolsk. Dar până acum n-am primit nimic. Am început să mă tem că li s-o întâmplat ceva. De aceea trebuie să rămân aici cel puţin până voi căpăta ceva veşti din Siberia.

— Dar nu te pot lăsa singură, zise contesa. Ce va spune doamna Barobleur?

— Trebuie să mă laşi, doamnă Tatiana.

Frumoasa femeie rămase pe gânduri. Deodată se ivi un zâmbet vesel pe chipul ei şi zise:

— Cred că va merge să mai rămâi deocamdată aici. Dar vei primi propunerea mea?

— Să aud despre ce e vorba? Fac tot ce-mi vei cere.

Contesa se aplecă spre urechea Virubovei şi-i şopti ceva, iar cealaltă încuviinţă cu însufleţire:

— Fireşte că primesc. Propunerea dumitale îmi dă putinţa să rămân în casa aceasta. Dar negrul Ali Mehmed nu se va împotrivi?

— Nu cred, doamnă. Voi vorbi eu cu el.

După plecarea Virubovei, Petroneff reapăru.

— Ai auzit ce voia doamna de la mine, domnule, Petroneff? întrebă contesa.

— Am auzit totul şi am priceput.

Frumoasa femeie îl iniţie în planul ei.

— Nu mă împotrivesc, spuse dânsul. Dar chestia călătoriei dumneavoastră la Moscova tot n-am rezolvat-o. În cazul acesta tot singură trebuie să plecaţi?

— Ce-ar fi dacă l-aş lua pe domnul Urez?

— Asta ar mai merge şi cred că el ar primi bucuros.

— Atunci încearcă să-l găseşti, domnule Petroneff. Poate dai de el azi sau mâine, ca să nu fiu nevoită să-mi amân prea mult plecarea.

— Mă voi aţine prin preajma Institutului Smolnîi, căci el ia parte zilnic la consfătuirile ce au loc acolo.

În vremea asta Iesta Ulkitzki era frământat de grija pentru

soarta Irinei. Se sfătuise şi cu părinţii săi, dar aceştia nu-i putură fi de niciun folos.

Tânărul se puse atunci în căutarea agitatorului Urez, nădăjduind că acesta îl va ajuta. El avea experienţa vieţii şi va găsi ce e de făcut. Poate că-l va sfătui ce e de făcut ca să dea de urma Irinei.

Îl căută câteva zile de-a rândul şi-n cele din urmă îl găsi în apropierea palatului unde domneau acum Trotzki şi Lenin.

— Bine că te-ntâlnesc, tovarăşe Urez! zise Iesta, vesel. Te caut de câteva zile. Unde ai fost?

— Am pornit în căutarea lui Boris Verodin, dar omul acesta parcă a intrat în pământ. Mă tem că nu-l vom mai revedea.

— Ferească Dumnezeu de una ca asta! Unde ai fost?

— Am încercat să înaintez pe drumul ce duce la Gatcina şi m-am alăturat detaşamentelor roşii care luptă acolo împotriva partizanilor, lui Kerenski. Dar n-am putut afla nimic, aşa că m-am înapoiat cu mâinile goale.

— Sărmanul meu prieten! făcu Iesta, mişcat.

— Şi dumneata ce vrei de la mine, tovarăşe Ulkitzki? întrebă agitatorul.

Iesta îi povesti că toate cercetările sale de a da de urma Irinei rămăseseră fără rezultat.

Urez nu ştia nici el ce să mai creadă. Clătină capul şi zise:

— Acum sunt şi eu de părere că nu poate fi vorba de Vossilaski, căci trebuie să fi fost unul care avusese de-a face cu Boris şi care s-a folosit de numele lui ca s-o ademenească afară din casă pe biata fată. E îngrozitor, îngrozitor!

Iesta se hotărî să mai viziteze o dată casa lui Boris Verodin, pe care i-o pusese la dispoziţie Comitetul Central. Acolo se dusese şi Saşa, vrând să aştepte sosirea nepotului ei.

Bătrâna îşi exprimase bănuiala că Sonia ar fi având ceva de-a face cu dispariţia tânărului luntraş, căci nici dânsa nu fusese văzută de câtva timp, iar palatul Gogineff era închis.

Iesta porni cercetări şi în direcţia aceasta, dar fără niciun rezultat.

Când cei doi bărbaţi se despărţiră, agitatorul simţi o mână apăsându-l pe umăr. Se-ntoarse şi-l văzu pe Petroneff.

— Ah, dumneata eşti? făcu Urez, prietenos. Ce cauţi pe aici? Credeam că ai plecat demult cu contesa, peste mări şi ţări!

— Te-ai înşelat, răspunse „Negrul”. Nu prea se întâmplă aşa cum vrea omul, asta o ştii şi dumneata prea bine.

— Doreşti ceva de la mine? întrebă Urez.

— Da, te caut din însărcinarea contesei. Eu trebuie să mai rămân în casa prezicătoarei, dar contesa trebuie neapărat să plece la Moscova, căci acum câteva zile a primit vestea că domnul Vasilieff e acolo.

— Cum... e la Moscova?

— Da. Cel puţin a fost acum vreo patru săptămâni. Dar scrisoarea prin care contesa era vestită despre aceasta a întârziat pe drum trei săptămâni. Deoarece în vremea asta domnul Vasilieff nu s-a înapoiat în Petrograd, se poate presupune c-a fost arestat la Moscova, dacă nu i s-o fi întâmplat chiar ceva şi mai rău.

— Ferească sfântul! Dar ce doreşte contesa de la mine?

— S-o însoţeşti la Moscova. Dumitale îţi vine mai uşor să faci cercetări, căci eşti dintr-ăia noi.

Agitatorul rămase pe gânduri câteva clipe, apoi zise, posomorât:

— Bine, o voi însoţi pe contesă la Moscova. Când are de gând să plece?

— Dacă se poate chiar astăzi.

— Merg cu dumneata, zise Urez şi porni spre casa prezicătoarei, unde ajunse curând.

Contesa îl întâmpină cu bucurie, se înţeleseră repede şi după câteva ceasuri părăsiră casa, iar Petroneff îşi reluă rolul negrului.

Frumoasa femeie îmbrăcase veşmântul de călugăriţă şi asta îi prinse bine în drum, căci nimeni nu cuteză să se atingă de ea. Oricât ar fi dărâmat oamenii idolii, credinţa nu putea fi smulsă din sufletele lor.

Când ajunseră în fosta capitală a Ţarilor, cei doi tovarăşi de călătorie se despărţiră. Contesa porni spre Mănăstire, iar Urez se îndreptă spre sediul Sfatului lucrătorilor şi soldaţilor

moscoviţi.

146. În faţa tribunalului

Vasilieff avu parte de o aventură neplăcută.

În ziua când ieşise de la stareţa Mănăstirii Maicilor Cenuşii, fu nevoit să se amestece în stradă în mulţimea de revoluţionari care îşi pierduseră capul. Târât de valul de femei şi bărbaţi, moşierul se văzu silit – sub ameninţări serioase – să cânte şi să strige în cor cu plebea.

Omul care-l împinsese în cortegiu, cu pumnii, era un fost spion al regimului nou, care acum organiza manifestaţii, silindu-i pe flămânzi să strige în gura mare că nu mai pot de bine.

Individul acesta se numea Iunistin, era leton de origine şi se stabilise la Moscova.

Vasilieff îi atrăsese luarea-aminte şi nu-l scăpă o clipă din ochi. Cortegiul se destrămă curând şi deodată se treziră în mijlocul unei pieţe mari doar câţiva bărbaţi împreună cu moşierul. De jur-împrejur erau clădiri mohorâte.

— De unde vii, tovarăşe? întrebă Iunistin, făcând semn cu coada ochiului celorlalţi oameni..

— Din Petrograd, răspunse Vasilieff.

— Şi ce faci aici?

— Am vizitat o rubedenie.

— Locuieşti în Mănăstirea călugăriţelor? făcu celălalt cu glas batjocoritor. Te-am văzut doar ieşind de acolo?

— E adevărat că din mânăstire am ieşit, răspunse moşierul calm, dar n-am făcut decât să predau ceva stareţei, din însărcinarea unei doamne din Petrograd.

— Unde locuieşte rubedenia ta?

Vasilieff nu putu răspunde pe dată, astfel că celălalt izbucni în râs şi-l apucă de braţ.

— Nu te lăsăm noi să scapi, meştere, zise el, în bătaie de joc. Desigur că ai venit să spionezi pe aici, din însărcinarea duşmanilor noştri. Dar noi avem ochi buni. Ne vei urma!

Fu luat în mijloc şi porniră mai departe. Lui Vasilieff îi atrase

luarea-aminte faptul că se îndepărtau tot mai mult de oraş. Casele începeau să se rărească.

Ce aveau de gând cu el? se întrebă moşierul. Deodată îi văzu pe ceilalţi luând-o înainte şi lăsându-l pe dânsul pe loc.

— Aha, spionul vrea s-o şteargă, puneţi mâna pe el strigară dânşii, deşi se-ndepărtau tot mai mult de el.

Moşierul rămase înmărmurit, neştiind ce să creadă. Deodată se-ntoarseră iarăşi spre el, se auzi o împuşcătură şi glonţul zbură deasupra capului său.

— Stai... câine! Burjuiule! strigă unul lung, şi iarăşi traseră asupra lui, deşi el stătea locului liniştit.

Acum abia înţelese Vasilieff ce însemnau toate astea. Îşi scoase repede revolverul din buzunar şi trase fără să şovăie. Lovit în cap, unul din ticăloşi se prăbuşi la pământ.

Văzând că lucrurile iau altă întorsătură, Iunistin se năpusti înainte, urmat de ceilalţi, dar moşierul trase din nou, şi încă un ticălos se întinse în zăpadă.

Restul se azvârliră ca nebunii spre Vasilieff, care văzând că n-are încotro, mai slobozi un glonţ, şi făcu o nouă victimă.

Atunci Iunistin îl ajunse. Cu o furie de taur îşi încleştă mâinile de gâtul nobilului bărbat, tăindu-i răsuflarea. Tocmai atunci îşi făcu apariţia o patrulă roşie, dar Vasilieff îşi pierduse cunoştinţa. Fusese buzunărit între timp şi un individ dispăruse în noapte cu tot ce găsise asupra lui.

Trei oameni se zvârcoleau în sânge, un al patrulea era deja mort.

— Ce s-a întâmplat aici? întrebă şeful patrulei formată din zece oameni.

Iunistin se prezentă, arătând legitimaţia.

— Voiam să-l arestez pe câinele acesta, pentru că am recunoscut într-însul un spion al lui Kerenski, zise el. Se vede c-avea ceva pe cuget, căci deşi l-am somat să mă urmeze, se împotrivise din răsputeri. Ia uitaţi-vă ce măcel a făcut aici!

— Rămâi aici, tovarăşe Iunistin, îţi voi trimite o maşină, cu care să-l transporţi la închisoare, zise şeful patrulei. Are ceva hârtii compromiţătoare la el?

— N-are nimic, e suspect şi afară de asta nici n-a vrut să

spună cine este.

Moşierul vru să vorbească, dar nu izbuti. Fusese atât de rău stâlcit, încât i se umflase limba în gură.

Când veni maşina trimisă de şeful patrulei, fu vârât într-însa şi transportat la închisoare.

Timp, de opt zile zăcu în friguri şi nu putu fi interogat. Şi când îşi mai reveni, fu uitat, căci fu dus în altă închisoare.

Totuşi, într-o zi fu adus la interogatoriu. Patru bărbaţi în uniformă stăteau pe o estradă şi-l măsurau cu priviri aspre. În fundul sălii se afla asistenţa, printre care multe femei în veşminte rupte şi care ronţăiau seminţe de floarea soarelui.

Preşedintele citi actul de acuzare, cu voce slabă:

„Împotrivire faţă de oamenii legii noi-înfiinţatei puteri sovietice şi uciderea a trei din reprezentanţii ei”.

— Cine eşti dumneata? întrebă el apoi şi toţi se uitară ţintă la bărbatul cu figura distinsă.

Vasilieff nu răspunse.

— Nu vrei să vorbeşti? întrebă preşedintele. Faci parte din aristocraţie, asta nu poţi nega.

Moşierul continuă să tacă.

Atunci fu chemat martorul Iunistin.

— Povesteşte, tovarăşe! îi ceru preşedintele.

Şi Iunistin începu:

— Stătea în faţa Mănăstirii Maicilor Cenuşii, şi arunca priviri suspecte asupra manifestanţilor, râzând batjocoritor, în acelaşi timp. Atunci l-am apucat de braţ şi l-am tras cu noi. În tot cursul drumul n-a vrut să cânte şi să strige ura pentru noul regim. Când manifestanţii s-au împrăştiat, am rămas numai eu cu el şi încă vreo câţiva tovarăşi. Încercă să fugă şi atunci l-am împiedecat. Urmarea a fost că a tras asupra noastră şi a ucis câţiva tovarăşi. Bănuiesc că e un spion primejdios.

După această depoziţie mincinoasă fu chemat un alt martor, care spuse cam acelaşi lucru. Al treilea la fel.

— Ce ai de răspuns? întrebă preşedintele, mângâindu-şi barbişonul.

Vasilieff îşi dădu seama că încăpuse pe mâinile unor ticăloşi, şi că nimic nu-l putea salva. Da aceea răspunse

mândru:

— N-am de răspuns altceva decât că oamenii aceştia au minţit în chip atât de neruşinat, încât vor trebui să răspundă într-o zi în faţa Celui de Sus. N-am făcut alta decât să mă apăr. Ei au tras întâi asupra mea, după care m-au jefuit de tot ce aveam la mine şi au tăbărât asupră-mi, stâlcindu-mă în bătaie, din care pricină am şi zăcut bolnav multe zile. Mi-au furat o mare sumă de bani şi toate hârtiile. Am împuşcat în legitimă apărare, cum ar fi făcut oricare om de treabă dac-ar fi fost atacat.

— Duceţi-l afară! porunci preşedintele.

Doi agenţi îl scoaseră pe coridor pe acuzat, în vreme ce judecătorii rămaseră în deliberare.

Preşedintele zise:

— Vom amâna pronunţarea sentinţei, căci vă pot spune că în curând vom avea iarăşi pedeapsa cu moarte. Atunci îl vom cerceta din nou.

Vasilieff fu recondus la închisoare şi când se văzu din nou în celulă se aruncă pe culcuşul său şi rămase pe gânduri.

I se comunicase că va trebui să se înfăţişeze în curând în faţa altei instanţe.

Iunistin venea în fiecare zi şi-l chinuia, înjurându-l şi bătându-l.

Dar, într-o zi ticălosul dispăru şi în locul său veni un altul, care părea mai omenos.

Din prima zi moşierul constată că noul gardian se ocupa de el mai mult decât de alţii. Adesea rămânea câte o jumătate ceas în celulă şi stătea de vorbă. Lui Vasilieff nu-i scăpă totuşi că purtarea gardianului ascundea ceva. Probabil că voia să-l iscodească, să afle cine este.

Dar deoarece prizonierul era cu băgare de seamă şi nu scăpa o vorbă mai mult decât trebuia, noul paznic dispăru la rândul său şi în locul lui reveni Iunistin.

Într-o zi, târziu spre seară, Vasilieff auzi afară paşi care se opriră în faţa celulei sale. Apoi mai auzi şoapte şi, ridicându-se de pe pat, se furişă până la uşă.

Recunoscu glasul lui Iunistin, care vorbea agitat cu cineva.

Moşierul auzi ceva despre cinci sute de ruble.

— Şi să nu bată la ochi, zise Iunistin, stăruitor. Când s-o întoarce de la closet îi arzi una zdravănă, dar ştii, aşa ca să nu-şi mai revină în fire. Arma pe care ţi-o dau, i-o vei arunca repede la picioare, ca să lase impresia c-ar fi vrut el să te împuşte. Asta înseamnă legitimă apărare. Să nu-ţi fie teamă, căci nu vei avea să suferi nimic. Îţi vei face datoria şi republica a scăpat de unul din cei mai primejdioşi spioni ai ei.

— E într-adevăr un spion? întrebă celălalt, un soldat roşu probabil.

— Dar ce altceva? Toţi sunt spioni. Se deghizează în fel de fel de chipuri. Să nu te laşi înşelat de chipul său, căci ăştia care par oameni nobili sunt cei mai răi.

După aceste cuvinte Iunistin se îndepărtă.

A doua zi dimineaţă soldatul se ivi la celula prizonierului.

— Ei, vrei să ieşi afară? strigă el înăuntru.

Dar moşierul ştia ce-l aşteaptă. Începu să geamă, plângându-se că e bolnav. Soldatul intră în celulă şi se apropie de pat. Îl privi mai de aproape, apoi se dădu înapoi şi murmură:

— Nu, n-o pot face – să-şi câştige altul răsplata aceasta! Până acum n-am omorât încă pe nimeni şi Dumnezeu să mă păzească s-o fac!

147. O operă grea

Urez ajunse în faţa clădirii unde îşi ţinea şedinţele Sovietul. Intră înăuntru şi se aşeză lângă tribună.

Se sprijini de balustradă şi privi în sală, unde erau adunaţi delegaţii. Deodată se păru că-l interesează un bărbat şi privind mai atent dădu mulţumit din cap.

Profitând de o pauză se îndreptă într-acolo şi se opri în faţa tânărului cu înfăţişare inteligentă şi cu ochelari în ramă de os.

— Şvikarski! zise el încetişor.

Celălalt tresări, apoi mirarea lui se prefăcu în bucurie.

— Dumneata eşti, profesore? făcu el.

Urez zâmbi.

— De trei ani nu mai sunt profesor, răspunse el. Probabil că nu ştii, Şvikarski, că am fost deportat în Siberia pentru că eram împotriva războiului şi pentru că am scris în „Pravda” articole care nu le-au plăcut domnilor de la guvern. Am fost nevoit să renunţ la profesorat şi acum sunt aici şi mă pregătesc să vorbesc poporului.

— Nu te-am văzut încă niciodată la noi… Dar cum trebuie să te numesc?

— Tovarăşe Urez, răspunse agitatorul. Te cred că nu m-ai văzut încă aici, căci abia azi am venit la Moscova. Dar la Petrograd mă cunoaşte orice copil.

— Numele dumitale l-am auzit adesea, răspunse Şvikarski, vesel. Dar de unde era să-mi închipui că dumneata eşti, tovarăşe! Ce cauţi la Moscova?! Ai fost trimis, de sovietul din capitală?

— Nu, am venit într-o chestiune personală. Aş putea sta de vorbă cu dumneata?

— Cu plăcere… voi părăsi şedinţa. Haide!

Cei doi bărbaţi ieşiră din sală şi când ajunseră afară Urez zise:

— Caut un om care a venit încoace din Petrograd şi care de patru săptămâni n-a mai dat semn de viaţă. Mă tem să nu i se fi întâmplat ceva. Ai putea să mă ajuţi să dau de el?

— Voi încerca. Cum se numeşte persoană în chestie?

— Grigore Vasilieff.

— Hm… în ultimele săptămâni s-au operat mii de arestări şi nu va fi prea lesne s-o scoatem la capăt. Totuşi, voi încerca, precum am spus. Dar ia spune-mi, ce căuta omul acela aici?

— Nu ştiu ce căuta, răspunse agitatorul, în orice caz călătoria sa la Moscova trebuie să fi avut o pricină temeinică.

— Şi cât timp îmi dai ca să pot afla ceva?

— Cât mai puţin cu putinţă, tovarăşe Şvikarski, căci aş vrea să mă întorc curând la Petrograd. N-ai vreun prieten care ţi-ar putea da o mână de ajutor?

— Ba cum să nu. Şi încă pe unul de la Ceka. Îl cunoşti şi dumneata, tovarăşe Urez, este învăţătorul Sumilin, care are slujbă de comisar-şef, şi este însărcinat cu administrarea

închisorilor.

— Sumilin? făcu Urez. Era un ticălos şi-mi pare rău că a căpătat o astfel de slujbă însemnată.

Celălalt încuviinţă din cap, dar privi cu atenţie în jurul său.

— Nu vorbi atât de tare, tovarăşe Urez, căci aici au şi pereţii urechi. De când s-a întemeiat Ceka suflă un vânt puternic. Când nici nu te aştepţi poţi intra în conflict cu oamenii de acolo, chiar când eşti tovarăş. Sumilin îmi este şi mie tot atât de antipatic ca şi dumitale, dar cu toate astea sunt prieten cu el. Mă va servi când îi voi cere ceva informaţii.

— Fă-o, însă, cât mai puţin bătător la ochi! zise Urez. Când te mai pot găsi?

— În fiecare după amiază, pe timpul ăsta, la şedinţele Sovietului. Pentru dumneata voi fi întotdeauna liber.

— Îţi mulţumesc, tovarăşe Şvikarski.

Cei doi bărbaţi se despărţiră şi Urez merse la un cămin unde găseau adăpost tovarăşii din alte oraşe.

Chiar, a doua zi Şvikarski fu în măsură să-i dea o veste însemnată:

— Dacă ăsta e omul dumitale, zise el atunci îţi pot da puţine speranţe. Cam acum vreo patru săptămâni a fost întemniţat un bărbat care a ucis trei agenţi ai Ceka.

Urez surâse, neîncrezător:

— Nu poate fi vorba de Vasilieff, căci el nu e în stare să facă rău cuiva. Cum se numeşte?

— Nu şi-a spus numele, şi asta îi agravează situaţia. Dar după descrierea pe care mi-ai făcut-o dumneata, el trebuie să fie.

— N-aş putea să-l văd şi eu? întrebă Urez.

— Cred că nu va fi greu. Vom merge mâine împreună la tovarăşul Sumilin, care îşi mai aminteşte de dumneata, după cum mi-a spus.

— Când pot veni să te iau?

— Vino la mine acasă mâine dimineaţă la ora zece. Vom merge apoi la biroul comisarului.

Se despărţiră cu o strângere de mână.

A doua zi dimineaţă Urez fu punctual la întâlnire şi tovarăşii

plecară spre sediul Ceka.

Fură lăsaţi îndată să intre şi peste câteva minute se aflau în cabinetul marelui dregător.

Sumilin era un om mic de statură, cu ceafa groasă. Avea chip de mongol, şi ochii-i sclipeau de cruzime.

Când îl văzu pe agitator tresări. Apoi, însă îi întinse mâna.

— Ia te uită, tovarăşul Urez! zise el, prefăcându-se bucuros. Cum mai merg treburile la Petrograd? Am auzit multe despre dumneata.

— De… îmi fac şi eu datoria către noul regim, zise Urez, modest.

Sumilin rânji.

— Nici n-au visat dumnealor asta, burjuii! zise el, batjocoritor. Dar le-om arăta noi. Cum staţi la Petrograd cu Ceka?

— Ca să spun drept, nu mă prea interesez de instituţia aceasta, răspunse agitatorul.

— Dar ea are un rol foarte însemnat în statul nou, zise omuleţul cu chip de mongol. Vom proceda întocmai ca vechea Ohrana. Vom distruge totul ce ne stă împotrivă, fără niciun fel de judecată.

— E un punct de vedere foarte primejdios, zise Urez.

Şvikarski îi făcu semn cu cotul, apoi spuse, adresându-se celuilalt:

— Tovarăşul Urez ar dori să vadă cum e organizată Ceka. Îngădui să viziteze o închisoare?

— Cu plăcere, răspunse Sumilin.

Apăsă butonul unei sonerii şi porunci omului care intră să-i conducă pe cei doi bărbaţi.

Aceştia părăsiră biroul.

Bătea ora zece şi tocmai atunci veniră gardienii şi deschiseră celulele. Coridoarele erau pline cu soldaţi roşii, care stăteau cu baioneta la armă. Întemniţaţii părăsiră celulele şi defilară cu paşi obosiţi prin coridoarele mohorâtei clădiri. Veneau tot mai mulţi, într-un şir nesfârşit, umplând gangurile şi îndreptându-se spre scări.

Urez şi tovarăşul său se aşezară la o fereastră a coridorului

şi priviră jos în curte. Un grup de vreo treizeci de bărbaţi şi femei mergeau despărţiţi de ceilalţi.

— Ce fel de arestaţi sunt ăştia? întrebă agitatorul pe însoţitorul său.

— Ce-i fără nume, răspunse acesta din urmă.

Urez măsură cu privirea pe fiecare în parte şi, deodată tresări.

Celălalt surprinse mişcarea şi întrebă:

— Care este?

— Al treilea din urmă, spuse agitatorul.

După o jumătate de ceas părăsiră închisoarea. Urez se încredinţase. Ştia că Vasilieff e acolo şi mai ştia că viaţa lui atârna de un fir de păr.

Sumilin îşi luă rămas bun de la agitator şi zise:

— Nu e admirabilă organizaţia noastră, tovarăşe? Când te vei înapoia la Petrograd povesteşte cât de departe am ajuns în privinţa asta.

— Aşa voi face, făgădui Urez, dar toate gândurile lui se concentrau asupra posibilităţii de salvare a nefericitului moşier.

Când se despărţi de Şvikarski, acesta zise:

— Fă cum vrei, tovarăşe! Eu îţi doresc tot norocul şi cred ca şi dumneata că omul acela nu merită moartea. Dar mulţi nevinovaţi trebuie să sufere. Aşa a fost odinioară şi aşa e şi astăzi. Îţi mai pot fi de folos cu ceva?

— Nu cred, tovarăşe. Dacă totuşi voi mai avea nevoie de ajutorul dumitale, te voi vizita.

Îşi strânseră mâinile şi agitatorul îşi văzu de drum.

Începu să chibzuiască în fel şi chip. Îşi propusese la început s-o viziteze pe contesă; dar acum renunţă la asta. Voia să se ocupe numai de Vasilieff, ca să-l libereze cât mai repede.

De dimineaţă până seara era pe picioare. Dădea târcoale închisorii, iscodea pe gardieni şi în cele din urmă începu să nădăjduiască ferm că va izbuti în planul său.

A treia zi se duse la mănăstirea unde era găzduită contesa. Portăreasa primise instrucţiuni şi îl lăsă îndată să intre, conducându-l apoi în chilia unde se afla frumoasa femeie.

— Ai aflat ceva? întrebă ea, tremurând. L-ai găsit?

— Da, doamnă contesă, l-am găsit, răspunse agitatorul. Dar este sortit morţii.

Un geamăt scăpă de pe buzele femeii şi ea îşi acoperi faţa cu mâinile.

— Dar cum e cu putinţă asta? suspină dânsa. Ce crimă a făptuit?

— N-a făptuit niciun fel de crimă, răspunsei Urez, cu tristeţe. Atâta doar că, fiind atacat, a ucis, în legitimă apărare, trei agenţi ai Ceka.

— Grozav! murmură contesa.

Urez îi povesti tot ce mai ştia şi când sfârşi, frumoasa femeie murmură deznădăjduită:

— Şi acum ce se va întâmpla?

Agitatorul îşi îndreptă trupul, şi zise:

— Avem nevoie de două maşini, şi de doi bărbaţi îndrăzneţi care să facă pe şoferii. Puteţi face rost de aceştia?

— Nu cred să fie greu, răspunse contesa, cu ochii plini de lacrimi. Cunosc doi bărbaţi care fuseseră înainte vreme în serviciul meu şi cred c-ar fi gata să intre şi în foc pentru mine.

— Admirabil! exclamă Urez. Atunci să ştiţi că totul va merge de minune. Faceţi dumneavoastră rost de cele două maşini şi de aceşti bărbaţi, iar restul lăsaţi pe seama mea!

A doua zi Urez stătea de vorbă cu oamenii de încredere ai contesei, cu care conveni repede, cu atât mai mult cu cât erau şoferi de meserie.

— Dumneata, Sergiu, zise agitatorul, vei aştepta lângă casa aceea mare, albă, din apropierea închisorii şi vei intra cu maşina în curtea acesteia din urmă, când se va deschide poarta. Vei întoarce însă imediat, înainte ca poarta să fie închisă la loc. Ca asta să nu se întâmple prea repede, voi purta eu de grijă. Nu vei opri, ci vei aştepta doar până ce cineva se va repezi spre maşină, va deschide uşa şi va sări înăuntru. După aceea vei da drumul cu toată viteza. Se va trage cu gloanţe oarbe, poţi fi liniştit.

— Voi face întocmai, răspunse omul solemn.

Apoi Urez stătu de vorbă cu celălalt şi se înţeleseră repede.

Era un ger de crăpau pietrele şi zăpada scârţâia sub paşii trecătorilor.

În coridorul închisorii era tot aşa de frig ca afară, numai că nu sufla vântul. La fel şi în celule.

Vasilieff umbla neliniştit încolo şi încoace. Primise o veste de afară şi acum era în prada unei mari agitaţii.

Gardianul îi strecură un bileţel şi când îi desfăcu citi:

„Mâine când vei fi dus la aer se va deschide poarta închisorii şi o maşină va intra în curte. Nu se va opri deloc, ci va întoarce imediat spre ieşire. Te vei folosi de prilejul acesta şi vei sări îndată într-însa. Să nu-ţi fie teamă de gloanţele ce se vor trage!

Un prieten.”

Şi acum Vasilieff aştepta semnalul care-i chema pe arestaţi în curte, la plimbarea zilnică. Privi prin ferestruica celulei, căutând să-l vadă pe gardian. Era omul acesta iniţiat în ceea ce se pusese la cale?

Văzu un chip de om tânăr, complet ras. De ce scrisese necunoscutul să nu se teamă de gloanţe? Oare nu-i însoţeau întotdeauna la plimbare doisprezece soldaţi cu armele încărcate?

Gardianul îşi părăsi locul şi moşierul nu-l mai putu vedea. Se scurse încă o jumătate de ceas şi în cele din urmă se auzi semnalul.

Vasilieff se cutremură din tot trupul, ca scuturat de un curent electric. Dar când uşa se deschise, în prag nu se ivi gardianul ci Iunistin, care-l privi batjocoritor. Avea la brâu două pistoale grele.

Ce să însemne asta? întrebă moşierul. De ce nu venise gardianul, ci ticălosul acesta de agent al Ceka? Se observase ceva?

Nobilul bărbat îşi aduse aminte de convorbirea pe care o surprinsese într-una din nopţile trecute, în faţa celulei sale.

Luase Iunistin singur în mână lucrul? Voia să ducă el la

îndeplinire ceea ce dăduse greş acum câteva zile?

— Începând de mâine intră iar în vigoare pedeapsa cu moartea, drăguţul meu, zise Iunistin. Atunci se va sfârşi cu dumneata. Astăzi ai încă prilejul să tragi aer pe nas, căci mâine vei fi dus iar în faţa tribunalului care va rosti sentinţa.

Moşierul nu zise nimic, ci aşteptă în linişte, până ce ticălosul ieşi din celulă. Ultimii arestaţi treceau tocmai pe acolo şi el se alătură de dânşii, pornind împreună în jos, în curte.

În câteva rânduri Vasilieff era gata să se prăbuşească, din pricina slăbiciunii. Aruncând o privire spre faţada închisorii, zări la o fereastră pe agentul Ceka, cu figura schimonosită de batjocură.

— Dumnezeule… ajută-mă să scap! se ruga moşierul, în sinea lui. Trebuie să mă îngrijesc de Irina, trebuie s-o duc la adăpost pe copila aceasta.

În clipa aceasta unul din gardieni se duse la poartă şi o deschise. Un camion-automobil intră în curte.

Cu câteva minute înainte comandantului Sumilin i se vestise prin telefon că o maşină va aduce pâinea pentru arestaţi şi i se cerea să dea ordin ca poarta să fie deschisă.

Obişnuit cu astfel de cereri, Sumilin dădu ordinul corespunzător. Astfel că nu bătu la ochi nimănui când maşina intră.

Moşierul aruncă o ultimă privire spre fereastra la care stătea călăul său.

Deodată, Iunistin tresări. Ce fusese asta? Ce se-ntâmplase acolo?

Văzu cum arestatul său se desprinse brusc din grupul celorlalţi şi dintr-o săritură fu în maşina care tocmai intrase în curte. În aceeaşi clipă aceasta întoarse şi o zbughi pe poartă afară.

Iunistin deschise fereastra cu violenţă şi răcni jos în curte:

— Ţineţi-l pe fugar!

Dar se vede că soldaţii de pază nu observară încă nimic. Abia când maşina fu iar afară îşi dădură seama de cele întâmplate.

Alergară în stradă şi începură să tragă în maşina care însă se îndepărta cu viteză tot mai mare.

Se produse o învălmăşeală de nedescris, toţi strigau şi gesticulau. Iunistin puse mâna pe o bicicletă şi încălecând-o începu să gonească după fugari, trăgând mereu cu revolverul.

În vremea asta Vasilieff închisese ochii şi stătea înţepenit la locul său. Şoferul nu trebuia să fie rănit, de aceea se aşeză în aşa fel încât gloanţele să le primească el.

Deodată, însă, se aplecă fără voie, căci un glonţ trecuse pe lângă umărul lui. În aceeaşi clipă şoferul scoase un strigăt şi scăpă volanul din mână.

Moşierul îşi dădu seama că totul era pierdut. Bietul şofer lăsă braţul în jos şi închise ochii. Maşina se izbise de un zid şi se opri, fără alte urmări.

Vasilieff se ridică, gata să primească glonţul ucigător. Dar atunci văzu că urmăritorul cu bicicleta se prăbuşeşte pe caldarâmul străzii.

În aceeaşi clipă se ivi o a doua maşină. Totul se petrecu acum în câteva clipe. Maşina alunecă lângă moşier şi un bărbat slăbănog care se afla într-însa strigă:

— Repede înăuntru!

El însuşi sări din automobil, îl smulse aproape de la locul său pe şofer şi-l împinse în a doua maşină. Când aceasta porni, sări şi dânsul în cealaltă.

În aceeaşi clipă Iunistin izbutise să se ridice de la pământ şi, părăsindu-şi bicicleta care se sfărâmase, începu să gonească înainte, trăgând mereu cu revolverul.

După câteva minute cele două maşini dispăruseră cu totul. Iunistin, cu năduşeala curgându-i şiroaie, se înapoie la închisoare.

În vremea asta, acolo se constatase că gloanţele fuseseră schimbate cu cartuşe oarbe, şi făptuitorul nu putu fi descoperit.

Sumilin spumega de furie şi dădu imediat ordine la toate gările ca fugarul să fie oprit. Cantonierii de pe şosele şi gările învecinate fură şi ele puse în cunoştinţă, dar totul rămase în zadar.

Fugarul îşi redobândise libertatea.

148. Călătoria prin noapte

Contesa Tatiana şedea tristă în faţa stareţei mănăstirii Maicilor Cenuşii din Moscova. Bătrâna îi luase mâna şi căuta s-o mângâie.

— Să nu-ţi pierzi curajul, Tatiana! Aproape că nici nu te mai recunosc. Atâţia amar de ani te-ai arătat femeie curajoasă şi acum să te prăpădeşti cu firea?

— Mă tem că lucrurile vor merge rău! murmură contesa şi-şi duse batista la ochi.

— Dacă va merge rău, înseamnă că astfel a fost voia Celui de Sus şi noi nu putem schimba nimic. Dar Dumnezeu, în marea lui bunătate, va face ca planul să izbândească.

Contesa oftă din adâncul pieptului. Îşi luase iar înfăţişarea frumoasei ţărănci şi pe un scaun se afla un cojocel de blană şi o căciuliţă, cum obişnuiesc să poarte femeile în Rusia, iarna.

Stareţa căuta să-i abată gândurile negre, legând altă conversaţie, dar frumoasa femeie nu se lăsă amăgită. De fiecare dată se întorcea la chestia ce-i stătea pe inimă.

— Acum îmi pare rău că am încuviinţat planul acela din cale afară de îndrăzneţ, draga Olga, zise ea. Gândeşte-te că, afară de Vasilieff mai sunt trei oameni care îşi primejduiesc viaţa. E îngrozitor! Mai bine încercam în alt chip.

— Uşor de zis, Tatiana, dar cum? Dacă am fi avut de partea noastră pe unul din mai marii zilei, mai zic şi eu. Vasilieff e hărăzit morţii, fără nicio îndoială, dacă nu-ncercăm să-l scoatem din temniţă.

Contesa privi la ceas şi zise:

— Ar fi trebuit să fie demult aici…

— După socoteala mea nu e timpul încă. Mai avem un sfert de ceas. Poate c-au fost urmăriţi şi atunci au făcut un ocol.

În clipa aceea se auzi clopotul de la poartă şi cele două femei scoaseră o exclamaţie în acelaşi timp.

— E cineva… cred că… lovitura a izbutit, zise stareţa.

Afară se auzeau paşi repezi şi portăreasa anunţă pe un

bărbat cu numele de Urez.

— E bine venit, zise superioara mănăstirii, în vreme ce contesa îşi apăsa mâinile pe piept şi privea cu ochi mari spre uşă.

Îndată după aceea agitatorul păşi pragul. Contesa se repezi înaintea sa şi-l apucă de mâini:

— Domnule Urez… ai izbutit… repede, vorbeşte!

— Liniştiţi-vă, doamnă contesă! Da, am izbutit, deşi n-a mers atât de lesne.

— Domnul Vasilieff… e liber? exclamă ea, şi lacrimi de bucurie îi şiroiau pe obraji.

— Dar, doamnă contesă…

— Dumnezeule! izbucni ea. S-a ales cu ceva de pe urma asta? A fost rănit cumva?

— Nu, doamnă contesă, el nu, dar în schimb unul din şoferi…

— Îţi mulţumesc, sfinte Dumnezeule, că l-ai ocrotit! Şoferul a căpătat răni grave?

— Nu ştiu, răspunse agitatorul. Şi-a pierdut cunoştinţa. L-am transportat acasă la el şi acum principalul e să aducem un medic.

Contesa schimbă o privire de înţelegere cu stareţa, apoi aceasta scrise o adresă. Înmână lui Urez hârtia şi zise:

— Medicul e un om de încredere şi nu vă trăda cu nimic. Du-te imediat la el şi spune-i că vii de la mine! Dă-i semnul acesta!

Stareţa scoase din sertar un cartonaş pe care aplică o ştampilă. Urez vârî în buzunar adresa şi cartonaşul, apoi întrebă:

— Când vreţi să ne înapoiem la Petrograd, doamnă contesă?

— Mă voi mai gândi, răspunse frumoasa femeie. Domnul Vasilieff se află în locuinţa şoferului?

— Da.

— Dă-mi de veste când va veni medicul, apoi voi lua o hotărâre.

Agitatorul plecă. La câteva sute de metri de mănăstire

aştepta maşina care-l adusese aici. Urez vorbi cu şoferul şi-i spuse adresa medicului. Automobilul porni şi după câtva timp se opri în faţa casei acestuia.

Când fu în faţa doctorului, agitatorul îi înmână cartonaşul, spunând:

— Vă rog să poftiţi la un om rănit.

Celălalt aruncă doar o privire pe cartonaş şi încuviinţă din cap, apoi îşi strânse instrumentele trebuitoare unei operaţii.

Ieşiră amândoi afară şi urcând în maşină, aceasta porni cu viteză. În curând opri într-o străduţă îngustă, în faţa unei căsuţe.

Intrară într-un gang întunecos, apoi urcară o scară. Urez bătu la o uşă şi imediat se ivi în prag o femeie cu o lampă în mână. Avea ochii plânşi şi toată înfăţişarea ei era aceea a unei fiinţe copleşite de necazuri.

Într-o odăiţă sărăcăcioasă zăcea pe un pat simplu şoferul împuşcat. Era alb la faţă şi din gură îi ieşea o spumă sângerândă. Medicul îşi scoasă repede haina şi-şi puse un halat alb, apoi începu să examineze pe rănitul care horcăia.

După câtva timp clătină capul şi întrebă:

— Omul a fost împuşcat pe la spate?

— Da, răspunse Urez.

— Glonţul mai e în piept, plămânul e atins, zise medicul, cu ton serios. Voi face tot ce-mi va sta în putinţă, dar nu pot garanta dacă va rămâne în viaţă. Dacă va fi extras glonţul şi rănitul supravieţuieşte douăzeci şi patru de ceasuri, atunci e salvat.

La cererea medicului femeia ieşi afară şi numai Urez rămase în odaie, ca să-l ajute.

Munca fu grea. Când doctorul introduse sonda în canalul rănii, bolnavul ţipă ca din gură de şarpe. Dar în cele din urmă glonţul fu extras.

Cu ochii holbaţi, nenorocitul se uită ţintă la medic. Vru să se ridice, dar nu izbuti. Cu un ţipăt căzu înapoi în perne şi chipul său se înverzi.

— Moare? întrebă agitatorul, cutremurându-se.

Medicul îşi lipi urechea de pieptul rănitului, apoi răspunse:

— Nu, trăieşte. Mă voi înapoia aici diseară şi voi vedea cum se prezintă situaţia.

Contesa dăduse lui Urez un plic închis, ca să-l înmâneze medicului.

— Să-l deschideţi când veţi fi jos, zise agitatorul. O doamnă, m-a însărcinat să vi-l înmânez ca onorariu pentru îngrijirea dată acestui om.

Medicul plecă şi când ajunse jos deschise plicul. Într-însul era o sumă mare de hani în monedă străină.

În vremea asta, Urez intră în odaia unde se afla femeia, împreună cu Vasilieff. Acesta era în prada unei mari nelinişti.

— Du-te în odaia alăturată şi îngrijeşte de soţul dumitale! zise agitatorul, femeii. Glonţul a fost extras şi medicul se înapoiază diseară. Dar vezi să nu-l tulburi pe rănit, căci are nevoie de linişte.

Femeia se îndepărtă.

— Slavă Domnului că greul a trecut! zise moşierul, răsuflând uşurat. Crezi într-adevăr că va scăpa cu viaţă, sau ai căutat numai să insufli nădejde femeii? Îţi dai seama cât de îngrozitor ar fi pentru mine să ştiu că un om şi-a dat viaţa din pricina mea!

Urez dădu din umeri şi răspunse:

— Nu pot spune altceva decât ceea ce a spus şi medicul.

Vasilieff clătină capul, apoi întrebă deodată:

— Şi acum spune-mi, domnule Urez, de unde şi până unde ai ajuns să mă salvezi pe mine. Ţin mult să cunosc cum s-a făcut asta!

Urez îşi aţinti privirea pe chipul nobilului bărbat. Îşi pregătise minciuna şi acum o spuse, căci altfel nu se putea.

— Chestia e mai simplă decât vă închipuiţi, domnule Vasilieff. Aveam de vorbit ceva cu Boris Verodin şi m-am dus la locuinţa lui, în casa Ulkitzki. Acolo l-am găsit pe domnul Petroneff, care-mi istorisi foarte agitat că dumneavoastră aţi dispărut fără urmă de câteva săptămâni. Vă puteţi închipui, domnule Vasilieff, că şi pe mine m-a îngrijorat faptul acesta, ca şi pe domnul Petroneff. În cursul discuţiei el îşi exprimă bănuiala că aţi plecat probabil la Moscova, ca să porniţi

cercetări aici după o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii”.

— Da, am vorbit cândva despre asta cu Petroneff, încuviinţă moşierul.

— Văzând cum stau lucrurile, urmă agitatorul, am luat hotărârea să plec la Moscova şi să întreprind cercetări. Trebuie să mărturisesc că nu mi-a fost prea greu să dau de urma dumneavoastră. M-am dus la şedinţa Sovietului moscovit şi acolo întâlnii pe un tânăr care luase parte pe vremuri la prelegerile mele. Fiind om de încredere i-am explicat cum stau lucrurile şi i-am cerut să-mi dea o mână de ajutor. El avea un cunoscut – care nici mie nu-mi era străin, de altfel – şi care e acum comandantul închisorii centrale din Moscova. Sub pretextul că ne interesează foarte mult activitatea organizaţiei Ceka, am izbutit să pătrundem în închisoare. Acolo v-am văzut ca arestat. Restul n-a fost prea greu. Cu bani se face orice astăzi ca şi înainte vreme, astfel că l-am mituit pe soldatul care avea în grijă armele gardienilor, l-am făcut să înlocuiască gloanţele bune din puşti cu altele oarbe. Apoi am găsit doi şoferi, care în schimbul unei răsplate băneşti s-au oferit să mă ajute. Restul îl cunoaşteţi.

Vasilieff ascultase cu atenţie şi la urmă îi tinse agitatorului mâna.

— Nu te-am văzut multă vreme, domnule Urez, zise el, şi mă doare că eşti în lagărul bolşevicilor, dar fapta dumitale e mai presus de orice laudă. Văd că şi în rândurile dumneavoastră există oameni de caracter în adevăratul înţeles al cuvântului. Fără nicio vină am ajuns în situaţia în care m-ai găsit.

Şi moşierul povesti ce i se întâmplase, din clipa când fusese încadrat în convoiul manifestanţilor.

— Şi ce aţi căutat în Moscova, domnule Vasilieff? întrebă agitatorul.

— Căutam o doamnă pe care o cunoşti şi dumneata foarte bine, domnule Urez, răspunse celălalt, oftând. O ştii pe Lady Gloria Tatiana Worchester, nu?...

— Am cunoscut-o, domnule Vasilieff, răspunse agitatorul. Dar e moartă de mai bine de douăzeci de ani.

— Şi cu toate astea am pornit în căutarea ei. Moşierul istorisi chestia cu juvaierul şi fotografia din medalion. Pe aceasta n-o putea arăta căci îi fusese furată odată cu banii şi tot ce mai avea asupră-şi.

— E bine că mi-aţi povestit totul, zise Urez. Putem presupune, aşadar, că ticălosul acela, care e agent al Ceka, ştie cine sunteţi? Are hârtiile dumneavoastră şi vă poate face rău.

— În cazul acesta, însă, răspunse moşierul, ar trebui să recunoască că m-a jefuit şi astfel s-ar expune şi el să fie pedepsit.

— Cu toate astea trebuie să vă păziţi, domnule Vasilieff. Pentru moment Ceka arestează pe oricine îi este denunţat. Iunistin ăsta va da semne de viaţă într-o bună zi şi vă va acuza, fără să spună că va jefuit. Şi asta trebuie să evităm, fie pornind ceva împotriva acestui nemernic – ceea ce este din cale afară de primejdios – fie ascunzându-vă undeva în Petrograd.

— Îmi dau eu seamă de asta, răspunse Vasilieff. Mă voi feri să întreprind ceva împotriva acestui om, căci sunt mulţumit dacă sunt lăsat în pace.

— În cazul ăsta, însă, pierdeţi actele şi juvaierul.

— Ce să fac!? Trebuie să renunţ la ele şi pace!

— Cât priveşte hârtiile, adăugă el cu un surâs misterios, le posed în dublu exemplar. Dar ia spune, domnule Urez, cine ţi-a pus la dispoziţie mijloacele băneşti pentru întreprinderea salvării mele? Nu te superi, cred, dacă te întreb asta?

Agitatorul se aşteptase la această întrebare, totuşi se simţi stingherit, căci n-avea dreptul să spună adevărul.

— Din păcate nu pot vorbi în această privinţă, domnule Vasilieff, răspunse el.

— Ciudat! făcu moşierul. Cine putea să aibă interes în eliberarea mea? Desigur că a fost nevoie de o sumă mare, nu? N-ai vrea cel puţini să-mi destăinui la cât se ridică suma, ca s-o pot înapoia binevoitoarei persoane?

— Nici asta n-o pot face, răspunse agitatorul, cu hotărâre.

Moşierul văzu că n-are încotro şi nu mai stărui.

— La Petrograd vă aşteaptă mari dezamăgiri, continuă Urez. Irina a dispărut fără urmă.

— Irina – sora lui Boris Verodin? exclamă Vasilieff, înmărmurit. De unde o cunoşti dumneata pe tânăra fată, domnule Urez?

— O cunosc demult. Dar şi fratele ei a dispărut fără urmă.

Moşierul deveni grozav de agitat. Îl copleşi cu întrebări pe agitator şi acesta fu nevoit să povestească tot ce ştia.

— Sfinte Dumnezeule, ce i s-o fi întâmplat bietei fete? se tângui nefericitul bărbat şi lacrimile îi şiroiră pe obraji. Irina dispărută… răpită din casă! O, de ce n-am trimis-o mai demult în străinătate! Eu sunt vinovat de nenorocirea ei.

Zadarnic încercă Urez să-l mângâie, moşierul era disperat.

— Poate că se află totuşi împreună cu fratele ei, zise el în cele din urmă. Poate că n-a fost nicio cursă la mijloc!

Urez înălţă doar din umeri, fără să răspundă nimic, căci nu voia să răpească ultima speranţă a nobilului bărbat.

— Şi unde poate fi Boris Verodin? întrebă acesta.

Agitatorul povesti ceea ce ştia şi anume că fostul luntraş pornise cu o mână de oameni să atace transportul de bani, din însărcinarea noului regim.

— Întreprinderea aceasta îl va fi costat viaţa, zise Vasilieff, cu glas tremurător.

— Ciudat este că tot de atunci a dispărut şi frumoasa Sonia Petrovici, zise Urez.

Vasilieff căzu pe gânduri şi înfăţişarea lui trădă o agitaţie cumplită. În cele din urmă ridică privirea şi zise:

— Domnule Urez, nu mai am linişte, trebuie să ne înapoiem cât mai curând la Petrograd.

— Din nenorocire, asta nu se poate, răspunsa agitatorul. Cel puţin până mâine seară trebuie să aşteptăm. Am aranjat să vină o maşină care să ne ducă până la a treia sau a patra staţie de cale ferată dincolo de Moscova. Trebuie să fim cu ochii în patru, căci primejdia n-a trecut încă pentru dumneavoastră. De ce să ne punem viaţa în joc cu atâta uşurinţă? Afară de asta trebuie să aşteptăm până vom vedea care e soarta omului care ne-a ajutat cu riscul vieţii sale.

Moşierul îşi dădu seama că Urez avea dreptate, astfel că nu mai stărui.

Seara veni iar medicul şi după ce examină pe bolnav îi prescrise o doctorie, asigurând pe cei de faţă că primejdia cea mare trecuse.

Sosi şi a doua seară. Medicul tocmai fusese şi dăduse din nou asigurări că bolnavul va scăpa cu viaţă. Vasilieff făgădui femeii încă o sumă mare după ce va sosi la Petrograd, apoi părăsi casa împreună cu Urez.

Era noapte întunecoasă şi felinarele aruncau lumini slabe pe străzile vechi ale fostei capitale ruseşti.

Cei doi bărbaţi o luară la picior şi merseră vreme de un ceas, până ajunseră la şoseaua naţională ce ducea la Petrograd. Într-un loc al acesteia aştepta o căruţă mare, ţărănească, pe a cărei capră stăteau ghemuite două făpturi.

— Noi suntem, zise Urez, adresându-li-se.

Apoi, luându-l pe moşier de braţ, intrară sub coviltir şi căruţa se puse în mişcare.

Trei zile şi trei nopţi călătoriră aproape fără întrerupere, cu mici popasuri doar pentru odihna cailor.

— Ciudaţi oamenii aceia de pe capră, domnule Urez, zise moşierul, într-un rând, tovarăşului său. Până acum n-au scos o vorbă.

Agitatorul zâmbi misterios.

— Da, sunt altfel de oameni ca noi, răspunse el, încetişor. Sunt bărbat şi nevastă.

— Şi tot necunoscutul acela plăteşte trăsură? întrebă Vasilieff.

— Da, răspunse Urez.

— Tot nu vrei să spui cine este, ca să-i pot înapoia banii?

— Cu toată bunăvoinţa ce o am – nu se poate, răspunse agitatorul.

În zorii zilei a patra căruţa opri la o gara mică. În depărtare se zărea un sat înmormântat în zăpadă. Şeful gării era un bătrân, fost înainte vreme servitor credincios al Ţarului, dar acum revoluţionar cu trup şi suflet.

— Cine sunteţi voi? se răsti dânsul la cei doi bărbaţi, după

ce aceştia se despărţiră de oamenii de pe capră, printr-o strângere de mână.

Lui Vasilieff îi atrase luarea aminte faptul că femeia îl privise de sub basma cu nişte ochi mari şi inteligenţi.

— Oho, ai putea să fii ceva mai politicos, tovarăşe şef de gară, zise Urez şi-i puse sub nas celuilalt legitimaţia sa. Vreau să cred că ştii să citeşti, tătucule, şi te vei purta pe viitor ceva mai manierat cu călătorii.

Şeful se miră la aceste cuvinte şi luând legitimaţia agitatorului, văzu dintr-însa că Urez era membru al Sovietului din Petrograd.

Cei doi bărbaţi fură lăsaţi pe peron. Când sosi trenul, se ivi încă un călător: o femeie îmbrobodită, cu care Urez schimbă o privire de înţelegere, apoi îl împinse pe Vasilieff într-un vagon. Femeia se urcase şi ea şi peste câteva clipe trenul se puse în mişcare, spre capitală.

După o călătorie plicticoasă din cale afară se ivi în sfârşit Petrogradul. Moşierul se bucură că ajunsese cu bine, dar, pe de altă parte era apăsat de o durere mare. Unde era Irina? se întreba el mereu. Unde s-o caute? Cine o ademenise din casă? Şi soarta lui Boris Verodin îl apăsa greu.

În apropierea casei în care locuia familia Ulkitzki, cei doi bărbaţi se despărţiră.

— Vă doresc mult noroc în ceea ce veţi întreprinde de acum încolo, domnule Vasilieff, zise agitatorul. Drumurile noastre se despart. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă.

Moşierul strânse mâna binefăcătorului său, apoi, oftând, se îndreptă spre casă.

Inima îi bătea cu putere când intră înăuntru. O speranţă vagă pusese stăpânire pe el: poate că Irina se înapoiase între timp?

149. Agitatorul

Urez se-ndreptă iar spre gară. Căută prin sala de aşteptare şi dădu într-un colţ peste o făptură îmbrobodită, care nu era alta decât frumoasa ţărancă.

— Am venit, doamnă contesă, zise el, încetişor.

— Slavă Domnului că am scăpat din aventura asta primejdioasă! zise femeia, răsuflând uşurată. Poliţia gării s-a şi ocupat de mine. A! ia te uită că vine cineva spre noi.

— Să nu vă fie teamă! zise agitatorul.

Se-ntoarse apoi, simţind o mână punându-i-se pe umăr.

— Ce vrei de la mine? întrebă el pe soldatul roşu care-i stătea în faţă.

— Cine eşti dumneata? făcu celălalt.

— Se vede treaba că nu eşti de multă vreme în Petrograd, frăţioare, răspunse Urez, râzând silit. Altminteri ar fi trebuit să-l cunoşti pe agitatorul Urez, pe care-l ştie orice copil din capitală.

Soldatul mormăi ceva, cercetă legitimaţia pe care celălalt i-o întinse, dar nu prea rămase dumirit, astfel că cei doi fură nevoiţi să meargă la sediul Sfatului lucrătorilor şi soldaţilor, care se afla în gară.

Acolo Urez fu recunoscut imediat. Comandantul întinse agitatorului mâna şi zise soldatului:

— Du-te, tovarăşe şi să nu-ţi pese de el, căci e un tovarăş mai bun ca noi toţi.

— Şi femeia? întrebă soldatul. S-a făcut suspectă.

— În ce fel? întrebă agitatorul, zâmbind.

— Îi era teamă. Când m-am apropiat de ea făcuse o mişcare de parc-ar fi vrut să fugă.

— Ei, şi ce găseşti suspect în asta, frăţioare? întrebă Urez. Care ţărancă nu e sfioasă când vine la Petrograd? Linişteşte-te, căci e sora mea. Vine din gubernia Moscovei ca să vadă cum îmi merge.

Soldatul părăsi încăperea şi după ce agitatorul şi ţăranca se mai încălziră puţin la foc, ieşiră şi ei, nesupăraţi de nimeni.

Afară, contesa se sprijini de braţul tovarăşului ei.

— Era cât pe ce să-mi pierd tot curajul, domnule Urez, zise ea, cu glas tremurător. De când cu întâmplarea grozavă a domnului Vasilieff, văd pretutindeni primejdii. Nădăjduiesc să pot părăsi în curând Rusia, căci când domnul Vasilieff va fi plecat, nu mă va mai reţine nimic aici.

— Aveţi dreptate, doamnă contesă. Dar va mai trece puţin timp până va pleca domnul Vasilieff. Din câte am aflat eu, nu vrea să părăsească ţara până nu va fi găsită copila aceea frumoasă, sora lui Boris Verodin.

Contesa clătină capul, îndurerată, apoi zise:

— Am uitat că şi eu mai am de îndeplinit o misiune aici. Înainte de a afla ceva despre soarta lui Boris Verodin, nu pot părăsi nici eu Petrogradul.

— Şi dacă revoluţionarul… ar fi mort? întrebă Urez, cu chipul întunecat.

Contesa îi strânse braţul şi abia izbuti să murmure:

— Atunci… atunci… voi muri şi eu… căci viaţa nu va mai avea niciun rost pentru mine.

Agitatorul rămase tăcut, căci nu putea pricepe cuvintele frumoasei femei.

Ajunseră la casa prezicătoarei; contesa scoase o cheie din buzunar şi deschise uşa. O tăcere ciudată domnea în casă.

Privi în jurul ei, strigă numele negrului, dar nu se ivi nimeni.

Abia când intră în odaia Virubovei auzi un zgomot. Se-ntoarse şi-l zări pe Petroneff, care nu-şi pusese masca negrului.

— Ce s-a întâmplat aici? întrebă contesa, în vreme ce dânsul se aplecase şi-i săruta mâna.

— Bolşevicii ne-au vizitat şi au arestat-o pe doamna Virubova, răspunse bărbatul.

Frumoasa ţărancă scoase un strigăt şi se făcu palidă.

— Cum s-a întâmplat asta? întrebă înspăimântată de moarte.

— A venit un om care voia să i se facă un horoscop. Doamna Virubova îşi puse repede masca – pe care i-aţi procurat-o dumneavoastră înainte de a pleca, doamnă contesă – şi începu să-i îndruge bărbatului câte-n lună şi în stele. Dar în graba ei nu-şi aşezase bine peruca şi clientul băgă de seamă asta. O apucă de gâtlej şi-i smulse peruca de pe cap. Eu, deghizat în negru, am vrut s-o apăr pe doamna, dar n-am izbutit. Am auzit cum pătrundeau în casă câţiva oameni şi am mai avut vreme să mă pun la adăpost, fugind.

Când m-am înapoiat, după două zile, găsii casa sigilată. Cei doi bătrâni au fost şi ei arestaţi. Sub înfăţişarea mea de Petroneff, m-am duş la autorităţi, am arătat hârtiile mele şi mă dădui drept intendent al casei. La început mă cam bănuiră, dar în cele din urmă mi ce dădu cheia casei, autorizându-mă să-mi văd de treabă. Bătrânii urmau să fie puşi în libertate. Din câte am aflat, se ştia demult că doamna Virubova îşi dădea întâlniri cu monarhiştii în casa asta. Ea a negat, însă, motivând că doamna Barobleur plecând, i-a dat pe seamă casa şi că din glumă doar, a încercat să ia meseria celeilalte.

Contesa ascultase cu luare-aminte şi când „Negrul” sfârşi de povestit, îşi întoarse privirea rugătoare spre Urez şi-ntrebă:

— Ce i se va întâmpla?

Agitatorul înălţă din umeri şi răspunse:

— Va fi ţinută arestată până se vor limpezi lucrurile. Dacă doriţi, doamnă contesă, mă voi interesa de soarta ei.

— Da, domnule Urez, te rog chiar foarte mult. Şi încă ceva, dacă nu te superi. Vrei să-mi făgăduieşti că te vei interesa de Boris Verodin, dându-mi de veste îndată ce vei afla ceva?

— Nici nu-ncape vorbă, doamnă contesă, răspunse agitatorul. Şi fără rugămintea dumneavoastră aş fi făcut asta. Dar dacă voi izbândi, rămâne îndoielnic.

Urez plecă şi se îndreptă spre Palatul de Iarnă.

Când intră înăuntru, văzu că domnea o fierbere mare acolo. Curierii alergau încoace şi-ncolo, – Trotzki şi Lenin dădeau ordine şi reveneau asupra lor. Urez îşi dădu seama că nu va putea afla nimic aici, aşa că plecă spre Institutul Smolnîi.

Ilino era şi el tot atât de agitat ca şi comisarii poporului, dar ţinea capul sus. Întinse agitatorului ambele mâini şi zise vesel:

— Bine că te văd iarăşi, tovarăşe Urez. Te-am căutat. Unde ai fost?

Urez îşi pregătise explicaţia:

— Am pornit cercetări, pe socoteala mea, ca să dau de urma lui Boris Verodin.

— A! şi la ce rezultat ai ajuns?

— Din nenorocire la niciunul. Boris Verodin parc-a intrat în pământ.

Chipul lui Ilino se posomorî.

— Să ne fi-nşelat oare într-însul? zise apoi şovăitor. Oare să-l fi ameţit suma aceea enormă?

Urez zâmbi compătimitor.

— Pun mâna în foc pentru cinstea lui Boris Verodin, zise el apoi, cu ochi scăpărători. Luntraşul e un om dintr-o bucată şi bunurile materiale n-au valoare pentru el.

— Aş dori să ai dreptate, tovarăşe Urez. Nici Sonia Petrovici n-a ieşit la iveală?

— N-am văzut-o.

Ilino rămăsese pe gânduri. Numai el cunoştea taina frumoasei comuniste. Îşi găsiseră amândoi, sfârşitul? Îşi primise ea pedeapsa pentru trădarea ei?

— Ştii de ce te-am căutat? întrebă Ilino.

— De unde să ştiu, tovarăşe?

— Acum am ajuns la cârmă noi şi avem de îndeplinit muncă productivă. Trebuie să ne socotim cu duşmanii noştri. În ultimele zile au fost arestaţi câteva mii de monarhişti şi duşmani ai noului regim, care aşteaptă să fie judecaţi. S-a instituit un tribunal revoluţionar şi… urmează ca dumneata să iei preşedinţia acestuia. Slujba aceasta ţi se potriveşte, căci ai avut o catedră de Drept înainte vreme. Un lucru trebuie să-ţi spun însă, tovarăşe Urez: niciun fel de sentimentalism fals. Să nu ne înşelăm asupra celor ce s-ar putea întâmpla dacă pierdem partida. Trebuie să fim tari.

Urez se sperie.

— Tovarăşe Ilino… te-aş ruga… să cauţi pe altcineva pentru slujba aceasta, zise el încurcat.

— De ce? întrebă preşedintele mirat.

— Pentru că eu nu sunt potrivit pentru ea. Se găsesc pretendenţi mai serioşi, cum ar fi de pildă tovarăşul Bu…

— Stai, asta nu merge! îl întrerupse Ilino cu asprime. Toţi suntem obligaţi să dăm ascultare, tovarăşe Urez, căci nu mai suntem stăpâni pe noi înşine. Republica sovietică are nevoie de slujbaşi capabili. Aşadar, niciun fel de împotrivire! Când îţi

iei în primire slujba?

Agitatorul îşi dădu seama că n-are încotro, aşa că răspunse după câteva clipe:

— Chiar îndată.

Ilino îi strânse mâna şi zise:

— Înc-o dată trebuie să-ţi reamintesc, tovărăşie Urez, că eşti un reprezentant al noului regim. Duşmanii noştri trebuie distruşi, ca să nu ne poată face niciun rău.

Urez plecă şi coborî treptele încet, de parcă ar fi dus o cruce grea în spinare.

150. Printre conspiratori

Trei călăreţi alergau în noapte pe şoseaua acoperită de zăpadă care pornea din Urali şi deschidea drumul spre câmpiile întinse ale Siberiei.

Călăreţii trebuiau să străbată satul în noaptea aceasta şi nu-şi îngăduiau nicio clipă de odihnă, iar caii lor mici dar rezistenţi erau leoarcă de sudoare.

Ca să-şi uşureze drumul, călăreau unul în urma celuilalt, aşa, că primul călăreţ deschidea oarecum drumul prin zăpadă celorlalţi doi din spate. Se schimbau din ceas în ceas, astfel că fiecare avea sarcina să croiască drumul un timp anumit.

Fulgii mari se cerneau cu repeziciune, formând o perdea, care nu-ţi îngăduia să priveşti la zece metri înainte. Un câine lăţos îi însoţea pe cei trei călăreţi, alergând cu limba scoasă prin zăpada înaltă._

Călăreţul din frunte îşi opri deodată calul şi bătu pe spate câinele, care începu să latre.

— Ce s-a întâmplat, Stepano? întrebă unul dintre ceilalţi doi bărbaţi. De ce ai oprit calul?

— E ciudat, dar mi s-a părut c-am auzit un ţipăt. Să fi greşit drumul?

— N-am greşit nici drumul şi nici ţipăt n-ai auzit, răspunse celălalt. Haide, ia-o înainte, altminteri ne înzăpezim aici! Să ne încredem în instinctul cailor.

Cavalcada cea mică se pregăti să se pună în mişcare, când

toţi trei îşi ciuliră urechile, deodată. Vântul adusese până la dânşii un strigăt omenesc.

Şi câinele cel lăţos păru să fi auzit ceva, că începu să latre şi mai tare şi o zbughi înainte.

— Pe legea mea, într-adevăr se află cineva în primejdie! zise unul din cei trei bărbaţi. Ce e de făcut? E o datorie creştinească să ajutăm semenului nostru, dar pe de altă parte n-avem vreme pentru asta, căci ne încurcăm într-o situaţie proastă de tot, dacă nu ne vedem de drum cât mai repede. Oricum am pierdut câteva ceasuri din pricina zăpezii.

Câinele fu chemat înapoi, dar el nici nu vru s-audă.

— Rămâneţi aici, zise unul din călăreţi, mă duc eu să văd despre ce e vorba. Dacă va fi nevoie de ajutor, atunci vă voi striga, sau voi trage un glonte în aer.

Îşi croi drum prin zăpada înaltă şi după cinci minute numai se opri. Câinele dădea târcoale unei legături cu veştminte şi când călăreţul se opri rămase tot atât de surprins pe cât era de speriat în faţa chipului de fată tânără care zăcea acolo. Şi chipul acesta era tot atât de alb ca şi zăpada dimprejur şi se părea că viaţa se stinsese dintr-însul.

— Sărmană copilă, cum de-ai ajuns aici? murmură tânărul, mişcat.

Apoi începu să frece cu zăpadă tâmplele şi pulsul frumoasei tinere.

În cele din urmă, Nataşa – căci ea era – deschise ochii.

Bărbatul care se aplecase asupră-i fu atât de vrăjit de privirea ei adâncă, încât rămase mut. Dar îşi dădu repede seama de primejdia în care plutea biata femeie rămânând acolo în zăpadă şi, hotărându-se repede, o ridică pe calul său şi porni înapoi spre camarazi.

Fu copleşit de întrebări, dar el răspunse numai:

— Să recâştigăm cât mai repede cu putinţă timpul pierdut. Dacă nenorocita mai poate fi salvată, trebuie să fie dusă sub un acoperământ omenesc.

Călătoria fu reluată prin noaptea de iarnă.

Cei trei călăreţi o luară cu schimbul pe prinţesă pe caii lor şi nici ei nu-şi putură reţine uimirea văzând chipul frumos al

tinerei femei.

Se lumina de ziuă şi iarăşi se ivea un sat în zare. Caii începură să necheze şi să dea din copite. Nu mai puteau înainta.

— Colo e… casa aceea singuratică, zise salvatorul prinţesei, care o luase iar pe calul său.

Ceilalţi doi bărbaţi priviră în direcţia care le fusese arătată. Nu se vedea nicio casă, dar din întinderea de zăpadă se înălţa spre cer o trâmbă de fum şi asta era o dovadă că acolo era un sălaş omenesc.

Călăriră într-acolo şi când ajunseră, văzură câteva sănii aproape îngropate în zăpadă. Dintr-un grajd apropiat se auzea nechezatul vesel al câtorva cai.

Uşa casei se deschise şi în prag se ivi – luminat de flăcările din vatră – un călugăr înalt, cu o rasă largă. Ţinea în mână crucea şi-i binecuvântă pe cei trei călăreţi.

— Fiţi bineveniţi, domnilor! zise el şi se dădu în lături.

Luă celor trei bărbaţi hăţurile din mână, ca să poată intra şi privi mirat la trupul nemişcat din braţele călăreţului.

Uşa se închise în urma celor trei bărbaţi, în vreme ce călugărul ducea caii în grajd.

Încăperea în care intraseră străinii era mare. Obloanele erau trase, dar o lampă de petrol ce atârna în tavan, răspândea lumină şi miros greu.

La o masă lungă stăteau vreo doisprezece bărbaţi cu chipuri inteligente. Câţiva din ei purtau insigna comunistă.

De la capătul mesei se ridică un preot venerabil şi zise:

— Vii târziu, locotenente Markoff. V-aţi rătăciţi cumva? N-ar fi deloc de mirare pe vremea asta. Dar pentru noi e bine aşa, căci pe aşa timp nu-i va da nimănui în gând să creadă într-o conspiraţie la treizeci de kilometri după Tjumenj.

— De rătăcit nu ne-am rătăcit, dar ne-a venit cam greu să ne croim drum prin nămeţii de zăpadă, răspunse acela care fusese numit locotenentul Markoff.

Privi în jur, apoi întrebă:

— Mai e vreo încăpere afară de asta?

Bătrânul preot arătă spre o uşă oarecum ascunsă şi zise:

— Acolo e o odaie cu un pat în care doarme de obicei părintele Iacobini. Dar pe cine aţi adus?!

— E o tânără fată, răspunse cel întrebat. Zăcea în zăpadă şi ar fi îngheţat cu siguranţă, dacă n-am fi dat noi peste ea.

Tânărul deschise uşa şi la lumina lămpii din încăperea mare, zări patul. Pe acesta o aşeză pe nefericita Nataşa.

Apoi se aplecă şi lipi urechea de inima ei, care bătea încet. După aceea îi scoase încălţămintea şi văzând picioruşele delicate, nu se putu opri să depună o sărutare pe ele.

Atunci prinţesa tresări, deschise ochii şi privi în juru-i. Un ţipăt slab scăpă de pe buzele ei când îl zări pe tânăr.

Dar el căută s-o liniştească, spunând:

— Te afli la oameni buni, să nu-ţi fie teamă! Culcă-te şi dormi liniştită, căci ai nevoie de somn.

— Unde… sunt? întrebă Nataşa, cu frică.

— La oameni buni, după cum ţi-am mai spus. N-are de ce să-ţi fie teamă, răspunse bărbatul.

Prinţesa oftă. Mai aruncă o privire cercetătoare pe chipul tânărului, apoi se întinse iarăşi, în aşternut. O căldură plăcuţă îi cuprinse membrele.

Celălalt se mai uită o dată la femeia adormită, apoi ieşi afară, întorcându-se la tovarăşii săi.

Preotul din capul mesei făcu apelul şi fiecare răspunse cu un „Da!

— Cerul a binecuvântat întreprinderea noastră, prieteni, zise preotul. Ne-am adunat cu bine aici, niciun spion nu ne-a tulburat, niciun bolşevic nu şi-a vârât codiţa. Să ne închinăm, mulţumind lui Dumnezeu pentru bunătatea sa.

Bărbaţii îşi împreunară mâinile, bătrânul preot rosti o rugăciune şi ceilalţi repetară cuvânt cu cuvânt.

— Lăudat fie Isus Hristos! zise preotul ca încheiere, şi-i binecuvântă pe conspiratori.

Bătrânul acesta venerabil era părintele Alexei Vasilieff, confesorul Ţarinei şi al familiei sale. Prin mâinile sale treceau acum firele care îi legau pe conspiratori cu familia imperială. Împărăteasa şi chiar Ţarul aveau deplină încredere în acest bătrân venerabil.

Era prima adunare a celor ce urmăreau liberarea Ţarului, ce avea loc în apropiere de Tjumenj. Sfatul lucrătorilor şi soldaţilor din oraşul acesta vecin cu Tobolskul, intrase la bănuială; şi fiecare străin ce intra în oraş, sau trecea numai prin el, era oprit şi cercetat cu cea mai mare atenţie.

Dar până acum organizaţia conspiratoare nu întâmpinase nicio piedică. Episcopul din Tobolsk – capitala Siberiei – un fost prieten al lui Rasputin, era conducătorul de fapt al conspiraţiei.

— Ştie cineva că trimişii doamnei Virubova se află în drum spre noi? întrebă confesorul Ţarinei.

Locotenentul Markoff, o rudă îndepărtată a familiei imperiale, luă cuvântul:

— În trecere prin Petrograd, am încercat să iau contact cu monarhiştii, dar n-am izbutit decât pe jumătate. Am cunoscut un tânăr ofiţer cu numele de Timetrius Halbah. Când am vrut să mă întâlnesc iar cu el, dispăruse. Nu ştiu ce s-a făcut cu dânsul, dar cred c-a fost arestat. Voia să meargă cu mine la doamna Virubova şi când am văzut că nu mai dau de el, m-am interesat singur de locuinţa ei, dar totul a fost în zadar. În cele din urmă am găsit-o, totuşi; stătea în casa unei prezicătoare, cu numele de Denise Barobleur, – dar când m-am dus acolo s-o vizitez, era cât p-aci să cad în mâinile copoilor. Acum câteva zile doamna Virubova a fost arestată şi casa cu pricina e ţinută sub supraveghere zi şi noapte.

Preotul oftă şi zise:

— Împărăteasa va plânge când va afla de soarta fostei ei favorite. Ce mângâiere ar fi fost pentru ea dac-ar fi putut-o avea alături pe doamna Virubova!

Unul din conspiratori se ridică şi glasul său tremura de durere când zise:

— Distrugătorii statului rus, călăii nobilimii şi burgheziei, îşi arată din zi în zi mai mult chipul lor adevărat. Când Kerenski a însărcinat pe colonelul Kobilinski cu supravegherea familiei noastre imperiale, mai putem avea oarecare respect pentru republică şi guvernul provizoriu. Dar acum îşi dau arama pe faţă. Au fost trimişi în locul colonelului unul Pankratovs şi unul

Nikolski. Dar nici aceşti doi nu par destul de brutali pentru sfatul comisarilor poporului din Petrograd şi Comitetului executiv central. Se urmăreşte întemniţarea familiei imperiale şi aplicarea peceţii brutalităţii pe istoria lumii. Trebuie să lucrăm şi astfel nu se cade să şovăim nicio zi niciun ceas. Mai sunt încă destui prieteni ai ţarismului în Tobolsk. Nu ne va fi greu să înarmăm burghezia şi s-o aducem de partea noastră. Când vom avea familia imperială în spatele nostru, când o vom putea înconjura cu un cerc viu, vom şti şi s-o apărăm.

Aplauze puternice acoperiră ultimele cuvinte ale vorbitorului.

Deodată toţi îşi îndreptară privirea spre uşă. Palidă şi nemişcată, dar cu ochi mari şi luminoşi, stătea acolo o făptură drăgălaşă. Era Nataşa, soţia lui Boris Verodin.

Nataşa fusese trezită de glasurile care răsunau în încăperea alăturată şi, păşind în vârful picioarelor se apropiase de uşă, unde trăsese cu urechea la vorbele conspiratorilor.

În zadar încercă ea să-şi lămurească cum ajunsese în această casă. Îşi aminti doar cu groază chipul respingător al omului care izbutise să câştige încrederea Virubovei şi din pricina căruia era cât p-aci să-şi găsească sfârşitul în troienele de zăpadă.

Un singur lucru o umplea de bucurie: oamenii adunaţi în cealaltă încăpere, erau însufleţiţi de aceleaşi simţăminte, urmăreau aceeaşi ţintă ca şi dânsa. Şi ei voiau binele Ţarului şi se adunaseră aici, primejduindu-şi viaţa, pentru a pune la cale eliberarea prizonierilor.

O sclipire tainică se ivi în ochii negri ai Nataşei. Nu ştia unde se aflau cei trei bărbaţi care o însoţiseră, nu ştia nici unde era individul care se năpustise asupra ei. Dar nici nu se gândea la asta, căci acum putea iarăşi să-şi ducă la îndeplinire misiunea ei sfântă.

De aceea, deschise uşa şi păşi fără teamă spre oamenii adunaţi în jurul mesei.

Aceştia o priviră nemişcaţi, până ce unul din ei sări în sus şi strigă, ameninţător:

— Am fost trădaţi! Ea trebuie să moară!

Preotul pălise şi spuse ceva părintelui Iacobinus. Ceilalţi îşi şopteau între ei, foarte tulburaţi.

— Liniştiţi-vă, domnii mei! zise Nataşa, îmbujorându-se. Sunt şi eu alături de dumneavoastră, în lupta pe care aţi pornit pentru eliberarea familiei imperiale. Lucrez în numele doamnei Virubova, fosta favorită a prea înaltei mele stăpâne, Ţarina.

Aceste cuvinte avură o înrâurire nespusă asupra celor de faţă.

— Cine eşti dumneata? întrebă locotenentul Markoff, a cărui frunte se acoperise de năduşeală, gândindu-se la primejdia care plutea deasupra ocrotitei sale.

— Prinţesa Nataşa de Gogineff, fosta domnişoară de onoare a Ţarinei, răspunse tânăra.

Exclamaţii de surprindere scăpară de pe buzele conspiratorilor…

— Ai putea s-o dovedeşti? întrebă unul din ei.

Nataşa zâmbi cu tristeţe.

— Oare dumneavoastră călătoriţi cu acte în regulă? zise ea. Pe drum am trecut drept soţia unui negustor, anume Şovaloff… de care am fost despărţită.

Cuvintele din urmă le rostise cu glas mai slab, căci îşi amintise de respingătoarea scenă. Se hotărî însă să nu pomenească niciun cuvânt despre aceasta.

Aşadar, povesti că plecase din capitală însoţită de cei patru bărbaţi, care pierduseră trenul într-o staţie, astfel că se văzuse silită să pornească singură mai departe, până ce fusese arestată şi dusă într-o casă. De acolo izbutise să fugă, dar învinsă de oboseală, se prăbuşise în zăpadă.

Conspiratorii o ascultară cu milă şi ultima lor rămăşiţă de îndoială se risipi, când părintele Alexei îi lămuri că împărăteasa vorbise adeseori despre Nataşa de Gogineff şi era în aşteptarea ei.

Prinţesa le arătă scrisoarea primită de la Virubova şi luă parte la consfătuirea lor, după ce conspiratorii îi fură prezentaţi. Cea mai mare parte din ei erau înscrişi în partidul revoluţionar, pentru a fi feriţi de orice bănuială.

În cele din urmă se hotărî ca Nataşa să plece mai departe, însoţită de părintele Alexei Vasilieff. La Tobolsk avea să locuiască în casa episcopului Germogen, până ce se va ivi prilejul să se pună în legătură cu împărăteasa.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, după ce conspiratorii plecaseră, părintele Iacobinus înhămă caii la sanie, apoi Nataşa porni împreună cu părintele Alexei spre oraşul apropiat, unde ajunseră după asfinţitul soarelui. Trenul sosi în gară, abia pe la miezul nopţii, când cei doi îşi urmară călătoria spre Tobolsk. Nataşa nu putu să închidă ochii toată noaptea, atât de mult o preocupa gândul că în curând avea să fie laolaltă cu Ţarina şi copii ei.

Cam pe la amiază ajunseră în Tobolsk. Nimeni nu ştia despre sosirea părintelui Alexei, astfel că cei doi călători porniră singuri pe uliţele capitalei Siberiei. Cu acest prilej, Nataşa îşi dădu seama că acei oameni nu-şi pierduseră încă credinţa în Dumnezeu şi stimau pe slujitorii Lui, căci părintele Alexei era salutat cu respect, iar femeile şi copiii îi sărutau mâinile.

Totuşi, şi aici se vedeau ca şi în Petrograd, indivizi suspecţi cu mutre ameninţătoare. Se simţea că o luptă tăcută, dar înverşunată, se dădea între populaţia paşnică şi revoluţionarii fanatici. Nu mai încăpea nicio îndoială că aceştia din urmă vor rămâne învingători în cele din urmă. Dar, până atunci va izbuti, oare, liberarea familiei imperiale? Nataşa suspină din adânc. Deodată preotul se opri şi arătă spre o casă impunătoare. Era adăpostul ei vremelnic, locuinţa episcopului Germogen.

151. „Şi nu ne duce pe noi în ispită, Doamne!”

Cei doi Oblanoff se duceau adesea în pădure unde se aflau ruinele mănăstirii. Ca şi mai înainte, fiul ajuta părintelui său la căratul lemnelor trebuincioase pentru facerea cărbunilor. Munca era plictisitoare, totuşi asigura traiul celor doi oameni. Din când în când, bătrânul mai vâna câte o sălbăticiune, deoarece acum nu mai existau pădurari care ucideau fără

milă pe braconieri.

Când tatăl său pornea după vânat, Osip rămânea acasă împreună cu Pavlovna şi făceau amândoi planuri de viitor.

Rumena fetişcană avusese o slujbă bună în Petrograd. De altfel, mai întotdeauna o dusese bine la stăpânii ei, căci era o fată harnică. Acum, însă, nu se mai găseau slujbe bune, fiindcă revoluţionarii porniseră o vânătoare aprigă împotriva oamenilor înstăriţi. De aceea, Pavlovna se văzuse silită să se înapoieze acasă.

Deocamdată, se simţea foarte bine în pădurea liniştită şi îngrijea cu dragoste pe cei doi bolnavi, pe care îi compătimea din toată inima.

Adeseori, când îi ducea la gură paharul cu lapte sau îi umezea buzele uscate de fierbinţeală, Boris o privea cu recunoştinţă şi spunea cuvinte duioase închipuindu-şi că are de-a face cu scumpa lui Nataşa. Şi buna Pavlovna îl lăsă cu această credinţă căci n-avea niciun rost să-i dea vreo lămurire, deoarece nenorocitul era cu mintea întunecată şi n-ar fi înţeles nimic din spusele ei. Ba, răspundea chiar la sărutările sale şi se simţea străbătută de fiori, când buzele lui arzătoare se lipeau de ale ei. Sângele începea să-i curgă mai repede prin vine, când Boris o îmbrăţişa, şoptindu-i cuvinte drăgăstoase, adresate iubitei sale Nataşa.

Pavlovna nu se îndoia câtuşi de puţin că aceasta era femeia cu ochii scânteietori, care zăcea în încăperea alăturată şi gemea într-una, chinuită de dureri grozave. Şi, când se gândea la dânsa, sau o privea în tăcere, ochii Pavlovnei se umpleau de lacrimi, copleşită de milă pentru nenorocita bolnavă. Nu-i văzuse faţa încă niciodată, căci tot capul îi era înfăşurat în bandaje, însă ochii aceia negri, minunaţi, străluceau ca doi cărbuni aprinşi.

Sonia părea că-şi pierduse minţile. Când îşi venea în fire, ceea ce se întâmpla din ce în ce rar, nenorocita holba ochii la îngrijitoarea ei, apoi se întorcea pe partea cealaltă, fără să scoată un cuvânt, fără să ceară vreo lămurire asupra iubitului pe care îl chema mereu în delirul ei.

Tot în delir, Sonia vorbi despre comoara ascunsă în rochie

şi, întocmai ca şi logodnicul ei, Pavlovna nu izbuti să-şi stăpânească curiozitatea.

Abia trecuseră opt zile de când venise în coliba cărbunarului şi fetişcana ştia exact ce sumă se afla în buzunarul rochiei bolnavei. Fel de fel de gânduri îi trecură prin minte. Dacă nenorocita îşi dădea sufletul, banii intrau în stăpânirea Pavlovnei, care ar fi putut trăi fericită, alături de logodnicul iubit.

— O luptă înverşunată se dădu în inima ţărăncii.

Până acum ea nu se atinsese de bunul altuia şi dusese o viaţă cumpătată, după cum îi îngăduiseră mijloacele. De astă dată, însă, era vorba de fericirea ei. Şi, apoi, din cuvintele bolnavei reieşea că ajunsese în chip necinstit în stăpânirea sumei de bani. În delirul ei, Sonia pomenea de o casetă furată, de bătrâna Saşa, ticălosul de prinţ Potcikev, pe care îl blestema şi-i jura răzbunare, despre o femeie care se numea Nataşa.

Aşadar, bolnava nu era iubita bărbatului din încăperea alăturată?

În ziua următoare, Osip veni acasă mai devreme ca de obicei, se aşeză lângă tânăra-i logodnică şi oftă din adânc.

— Ce se mai aude în capitală, Osip? întrebă fata, cuprinzându-i mâna.

— Stăm prost, răspunse el. Ieri dimineaţă am stat de vorbă cu un mecanic de locomotivă care mi-a zugrăvit dezordinea ce domneşte pretutindeni. Foştii stăpânitori nu vor să se supună şi au alcătuit şi ei bandele lor, cu ajutorul cărora încearcă să recâştige puterea. Revoluţionarii nu se lasă mai prejos şi luptă din răsputeri ca să zădărnicească încercările celorlalţi. În ultimul timp au înfiinţat un tribunal, care se numeşte Ceka. Toţi cei bănuiţi că nu fac parte din mişcarea revoluţionară sunt duşi în temniţă, unde după cât se spune, sunt omorâţi fără nicio judecată. Nu-mi vine să cred totul, însă ceva trebuie să fie adevărat, aşa că ne putem socoti fericiţi că nu suntem în capitală.

Pavlovna clătină capul, fără să scoată un cuvânt.

— Şi oamenii n-au ce mânca, urmă Osip. Monarhiştii opresc

în drum trenurile cu alimente. Pretutindeni domneşte ura şi duşmănia; iar soldaţii care se înapoiază de pe front sunt tot mai numeroşi, căci acolo nu mai au cu ce să se hrănească.

În acest timp vrăjmaşii înaintează, neîmpiedicaţi de nimeni, şi n-o să mai treacă multă vreme şi vor fi în capitală.

Tânărul făcu iarăşi o pauză, dar nu băgă de seamă lucirea care se ivise în ochii logodnicei sale.

— Şi, ce e mai rău, revoluţionarii au rămas fără bani, urmă el. Ţăranii, însă, nu vor să dea nimic pe datorie. Roşii vor bate monezi cu inscripţia noului regim şi toţi aceia care nu vor primi aceste monezi vor fi împuşcaţi.

De astă dată, Pavlovna socoti că e momentul prielnic să aducă vorba despre ceea ce o frământa de câtva timp.

— Mi-e teamă că n-o să ne putem căsători niciodată, zise ea, oftând.

Osip clătină capul, gândindu-se la suma de bani care se afla în rochia bolnavei. Ce ar fi să vorbească Pavlovnei despre aceasta?

Ochii lor se întâlniră şi fiul cărbunarului înţelese pe dată că şi logodnica sa descoperise ascunzătoarea banilor. Cei doi rămaseră câtva timp tăcuţi, adânciţi în gânduri.

— Dacă nenorocita ar muri… şopti Pavlovna deodată.

Tânărul îşi retrase mâna dintr-a ei, cuprins de spaimă.

— Cum, ce-ai spus? murmură el.

— Da, e foarte rău bolnavă, zise ea.

— Nu, n-o să moară!

— Totuşi, nu e cu neputinţă.

— Să lăsăm asta, răspunse Osip, cu glas stins. Nu uita că suntem creştini şi nu ne e îngăduit să ne gândim la asemenea lucruri.

— Ce rost mai are ea pe lume? stărui fata. Flăcările au desfigurat-o… niciun bărbat nu s-ar mai apropia de dânsa… e de prisos printre oameni…

— Şi, totuşi, n-o să moară! făcu Osip, cu încăpăţânare.

În ziua aceea, tinerii nu mai vorbiră nimic despre asta, dar când se priveau în ochi îşi dădeau seama că gândurile lor urmăreau aceeaşi direcţie.

A doua zi, fiul cărbunarului veni acasă iarăşi, devreme.

— Ei, cum se simte bolnava? întrebă el, tulburat.

— Ceva mai bine, răspunse Pavlovna.

— Şi el? urmă Osip, intrând în odaia unde zăcea Boris.

— Sărmanul slăbeşte din zi în zi. Nu mănâncă nimic, în schimb cere mereu de băut. Cât va dura oare această stare? Ah, nici măcar n-avem bani ca să aducem un doctor…

— Ea are bani… numai dânsa i-ar putea înlesni însănătoşirea, zise Osip.

Deodată, un ţipăt uşor le ajunse la urechi.

Bolnava din încăperea alăturată se ridicase în capul oaselor şi izbucni într-un râs înfiorător. Ochii ei străpungători, care păreau doi cărbuni aprinşi, erau aţintiţi asupra tinerilor.

— Cine are nevoie de bani? murmură ea. Ah, vreţi să chemaţi un doctor… Iată bani… luaţi-i… mie nu-mi trebuie… da, da, vi-i dăruiesc ca răsplată pentru îngrijirea ce ne-aţi dat-o…

Sonia scoase bancnotele din rochie şi le împrăştie pe plapumă. Apoi le împinse înainte, cu mâini tremurătoare, ca şi cum s-ar fi temut de ele.

— Luaţi-i… luaţi-i! strigă dânsa. Vă aparţin vouă… chemaţi medicul… şi plătiţi-l bine… n-am nevoie de bani…

Apoi se prăbuşi în perne şi se întoarse cu faţa spre perete. Bancnotele, însă, căzură pe podea, în timp ce tinerii priveau spre ele, ca încremeniţi.

Osip fu primul care rupse tăcerea.

— Dacă aşa stau lucrurile, dacă banii sunt buni, atunci voi pleca la Petrograd şi voi încerca să aduc un medic, zise el, cu glas tremurător.

Pavlovna îl privi în tăcere şi amândoi înţeleseră că fuseseră cât p-aci să săvârşească o faptă dintre cele mai josnice. Nu luaseră încă nicio hotărâre, planul nu prinsese încă rădăcini în minţile lor; totuşi, dacă bolnava n-ar fi intervenit, sărmana ar fi fost răpusă de mâinile lor.

La acest gând, amândoi se simţiră străbătuţi de fiori; apoi Pavlovna adună bancnotele de pe jos şi se duse împreună cu logodnicul ei, în odaia învecinată.

— Doar nu vei fi crezând că… începu ea, după ce numarară banii.

— Nu, n-am crezut nimic, iubito! o întrerupse Osip, mângâind-o pe obraji.

Privirile sale se îndreptară spre culcuşul bolnavului şi, în acea clipă, se hotărî să împlinească dorinţa nenorocitei femei, care fusese atât de mărinimoasă. De acum încolo erau bogaţi şi puteau să trăiască liniştiţi, retraşi într-un colt de lume, unde n-avea să le lipsească nimic.

Cei doi tineri se ghemuiră unul lângă altul şi făcură iar planuri de viitor.

După câtva timp, bătrânul Oblanoff intră în colibă şi rămase uimit la vederea comorii.

— Bancnotele astea or fi bune? întrebă el cu îndoială, după ce privi banii un răstimp.

— Da, tată, sunt bune, răspunse Osip.

Apoi istorisi ceea ce se petrecuse în lipsa lui.

— Dar nu cumva bolnavei o să-i pară rău mai târziu? zise cărbunarul. Poate că o să ne aducă învinuirea că am jefuit-o…

Fiul său izbuti să-i alunge această teamă. În cele din urmă, Osip luă o parte din bani, cu care voia să plece în capitală pentru a aduce un medic la capătul bolnavilor.

Chiar a doua zi tânărul porni la drum şi, după ce aşteptă două zile în satul apropiat, plecă cu o locomotivă spre Petrograd.

152. Tragedia unei femei

Osip lipsi de acasă patru zile, după care se înapoie însoţit de un medic tânăr, cu chipul grav şi ochii trişti. Purta o uniformă zdrenţuită, iar pe piept avea semnul distinctiv al revoluţionarilor. Trei ani fusese medic pe câmpul de luptă, trei ani îşi slujise patria cu credinţă, iar când se înapoiase în capitală, unde părinţii săi aveau un mare magazin, nu mai găsise decât o casă devastată şi i se povesti că, într-o noapte, tatăl, mama şi sora lui fuseseră ucişi de răzvrătiţi.

Tânărul încercă să capete lămuriri, se adresă autorităţilor,

dar era cât p-aci să fie arestat. În cele din urmă se resemnă.

Apoi începu mizeria. Bietul doctor fu nevoit să se mulţumească cu hrana ce se împărţea tuturor şi dormi prin azilul de noapte.

Întâmplarea îl aduse laolaltă cu Osip, care îl cunoştea de pe câmpul de luptă. Cei doi porniră la drum şi ajunseră nevătămaţi în coliba cărbunarului.

Când medicul se apropie de Sonia, vrând s-o examineze, aceasta se împotrivi, zicând:

— Lăsaţi-mă în pace, salvaţi-l pe el!

Doctorul se uită plin de tristeţe la nenorocita femeie, apoi ridică din umeri şi se îndreptă spre patul în care zăcea Boris Verodin.

— E soţul ei? întrebă, după ce-l examinase.

— Nu ştim, răspunse bătrânul Oblanoff.

— E vorba de o asfixie foarte primejdioasă, urmă celălalt. Din păcate, nu pot ajuta prea mult în acest caz. Orice medic v-ar spune acelaşi lucru. Plămânii au fost atacaţi, dar bolnavul pare foarte rezistent şi poate scăpa, dacă va avea noroc.

Mângâierea era destul de slabă, dar n-aveau încotro…

Medicul rămase două zile în coliba cărbunarului şi primi pentru aceasta o sută de lire sterline. La început nu voise să ia o sumă atât de mare, dar Osip spuse că banii aparţin bolnavului, care îşi exprimase dorinţa să fie întrebuinţaţi pentru îngrijirea sa.

În cele din urmă, doctorul se înapoie în capitală. Bătrânul Oblanoff hotărâse, împreună cu Pavlovna şi logodnicul ei, să părăsească Rusia cu toţii şi să se stabilească în străinătate, unde, cu ajutorul banilor, puteau să ducă un trai liniştit. Însă, înainte de toate, trebuiau să aştepte însănătoşirea celor doi bolnavi.

Într-o bună, zi, Sonia fu în stare să coboare din pat. Totuşi, părea că trăieşte în altă lume, căci privea întunecată înaintea ei, iar când i se adresa vreo întrebare, întorcea capul, furioasă. Faţa-i era tot bandajată şi nenorocita avea simţământul că flăcările o înconjurau mereu.

Odată, se aşeză pe marginea patului pe care zăcea Boris.

Acesta nu mai era de recunoscut, atât îl slăbise boala. Lacrimi mari alunecară pe cârpele cu care erau înfăşurată faţa revoluţionarei. În cele din urmă, ea se înapoie în camera ei şi se prăbuşi pe pat, plângând, rămânând astfel toată ziua.

În dimineaţa următoare veni din nou lângă Boris, căruia îi cuprinse mâna. Tânărul zâmbi îndurerat şi murmură vorbe fără şir. La un moment dat, ea se aplecă spre dânsul, vrând să desluşească vreun cuvânt, dar sări în sus, ca muşcată de şarpe.

Auzise lămurit numele Nataşei.

Aşadar, Boris tot o mai iubea, tot se mai gândea la dânsa? Pentru asta se jertfise, pentru asta luptase din răsputeri? Totul fusese în zadar. Icoana acelei prinţese blestemate mai dăinuia în inima lui.

Din acea zi, Sonia nu mai lăsă pe nimeni să se apropie de patul bolnavului, pe care îl îngriji cu devotament. Ceilalţi îşi dădură seama că n-ar fi avut niciun rost să se împotrivească, astfel că nu se mai ocupară decât de hrană.

Vânatul se împuţinase tot mai mult, până ce dispăru cu totul. Doar ciorile mai zburau, croncănind, deasupra pădurii care părea moartă. Cărbunarul şi fiul său începură să le vâneze, căci, n-aveau încotro. În fiecare zi, Osip cobora la staţia de cale ferată, unde soldaţii care treceau pe acolo, îi vindeau uneori pâinea lor.

În acest timp, Pavlovna se ducea în satul ei şi lua de la părinţi câte ceva de ale mâncării. Un ou era o trufanda, iar o bucăţică de pâine albă, un lucru foarte rar. În cele din urmă, bolnavii aproape că nu mai puteau fi hrăniţi. Banii se împuţinau şi suma aceea, din care ar fi putut trăi în, străinătate ani de-a rândul, se irosi în puţine săptămâni.

Într-una din zile, Sonia rămăsese singură cu Boris. Ca de obicei, ea stătea lângă patul lui şi privea cu tristeţe chipul iubitului.

Cărbunarul pornise iarăşi la vânătoare de ciori. Fiul său coborâse în vale să cumpere pâine de la soldaţii din trenuri, iar Pavlovna se dusese în satul ei, spre a face rost de ouă sau lapte pentru bolnavi.

Deodată, o hotărâre încolţi în mintea Soniei. Trebuia cu orice preţ să se înapoieze în capitală, unde putea să găsească ceva merinde pentru Boris. Vechea energie puse din nou stăpânire pe dânsa. Dar cum să se arate în oraş, în starea în care se găsea? Privirile-i căzură asupra oglinzii care se afla pe un scrin într-un colţ al încăperii. De când se întâmplase nenorocirea, Sonia nu-şi mai văzuse faţa, căci un simţământ tainic o reţinuse să se uite în oglindă.

Totuşi, nu putea să rămână veşnic bandajată. Fără să mai stea la gânduri îşi scoase cârpele care îi înfăşurau faţa şi se simţi, dintr-odată, mult mai liberă.

Dar unde îi era părul? Duse mâna la cap şi, în clipa următoare, un ţipăt îi scăpă de pe buze, înspăimântată, privi spre patul bolnavului. Nu, Boris n-auzise nimic, stătea, ca de obicei, cu ochii închişi, răsuflând din greu.

Atunci, ea se furişă în vârful picioarelor spre colţul în care se afla scrinul şi luă oglinda în mână.

Degetele i se încleştară pe dânsa. Ce însemna oare, aceasta? Unde era frumuseţea-i de odinioară? Nu văzu decât doi ochi mari, negri – tot ce mai amintea pe Sonia din trecut. Toată faţa îi era plină de răni, nasul îi lipsea pe jumătate, iar capul chelise cu desăvârşire. În mijlocul frunţii se săpase o brazdă adâncă; gura i se strâmbase şi buza de sus dispăruse lăsând să se vadă dinţii albi, care păreau că rânjesc.

Oglinda alunecă dintre degetele nenorocitei şi se sfărâmă pe podea. Cuprinsă de deznădejde, Sonia îşi îngropă faţa în mâini şi izbucni în plâns.

Nu mai era de recunoscut. Nimeni nu va voi să creadă că aceasta era frumoasa Sonia Petrovici, femeia după care se înnebuneau toţi bărbaţii.

Deodată ea izbucni într-un râs sălbatic, şi râse mereu, până ce se prăbuşi la pământ, fără cunoştinţă.

După puţin timp, îşi veni iarăşi în fire, privi în jurul ei, apoi se ridică.

Cioburile oglinzii erau mărturia nenorocirii ei. Zdrobită cu desăvârşire, Sonia se ghemui în pat, unde rămase nemişcată, până ce auzi zgomote. Cineva se înapoia acasă. Era bătrânul

cărbunar sau fiul său?

Revoluţionara îşi legă repede cârpele în jurul capului, pentru ca nimeni să nu-i vadă faţa, apoi se culcă iar în pat.

Acela care se înapoiase era Osip. În ziua aceea, tânărul avusese noroc, căci izbutise să capete trei cutii de conserve şi o pâine întreagă. Aşadar aveau merinde pentru două, trei zile.

Nu trecu mult şi Pavlovna se ivi şi ea în colibă. Abia după câtva timp cei doi tineri zăriră cioburile de pe jos şi înţeleseră ce se întâmplase.

— N-ar fi trebuit să lăsăm oglinda la îndemână zise Osip, cu milă.

— Crezi oare că n-ar fi găsit ea vreun prilej ca să-şi vadă chipul? zise logodnica lui.

Timp de câteva zile, Sonia nu se mişcă din patul ei, şi rămase astfel, chiar când i se aducea de mâncare.

Într-o dimineaţă nenorocita dispăruse, lăsând un bileţel pe masa din încăperea ei:

„Nu vă sinchisiţi de mine. V-am părăsit, căci nu mai aveam ce căuta aici. N-o să mă mai vedeţi niciodată”.

Ce se întâmplase oare cu dânsa? Nu cumva îşi curmase firul vieţii?

Bătrânul cărbunar şi fiul său porniră în căutarea ei, dar se înapoiară acasă fără niciun rezultat.

153. În ghearele Cekei

Prinţul Ulkitzki şi soţia lui fură cuprinşi de o mare bucurie, când Vasilieff se înapoie în casa lor…

— Unde e Irina? întrebă acesta, după ce mulţumi celor doi bătrâni.

— S-a petrecut ceva foarte misterios, răspunse prinţul, vrând să-i povestească despre arestarea fetei şi dispariţia ei.

— Ştiu, ştiu totul, îl întrerupse moşierul. Nădăjduiam, însă, că între timp copila mea s-a înapoiat, sau a dat vreun semn de viaţă.

— Din păcate nici una, nici alta, zise prinţesa, adânc mâhnită.

Apoi istorisi că ei înşuşi fuseseră arestaţi şi se înapoiaseră acasă abia de câteva zile.

— Am luat hotărârea să părăsim ţara, adăugă prinţul, oftând.

— Sfatul ăsta voiam să vi-l dau eu, răspunse moşierul. Ba mă purtam cu gândul să vă rog chiar, să plecaţi din Rusia. Vă amintiţi ce vă spuneam înainte cu câteva luni? Vreţi să-mi primiţi propunerea şi să fiţi oaspeţii mei?

Bătrânul prinţ plecă privirile în pământ, adânc mişcat de mărinimia lui Vasilieff. Ce puteau ei să-i ofere în schimb? Nimic, căci erau săraci lipiţi pământului.

Moşierul păru să-i ghicească gândurile, căci zise cu blândeţe:

— Dragii mei, m-aş simţi adânc jignit, dacă aţi încerca să vă arătaţi recunoştinţa. Sunt încredinţat că şi dumneavoastră aţi proceda la fel, dacă aş fi în aceeaşi situaţie. Vedeţi, eu am fost mai prevăzător, adăugă apoi, cu un zâmbet îndurerat. În afară de proprietăţile mele din Rusia, care fireşte că sunt pierdute, mi-am cumpărat şi câteva imobile şi moşii în străinătate. Aşadar, sunt în fericita situaţie de a putea oferi un adăpost prietenilor mei.

— Dar dumneata ce ai de gând să faci? întrebă prinţul Ulkitzki. Nu cumva vrei să aştepţi până ce te-or aresta? Ai fost căutat… te previn!

Vasilieff dădu din cap, cu gravitate.

— Ştiu că vor să pună mâna pe mine, răspunse el. Totuşi, nu-mi este îngăduit să plec, până ce nu aflu ce s-a întâmplat cu Irina… chiar dacă rămânerea mea în ţară m-ar costa viaţa. Ţin la fata asta ca la ochii din cap; ea e singura mângâiere a bătrâneţilor mele.

— Dumnezeule, dar unde o fi sărmana copilă? murmură prinţul. Cine ar fi putut să-i facă vreun rău, dacă nu ticălosul ăla, care acum e comandantul fortăreţei Petru şi Pavel şi care a mai răpit-o o dată? Cu toate acestea, fiul meu îi ia apărarea, susţinând că nu poate fi vorba de el, întrucât se afla împreună cu dânsul, când Irina a fost ademenită din casă. Dar nu cumva au răpit-o oamenii săi?

— Voi întreprinde cercetări în această direcţie, zise moşierul, dus pe gânduri. De altfel, e singura cale pe care pot să apuc.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, fii cu băgare de seamă, domnule Vasilieff! îl imploră prinţul. Ştii doar cum stau lucrurile. Zvonurile cele mai nebuneşti umblă prin oraş. După cât am auzit, în ultimele zile au fost împuşcaţi cinci sute de nobili. Revoluţionarii au hotărât să ucidă câte zece nobili pentru fiecare tovarăş de-al lor, care a fost omorât de trupele guvernului. Oamenii aceştia sunt sălbatici. N-ar fi de mirare dacă şi-ar pune ameninţarea în practică.

— Voi căuta să stau de vorbă cu domnul Petroneff, pe care îl voi ruga să facă cercetările trebuincioase, zise moşierul. De asemenea, Iesta ar putea să-mi fie şi el de folos în această direcţie. Însă, pentru ca să nu amânăm plecarea voastră, am să vă dau numaidecât o împuternicire în baza căreia vă veţi putea folosi de proprietăţile mele din Anglia şi Franţa. Aşadar, faceţi în aşa fel ca să vă vedeţi cât mai grabnic dincolo de graniţă. Cred că cel mai bun drum ar fi prin Finlanda şi Suedia.

Prinţul luă în primire actul pe care celălalt îl scrise în grabă şi mulţumi din nou mărinimosului om.

Moşierul tocmai voia să părăsească locuinţa când se întâlni cu un bărbat, care intră înăuntru.

— Ah, domnul Petroneff! exclamă dânsul, plăcut surprins. Chiar acum voiam să viu la dumneata. Ştii ce s-a petrecut aici, în timpul lipsei mele din Petrograd?

— Da, domnule Vasilieff, răspunse celălalt urcând treptele.

— N-ai putea să-mi dai vreun sfat? Încotro să-mi îndrept cercetările, pentru regăsirea Irinei?

Petroneff făcu o mutră deznădăjduită.

— Cu asta mi-am bătut capul şi eu, răspunse el. Deşi pare de necrezut, totuşi bănuiesc ca Irina are duşmani foarte cruzi. Şi când te gândeşti că sărmana copilă n-a făcut nimănui vreun rău!

— În orice caz, trebuie să găsim vreo urmă, zise moşierul. Cât despre mine, îmi închipui că Vossilaski ăla – parcă aşa se

numeşte individul? – nu-i străin de răpirea fetei… Dar ia spune, ştii că profesorul Urez e în capitală şi face parte dintre revoluţionari?

— În capitală? exclamă Petroneff, prefăcându-se uimit. Hm, asta e ciudat! Nu mă miră deloc, însă, că a devenit revoluţionar… lucrul era de prevăzut.

Vasilieff clătină capul în semn de încuviinţare, dar nu pomeni nimic despre ceea ce se întâmplase la Moscova.

— Ar trebui să-i dăm lui Urez însărcinarea s-o descopere pe Irina. El o fi având legături cu toţi fruntaşii revoluţionari, zise moşierul.

— Dar unde să-l găsesc?

— Cred că e la Institutul Smolnîi.

— Şi când să mă înapoiez, domnule Vasilieff? Ce se aude cu cealaltă doamnă, pe care trebuia s-o duc peste graniţă?

— Ah, prinţesa Nataşa?… Deocamdată, nu ne vom ocupa de această chestiune. Nu-i vorbă, nici nu ştiu unde se află prinţesa, căci e sub ocrotirea unui om, a cărui adresă n-o cunosc.

— Vreţi să vorbiţi despre… Boris Verodin?

— De unde ştii asta? întrebă Vasilieff, mirat.

— Doar mi-aţi spus chiar dumneavoastră.

Moşierul nu izbuti să-şi amintească dacă aşa era într-adevăr; totuşi, nu era cu putinţă să fie altfel, căci Petroneff n-avea de unde să ştie despre dragostea celor doi tineri.

De altminteri, el bănuia că prinţesa pornise spre Tobolsk, din însărcinarea Virubovei, aşa că nu era împreună cu Boris Verodin.

Ca să se încredinţeze, se îndreptă spre locuinţa prezicătoarei, puţin timp după ce plecă Petroneff, despre ai cărui dublu rol habar n-avea.

În cele din urmă ajunse la ţintă, fără să-i treacă prin minte că era urmărit de câţiva indivizi suspecţi, care supravegheau casa şi vizitatorii ei.

Vasilieff fu nevoit să aştepte câtva timp, apoi negrul îi deschise uşa.

— Aş putea să Vorbesc cu doamna Virubova? întrebă

Vasilieff, păşind în coridorul întunecos.

— Din păcate, nu, domnule, răspunse Negrul, cu glas schimbat. Doamna Virubova a fost arestată înainte cu câteva săptămâni.

— Ce spui? făcu moşierul, înspăimântat. Doamna a fost arestată? Pentru ce?

— I s-a adus învinuirea că se află în fruntea unei conspiraţii monarhiste.

— Şi s-au găsit ceva dovezi împotriva ei? Au mai fost arestate şi alte persoane, odată cu dânsa?

— Nu pot să vă dan nicio lămurire, căci n-am mai auzit nimic despre ea. Nu mai încape nicio îndoială că a fost dusă în vreuna din temniţele capitalei, ca atâţia alţii care au fost arestaţi în ultimul timp.

Vasilieff rămase pe gânduri.

— Ah, dacă i-am putea veni în ajutor! murmură el. Dar doamna Denise Barobleur e acasă?

— Nu; a plecat într-o călătorie lungă şi e foarte îndoielnic dacă o să se mai înapoieze vreodată în Petrograd.

De astă dată, moşierul îşi dădu seama că nu mai avea ce căuta acolo. Adâncit în gânduri, părăsi casa, fără să zărească pe cei doi indivizi care porniră pe urmele lui.

Când ajunse la colţul străzii, unul din aceştia, se apropie de el şi, punându-i mâna pe umăr, zis cu glas batjocoritor:

— În numele legii, eşti arestat, domnul meu.

Moşierului i se opri inima în loc. Galben ca ceara, se întoarse şi zări chipurile aspre ale celor doi indivizi.

— Vă înşelaţi, dragii mei! zise el, zâmbind, după ce-şi mai veni în fire. De ce să fiu arestat? Se vede că nu ştiţi că unul din fruntaşii voştri mi-a dat un permis în baza căruia nimeni n-are voie să se atingă de mine?

— Fruntaşii noştri au alte treburi decât să se ocupe de asemenea fleacuri. Ceka ne-a dat ordin să te arestăm. Nu eşti dumneata un oarecare Vasilieff?

Moşierul fu nevoit să recunoască şi porni mai departe, însoţit de cei doi bărbaţi.

— Lăsaţi-mă să-mi văd de treabă, dragii mei, mai încercă

el. N-are să vă pară rău… veniţi cu mine acasă, unde o să primiţi o răsplată împărătească.

Unul din ei păru gata să primească propunerea, însă celălalt dădu din cap cu încăpăţânare.

— Hm, se pare că ai ceva pe cuget, zise acesta. Mai bine dă ceva bani călăului Cekei, ca să nu te omoare în chinuri.

După jumătate ceas, porţile fortăreţei Petru şi Pavel să închiseră în urma distinsului bărbat. Fu dus într-o celulă mizerabilă unde rămase în aşteptarea evenimentelor.

154. Cine sapă groapă altuia…

Nimeni nu ştia că Iunistin, agentul Cekei din Moscova, avea în capitală un bun prieten, şi că acest prieten era un oarecare Vossilaski, comandantul fortăreţei Petru şi Pavel.

Vossilaski rămăsese în slujba lui, ba chiar fusese înaintat comandant, căci Ilino nu putuse să ia vreo măsură împotrivă-i, fără ca procesul să se fi judecat. De altminteri, preşedintele Comitetului Central se simţi uşurat, văzând această întorsătură, căci Vossilaski era foarte bine văzut şi ar fi avut neplăceri dacă s-ar fi atins de el.

Iunistin scrise o scrisoare prietenului său, zugrăvindu-i fuga îndrăzneaţă a lui Vasilieff şi, arătându-i în acelaşi timp, că ar fi un mare câştig pentru cauza lor, dacă omul acesta şi-ar da sufletul. Agentul Cekei din Moscova era mai bine informat decât judele instructor, căci el furase actele şi banii moşierului, când acesta fusese prins pe străzile Moscovei. De asemenea, preţiosul giuvaer se afla tot în stăpânirea lui Iunistin.

După ce citi scrisoarea, Vossilaski îşi frecă mâinile de bucurie, hotărându-se să împlinească dorinţa bunului său prieten. O eroare era cu neputinţă, căci Iunistin îi trimisese şi fotografia de pe paşaportul lui Vasilieff.

Judele instructor dădu ordin să se supravegheze casa prinţului Ulkitzki şi, imediat după sosirea moşierului, se ştia că mult timp nu se va bucura el de libertate.

În cele din urmă, acesta fu arestat.

Când Vossilaski fu încunoştinţat de acest lucru, scrise numaidecât prietenului său şi anunţă Ceka din Moscova.

Dar ticăloşii nu ţinuseră socoteală de Urez, care, după cum ştim, fusese numit preşedinte tribunalului revoluţionar.

Omul acesta se simţea foarte nenorocit sub noul regim. În timpul Ţarului, fusese profesor de drept penal şi luptase din răsputeri împotriva nedreptăţilor care se înfăptuiau pe vremea aceea. Acum i se încredinţase misiunea să judece fără milă şi să condamne pe toţi nenorociţii care erau aduşi înaintea lui. Chiar de la început, asesorii lor se arătară foarte nemulţumiţi de dânsul. Aceştia erau oameni care primiseră slujba, numai ca să-şi poată satisface dorinţa lor de a vedea curgând cât mai mult sânge, de a distruge cât mai multe vieţi omeneşti.

Tribunalul ţinea şedinţă aproape în fiecare zi. Cea mai mare parte din membrii săi nici nu ştiau bine să citească; în schimb sfredeleau cu privirile pe cei aduşi înaintea lor şi se desfătau văzând spaima nemărginită care se întipărea pe chipurile nenorociţilor, când era vorba de o sentinţă de condamnare la moarte.

Într-una din zile Urez primi dosarul cazului Vasilieff, care cuprindea o notiţă a Cekei din Moscova, cerându-se să se dea cât mai grabnic sentinţa.

Preşedintele tribunalului revoluţionar se făcu galben ca ceara, când citi că moşierul fusese arestat şi dus în fortăreaţa Petru şi Pavel. Aşadar, toată strădania lui nu folosise la nimic? Vasilieff căzuse din nou în mâinile zbirilor, iar de astă dată situaţia lui era şi mai gravă.

Urez amână data procesului, care urma să se judece într-una din zilele apropiate. Trebuia cu orice preţ să găsească un mijloc de salvare, căci omul acesta nobil nu merita să sfârşească în chip atât de tragic. Bizuindu-se pe puterile sale de preşedinte al tribunalului revoluţionar, Urez voia să-l scape de la o moarte sigură.

Ajutorul lui Urez era un tânăr blajin, anume Iulius Bardel, în care avea toată încrederea căci era un idealist şi numai compătimirea pentru semenii săi îl împinsese în rândurile

revoluţionarilor.

Iulius Bardel primi însărcinarea din partea tribunalului, să plece la Moscova, spre a face cercetările trebuincioase. Acolo se înfăţişă înaintea unui jude instructor, – un om foarte aspru dar şi drept – căruia îi înmână mandatul de arestare emis împotriva lui Iunistin.

Şerkovski, aşa se numea judecătorul, ascultă, cu chipul încruntat, lămuririle tânărului şi-şi dădu seama că numai Iunistin putea fi acela care pusese la cale arestarea lui Vasilieff, căci numai el îl cunoştea, datorită actelor pe care i le furase.

Iunistin fu supravegheat două zile, apoi, după ce se stabili că o ducea tot într-o petrecere, fu arestat. În acelaşi timp se făcu o percheziţie în locuinţa lui şi se găsi juvaierul furat, precum şi o mare sumă de bani.

Ochii sfredelitori ai judelui-instructor se aţintiră asupra lui Iunistin.

— Asta o să te coste capul, tovarăşe, zise el.

Agentul Cekei încercă să-l înduplece, dar Şerkovski îi arătă uşa.

Sub o pază severă şi însoţit de tânărul magistrat, Iunistin porni spre capitală, încredinţat că soarta-i fusese pecetluită.

Ce-i drept, îşi revăzu prietenul, dar cu totul altfel de cum şi-ar fi dorit. Iunistin era ferecat în lanţuri, trimis de Ceka din Moscova, pentru a fi judecat de tribunalul din Petrograd.

— Am întrat rău la apă, dragul meu, zise el, când Vossilaski îl vizită în închisoare. Bine-aş fi făcut dacă mi-aş fi ţinut gura, dar nu puteam, căci dorinţa de răzbunare mă frământa cumplit… Vino-mi în ajutor, altminteri s-a sfârşit cu mine.

— Trebuie să aştepţi în linişte, răspunse comandantul fortăreţei Petru şi Pavel. Poate că vei scăpa teafăr. Din păcate, n-am nicio influenţă asupra judecătorilor tăi, căci preşedintele tribunalului, un anume Urez, mă urăşte de moarte. Şi, fiindcă îl urăsc şi eu, vreau să-ţi vin în ajutor, atât cât îmi va sta în putinţă. Totuşi, chestia nu se poate limpezi cu una cu două, aşa că vei fi nevoit să ai răbdare.

Iunistin se văzu nevoit să se mulţumească cu atât

deocamdată. Aşadar, în loc să cheltuiască, în chefuri, suma jefuită, era silit să aştepte în celula sa, până ce funia avea să i se strângă în jurul gâtului. Noaptea era chinuit de coşmaruri şi i se părea mereu că vede pe călăi apropiindu-se de el.

În acest timp, Vasilieff se resemnase, plin de încredere în Cel de Sus. Singura lui preocupate era soarta Irinei, care se afla în primejdie să rămână fără sprijin. Nici nu bănuia măcar, că Urez fusese numit preşedintele tribunalului revoluţionar, şi că ţinea deasupra capului său mâna lui ocrotitoare.

Într-o zi, moşierul primi actul de acuzare, pe care îl citi în linişte şi chibzui asupra situaţiei sale…

Acum se aflase adevărata lui identitate. Nu mai încăpea nicio îndoială că aceasta se datora ticălosului care îi furase actele pe când se afla în Moscova.

Vasilieff îşi ticlui un plan de apărare şi aşteptă liniştit clipa când avea să se înfăţişeze înaintea judecătorilor săi.

Veni şi ziua când fu adus în sala de şedinţă; tresări deodată, când privirile sale căzură asupra lui Urez, care stătea nepăsător în mijlocul asesorilor tribunalului revoluţionar.

Moşierul era, însă, destul de prevăzător pentru a nu lăsa să se observe prietenia ce-l lega de cunoscutul agitator. El făcu o plecăciune adâncă pe care Urez păru că nici n-o ia în seamă, în timp ce tovarăşii săi rânjiră.

„Procurorul” un fost marinar, pe care până acum moşierul nici nu-l luase în seamă, îşi începu acuzarea. Aceasta era o amestecătură de cuvinte grosolane, din care reieşea dorinţa de a înfunda pe pârât. Lucrul nu era de mirare, căci se ştia prea bine că judecătorii nu urmăreau să stabilească adevărul, ci voiau doar să se răzbune împotriva acelora care, după părerea lor, asupriseră poporul. Oricine fusese bogat sau ocupase o slujbă însemnată era destul de suspect pentru a fi adus înaintea Cekei.

Urez privea întunecat spre pârât şi nu scoase nicio vorbă, tot timpul cât ţinu acuzarea procurorului. Un zâmbet batjocoritor se ivi pe buzele sale, când acesta se aşeză în fotoliu şi, mulţumit de sine, începu să-şi răsucească mustaţa-i

stufoasă.

— Ce ai de spus în apărarea dumitale, cetăţene Vasilieff? întrebă preşedintele.

Moşierul răsuflă din adânc şi privi liniştit spre judecătorii săi, care zâmbeau cu dispreţ.

— Cel dintâi punct al acuzării trebuie înlăturat din capul locului, zise el. Acela care poartă numele de Iunistin, m-a silit să iau parte la manifestaţia de stradă.

Unul din membrii tribunalului sări în sus de pe fotoliul său. Era un om cu chipul posomorât, dar inteligent. Avea fruntea lată şi doi ochi scânteietori, iar în jurul gurii îi plutea un zâmbet care trăda toată ura ce o nutrea împotriva clasei celor avuţi. Cuvintele distinsului bărbat, care stătea cu demnitate în faţa tribunalului, îl întărâtaseră nespus.

— Ai fost silit, cetăţene Vasilieff? întrebă el, cu glas tăios. Aşadar, n-ai luat parte de bună voie la manifestaţie? Dispreţuieşti noul regim?

Moşierul clătină capul şi răspunse:

— Nu, nu dispreţuiesc noul regim, şi nici nu sunt vrăjmaşul său. Aveam, însă, alte îndatoriri, căci venisem la Moscova pentru a căuta o persoană, pe care n-am izbutit s-o găsesc. Voiam să mai fac câteva cumpărături, spre a mă înapoia în capitală cât mai repede, astfel că n-aveam timp să iau parte la manifestaţia de stradă. Totuşi, m-am supus, alăturându-mă demonstranţilor. Încetul cu încetul, mulţimea se împrăştie şi nu mai rămăseseră decât vreo câţiva oameni, când ajunserăm într-o piaţă învăluită în întuneric. Alături de mine se afla acela care mă atrăsese în convoi. Deodată, avui simţământul că necunoscutul pune ceva la cale împotriva mea. Şi într-adevăr, nu mă înşelasem. Însoţitorii mei se depărtară în fugă şi după puţin timp, începură să tragă asupra mea. Văzând că n-am încotro, scosei revolverul şi le strigai să nu se apropie, dar ceilalţi nu ţinură seamă de prevenirea mea, astfel că mă văzui silit să trag şi eu. Sunt adânc mâhnit că am ucis trei oameni, însă vă încredinţez că eram în caz de legitimă apărare. Adus în faţa judecătorului de instrucţie, am declarat acelaşi lucru, dar n-am fost crezut. Totuşi, vă jur că

aşa s-au petrecut lucrurile. Acest Iunistin e un tâlhar care m-a jefuit, încercând să mă ucidă. Cu toate astea, îl iert şi nu-i vreau rău, deşi numai el poartă vina nenorocirii.

Unul din judecători se ridică de la locul său. Era un om veşnic cu zâmbetul pe buze, care deveni mai târziu unul din cei mai temuţi cekişti. Sute de oameni au fost ucişi din ordinul lui, până când, cuprins de căinţă, revoluţionarul îşi puse capăt zilelor.

Numele său era Sassietin. Se spunea că e tuberculos şi ochii săi albaştri, erau adânciţi în orbite.

— Rog să se ţină seamă că pârâtul a denumit „tâlhar” pe unul din tovarăşii noştri, zise el. Aceasta e cea mai mare jignire ce se poate aduce unui membru al Ceka.

Preşedintele tribunalului îl întrerupse printr-un gest.

— Eu sunt acela care trebuie să hotărăsc punctele de care se va ţine seamă în darea sentinţei, replică Urez.

Şi, adresându-se arestatului, urmă:

— Ce ai de spus cu privire la partea a doua a acuzării? Ai evadat din temniţă, nu e aşa?

— Nu, domnule preşedinte, n-am evadat, ci alţii m-au scos de acolo, răspunse Vasilieff.

— Şi cine sunt aceia?

— Nu-i cunosc.

Ceilalţi izbucniră în hohote de râs. Arestatul fu luat în bătaie de joc şi, fără să ţină seamă de locul unde se aflau, cei de faţă începură să-l apostrofeze cu cuvinte jignitoare.

Urez restabili liniştea în sală.

— Cetăţenie Vasilieff, vei fi judecat cu mai multă bunăvoinţă, dacă vei numi pe aceia care te-au pus în libertate, stărui el.

— Chiar dacă i-aş cunoaşte, tot nu i-aş trăda, replică moşierul, cu hotărâre.

— Dar ce interes ar fi avut oamenii aceia ca să-şi pună pielea în joc, pentru a-ţi reda libertatea? întrebă unul din judecători.

— Asta n-aş putea s-o spun.

Urez întinse tovarăşilor săi, actul de acuzare, pe marginea

căruia scrisese următoarele cuvinte: „Pârâtul e fostul prizonier din celula numărul 18 a fortăreţei Petru şi Pavel”.

Aceste cuvinte avură o înrâurire uimitoare asupra judecătorilor. Un zâmbet de mulţumire se ivi pe chipul lui Urez, care izbutise să schimbe dintr-odată părerea tovarăşilor săi. Actele misteriosului prizonier din fortăreaţa celebră fuseseră cercetate de revoluţionari, care îl luaseră, întrucâtva, sub ocrotirea lor. Vasilieff era privit ca o victimă a regimului ţarist. Puteau ei, oare, să rostească acum o sentinţă de condamnare împotriva lui?

— Cetăţeanul Vasilieff are un permis semnat chiar de Lenin, şopti preşedintele, cu înţeles.

— De unde ştii toate astea? întrebă Sassietin, încruntat.

— Veţi afla în curând, răspunse agitatorul. „Să fie introdus pârâtul Iunistin” – porunci el, apoi, aprodului.

— Cum… cine? se întrebară judecătorii între ei. Iunistin e aici… şi, mai ales, ca pârât?

Răspunsul fu de prisos, căci agentul Cekei fu adus în sală, ferecat în lanţuri. Privirile sale se îndreptară cu teamă spre judecător şi abia se ţinea pe picioare.

— Iată surpriza pe care v-am pregătit-o, tovarăşi, se adresă Urez, membrilor tribunalului. Denunţul că cetăţeanul Vasilieff ar fi acela care a săvârşit îndrăzneaţă evadase din închisoarea din Moscova, a trezit în mine bănuiala că autorul lui nu poate fi decât hoţul actelor lui Vasilieff, căci nimeni altul n-avea de unde să-i ştie adevărata identitate. Aşadar, l-am trimis la Moscova pe ajutorul meu, Iulius Bardel, care s-a pus în legătură cu autorităţile de acolo şi, după ce Iunistin a fost supravegheat câteva zile, s-a făcut o descindere în locuinţa lui. Bănuiala mea se dovedi întemeiată. Iunistin era tâlharul – repet, cu adânc dispreţ, această expresie – care a furat actele şi banii cetăţeanului Vasilieff. Aşa e, tovarăşe Iunistin?

Agentul Cekei plecă privirile în pământ.

— Dacă ai ceva de spus, împotriva acestei învinuiri, atunci ar trebui să te grăbeşti, căci sentinţa va fi rostită în curând, zise Urez.

— Ce-aş putea să spun? bâigui celălalt. Vă rog să fiţi

îndurători cu mine…

Marinarul, care îndeplinea rolul de procuror, se ridică de la locul său. Până acum, îşi răsucise mereu mustaţa şi urma să şi-o răsucească, în timp ce îşi dezvolta „rechizitoriul”, prin care cerea punerea în libertate a „cetăţeanului Vasilieff” şi condamnarea la moarte a „tovarăşului Iunistin”.

Judecătorii se retraseră în camera de deliberare şi, după cinci minute, se înapoiară, aducând sentinţa. Iunistin fu condamnat la moarte, iar Vasilieff la doi ani închisoare, fiindcă evadase din temniţă.

În timp ce fostul agent al Cekei începu să răcnească de parcă şi-ar fi pierdut minţile dintr-odată, moşierul părăsi sala cu paşi siguri, însufleţit de privirea încurajatoare a prietenului său Urez.

155. Un nevinovat dus la moarte

A doua zi, comandantul fortăreţei Petru şi Pavel primi lista prizonierilor care fuseseră condamnaţi la moarte. Vossilaski se încruntă, când întâlni numele prietenului său din Moscova. Dar ceea ce îl întărâtă şi mai mult era faptul că Vasilieff fusese condamnat numai la doi ani închisoare. Ba, se putea să scape şi de asta, printr-o graţiere.

Adânc tulburat, Vossilaski începu să măsoare încăperea cu paşi mari, chibzuind cum ar putea să-şi scape prietenul. Deodată se bătu cu palma peste frunte, ca şi cum i-ar fi venit o idee.

— Cum de nu m-am gândit numaidecât la asta? murmură el.

Apoi porunci gardianului să-l aducă pe Iunistin.

— Scapă-mă! bâigui acesta îngenunchind, când se văzu singur cu comandantul fortăreţei. Nu, nu vreau să mor încă.

Văzând atâta laşitate din partea lui, Vossilaski era cât p-aci să renunţe la hotărârea sa. Dar asta nu se potrivea cu planul pe care îl ticluise. Anumite motive îl îndemnau să facă orice ca Vasilieff să fie înlăturat.

— Ridică-te, fii bărbat! porunci el condamnatului. Ar fi

trebuit să chibzuieşti bine mai înainte. Cine săvârşeşte asemenea fapte, trebuie să aibă curajul să şi moară!

— Eu… am… curaj, îngână ticălosul, dar gândeşte-te… sunt încă atât de tânăr!…

— Ascultă-mă ce-ţi spun, Iunistin, urmă celălalt. Sunt gata să te salvez, dar n-o fac din prietenie pentru tine, ci fiindcă nu pot răbda ca vrăjmaşul tău să rămână în viaţă… M-ai înţeles?

Fostul agent al Cekei nu auzise decât că se putea să fie salvat. Cuprins de bucurie, întinse braţele, atât cât îi îngăduiau lanţurile cu care era ferecat, şi sărută mâna aşa-zisului său prieten.

Vossilaski îi lăsă timp să-şi revină în fire, apoi se plecă spre el şi-i vorbi în şoaptă.

Chipul respingător al ticălosului se lumină încetul cu încetul, iar în ochii săi se ivi o sclipire drăcească, pe când încuviinţă spusele comandantului.

— Bagă de seamă să nu faci vreo prostie! încheie acesta, ducându-l afară din birou.

Iunistin păşi în celula sa, rânjind de bucurie. Dar abia se închisese uşa în urma lui, că o paloare de cadavru îi acoperi faţa. Nu cumva Vossilaski îl înşelase, pentru a-i uşura ultimele clipe?

Frământat de îndoială, ticălosul se trânti la pământ şi începu să se zvârcolească, apoi se repezi spre uşă, răcnind ca un turbat:

— Dacă nu te linişteşti, te împuşc fără milă! strigă gardianul de afară.

Condamnatul se ghemui în culcuşul său, unde rămase pe gânduri. Ce interes ar fi avut Vossilaski să-i înlesnească sfârşitul? Nu, acesta avea motive serioase, care îl îndemnau să-l salveze. La urma urmei, în acea zi avea să se dovedească dacă Vossilaski spusese adevărul.

Ceasurile care urmară fură îngrozitoare pentru condamnat. De câte ori auzea paşi pe coridor, inima începea să-i zvâcnească, iar când aceştia se depărtau de celula lui, ticălosul izbucnea în plâns.

În sfârşit, uşa se deschise şi un paznic se ivi în prag,

aţintind asupra prizonierului o privire cercetătoare.

— Tu eşti Vasilieff? întrebă el.

— Da, răspunse Iunistin, abia putându-şi stăpâni bucuria.

— Urmează-mă!

Iunistin se supuse. La capătul coridorului fu predat altui paznic.

— Unde mă duci! întrebă condamnatul, bănuitor, adresându-se noului gardian.

— Ţineţi botul, câine! se răsti acesta. Ai să fii dus acolo, unde ticăloşii sunt obişnuiţi să rabde de foame. Mă mir că Ceka mai rosteşte asemenea sentinţe. Pentru alde voi, spânzurătoarea e tocmai bună. Dar las' că n-o să treacă mult şi o să atârnaţi cu toţii cu ştreangul de gât.

Iunistin zâmbi, auzind aceste cuvinte. Acum el nu mai era „tovarăşul Iunistin”, ci „cetăţeanul Vasilieff”, care fusese condamnat la doi ani închisoare pentru că evadase din temniţă.

În cele din urmă, fu îmbrâncit într-o celulă şi uşa se închise după el.

Condamnatul auzi gemete şi suspine. Afară de el, se mai aflau în încăpere şase făpturi – două femei şi patru bărbaţi. Unul din aceştia, stătea rezemat de perete şi-l privea în tăcere. Era Vasilieff. Apropiindu-se de moşier, îl scuipă în faţă, zicând:

— Las' că mai vorbim noi, câine! Am să te fac să mă ţii minte cât vei trăi!

— Mai bine gândeşte-te la sfârşitul dumitale şi roagă-te lui Dumnezeu, răspunse Vasilieff, cu glas slab.

Un individ cu o înfăţişare groaznică se apropie de Iunistin şi-i întinse mâna. Era şeful unei bande de tâlhari, care ucisese familii întregi, spre a-şi însuşi avutul lor. Nenumărate fărădelegi fuseseră săvârşite de membrii acestei bande, care fură împuşcaţi în mare parte. Doi din ei se spânzuraseră în închisoare şi nu mai rămăsese decât acesta, conducătorul, care trebuia să fie executat într-una din zilele următoare.

Fostul agent al Cekei se dădu înapoi.

— Lasă-mă în pace! scrâşni el. Ce-ţi pasă ţie dacă eu mor

sau rămân în viaţă?

— Mai eşti şi mândru, idiotule! făcu individul, izbucnind în râs.

Apoi înălţă din umeri şi se depărtă. Iunistin privi în jurul său. Doi arestaţi jucau cărţi şi se certau mereu. După cât se părea, nu-i aştepta o pedeapsă prea mare, căci erau fără nicio grijă.

Cu atât mai mare fu mirarea lui Iunistin, când cei doi indivizi porniră, pe înserate, spre locul de execuţie, însoţiţi de şase gardieni.

— Încă doi muşterii pentru ştreang! făcu, nepăsător, individul cu mutra respingătoare. Hm, s-au împăcat uşor cu soarta! Curajoşi băieţi.

Alţi arestaţi fură introduşi în celulă. Printre aceştia se afla şi un preot, care se împotrivise să vină la căpătâiul unui muribund. Deşi religia nu mai era în cinste, totuşi preotul fusese întemniţat fiindcă refuzase să împlinească dorinţele poporului.

La miezul nopţii, încăperea fu golită, arestaţii fiind împărţiţi în grupe. Unii din ei urmau să fie transportaţi la fortăreaţa Petru şi Pavel, trebuiau cercetaţi şi, în fine, vreo câţiva trebuiau deportaţi în Siberia.

Condamnaţii la moarte se ghemuiră într-un colţ al coridorului.

— Urmaţi-mă! porunci paznicul.

În acelaşi timp, două şiruri de soldaţi se postară de o parte şi de alta a nenorociţilor, care ştiau că vor coborî în adâncime, unde se afla camera de execuţie.

— Cum te cheamă? se răsti gardianul la Vasilieff, care rămăsese ceva mai în urmă.

— Vasilieff, răspunse acesta.

— Cum? făcu paznicul, izbucnind în râs. Nu, dragul meu, te numeşti Iunistin… Viclean mai eşti! Vrei să te dai drept celălalt, care a fost condamnat la doi ani închisoare… Nu, aşa de proşti nu suntem noi! Iată actele şi fotografia ta. Priveşte, aici scrie lămurit că te cheamă Iunistin şi ai fost condamnat la moarte pentru tâlhărie.

Ceilalţi deţinuţi izbucniră şi ei în râs.

Vasilieff, însă, rămase ca trăsnit. Ce însemna asta? Oare îşi îngăduiseră cu el o glumă de prost gust?

— Te rog să mă duci înaintea comandantului fortăreţei, căci e o greşeală la mijloc, zise el. Eu sunt Vasilieff şi nicidecum Iunistin.

— Cine eşti? izbucni paznicul, înfuriat. Ia te uită, îţi recunoşti mutra? Şi ce scrie dedesubt? Ia nu mă mai ţine pe loc, căci n-am timp!

— Dragul meu, te rog să mă crezi că spun adevărul…

— Nu mai vreau să aud nimic! răcni paznicul, îmbrâncindu-l.

Vasilieff îşi dădu seama că n-are încotro şi coborî treptele, alături de nenorociţii care erau sortiţi morţii. Ajungând în pivniţă fură duşi într-o celulă boltită, în care se mai aflau vreo douăzeci de condamnaţi. Moşierul îşi încercă norocul cu paznicul care îi luase în primire. Dar şi acesta izbucni în râs şi nici nu vru să audă măcar vorbele arestatului.

În cele din urmă, bietul om îşi dădu seama că era victima unei greşeli, care putea să-l coste viaţa şi că şansele sale de a scăpa erau atât de mici, încât putea să se socotească de pe acum cu un picior în groapă.

Da, nenorocitul credea că la mijloc e o greşeală şi nici nu-i trecea prin minte că totul fusese pus la cale de un ticălos, care îl sortise să moară în locul altuia. În timp ce adevăratul condamnat era în drum spre închisoarea unde avea să stea doi ani, Vasilieff rămase printre cei ce-şi aşteptau sfârşitul dintr-o clipă în alta.

Trei zile şi trei nopţi trecuseră de când moşierul se afla în pivniţa închisorii. Cam pe la miezul nopţii a celei de-a patra se auzi o şuierătură scurtă, ape o uşă scârţâi în ţâţâni.

— Asta e uşa de la celula de execuţie, zise unul din condamnaţi. Astă noapte au de lucru.

Pretutindeni se auziră strigăte şi blesteme. Deodată, uşa încăperii se deschise şi în prag se ivi un individ purtând o căciulă şi o manta albastră. La brâu avea înfipte trei pistoale

mari.

— Aceia pe care îi strig, vor ieşi afară! zise el.

Vasilieff aşteptă liniştit, căci acum se împăcase cu soarta lui.

Câţiva chinezi, ajutoarele călăului, se plimbau pe coridor. Ei nu primeau plată pentru serviciile lor, ci aveau dreptul să-şi însuşească îmbrăcămintea celor care erau executaţi. Uneori se întâmpla ca hainele să fie smulse de pe trupurile nenorociţilor, chiar înainte de a-şi da sfârşitul. Alteori aceşti chinezi priveau prin deschizătura de la uşa celulei, şi cercetau cu privirile pe condamnaţi, spre a se încredinţa ce „răsplată" aveau să primească pentru munca lor.

Moşierul răsuflă uşurat căci nu auzise numele de Iunistin, cum se numea acum.

Călăul împături lista, totuşi se părea că nu terminase încă, deoarece scoase din buzunar o hârtie şi îşi aruncă privirile asupra ei.

— Iunistin! strigă el.

Şi, deoarece nu primi niciun răspuns, adăugă:

— Tovarăşul Iunistin.

În această clipă, unul din cei sortiţi morţii, dădu un brânci moşierului, care se împletici înainte.

— Asta e! Hai, cară-te! răcni condamnatul.

Vasilieff se opri în faţa călăului şi-şi dădu seama că n-ar fi avut niciun rost să se împotrivească. Fără să scoată un cuvânt, nevinovatul om păşi, alături de ceilalţi, spre celula de execuţie.

156. Planul Soniei

Sonia Petrovici urmărea o ţintă bine stabilită. Privirea pe care o aruncase în oglindă, o încredinţase că nu-i era îngăduit să se mai gândească la dragostea lui Boris Verodin. Chipul îi era atât de înfiorător, încât numai oamenii cu nervi tari s-ar fi încumetat s-o privească – şi asta doar câteva clipe.

Totuşi, revoluţionara voia să-l salveze pe Boris. Ea îşi aminti de medicul care-l scăpase de la moarte pe Vasilieff, când

zăcuse bolnav în casa ei. Dacă ar vorbi cu moşierul?

Da, trebuia neapărat să plece în capitală, spre a se pune în legătură cu Vasilieff. Desigur că acesta va face tot ce-i va sta în putinţă, pentru a veni în ajutorul lui Boris.

Curajoasa femeie părăsi coliba cărbunarului, unde ştia că nu va mai păşi niciodată. După ce urcă un dâmb foarte înclinat, ajunse pe şoseaua ce ducea spre capitală. Jos, la canton, se auzeau împuşcături dese, ceea ce dovedea că lupta dintre roşii şi albi nu contenise încă.

După multe zile de drum, ajunse pe seară într-una din mahalalele Petrogradului. Cu toate că nu se scurseseră decât vreo câteva săptămâni de la plecarea ei din oraş, i se păru, totuşi, că lipsea de multă vreme, căci totul se schimbase. Manifestaţiile de stradă nu mai aveau loc, deoarece revoluţionarii puseseră mâna pe putere, iar pretutindeni se zăreau semnele distinctive ale acestora.

În acea noapte, Sonia dormi în gară, într-un vagon gol. Afară era un ger straşnic. Când se trezi, a doua zi dimineaţă, revoluţionara avea membrele îngheţate, totuşi porni repede la drum, căci trebuia să-şi împlinească misiunea pe care şi-o luase.

Un marinar voinic se apropie de dânsa, în timp ce traversa şinele.

— Ia stai niţel, păpuşico, zise dânsul; frumoasă trebuie să mai fii, căci eşti zveltă ca o gazelă…

În clipa următoare, se opri şi privi îngrozit spre chipul desfigurat al femeii care fusese atât de frumoasă odinioară. Apoi, se întoarse, depărtându-se în grabă. Sonia izbucni într-un hohot fioros.

Oraşul era pe jumătate adormit, căci oamenii nu se mai trezeau devreme. Aveau, doar, destul timp să flecărească toată ziua. În întreprinderile mari, lucrătorii nu făceau altceva decât să ţină consfătuiri, pentru a stabili numărul orelor de muncă.

Încetul cu încetul, străzile începură să se însufleţească. Din loc în loc se zăreau cete de oameni care vorbeau cu

aprindere.

Sonia îşi aminti de palatul ei. Un fior îi străbătu trupul, gândindu-se că lăsase acolo cadavrul lui Narickin, pe care Mencikovski trebuia să-l înlăture. Oare îşi îndeplinise el misiunea?

Un zâmbet hidos încolţi pe buzele ei. Acum sosise clipa când Mencikovski putea să-şi capete „răsplata”, acum ea n-avea să i se mai împotrivească.

Cu inima zvâcnind, revoluţionara îşi urmă drumul spre casa ei. În zadar se strădui să-şi stăpânească durerea ce o copleşea tot mai mult. Era atât de tânără şi, totuşi, atât de bătrână! Cu ce gânduri păşise ea în acest oraş! Voise să-l stăpânească să ajungă pe culmi unde n-ajunsese încă nicio femeie. Şi acum pierduse partida – o pierduse, fiindcă se lăsase târâtă de patima ei pentru Boris Verodin.

Dacă nu s-ar fi sinchisit de el, dacă l-ar fi lăsat să facă ce voia, lucrurile ar fi ieşit cu totul altfel. Dar putea dânsa să procedeze în alt chip? Nu, căci îl iubea cu prea multă înfocare.

În cele din urmă, ajunse înaintea palatului Gogineff. După cât se părea, revoluţionarii nu prădaseră acest cartier, căci mai toate clădirile erau nevătămate.

Descuie uşa, cu ajutorul unei chei, pe care o ascunsese în grădină, sub un tufiş. Culoarea roşie a covoarelor, o orbea aproape. Încet, ca o femeie bătrână, urcă treptele ce duceau spre salon. Aici se mai aflau resturile cinei pe care o luase în tovărăşia lui Narickin.

Privirile îi căzură asupra uşii ce dădea în dormitor. Plină de teamă, nenorocita trecu pragul încăperii. Dar un suspin de uşurare îi scăpă de pe buze, căci cadavrul dispăruse.

Aşadar, Mencikovski îşi împlinise făgăduiala.

După ce rămase câtva timp acolo, Sonia părăsi casa, îndreptându-se spre locuinţa burtosului, care se afla în apropiere.

Ajungând, bătu la uşă, aşteptă câteva clipe, apoi un bărbat străin se ivi înaintea ei.

— Ce doreşti? întrebă acesta.

— Caut pe tovarăşul Mencikovski. Aş putea vorbi cu el?

— Nu mai stă aici, răspunse celălalt, aţintind asupra Soniei o privire iscoditoare.

— Atunci, unde aş putea să dau de el?

— În cer sau în iad.

— Vrei să spui că a murit? exclamă Sonia, pălind.

— Da.

— Dumnezeule… dar ce-a avut?

— După cât se spune, apucase pe căi greşite… Dar unde ai fost până acum, că nu ştii nimic din toate astea? Vii din provincie?

— Da, am lipsit câtva timp din capitală.

— Ei, atunci nu e de mirare că nu ştii ce s-a petrecut aici… Mencikovski a făcut o mare prostie. Dacă nu mă înşel, era vorba de un cadavru… Acum însă, vezi-ţi de treabă, căci am îngheţat de-a binelea.

Sonia rămase câtva timp locului, apoi porni înainte.

— Mencikovski… mort! murmură ea, nevenindu-i să creadă.

Încetul cu încetul îşi reveni în fire şi, când ridică ochii, se văzu în faţa Institutului Smolnîi, unde erau afişate decretele noului guvern. Tonul rămăsese acelaşi ca şi pe vremea Ţarului, nimic nu se schimbase. O listă lungă cuprindea numele condamnaţilor la moarte. Printre aceştia se afla şi Mencikovski, care fusese împuşcat în fortăreaţa Petru şi Pavel.

Deodată, Sonia tresări înspăimântată, căci zărise şi numele ei. Ce însemna asta? Literele începură să-i joace înaintea ochilor. Apoi, însă, se stăpâni şi află că fusese condamnată, în lipsă, pentru crimă de înaltă trădare şi spionaj, urmând să fie executată în fortăreaţa Petru şi Pavel.

Nenorocita căzu pe gânduri. Nu cumva o trădase Mencikovski? Sau poate că burtosul fusese prins când încercase să înlăture cadavrul şi, atunci destăinuise că ea îi dăduse această însărcinare.

Dar cine avea să mai recunoască într-însa pe frumoasa Sonia Petrovici de odinioară, care sucise capul tuturor delegaţilor din soviet şi-şi bătuse joc de un revoluţionar atât de înfocat ca Narickin?

Nu, nimeni nu va bănui cine se ascunde sub chipul acesta respingător.

Deodată, ea îşi aminti de misiunea pe care voia s-o împlinească. Desigur că Vasilieff se afla în casa prinţului Ulkitzki. Dacă s-ar duce acolo? Dacă ar fi ştiut adresa vestitului medic, n-ar mai fi recurs la ajutorul moşierului, căci ascunsese în palat o mare sumă de bani, aşa încât n-ar fi avut nevoie de el. Dar nu cunoştea nici măcar numele lui.

În cele din urmă, Sonia ajunse la casa prinţului, însă constată, spre dezamăgirea ei, că aceasta era nelocuită. Nimeni nu-i răspunse, cu toate că bătuse în uşă cu pumnii şi trăsese clopoţelul mereu.

— Toţi... toţi au părăsit oraşul!... murmură ea, îndepărtându-se fără nicio ţintă.

Unde să se ducă? Mai rămăsese doar bătrâna Saşa, dar nu se încumetă să dea ochii cu dânsa. Şi cine ştie dacă mai locuia în casa prezicătoarei? Şi apoi, dacă Saşa o recunoştea? Dar asta n-avea nicio însemnătate, căci imediat ce va auzi că Boris se află în primejdie, mătuşa lui va uita de orice altceva.

Păşi mai departe şi, după puţin timp ajunse la locuinţa prezicătoarei. Aproape că nu se încumetă să bată, căci se temea că şi această casă era părăsită. Avu noroc, totuşi. Pe coridor răsunară paşi, apoi negrul se ivi în pragul uşii.

— Doamna Barobleur e acasă? întrebă ea, cu privirile plecate în pământ, simţind că servitorul o cercetează cu luare-aminte.

— Nu, nu-i acasă, răspunse negrul. Dar dacă doriţi, puteţi vorbi cu altă doamnă, care e împuternicita ei.

— Bine, du-mă la dânsa! zise Sonia cu hotărâre.

Negrul o conduse în sala de aşteptare. Privind în jurul ei, i se păru că o draperie se mişcase. Nu cumva se afla cineva îndărătul acesteia?

În clipa următoare, o exclamaţie de surprindere scăpă de pe buzele Soniei, căci înaintea ei se ivise călugăriţa care-l îngrijise pe Vasilieff. Tulburarea care o cuprinse era atât de puternică, încât nu luă în seamă înclinarea uşoară a frumoasei femei.

— Cine sunteţi şi ce doriţi de la doamna Barobleur? se auzi glasul plăcut al călugăriţei.

— Vă… vă… cunosc… bâigui Sonia. Sunt foarte surprinsă, văzându-vă aici… Căutam pe o femeie, Saşa… o cameristă… care a locuit în casa asta… trebuie s-o întreb… eu… ah, nici nu mai ştiu ce să spun… se întrerupse deodată.

— Am impresia că v-am mai văzut, dar nu ştiu unde, zise cealaltă.

— Nu, nu, vă înşelaţi… Îmi daţi voie să-mi ridic niţel vălul.

Călugăriţa se retrase îngrozită, văzând chipul mutilat, care fusese acoperit cu un văl gros.

— Ce-i drept, nu vă cunosc, totuşi ochii şi făptura dumneavoastră îmi amintesc de o persoană cunoscută.

— Tot ce se poate, răspunse Sonia.

Apoi, voind să ajungă cât mai repede la ceea ce o adusese aici:

— Nu cumva sunteţi în măsură să-mi spuneţi unde aş putea să dau de camerista aceea? Vreau să-i cer lămuriri cu privire la un oarecare domn Vasilieff, care locuia în casa prinţului Ulkitzki, şi pe care n-am izbutit să-l găsesc, deoarece nu mai e nimeni acolo.

— Dar ce doriţi cu el? cercetă călugăriţa, cuprinsă de tulburare. Poate că sunt în măsură să vă fiu de folos, căci îl cunosc.

— Da, fireşte că-l cunoşti… l-ai îngrijit, doar destul timp, izbucni Sonia.

Un gând fulgeră prin mintea frumoasei femei, care ridică mâinile şi strigă, îngrozită:

— Da, dumneata eşti! Te recunosc cu toată această schimbare. Dar ce ţi s-a întâmplat? Eşti proprietara fostului palat al familiei Gogineff, unde a fost adăpostit domnul Vasilieff, în timpul bolii sale.

Sonia plecă privirile şi răspunse:

— Da, eu sunt. Desfigurarea mea se datorează unui incendiu grozav, din care am scăpat cu viaţă împreună cu o singura persoană. Ceilalţi care mai erau acolo, au căzut pradă flăcărilor.

— Şi cine e acea persoană? întrebă călugăriţa, cu glas tremurător, gândindu-se la dispariţia Soniei şi a lui Verodin, despre care agitatorul Urez îi vorbise atâta.

— Un anume Boris Verodin, răspunse cealaltă.

— Şi... unde este el acum? strigă călugăriţa, încleştând braţul vizitatoarei. Hai, spune-mi repede, vreau să mă duc la el.

Sonia rămase nedumerită. De ce se interesa femeia aceasta de Boris Verodin? Deodată, îşi aduse aminte că ea fusese aceea care chemase medicul la căpătâiul lui Vasilieff.

— Boris Verodin se află într-o colibă, la vreo cincizeci de kilometri de Petrograd, şi e în primejdie de moarte, răspunse revoluţionara. Sărmanii oameni care l-au adăpostit, îşi dau toată osteneala să-l vindece, însă o duc foarte greu, căci na-u mijloace de trai. Am venit în capitală ca să chem pe medicul care a scăpat de la moarte pe domnul Vasilieff. De aceea voiam să vorbesc cu acesta sau cu Saşa, căci nu cunosc adresa vestitului profesor. Numai norocul mi te-a scos îi cale.

Sora Veronica mai ceru câteva lămuriri, apoi însoţi pe Sonia spre locuinţa profesorului Şikorski.

După puţin timp, se aflau înaintea acestuia.

— Ah, dumneata, soră Veronica? făcu bătrânul, surprins. Ai iarăşi vreun protejat, căruia trebuie să-i vin în ajutor?

— Aţi ghicit, domnule profesor, răspunse călugăriţa, explicând apoi ceea ce o adusese aici.

Savantul se posomorî.

— Cu neputinţă, draga mea, zise el, clătinând capul. Ce să fac cu bolnavii, pe care îi am în îngrijire? Pe seama cui să-i las?

— Vă rog din suflet, domnule profesor, împliniţi-mi rugămintea! stărui femeia, cu lacrimi în ochi.

Bătrânul începu să măsoare încăperea cu paşi mari.

— Spuneai că bolnavul a suferit o asfixiere? întrebă el, deodată, oprindu-se înaintea Soniei.

Aceasta încuviinţă din cap, apoi istorisi toată întâmplarea şi descrise, cât putu mai bine, starea în care să afla bolnavul.

Şikorski nu-şi dezlipi ochii de la dânsa, apoi ridică vălul,

care acoperea faţa revoluţionarei.

— Groaznic! murmură el, lăsând să cadă vălul. Vasăzică ai fost şi dumneata acolo?

— Da, nenorocitul a încercat să mă salveze.

— Mi-e cu neputinţă să plec din oraş, zise bătrânul cu hotărâre. Totuşi, am să vă prescriu nişte medicamente şi, dacă purtaţi atâta interes bolnavului, cred că i le veţi duce acolo, unde se află.

Sora Veronica îşi dădu seama că n-are rost să mai stăruie, astfel că luă reţeta şi, după ce primi câteva instrucţiuni cu privire la îngrijirea pacientului, părăsi casa, însoţită de Sonia Petrovici.

— Ai vrea să mă conduci până la colibă? întrebă călugăriţa, pe drum.

— Da, însă nu voi intra înăuntru, ci am să mă înapoiez în capitală.

— Bine, sunt de acord.

Cele două femei făcură cumpărăturile trebuincioase, ceea ce nu era lucru tocmai uşor, căci medicamente nu se prea găseau.

— Acum, mai avem nevoie de o maşină, căci cu trenul vom întârzia prea mult, zise sora Veronica.

— Da, ai dreptate, trenurile circulă foarte neregulat, mai ales pe acolo, unde au loc lupte între albi şi trupele revoluţionare, încuviinţă Sonia.

În cele din urmă, se înapoiară la locuinţa prezicătoarei.

— Îl cunoşti mai de aproape pe Boris Verodin? întrebă Sonia, aţintind ochii ei mari asupra misterioasei femei.

— Da, îl cunosc, răspunse aceasta cu glas nespus de blând.

Revoluţionara fu cuprinsă de nelinişte. Ce taina ascundea ciudata călugăriţă? Nu cumva era şi ea îndrăgostită de Boris Verodin?

Nu, lucrul era cu neputinţă, căci deşi sora Veronica părea destul de tânără, totuşi trebuia să fie o femeie de vreo patruzeci de ani.

Atunci de ce purta atâta interes bolnavului? În zadar îşi frământă ea mintea, căci nu izbuti să găsească răspuns la

această întrebare. Poate că numai dragostea de oameni o hotărâse să vină în ajutorul lui Boris Verodin. Nu se jertfise călugăriţa şi pentru Vasilieff, când acesta era bolnav de moarte?

Sonia făcu cunoştinţă cu un bărbat care îi fu prezentat sub numele de Petroneff şi despre care nu bănuia că era negrul, care slujea în casa prezicătoarei.

La un moment dat, bătăi puternice răsunară în uşă. Petroneff se duse să deschidă.

În clipa următoare, preşedintele tribunalului revoluţionar se năpusti înăuntru, palid ca un cadavru.

— Ah, doamnă contesă! — striga el, cu ochii holbaţi de spaimă. Domnul Vasilieff… a fost executat… e mort… totul s-a întâmplat din greşeală… nu trebuia să fie ucis…

Un ţipăt groaznic răsună în încăpere, apoi sora Veronica se prăbuşi la pământ, fără cunoştinţă.

157. Soarta Irinei

Când Irina fu ademenită în seara aceea, cu ajutorul bileţelului de care am pomenit, ea nu bănuia că dezmeticirea va fi grozavă.

Gândurile bietei fete se-ndreptau mereu spre fratele ei, pe care-l iubea cu totul altfel decât o soră. Ea nu se putea obişnui cu ideea ca să-l piardă pe Boris.

În cursul drumului Irina se gândea la multe, îşi aduse aminte şi de cuvintele misterioase ale prezicătoarei, că nu va putea deveni niciodată soţia frumosului luntraş.

Tânăra fată chibzuise în repetate rânduri asupra acestor cuvinte, dar nu le putea pricepe rostul. Ce ştia prezicătoarea şi ce urmărea cu această profeţie?

Se gândea adesea şi la Iesta şi de fiecare dată obrajii i se împurpurau. Tânărul prinţ avea un caracter nobil şi cu câtă dragoste o ocrotise el când căzuse în mâinile lui Potcikev!

Şi acum ea observase din nou că dânsul o iubea. Ea era mândră de această dragoste, dar nu se putea împăca cu gândul de a renunţa la Boris Verodin şi a aparţine celuilalt.

Disperarea ameninţa s-o cuprindă. Dar deodată îşi recăpătă judecata limpede, spunându-şi că era uşuratic din partea ei să se gândească la altceva decât la binele fratelui ei.

Unde putea fi dânsul? Cine-i trimisese vestea aceea misterioasă?

Bănuieli de tot soiul o cuprinseră. Lacrimile îi dădură în ochi şi-şi împreună mâinile, implorând Cerul să vină în ajutorul celui dispărut.

— Unde mă aflu? se-ntrebă ea, încercând să privească prin geamurile maşinii.

Dar nu putu recunoaşte nimic şi un simţământ de nelinişte o copleşi. În faţa ei stătea aproape nemişcat şoferul îmbrăcat în blană, care conducea automobilul.

Se simţi din ce în ce mai îngrijorată şi deodată îi dădu în gând că fusese ademenită într-o cursă. Ce era zidul acela înalt şi cenuşiu pe dinaintea căruia treceau acum? O lanternă se ivi brusc în întuneric, şi alături de ea stătea o santinelă cu arma la umăr.

Irina tresări cu putere. Vru să sară din maşină, dar îşi dădu seama că asta era cu neputinţă.

Începu să bată în fereastra care o despărţea de şofer, dar omul mormăi doar ceva şi nici nu întoarse capul.

Deodată maşina îşi încetini mersul. Irina îşi încordă simţurile şi privi prin fereastră. Acum putea recunoaşte lucrurile înconjurătoare.

— Dumnezeule mare, unde sunt? murmură ea. E un spital ăsta?

Cu o smucitură maşina îşi reluă viteza şi Irinei i se păru că străbate un pod.

La stânga era lumină vie, în care se iviseră iar ziduri înalte.

— Alo, cine e acolo? auzi ea glasuri bărbăteşti.

Şoferul răspunse ceva, dar ea nu putu pricepe ce anume. Apoi două canaturi grele de porţi scârţâiră în balamalele lor.

Maşina intră într-o curte largă, învăluită în întuneric, după care poarta se-nchise la loc. Cu o smucitură automobilul se opri.

Irina văzu că şoferul îmbrăcat în blană se dădu jos şi-i

deschise portiera.

— Coborâţi vă rog! zise el cu o amabilitate exagerată.

Biata fata abia avu puterea să se dea jos. Picioarele îi tremurau ca varga.

Privind în jur nu văzu decât o curte mare şi o faţadă întinsă cu multe ferestruici zăbrelite. De o poartă ce tocmai se deschisese, stăteau sprijinite câteva santinele, care o priveau fără să clipească.

— Unde sunt? întrebă ea cu glas tremurător. Unde e fratele meu?

— În spitalul de colo, răspunse şoferul şi arătă spre clădirea întunecată.

— Ăsta e spital? întrebă Irina, cu frică.

— Da, un spital de închisoare, draga mea. Haide, îl vei vedea îndată pe fratele dumitale, care se va bucura mult.

Fără să spună un cuvânt, dar cu inima cât un vârf de ac, frumoasa blondină îl urmă pe şofer, prin curtea mare. Încercă să recunoască chipul însoţitorului ei, dar el îşi ţinea faţa întoarsă în altă parte şi afară de asta îşi ridicase gulerul blănii.

Ajunseră la o poartă mică ce ducea înăuntrul misterioasei clădiri. Omul bătu şi după puţin timp uşa fu deschisă.

Trecură pragul şi Irina văzu coridoare lungi şi întunecate, cu uşi ferecate.

„Cum, ăsta era spital?” se întrebă ea, cuprinsă de o teamă şi mai mare.

Se opri deodată şi încleştând braţul bărbatului îi strigă:

— Ce ai de gând cu mine? Acesta nu e spital… e o închisoare.

— Îţi spuneam doar că e spitalul unei închisori, răspunse şoferul. Fratele dumitale e bolnav şi se află într-o astfel de celulă.

— Dar… sfinte Dumnezeule… ce… ce a făcut fratele meu… Boris? îngână ea.

— Eu nu-s judecător, răspunse celălalt, aspru. Îţi va spune el însuşi acuşica.

La capătul coridorului era o scară care mergea în jos. Coborâră şi ajunseră la o uşă.

— Uite c-am ajuns, zise omul. Ei, Verodin, dormi? strigă în vreme ce deschidea uşa.

Neprimind niciun răspuns, Irina strigă şi ea numele fratelui şi avu impresia că s-aude un răspuns dinăuntru.

Un val de bucurie năpădi sufletul tinerei fete. Trăia, slavă Domnului! îi auzise glasul şi va putea să-l vadă îndată.

Dar mai era o uşă şi între cele două uşi se afla o încăpere de vreo doi metri.

Uşa aceasta fu deschisă şi Irina trecu pragul, cu inima zvâcnind. În clipa următoare se închise cu zgomot o uşă în urma ei şi se auzi un hohot de râs batjocoritor.

Abia acum îşi dădu seama biata fată că fusese atrasă într-o cursă.

Se afla într-o încăpere întunecoasă şi privirile ei se aţintiră spre ferestruica de sus. Apoi, scoţând un ţipăt, se prăbuşi pe patul de lângă perete. Era un culcuş tare, dar Irina nu băgă de seamă asta. Era atât de istovită încât, tot plângând, adormi în cele din urmă.

Când se trezi auzi zgomot în apropiere, ce ridică repede şi-şi trecu mâna prin păr. O cheie era răsucită în broască.

Celula era mică. Într-un colţ se afla un soi de lavoar, apoi un scaun şi o masă.

Uşa se deschise şi intră înăuntru un om cu înfăţişare brutală, care i se păru cunoscut. Îndată îşi dădu seama cu cine are de-a face şi atunci ghici că ajunsese pentru a doua oară într-o celulă a fortăreţei Petru şi Pavel.

Bărbatul care intrase acum înăuntru fusese de faţă când o arestaseră pe dânsa şi pe soţii Ulkitzki. Îi aducea mâncare şi-i zâmbi prietenos.

— Ce vor de la mine? întrebă Irina, cu glas implorator. O! spune-mi, te rog! De ce m-au ademenit încoace?

— Ademenit? repetă omul mirat.

Irina nu ştia că ticălosul acesta era tovarăşul lui Vossilaski, fiind mâna dreaptă a acestuia.

— Ei da, zise Irina. Mi s-a trimis un bileţel prin care mi se spunea că venind încoace îl voi găsi pe fratele meu.

Celălalt clătină capul, neîncrezător.

— Probabil că ai visat asta, copilă scumpă zise omul, cu un zâmbet obraznic. Cine putea îndrăzni să te ademenească în felul acesta? Oricine se află aici a făptuit vreo nelegiuire, – unul mai mult, altul mai puţin. Şi dacă ai fost arestată, înseamnă că şi dumneata ai făcut ceva împotriva legii.

— Dar eu n-am făcut nimic! strigă Irina, disperată. S-a dovedit doar că am fost nevinovată. Abia acum câteva zile mi s-a dat drumul, după cea dintâi arestare. Dar de data asta s-a făptuit un abuz, căci altminteri nu s-ar fi folosit de o şiretenie ca să mă scoată din casă.

— Ei lasă, voi vorbi eu cu comandantul, zise gardianul. Deocamdată ia şi mănâncă ceva, ca să fii în puteri. S-a dat dispoziţie specială ca să primeşti mâncare bună.

— Cine… a dat… dispoziţia asta? îngână Irina.

Omul înălţă din umeri:

— Eşti cam curioasă din fire, scumpă copilă. Ţi se va spune, n-avea grijă!

Plecă, fără să mai audă ce spunea fata. Aceasta, însă, ştia acum că o aşteaptă ceasuri grele. Cineva avea interes s-o ţină arestată.

Să fie oare acelaşi om, care o arestase şi prima oară? Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât i se părea mai probabil.

Niciodată în viaţa ei Irina nu se simţise atât de părăsită. Acum îşi dădea seama ce însemnase ocrotirea lui Vasilieff. Acest om nobil o purtase pe mâini, ferind-o de toate relele.

Acum îi părea rău din suflet că n-o pusese în cunoştinţă pe Saşa. Bătrâna nici nu va şti împotriva cui să-şi îndrepte bănuielile, căci bileţelul pe care ea, Irina, îl lăsase, era de natură să-i înlăture orice teamă.

În zilele următoare biata fată plânse şi oftă necontenit. O linişte a oarecum faptul că nimeni nu se sinchisea de ea, aducându-i-se doar mâncare, dar pe de altă parte o copleşea misterul acestei arestări.

Astăzi gardianul îi spusese să mănânce mai mult, căci altminteri va slăbi şi nu va mai place niciunui bărbat.

Irina îi răspunse printr-o privire dispreţuitoare. Nu lua în

gură aproape nimic şi, adesea gardianul lua înapoi mâncarea, neatinsă.

Bugilov, ajutorul lui Vossilaski, intră în cabinetul superiorului său, comandantul fortăreţei Petru şi Pavel, şi-i raportă că prizoniera nici azi nu mâncase aproape defel.

— Cred că va muri de inimă rea, adăugă el, rânjind.

Vossilaski făcu o mutră întunecată. Nu-şi închipuise că fata va rămâne atât de neîmblânzită El voia s-o cucerească şi să facă dintr-însa amanta sa.

Se privi în oglindă, examinându-se cu amănunţime. Astăzi voia să încerce.

Dar tocmai când se pregătea să meargă la celula unde se afla arestata, Bugilov dădu buzna în cabinetul său. Avea o mutră întunecată.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Vossilaski, repede.

— Vine comisarul poporului! izbucni Bugilov. Celulele de jos le-a şi inspectat. Abia acum l-am văzut. I-a dat în gând să inspecteze şi celulele de sus.

— Mii de draci! scrâşni Vossilaski.

Se făcu palid, căci ştia prea bine ce-l aşteaptă dacă i se descopereau mârşăviile.

Începu să umble agitat prin odaie. Îşi trecu mâinile prin păr, apoi, se uită disperat la Bugilov.

Acesta îşi dădu cu părerea:

— Ce-ar fi s-o ducem în celula din pivniţă?

Vossilaski îl bătu pe umăr şi scoase un suspin de uşurare:

— Bună idee. Aşa să facem! Dar, te rog, cât mai puţin bătător la ochi! Comisarul poporului pentru închisori e dat dracului. Ar hotărî să fiu împuşcat pe loc dacă ar descoperi ceva în sarcina mea, – căci trebuie să fim aspri, dar şi drepţi.

Bugilov părăsi încăperea, apoi celălalt închise uşa.

Dar abia dispăru cel dintâi, că se auziră de afară paşi grăbiţi. Uşa se deschise şi în prag se ivi bărbatul care era atât de temut.

Comisarul poporului Gornovici intră înăuntru şi-l salută scurt pe Vossilaski.

Despre Gornovici se spunea că era un om de o asprime neobişnuită, dar şi foarte drept. Populaţia avea încredere întrînsul. Era un om de o inteligenţă superioară, studiase dreptul şi fusese deportat timp de şase ani de zile în Siberia.

În vreme ce Vossilaski îl privea bănuitor pe comisarul poporului, ascultând în acelaşi timp la zgomotele ce se auzeau din coridor, Gornovici răsfoia printre actele aflătoare pe masă. Găsi ceva în neregulă şi se adresă scurt comandantului:

— Când mai vin pe aici, doresc să găsesc lucrurile altfel.

Apoi se îndreptă spre uşă.

Vossilaski era tot o apă. Crezuse că Gornovici va rămâne mai mult acolo. Dacă arestata se împotrivea, dacă scotea un singur ţipăt, atunci totul era pierdut.

Căută disperat un mijloc ca să-l mai reţină câteva minute pe comisar.

— Tovarăşe Gornovici, zise el, închisorile sunt arhipline. N-am mai putea găsi în Petrograd încă vreo câteva clădiri ca să le amenajăm în închisori?

Comisarul poporului se întoarse de la uşă şi zise:

— Arată-mi listele de arestaţi.

Vossilaski îi întinse o condică şi comisarul începu s-o răsfoiască. Apoi o înapoie şi zise:

— Voi purta de grijă ca să înfiinţăm câteva lagăre de concentrare. Pe de altă parte, însă, celulele mari ar putea fi amenajate pentru câte doi sau chiar trei arestaţi. Se vor simţi mai bine în felul acesta. Nu trebuie să călcăm pe urmele monarhiştilor, chinuind pe cei de altă părere ca noi şi tratându-i cât mai rău cu putinţă.

Deodată, Vossilaski păli, căci auzise de afară un ţipăt înăbuşit. Începu să tuşească tare, ca să acopere ţipătul. Din fericire comisarul poporului părea să nu fi auzit nimic.

Dar comandantul închisorii se înşela amarnic. Chipul lui Gornovici luă o expresie încordată şi, cu o privire ameninţătoare, zise:

— Vreau să sper că aici nu se bate şi arestaţii nu-s trataţi în chip barbar?

— Puteţi fi sigur că sub conducerea mea nu se întâmplă astfel de lucruri, tovarăşe, răspunse Vossilaski.

Sudoarea îi curgea şiroaie pe frunte, însă, căci auzise iarăşi un ţipăt, de data asta mai puternic ca întâia oară.

— Ce e asta? întrebă Gornovici, învăluind într-o privire cruntă pe celălalt.

În clipa aceea se auzi al treilea strigăt şi comisarul poporului dădu buzna spre uşă.

Vossilaski rămase ca încremenit. Se vedea pierdut. Cu ochi holbaţi îl urmări pe Gornovici, care pornise în grabă de-a lungul coridorului.

158. O veste grozavă

Când Urez văzu ce stârnise prin cuvintele sale, îşi veni în fire. De câteva ceasuri fusese în prada unei agitaţii cumplite.

Contesa zăcea leşinată pe podea.

— S-o ducem într-o odaie unde se află un pat, zise Petroneff. N-ar fi trebuit să spuneţi lucrurile aşa pe şleau, domnule Urez.

— Da, ai dreptate, n-ar fi trebuit, răspunse agitatorul.

Cei doi bărbaţi se aplecară. Sonia Petrovici deschise o uşă şi privi înăuntru. Ceea ce auzise cu câteva clipe înainte o înmărmurise.

Se mirase că frumoasa călugăriţă se interesase atât de mult de soarta lui Boris Verodin, şi acum vedea că, aflând de moartea misteriosului om care-şi zicea Vasilieff, leşinase. Ba poate că murise chiar.

Nu putea pricepe asta.

Îi urmă pe cei doi bărbaţi şi după ce contesa fu aşezată pe pat, Sonia zise, cu hotărâre:

— Vă rog s-o lăsaţi pe doamna în seama mea, căci trebuie s-o dezbrac şi să-i fac masaje.

Bărbaţii ieşiră şi afară Urez întrebă:

— Cine e femeia asta, cu faţa învăluită? Glasul ei mi se pare foarte cunoscut.

— N-o cunosc, răspunse Petroneff. Dar contesa pare să ştie

cine este.

Urez rămase pe gânduri. Petroneff îi luă mâna şi întrebă cu glas mişcat:

— Nu cumva v-aţi înşelat? E într-adevăr mort domnul Vasilieff?

— Aş vrea din toată inima să mă fi înşelat, dar, din nefericire, e aşa cum am spus. O, ce eroare grozavă! De ce nu m-am interesat singur de nenorocitul de el?

Agitatorul începu să umble neliniştit prin odaie. Petroneff vru să mai afle amănunte, dar atunci răsună un ţipăt alături.

— Asta a fost contesa, zise Urez.

Se apropiară de uşă şi lipiră urechea. Răsură uşuraţi când o auziră pe contesă vorbind.

Când se văzu singură cu frumoasa femeie, Sonia încuie uşa şi începu să facă încercări pentru o readuce la viaţă. Desfăcu corsetul leşinatei, o frecă pe piept şi constată cu mulţumire că inima bătea.

— Slavă Domnului! murmură ea.

Continuă s-o maseze şi în cele din urmă contesa deschise ochii pentru o clipă, dar îi închise repede la loc. Asta se repetă de câteva ori, până îşi reveni cu totul.

Sonia se opri, sfârşită de puteri. Se silise să nu-şi descopere chipul, ca să n-o înspăimânte pe călugăriţă.

Cine putea să fie femeia aceasta? Cei doi bărbaţi îi spuseseră „doamna contesă”.

Revenindu-şi în fire, contesa se ridică. Îşi duse mâna la frunte, ca în neştire. Boneta îi căzuse de pe cap şi Sonia făcu constatarea că avea păr negru. Prin asta misterul sporea, căci Sonia ştia că, atunci când îşi pun vălul călugăriei, femeilor li se taie părul.

Contesa privi rătăcită în jurul ei.

— Ce-a fost asta? murmură ea. Nu cumva m-a înşelat auzul? Nu mi s-a spus oare… că… domnul Vasilieff?…

Nu-şi sfârşi fraza, ci privi implorator pe comunistă. Aceasta oftă şi răspunse:

— Din nenorocire, aşa e.

Contesa scoase un ţipăt şi-şi duse mâinile la faţă. Lacrimile

o podidiră şi nu se mai putu stăpâni.

Sonia îi cuprinse mijlocul cu braţul şi încercă s-o mângâie, căci începu să simtă o milă nespusă pentru această femeie.

Când auzi bătăi încete în uşă, întrebă:

— Să dau drumul înăuntru domnului Urez şi celuilalt domn?

Contesa clatină capul şi răspunse:

— Nu, nu pot vedea pe nimeni, vreau să fiu singură.

— Atunci să plec şi eu? întrebă Sonia.

— Nu… dumneata rămâi… ah!… sunt atât de nenorocită.

Şi trupul ei fu iarăşi zguduit de plâns.

În cele din urmă izbuti să se liniştească, îşi şterse lacrimile şi ridicându-se, zise:

— Cheamă-i pe cei doi domni!

Urez şi Petroneff intrară. Cel din urmă se apropie de frumoasa femeie şi-i cuprinse amândouă mâinile. Depuse o sărutare pe ele şi zise plin de respect:

— Sunt nespus de îndurerat văzându-vă în situaţia asta, doamnă contesă.

Agitatorul nu mai era de recunoscut. Sonia era nespus de mirată. Ce legături existau între el şi nobila femeie?…

Urez se adresă către aceasta din urmă, cu glas tremurător:

— Mă iertaţi, doamnă contesă, c-am fost nevoit să vă provoc această durere. E drept că n-ar fi trebuit să v-aduc vestea aşa dintr-odată. Nu ştiaţi că domnul Vasilieff fusese arestat din nou?

Făcu o pauză, ca spre a-şi aduna gândurile, apoi începu:

— Da, domnul Vasilieff a fost arestat din nou, pe neaşteptate. Ticălosul acela din Moscova, care furase actele, bijuteria şi banii domnului Vasilieff, l-a denunţat apoi tribunalului din Petrograd. Nu putea fi altul, căci numai el avea hârtiile domnului Vasilieff. La Moscova tribunalul nu ştia cine era dânsul, deoarece refuzase să dea vreo lămurire. Fusese trecut pe lista celor fără nume. Acum câteva zile a fost arestat iarăşi, aici în Petrograd, şi fu adus în faţa tribunalului revoluţionar. Eu am primit actele lui căci – (lăsă în jos privirea şi oftă) – din ordinul lui Ilino, a trebuit să primesc slujba de preşedinte al tribunalului. Am început să chibzuiesc cum l-aş

putea salva pe domnul Vasilieff. L-am trimis la Moscova pe ajutorul meu, un tânăr de treabă, care a început să-l ţină sub observaţie pe ticălosul care l-a jefuit pe moşier. Individul trăia acolo pe picior mare. Fu arestat şi se găsiră la el hârtiile şi giuvaierul furat. Strâns cu uşa fu silit să recunoască. Prin asta lucrurile căpătară altă înfăţişare. Situaţia domnului Vasilieff se îmbunătăţise simţitor şi începui să trag nădejde că-l voi putea salva. Am şi izbutit până la un punct. Iunistin – ticălosul – fu adus în lanţuri şi condamnat la moarte, iar domnul Vasilieff se alese numai cu doi ani închisoare, pentru evadare. Am intervenit în favoarea lui, adresându-mă Sfatului comisarilor poporului. Dintotdeauna exista o anumită simpatie pentru acest prizonier al ţarismului, ale cărui hârtii fuseseră găsite în arhiva Statului. Obţinui graţierea domnului Vasilieff şi începui să depun stăruinţe pentru dobândirea ordinului de eliberare. Asta a fost ieri. Astăzi m-am dus la închisoare şi eram fericit că-i voi putea comunica vestea îmbucurătoare. Dar când fusei introdus în celulă, ştiţi de cine am dat acolo? De ticălosul acela de Iunistin, care fusese condamnat la moarte. Îl lămurii pe gardian, dar acesta nu ştiu ce să răspundă. Cât despre arestat, el se făcuse galben ca ceara şi susţinu cu tărie că este Grigore Vasilieff. Ticălosul se pricepuse să-i înşele pe paznicii săi şi să se dea drept omul care fusese condamnat la doi ani închisoare. Nu-mi rămânea altceva mai grabnic de făcut decât să mă interesez de soarta adevăratului Vasilieff. Începui să colind celelalte închisori şi ajunsei, în cele din urmă, la aceea unde se făceau execuţiile. Vă închipuiţi groaza mea când aflai că domnul Vasilieff fusese executat în zorii zilei. Cadavrul său fusese înmormântat într-o groapă comună, împreună cu ale altora. Atunci am venit încoace să vă aduc vestea de necrezut. Sunt disperat. Cine şi-ar fi închipuit că afacerea asta va avea un sfârşit atât de tragic?

Contesa părăsi încăperea, căci nu se mai putuse stăpâni. Sonia îl observase cu priviri cercetătoare pe agitator şi după ce frumoasa femeie plecase, îl întrebă:

— Într-adevăr, nu mă mai cunoşti, domnule Urez.

Celălalt o măsură cu privirea şi răspunse:

— Nu ştiu cine sunteţi.

— Sonia Petrovici, zise ea, cu tristeţe în glas.

— V-aţi schimbat atât de mult… aţi devenit cu totul alta… spuse el.

— Şi încă nu m-ai văzut bine, răspunse ea. Să nu te sperii, tovarăşe Urez.

Îşi dădu vălul la o parte… şi agitatorul o privi îngrozit.

— Ce… ce s-a întâmplat cu dumneata? murmură el.

— M-a ars focul. Boris Verodin şi cu mine… am trecut prin clipe grozave.

— Ah! Boris Verodin! exclamă Urez şi se apropie de ea. O apucă de braţe şi o zgudui cu putere.

— Şi… Boris Verodin… e mort? întrebă el, tremurând din tot trupul.

— Nu, trăieşte.

— Slavă Domnului! Unde e? Spune repede, ca să mă pot duce la el!

— Nu e atât de lesne precum îţi închipui, răspunse Sonia, cu tristeţe. Eu m-am însănătoşit… atât cât s-a putut… dar el pluteşte încă între viaţă moarte. Dacă îşi va reveni cândva, nu ştiu. Am venit la Petrograd ca să-i aduc un medic am izbutit întrucâtva. Doamna căreia îi spuneţi contesă şi care l-a îngrijit, odinioară, cu atâta dragoste pe domnul Vasilieff, a vrut să pornească la drum ca să-l îngrijească şi pe Boris Verodin. Atunci ai venit dumneata şi ai adus vestea aceea grozavă.

— Unde se află Boris Verodin? întrebă Urez.

— În apropierea unei mănăstiri.

— Dumneata l-ai însoţit? întrebă agitatorul. Sau cum ai ajuns împreună cu el?

— Despre asta nu vreau să vorbesc. Când îl vei vedea pe el îl vei întreba.

— Încă ceva, tovarăşă Petrovici, zise Urez. Ştii că ai fost condamnată la moarte?

Ea afirmă din cap şi zise:

— Nu mă tem de moarte, căci ea nu mi-ar aduce decât uşurare.

— Te cred. Dar eu nu te voi denunţa, poţi fi încredinţată. Mai trebuie să-mi îngădui o întrebare: presupun c-ai avut cunoştinţă de misiunea lui Boris Verodin. Ştii cumva dacă a dus-o la bun sfârşit?

— Nu ştiu nimic, răspunse Sonia, deoarece nu voia să vorbească despre asta.

Petroneff se retrăsese într-un colţ. Când cei doi sfârşiră de vorbit, se apropie iar.

— Am impresia că e vorba de o ticăloşie cu privire la sărmanul nostru domn Vasilieff, zise el. Cum e cu putinţă să fie executat cineva care nici n-a fost condamnat la moarte? Dac-aş fi în locul dumneavoastră aş cere puteri depline şi aş porni cercetări amănunţite.

— M-am gândit şi eu la asta şi nu voi întârzia să fac demersurile necesare. Şi dacă bănuiala noastră se confirmă, nu voi avea odihnă până când criminalul, vinovat de moartea domnului Vasilieff, nu-şi va primi pedeapsa.

Uşa se deschise şi în prag se ivi contesa. Se liniştise, dar pe chipul ei frumos se întipărise durerea.

— Am auzit ultimele dumitale cuvinte, domnule Urez, zise ea. Te rog şi eu să faci lumină în tragedia asta şi să tragi la răspundere pe cei vinovaţi. Dacă vei avea nevoie de mijloace băneşti, ştii prea bine că-ţi stau la dispoziţie.

Agitatorul făcu un gest de refuz şi întrebă:

— Şi ce vreţi să faceţi acum, doamnă contesă? Tânăra aceasta nenorocită m-a lămurit în privinţa lui Boris Verodin.

— Voi face tot ce este de datoria mea. Cu toată durerea nemărginită care mă apasă îi voi duce ajutorul meu lui Boris Verodin, atât cât îmi stă în puteri. Pornesc chiar azi la drum, însoţită de femeia aceasta, care a suferit atât de mult.

— Vă doresc din inimă tot norocul, doamna contesă, zise Urez şi-i sărută mâna.

Peste vreun ceas, contesa şi Sonia porniră la drum, spre coliba cărbunarului.

159. Ţipătul de spaimă

Comisarul poporului Gornovici ieşise pe gang şi-şi încordă auzul. O uşă se închise cu putere.

Se înşelase oare? Cine scosese ţipătul?

— Pune să se deschidă uşile de sus! porunci el comandantului.

Acesta chemă un gardian şi-i transmise ordinul, la rândul său.

— Stai! făcu Gornovici. Întâi de toate vreau să ştiu cine a ţipat adineauri. Dacă nu mă înşel fusese un ţipăt de femeie.

— Eu n-am auzit pe nimeni strigând, răspunse gardianul.

— Să nu mă contrazici! se răsti la el Gornovici. A ţipat o femeie, am auzit foarte lămurit.

— Atunci trebuie să vă adresaţi gardianului Bugilov, căci el e la celulele de sus. Din câte ştiu eu, însă, acolo nu se află femei.

— Să taci din gură şi să deschizi, răcni Gornovici.

Comandantul făcu, pe ascuns, un semn gardianului. Acesta rămase tăcut. Deschise celulele şi Gornovici privi în fiecare din ele. Se încredinţă că totul e în regulă şi după ce mai întrebă pe câte unul dacă e mulţumit cu mâncarea, vru să se-ndepărteze. Dar atunci zări ultima celulă şi întrebă:

— Cine e închis acolo?

— Nimeni, răspunse comandantul.

— De ce se află celula aceea atât de părăsită la capătul gangului? Trebuie să servească unui scop special?

Comandantul înălţă din umeri.

— N-aş putea spune, tovarăşe comisar, răspunse el. După cât ştiu, acolo dormeau gardienii când aveau serviciu de noapte.

Deşi comisarul poporului găsi răspunsul mulţumitor, porunci totuşi să se deschidă celula.

— N-am cheia, răspunse gardianul şi-l privi întrebător pe superiorul său.

Vossilaski păli.

— Cheia trebuie să fie la Bugilov, zise el, vrând să pară

nepăsător. Unde e Bugilov?

— Nu ştiu, e doar de serviciu, răspunse gardianul.

Apoi, ducând mâinile pâlnie la gură, strigă numele colegului său.

Dar Bugilov nu răspunse.

Comandantul încercă să-l abată pe comisar de la această chestie, vorbind despre altele, dar Gornovici nu lăsă.

— Nu prea îi conduci bine pe oamenii dumitale, tovarăşe comandant, zise el, cu asprime. De o jumătate de ceas stau aici şi Bugilov ăla nu catadicseşte să vină. O fi prin vreo celulă, unde îşi doarme beţia.

— Nu ştiu, zău, pe unde o fi fiind Bugilov! murmură Vossilaski, sfios.

— Omule, să mi-l scoţi din pământ pe gardian, căci vreau să văd celula! strigă comisarul poporului, întărâtat la culme.

— Du-te jos, trebuie să fie acolo, zise comandantul, tremurând, către gardian.

Acesta coborî scările şi când ajunse jos se aşeză într-un colţ lângă o sobă şi strigă numele celui căutat. Mai mult nu făcu.

Comisarul poporului îşi scoase carnetul şi scrise ceva întrînsul. Apoi aruncă o privire întunecată comandantului şi se îndepărtă. Îşi pusese în gând să-l schimbe pe acesta.

Ajuns la Ministerul de Justiţie, îi fu anunţat preşedintele tribunalului Urez. Cei doi bărbaţi se cunoşteau mai demult. Îşi strânseră mâinile şi agitatorul intră de-a dreptul în miezul chestiunii, informându-l pe comisar despre cazul Vasilieff – Iunistin.

Gornovici ascultă cu atenţie bătând nervos cu degetele în masă.

— Asta e nemaiauzit! exclamă apoi, sărind în sus. Şi dumneata crezi, tovarăşe Urez, că nu e vorba de o greşeală ci de o schimbare făcută cu intenţie?

— Da, răspunse agitatorul. Poate că Vossilaski a vrut să se răzbune pentru că am ocrotit-o pe tânăra fată împotriva atacurilor sale.

— Despre ce fată e vorba? întrebă comisarul poporului.

Urez povesti ceea ce făcuse Vossilaski.

— Şi spui că fata a dispărut, tovarăşe Urez? întrebă celălalt.

— Da. Nu vreau însă, să-l acuz pe Vossilaski de acest fapt. Dar înlocuirea lui Grigore Vasilieff cu Iunistin s-a întâmplat întâi în fortăreaţa Petru şi Pavel. Apoi, la celelalte închisori fireşte că schimbarea numelui n-a fost băgată în seamă. Vasilieff s-a apărat, nu-i vorbă, dar desigur că nu i s-a dat ascultare, căci altminteri n-ar fi fost executat.

— Vino cu mine! zise Gornovici, agitatorului. Voi cerceta personal cazul acesta misterios. Tovarăşul Vossilaski din Moscova nu-mi prea pare uşă de biserică. Cum poate cineva schimba actele când e vorba de viaţa şi de moartea unui om?

Cei doi bărbaţi porniră îndată spre fortăreaţa Petru şi Pavel.

După ce comisarul poporului părăsi închisoarea, Vossilaski spumegă de furie. Îl înjura pe Gornovici ca la uşa cortului, dându-i fel de fel de numiri prea puţin măgulitoare.

Apoi ieşi afară pe gang şi în faţa lui se deschise uşa misterioasă care ducea în adâncul fortăreţei şi unde mulţi arestaţi vegetaseră ani grei pe vremea ţarismului.

Bugilov se ivi, plin de sânge şi cu mutra schimonosită de furie…

— Blestemată pisică! înjură el. Să fi văzut cum s-a mai împotrivit! N-aş mai vrea să am de-a face încă o dată cu dânsa. Trebuie să rămână acolo jos.

— Afară de dumneata mai ştie cineva pe unde se intră în beciul tăinuit? întrebă Vossilaski.

— Nu, toţi sunt plecaţi. Eu sunt singurul care cunoaşte secretul.

— Comisarul poporului a aşteptat mult aici, zise comandantul, mergând, împreună cu celălalt spre biroul său. A auzit ţipătul şi ţinea morţiş să ştie cine e în celulă. N-am altă cheie, altminteri i-aş fi satisfăcut curiozitatea, căci ştiam că celula era goală.

— Fii mulţumit că nu s-a găsit cheia, zise Bugilov. Fata şi-a lăsat în celulă ghetele şi paltonul, şi desigur că el ar fi întrebat ale cui sunt acestea.

— Drace, atunci am avut de două ori noroc zise Vossilaski.

Du-te repede şi ascunde lucrurile, căci n-am niciun pic de încredere în Gornovici acela. Te pomeneşti că mâine vine iar.

Bugilov plecă şi deschise celula, aranjă totul pe acolo, apoi duse în pivniţa tăinuită ghetele şi paltonul fetei.

Se-ntoarse apoi la comandant şi rânji:

— Aşa, acum e în regulă.

— Am presimţiri rele, zise Vossilaski, îngrijorat.

— Aş! Cine se poate lega de dumneata? răspunse gardianul, râzând. Acum poţi coborî la păpuşica aceea, căci ocrotitorul ei, Vasilieff, nu mai trăieşte.

— Ai dreptate, tovarăşe Bugilov. Mă voi duce îndată la ea şi nădăjduiesc că împotrivirea ei va slăbi. Rămâi aici până mă-ntorc!

— Petrecere frumoasă! spuse Bugilov în urma lui.

Apoi se aşeză pe un scaun, puse un picior peste altul şi luă o ţigară din cutia ce se afla în apropiere, şi-o aprinse şi murmură:

— Bine că am dat peste un astfel de superior. Bolşevismul nu e lucru rău. Lenin şi Trotzki, şi cum s-or mai numi nebunii ăia, vor să-i facă pe oameni fericiţi. Şi eu unul n-am de ce mă plânge, sunt fericit.

Trase cu sete din ţigară şi se întinse în scaun. Un zâmbet mulţumit se ivi pe chipul său ordinar.

Irina se împotrivise din toate puterile să părăsească celula. Lovi pe gardian cu mâinile şi picioarele, îl împinse de lângă ea – dar totul fu în zadar căci era prea slabă. El o înhăţă cu braţele-i vânjoase şi o târî pe gang şi când vru să ţipe îi astupă gura cu palma.

Apoi se ivi în faţa ei o deschizătură întunecoasă. Mai încercă o dată să se împotrivească, dar şi de astă dată fără succes. Ticălosul o duse pe trepte şi ajungând în pivniţă o duse jos şi deschise o celulă. Aceasta era oarecum bine amenajată, avea pat ca lumea şi într-un colţ, pe o policioară era o lampă cu petrol.

Bugilov o aşeză pe fată pe pat, îşi şterse sudoarea de pe frunte şi părăsind celula o închise.

Vru să urce înapoi sus, dar se opri deodată, şi auzi aproape de tot două glasuri bărbăteşti. Îşi dădu îndată seama că e vorba de o convorbire a superiorul său şi comisarul poporului. Abia când nu mai auzi vocile, cuteză să urce sus.

Irina se trezi şi privi disperată în jurul ei.

— Închisoarea asta e groaznică! gemu ea. Nimănui nu îi mai este milă de mine? Ce-am făcut să trebuiască să sufăr atâta? O, tată, de ce nu mă ocroteşti?

Începu să bată cu pumnii în uşă, dar totul fu zadar. Lacrimile o năpădiseră şi plânse mult, sfâşietor.

Biata fată nu ştia bine în ce închisoare se afla. Erau mai multe închisori în capitală, toate la fel de fioroase.

Cu groază se gândi la omul care venise la ea în casa familiei Ulkitzki. El să o fi ademenit oare?

Deodată se auzi un zgomot şi după ce aruncă o privire spre uşă, căută în jur un obiect care să-i servească de armă. Nu găsi însă nimic.

Uşa se deschise şi Irina scoase un ţipăt de spaimă, căci îl recunoscu pe omul la care tocmai se gândise.

Cu ochii holbaţi şi mâinile ridicate ca spre apărare, el rămase în prag o clipă, apoi intră înăuntru şi închise uşa în urma sa.

— Ei, porumbiţa mea, toată împotrivirea nu ţi-a servit la nimic, acum îmi aparţii, zise ticălosul, râzând batjocoritor. Dar nu pricep, zău, ce tot faci mofturi. N-ar fi mai bine să ne înţelegem ca doi oameni de treabă? Eu am o situaţie bună şi aş putea să mă ridic şi mai sus. Iubesc femeile de felul tău şi vreau să te am. Fii cuminte şi primeşte. Vei trăi bine cu mine.

Se bătu cu pumnul în piept şi zise cu un ton solemn:

— Dacă vei fi drăguţă cu mine, nu e exclus să te fac soţia mea. Mă voi despărţi atunci de Caterina mea, care oricum nu face de o soţiei a comandantului închisorii Petru şi Pavel.

Tot vorbind el se apropiase şi vru s-o cuprindă în braţe, dar Irina veghea. Dânsa nici nu-i asculta vorbele, ci-i urmărea doar fiecare mişcare. Lângă ea se afla o cană de fier pentru apă…

Vossilaski întinse mâinile spre dânsa şi era atât de aprins încât nici nu ţinu seama de primejdie. Cum s-ar fi putut gândi că fata aceasta slabă ar fi fost în stare să se apere împotriva lui?

Aşa că atacul Irinei veni pe neaşteptate. Ea puse mâna pe cană, o zvârli şi-l lovi pe ticălos în frunte. El se clătină o clipă, scoase un ţipăt şi se prăbuşi pe ciment, în faţa ei.

Tânăra fată privi cu ochi holbaţi la trupul nemişcat al comandantului. Din rana de la frunte sângele curgea şiroaie.

— Dumnezeule sfinte, l-am omorât! murmură ea şi-şi întoarse privirile, căci nu putea suport priveliştea.

Înnebunită aproape, luă lampa şi dădu buzna afară.

Se înşelase însă dacă credea c-ar fi putut să fugă. Pretutindeni erau ziduri groase şi ganguri scunde.

Începu s-alerge încolo şi încoace, îşi frângea mâinile şi în cele din urmă se înapoie în celulă, punând lampa pe masă.

Sângele continua să curgă din rana de la fruntea comandantului, care zăcea tot nemişcat la pământ. Îi era scârbă de acest om, dar cu toate acestea îşi zise că nu trebuia să-l lase aşa, trebuia să-i vină în ajutor.

Îşi rupse o bucată din căptuşeala rochiei şi-i bandajă fruntea cu ea, pentru ca cel puţin să nu-i sângereze.

Datoria şi-o făcuse, dar ce se va întâmpla când acesta se va trezi din leşin?

Biata fată nu se îndoia o clipă că el nu va renunţa la planul său, apoi se va răzbuna pentru ceea ce-i făcuse dânsa.

Privi la el în jos şi văzu că în mâna stângă era încleştată o cheie mare şi grea. Era aceea de la celula ei.

Învingându-şi groaza ce o simţea la atingerea acestui om, ea se aplecă şi-i smulse cheia din mână, apoi se ridică şi-o vârî în buzunarul rochiei.

Deodată el se mişcă. Ea stătea gata să fugă şi hotărâtă să-l închidă înăuntru dacă-l va vedea ridicându-se.

Vossilaski deschise ochii şi privi rătăcit spre avan. După aceea încercă să se ridice. O recunoscu pe Irina şi în aceeaşi clipă se păru că-şi recapătă cunoştinţa.

— Ticăloaso!... asta mi-o vei plăti! scrâşni el şi îşi încordă

puterile ca să sară-n sus, dar se prăbuşi îndărăt istovit. În furia de care era cuprins însă izbuti să-şi scoată revolverul şi trase spre uşă.

Irina fugise. Închise uşa şi răsuci cheia în broască. Rămase afară, cu mâinile apăsate pe piept şi auzi împuşcătura.

Apoi se făcu iar tăcere. Biata fată privi prin gaura uşii – o gaură destul de mare, ca la toate celulele de închisoare – şi-l văzu pe ticălos stând pe spate, nemişcat, cu braţele întinse. Leşinase din nou sau se prefăcea?

După câteva clipe, însă, îl văzu mişcându-se din nou. Atunci ea luă o hotărâre disperată. Trebuia să-l învingă pe acest om, trebuia să-l aibă în mână.

Descuie uşa şi o deschise fără zgomot, apoi intră înăuntru în vârful picioarelor. El scăpase revolverul din mână. Pas cu pas înainta dânsa, gata să fugă iar afară, şi să încuie uşa în urma ei. Dar temerile ei se dovediră neîntemeiate. El nu se mişcă atunci când ea luă revolverul. Biata fată avu un suspin de uşurare: acum se putea apăra? Ştia să mânuiască o armă, căci învăţase asta în satul ei.

Părăsi iar celula, închizând-o pe dinafară, apoi începu să chibzuiască asupra situaţiei în care se afla.

Ce avea să facă acum? Cum să iasă din temniţa aceasta unde paznicii roiau pretutindeni? Totul îi apărea cu neputinţă. Crezuse că se salvase, dar era tot atât de prizonieră ca înainte.

——————————————
Urmează: Cap. 160. Descoperirea unei ticăloşii
din fascicola nr. 86
——————————————